

MARMARİS ARKEOLOJİ
MÜZESİNDEKİ ROMA İMPARATORLUK
DÖNEMİ SİKKELERİ

Anıl Tamer YILMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Eskişehir 2006

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ

MARMARİS ARKEOLOJİ MÜZESİNDEKİ ROMA İMPARATORLUK SİKKELERİ

Anıl Tamer YILMAZ

Klasik Arkeoloji Ana Bilim Dalı

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kasım 2006

Danışman: Yard. Doç. Dr. A. Tolga Tek

Antik çağda Karia Bölgesi'nin sınırları içinde yer alan Muğla'nın Marmaris ilçesindeki Arkeoloji Müzesi, her yıl bulunduğu bölge içerisinden pek çok sikke toplamakta ve koleksiyonunu günden güne genişletmektedir.

Bu çalışma, Marmaris Arkeoloji Müzesi sikke koleksiyonunda yer alan Roma İmparatorluk Dönemi sikkelerini konu edinmektedir. Konu kapsamında müze koleksiyonunda yer alan 280 sikke incelenmiştir. İncelenen sikkeler, kronolojik olarak dönemlerine göre ayrılıp gruplandırılmıştır.

Elde edilen veriler, yayını yapılmış Antik merkezlerin sikke buluntuları ve yine yayını yapılmış ya da yapılmakta olan müze koleksiyonlarının verileri karşılaştırılarak, o dönemdeki bölgeler ve merkezler arası sikke sirkülasyonu hakkında cevaplar elde edilmeye çalışılmıştır.

ABSTRACT**ROMAN IMPERIAL COINS FROM THE COLLECTION OF
MARMARIS MUSEUM****Anıl Tamer YILMAZ****Klasik Arkeoloji Ana Bilim Dalı****Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kasım 2006****Promoter: Assistant Prof. Dr. A. Tolga Tek**

Archeology Museum where situated in Marmaris, which located in District of Caria in Ancient times, collects many coins from this area and increases its collection every year.

This study includes roman imperial coins. It belongs to Archeology Museum of Marmaris and 280 pieces coins have been examined in this case. Examined coins, have been grouped as chronologically.

Provided datas are used to compare with whether coin finds that has published by Ancient Towns or collections of Museums in order to acquire answers about if the amount of coins are low or high between territories and town areas.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Anıl Tamer YILMAZ'ın "Marmaris Arkeoloji Müzesindeki Roma İmparatorluk Sikkeleri" başlıklı tezi 06 Aralık 2006 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Arkeoloji (Klasik Arkeoloji) Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Yard.Doç.Dr.A.Tolga TEK

Üye : Doç.Dr.Hüseyin Sabri ALANYALI

Üye : Yrd.Doç.Dr.Oğuz ALP

Prof.Dr.Nurhan AYDIN
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Uzun denebilecek bir sürede bitirmiş olduğum bu tezin yazım aşamasında, maddi ve manevi desteklerini benden hiç bir zaman esirgemeyen annem Aynur Korendijk, babam Henk Korendijk'e, ağabeyim Serhat Yılmaz ve nişanlım Fatma Sarı'ya ne kadar teşekkür etsem azdır. Tez danışmanlığımı üstlenen ve çalışmam sırasında fikirleriyle, eleştirileriyle beni yönlendiren hocam Yard. Doç. Dr. A. Tolga Tek'e, koleksiyonlarını çalışmam konusunda hoş görülü davranan, Marmaris Arkeoloji Müzesi Müdürü Doç. Dr. Neşe Kırdemir'e, müzede yaptığım çalışmalar sırasında bana sabırla katlanan müze uzmanlarından Esengül Yıldız Öztekin, Ali Sinan Özbey ve Semra Yıldırım'e, müzede yardımlarını benden esirgemeyen diğer müze çalışanları Gaffar Özyürek, Hasan Baykara, Hızır Sert, Hasan Ünlü'ye teşekkürü borç bilirim. Tezin kaynak toplama aşamasında bana yardımcı olan ve bağlı olduğu Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi'nin olanaklarını sonuna kadar kullanımına sunan Sayın Ümit Sevgi Topuz'a müteşekkirim. Ayrıca bu tezin çeşitli aşamalarında devreye girerek bana yardım eden kuzenlerim İlhan Bozdeniz ve Damla Okay'a, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Tarih Bölümü'nden mezun olan arkadaşım Ergün Muz'a, Anadolu Üniversitesi Klasik Arkeoloji Bölümü'nden mezun olan arkadaşlarım Hüseyin Köker, Erdal Ünal, Berkay Yalçın, Ufuk Demirbaş, Aycan Sarıhacıoğlu ve Orkan Köyağasıoğlu'na bu vesile ile teşekkür etmek isterim.

Anıl Tamer Yılmaz

Kasım 2006

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
JURİ VE ENSTİTÜ ONAYI	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZGEÇMİŞ	vi
KISALTMALAR	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ROMA SİKKE BİRİMLERİ

1. CUMHURİYET DÖNEMİ	5
2. İMPARATORLUK DÖNEMİ	7
2.1. M.S. I. ve II. Yüzyıllar	7
2.2. M.S. III. Yüzyıl	8
3. GEÇ ROMA DÖNEMİ	10
3.1. M.S. IV. Yüzyıl	10
3.2. M.S. V. Yüzyıl	12

İKİNCİ BÖLÜM

KATALOG

1. FLAVİUSLAR DÖNEMİ	13
1.1. Domitianus (M.S. 82 - 96)	13
2. ANTONİNLER DÖNEMİ	14

2.1.	Traianus (M.S. 98 - 117)	14
2.2.	Hadrianus (M.S. 117 - 138)	16
2.3.	Antoninus Pius (M.S. 138 - 161)	18
2.4.	Faustina Major	20
2.5.	Marcus Aurelius (M.S 161 - 180)	21
2.6.	Faustina Minor	22
2.7.	Lycilla	24
2.8.	Commodus (M.S. 180 - 192)	24
2.9.	Crispina	25
3.	SEVERUSLAR DÖNEMİ	25
3.1.	Septimus Severus (M.S. 193 - 211)	26
3.2.	Julia Domna	26
3.3.	Geta	27
3.4.	Caracalla (M.S. 211 - 217)	27
3.5.	Elagabalus (M.S. 218 - 222)	30
3.6.	Alexander Severus (M.S. 222 - 235)	31
3.7.	Julia Mamea	34
4.	ASKER İMPARATORLAR DÖNEMİ	35
4.1.	Maximinus Thrax (MS. 235 - 238)	35
4.2.	Maximus (M.S. 238)	37
4.3.	Gordianus III (M.S. 238 - 244)	38
4.4.	Philippus I (M.S. 244 - 249)	48
4.5.	Marcia Otacilia Severa	50
4.6.	Philippus II	51
4.7.	Traian Decius (M.S. 249 - 251)	51
4.8.	Herennia Etruscilla	52
4.8.	Herennius Etruscus	53
4.9.	Trebonianus Gallus (M.S. 251 - 253)	54

4.10.	Volusianus	56
4.11.	Valerianus (M.S. 253 - 258)	57
4.12.	Gallienus (M.S. 253 - 268)	58
4.13.	Salonina	67
4.14.	Valerianus II	69
4.15.	Cladius Gothicus (M.S. 268 - 270)	70
4.16.	Tetricus (M.S. 270 - 273)	73
4.17.	Aurelianus (M.S. 270 - 275)	73
4.18.	Probus (M.S. 276 – 282)	74
4.19.	Carus (M.S. 282 – 283)	76
5.	TETRARŞİ VE GEÇ İMPARATORLUK DÖNEMİ	76
5.1.	Diokletianus (M.S. 284 - 305)	76
5.2.	Maximianus Herculeus (M.S. 284 - 305; 306 - 308; 310)	80
5.3.	Galerius Maximianus (M.S. 305 - 311)	84
5.4.	Galeria Valeria	85
5.5.	Constantius (M.S. 305 - 306)	85
5.6.	Maxentius (M.S. 306 - 312)	86
5.7.	Maximinus II (M.S. 309 - 313)	86
5.8.	Licinius I (M.S. 308 - 324)	87
5.9.	Licinius II (M.S. 317 – 324)	92
5.10.	Constantinus I (M.S. 307 - 337)	93
5.11.	Fausta	97
5.12.	Helena	97
5.13.	Crispus (M.S. 317 – M.S. 326)	98
5.14.	Constantinus II	98

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KATALOG İÇERİSİNDE YER ALAN SİKKELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. AUGUSTUS DÖNEMİ (M.Ö. 27 – M.S. 14)	100
2. JULIUS CLADIUSLAR DÖNEMİ (M.S. 14 - 68)	101
3. FLAVIUSLAR DÖNEMİ (M.S. 69 - 96)	102
3.1. Vespasianus ve Titus Dönemi (M.S. 69 - 81)	102
3.2. Domitianus Dönemi (M.S. 81 - 96)	102
4. ANTONİNLER DÖNEMİ (M.S. 96 - 193)	103
4.1. Nerva Dönemi (M.S. 96 - 98)	103
4.2. Trajanus Dönemi (M.S. 99 - 117)	103
4.3. Hadrianus Dönemi (M.S. 117 - 138)	104
4.4. Antoninus Pius Dönemi (M.S. 138 - 161)	104
4.5. Marcus Aurelius Dönemi (M.S. 161 - 180)	106
4.6. Commodus Dönemi (M.S. 180 - 192)	106
5. SEVERUSLAR DÖNEMİ (M.S. 193 – 235)	106
5.1. Septimus Severus Dönemi (M.S. 193 – 211)	106
5.2. Caracalla Dönemi (M.S. 211 – 217)	108
5.3. Macrinus Dönemi (M.S. 217 – 218)	109
5.4. Elagabalus Dönemi (M.S. 218 – 222)	109
5.5. Alexander Severus Dönemi (M.S. 222 – 235)	109
6. ASKER İMPARATORLAR DÖNEMİ (M.S. 235 – 284)	110
6.1. Maximinus Thrax, Maximus ve Balbinus Dönemi (M.S.235–238)	110
6.2. Gordianus III Dönemi (M.S. 238 - 244)	111
6.3. Philippus I Dönemi (M.S. 244 - 249)	112

6.4.	Traianus Decius Dönemi (M.S. 249 - 251)	113
6.5.	Trebonianus Gallus Dönemi (M.S. 251 - 253)	114
6.6.	Valerianus Dönemi (M.S. 253 - 260)	114
6.7.	Gallienus Dönemi (M.S. 260 - 268)	115
6.8.	Cladius Gothicus Dönemi (M.S. 268 - 270)	116
6.9.	Aurelianus Dönemi (M.S. 270 - 275)	118
6.10.	Tacitus Dönemi (M.S. 275 - 276)	119
6.11.	Probus ve Carus Dönemi (M.S. 276 - 283)	120
7.	MARMARİS MÜZESİNDE YER ALAN M.Ö. 27 - M.S. 273 YILLARI ARASINA TARİHLENEN SİKKE BULUNTULARININ BİRİMLERE GÖRE YORUMLANMASI	121
8.	MARMARİS MÜZESİNDE YER ALAN M.Ö. 27 - M.S. 260 YILLARI ARASINA TARİHLENEN SİKKE BULUNTULARININ İMPARATORLARIN HÜKÜMDARLIK YILLARINA GÖRE SAYISAL OLARAK DAĞILIMI	122
9.	MARMARİS MÜZESİNDE YER ALAN M.Ö. 27 - M.S. 260 YILLARI ARASINA TARİHLENEN SİKKE BULUNTU VERİLERİNİN ANADOLU GENELİ BULUNTU VERİLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI	122
10.	MARMARİS MÜZESİNDE YER ALAN M.S. III. YÜZYILIN II. YARISINA AİT SİKKE BULUNTULARININ DİĞER MÜZE BULUNTULARI İLE KARŞILAŞTIRILMASI	124
11.	TETRARŞİ VE GEÇ İMPARATORLUK DÖNEMİ	125
11.1.	M.S. 282 - 294 Arası	125
11.2.	M.S. 294 - 305 Arası	126
11.3.	M.S. 305 - 317 Arası	127
11.4.	M.S. 317 - 324 Arası	128
11.5.	M.S. 324 - 330 Arası	130
11.6.	M.S. 330 - 335 Arası	131
12.	KATALOG İÇERİSİNDE YER ALAN M.S. 294 - 335 YILLARI ARASINA TARİHLENEN SİKKE BULUNTULARININ ANADOLU GENELİ BULUNTULARI İLE KARŞILAŞTIRILMASI	132

13. KATALOG İÇERİSİNDE YER ALAN M.S. 294 - 335 YILLARI	132
ARASINA TARİHLENEN SİKKE BULUNTULARININ DARPHANELERE	
GÖRE DAĞILIMI	

SONUÇ

EKLER

KAYNAKÇA	146
----------------	-----

KISALTMALAR

AR	Gümüş
AE	Bronz
Ant.	Antoninianus
a.g.e.	adı geçen eser
BMC	Coins of The Roman Empire in The British Museum
bkz.	bakınız
cm.	santimetre
Den.	Denarius
Dup.	Dupondius
Env.No.	Envanter Numarası
Fol.	Follis
Foto No.	Fotoğraf Numarası
Göbl	Göbl, Robert
Graf.	Grafik
g.	gram
IstMitt	Istanbuler Mitteilungen
Lev.	Levha
MIR	Moneta Imperii Romani
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
No:	Numara
Quad.	Quadrans
ref.	referans
res.	resim
RIC	Roman Imperial Coinage

s.

sayfa

Sest.

Sestertius

GİRİŞ

Tezin konusunun Roma İmparatorluk Sikkeleri olarak belirlenmesinin ardından, her sikke tezinde var olan katalog bölümü için, BMC¹ ve RIC² serilerininin tez ile ilgili ciltlerinin kullanılması kaçınılmaz olmuştur. Harold Mattingly, H. A. Sydenham, R.A.G. Carson ve C. H. V. Sutherland tarafından hazırlanan bu iki seri, basım tarihleri çok eski olsa da, günümüzde hala Roma İmparatorluk Sikkeleri hakkında çalışma hazırlayan araştırmacılar tarafından ana kitap olarak kullanılmaktadırlar. Bu iki serinin dışında, Gallienus Dönemi Roma İmparatorluk Sikkeleri için MIR³'ün ilgili ciltleri kullanılmıştır.

¹ H. Mattingly. *Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. II, Vespasian to Domitian.* (London 1975).; *Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. III, Nerva to Hadrian.* (London 1975).; *Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. V, Pertinax to Elagabalus, Introduction, Indexes and Plates.*(London 1975).; *Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. V, Pertinax to Elagabalus, Catalogue and Addenda.* (London 1975).

² H. Mattingly ve H.A. Sydenham. *Roman Imperial Coinage Vol II, Vespasian to Hadrian.* (London 1968).; *Roman Imperial Coinage Vol III, Antoninus Pius to Commodus.* (London 1968).; *Roman Imperial Coinage Vol IV Part II, Macrinus to Pupienus.* (London 1968).; *Roman Imperial Coinage Vol IV Part III, Gordian III – Uranius Antonius.* London (1968).; *Roman Imperial Coinage Vol V Part I, Valerian – Aurelian.* (London 1968).; *Roman Imperial Coinage Vol V Part II, Probus – Diocletianus.* (London 1933).; R.A.G. Carson. *Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. VI, Severus Alexander, Balbienus and Pupienus.* (London 1976).; ve C.H.V. Sutherland. *Roman Imperial Coinage Vol. VI, From Diocletians Reform to The Death of Maximinus.* (London 1967).; *Roman Imperial Coinage Vol. VII, Constantine and Licinius A.D. 313 – 317.* (London 1966)

³ .R. Göbl. “Die Münzprägung der Kaiser Valerianus I. – Gallienus - Saloninus (253-268), Regalianus (260) und Macrianus – Quietus (260-262)”, *MIR* 36, 43, 44 Tafelband. Wien: Verlag Der Österreichischen Akademie Der Wissenschaften 2000.;; “Die Münzprägung der Kaiser Valerianus I. – Gallienus - Saloninus (253-268), Regalianus (260) und Macrianus – Quietus (260-262)”, *MIR* 36, 43, 44 Textband. Wien: Verlag Der Österreichischen Akademie Der Wissenschaften 2000.

Amaç

Bilindiği gibi Anadolu, elverişli coğrafyası ve verimli topraklarıyla Antik dönemlerden günümüze pek çok devletin ve uygarlığın doğuşuna ve yıkılışına tek başına tanıklık etmiştir. Bu durumun bir sonucu olarak, arkeolojik olarak zengin bir mirasa sahiptir. Sikkeler ise; bu arkeolojik zenginliğin en önemli parçalarından biridir. Her yıl binlerce sikke, kazı araştırmaları, kaçakçılar vs. yardımıyla müze koleksiyonlarına dahil olmakla birlikte; ülkemiz Nümizmatik bilimi açısından yeterince büyük bir atılım yapamamış gibi görünmektedir. Halbuki yazıtlar ile birlikte, Antik dönem hakkında en iyi bilgi veren malzemelerden biride sikkelerdir. Bu çalışmayı hazırlamaktaki amaç da; Nümizmatik bilimi açısından araştırma eksiği bulunan ülkemiz için; küçük de olsa bir katkı yapmaktır.

Yöntem

Tez konusunun seçiminin ardından, müze ve bakanlıkla gerekli görüşmelerin yapılıp, gerekli izinlerin alınmasından sonra çalışma müze aşamasıyla başlamıştır.

2005 ve 2006 yıllarında üç defa müzeye gidilerek, müze uzmanlarının izin verdiği müze envanter defterlerine bakılmış ve bu defterlerden 300 adet Roma İmparatorluk sikkesi saptanmıştır. Toplam altı gün süren müzedeki çalışmalarda, sikkelerin ağırlıkları ve ölçüleri alınmış, kataloglama işlemi sırasında kullanılmak üzere, her iki yüzünde fotoğrafları digital fotoğraf makinesi ile çekilmiştir. Ancak bilindiği üzere, fotoğraf sadece iki boyutlu bir görüntü sunmaktadır. Bu durumun kataloglama aşamasında problem yaratmaması için; dijital ortama aktarılan ve korozyon gibi sebeplerden fotoğrafı iyi çıkmayan sikkelerin, plastesin adı verilen ve daha çok sanatçılar tarafından kullanılan bir malzeme ile kalıpları alınmıştır. Daha sonra bu kalıplara dişçi alçısı dökülerek mulajlar oluşturulmuş ve bu mulajlar, bir daha müzeye gidilmeksizin fotoğrafı kötü çıkan sikkelerin tanımlanmasında kullanılmıştır.

Müze çalışmasının ardından kataloglama aşaması başlamış ve müzede ağırlıkları ve ölçüleri alınan sikkelerin bu değerleri dijital ortama aktarılmıştır. Bunun ardından BMC ve RIC gibi katalogların⁴ izlediği prensipler doğrultusunda sikkelerin üzerlerinde yer alan tipler ve lejantlar olabildiğince açıklanmaya çalışılarak tanımlamaları yapılmış ve referansları verilmiştir. Bu aşamanın sonunda tez kapsamı içerisine girmeyen 20 adet sikke çıkarılmış ve mevcut sikke sayısı 280'e düşmüştür. .

Kataloglama aşamasından sonra elde edilen Marmaris Müzesi ile ilgili veriler, yayını yapılmış olan Antiokhia⁵, Aphrodisias⁶, Arykanda⁷, Pergamon⁸, Perge⁹, Sagalassos¹⁰, Sardis¹¹, Side¹², Troia¹³, Curium¹⁴ ve Tarsus¹⁵ gibi Antik merkezler ile Amasya Müzesi¹⁶, Amasra Müzesi¹⁷, Fethiye Müzesi¹⁸, Sinop Müzesi¹⁹ ve Yapı Kredi Koleksiyonları²⁰ gibi yayını yapılmış ya da yapılmakta olan müze koleksiyonlarının

⁴ Bkz. s.1.

⁵ D. B. Waage, *Greek, Roman, Byzantine and Crusaders Coins. Antioch On The Orontes IV Part II*. Princeton: Princeton University Press 1952, s.94-124.

⁶ D. J. MacDonald, *Greek and Roman Coins from Aphrodisias*. (Oxford, 1976) s.3-17.

⁷ A. Tolga Tek, "Arykanda Kazılarında Bulunan Antik Sikkeler Üzerinde Yeni İncelemeler: 1971-2000 Sezonları" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi SBE, 2002.

⁸ V. G. De Luca, "Das Asklepieion. Via Tecta und Hallenstraße. Die Funde (1984)" *Altertümer von Pergamon XI4*. (Berlin 1984), s.67-68.; V. G. De Luca ve O. Ziegenhaus, "Das Asklepieion. Der nördliche Temenosbezirk und angrenzende Anlagen in hellenistischer und frühromischer Zeit" *Altertümer von Pergamon XII*. (Berlin, 1975), s.140-141. ; K., Nohlen ve W., Radt Kapıkaya. Ein Felsheiligtum bei Pergamon - *Altertümer von Pergamon XII*. (Berlin, 1978), s.67-68. ; D. Pinkwart ve W. Stammnitz, "Peristylhäuser westlich der Unteren Agora (1984)" *Altertümer von Pergamon XIV*. (Berlin, 1984), s.163.

⁹ H. Köker. "Perge Kazı Sikkeleri 1994 – 2000" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniv. SBE. 2006; O. Tekin, "Perge Kazılarında Bulunan Sikkeler" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniv. SBE, 1987.

¹⁰ S., Scheers, "Catalogue of The Coins Found in 1992" *Sagalassos II - Reports On The Third Excavation of 1992*. (Leuven 1993), s.249-260.; S. Scheers, "Coins Found During 1994 and 1995" *Sagalassos IV - Reports On The Survey and Excavation Campaigns of 1996 and 1997*. (Leuven, 1997), s.315-342.; S. Scheers "Coins Found During 1996 and 1997" *Sagalassos V - Reports On The Survey and Excavation Campaigns of 1996 and 1997*. (Leuven, 2000), s.509-549.

¹¹ H.W. Bell, "Coins 1910-1914" *Sardis Volume XI*, (Leiden , 1916) s.1-213.

¹² S., Atlan. *Side - 1947 – 1967 Yılları Sırasında Elde Edilen Sikkeler*. (TTK 1976), s.21-30.

¹³ A. R., Bellinger. *Troy The Coins*. (Princeton Univ Press, 1961) s.171-180.

¹⁴ D. H., Cox. *The Excavations at Curium 1932 – 1953*. (NY: ANS 1959), s.6-51.

verileri ile karşılaştırılmış, bu karşılaştırma yapılırken Roma İmparatorluk sikkesi az olan merkezlerin veri toplamlarına Roma şehir sikkeleri buluntuları da dahil edilmiştir.

Veri karşılaştırmaları için hazırlanan istatistiksel grafiklerde ve veri gruplarında “periyot başına düşen sikke / periyot uzunluğu x 1000 / şehirde bulunan toplam sikke sayısı” formülü ile hesaplanmıştır²¹. Bu formülün kullanılması ile şehirlerin 1000 sikkedeki sikke kaybı görülebildiği için; Antiokhia gibi buluntusu çok olan merkezler ile daha az buluntuya sahip olan yerlerin karşılaştırılması doğrun oranlar ile yapılabilmektedir. Aksi takdirde; buluntusu çok olan yerler, her zaman diğer buluntusu az olan yerleri gölgede bırakmakta ve benzer şekilde gelişen periyodik dağılım eğrileri anlaşılammaktadır.

Tezin en son aşamasında, müzede katalog aşamasında kullanılmak üzere çekilen sikke fotoğrafları, Photoshop programı yardımıyla orijinal boyutlarında kesilip hazırlanarak, siyah-beyaz hale getirilmiş levhalar bölümünde bitirilmiştir.

¹⁵ D. H., Cox. “The Coins”, Excavations at Gözli Kule, Tarsus, Volume 1-2, The Hellenistic and Roman Periods, (Princeton, 1950).

¹⁶ S. Ireland. Greek, Roman and Byzantine Coins in the Museum At Amasya, Turkey. (London, 2000) s.1-124.

¹⁷ S. Ireland ve S. Ateşlioğulları. “The Ancient Coins in Amasra Museum”, Studies in Ancient Coinage from Turkey (ed. R. Ashton), Royal Numismatic Society Special Publication no 29, British Institute of Archaeology at Ankara Monograph no 17, Londra 1996.

¹⁸ A. Wells Nicholas. “A Catalogue of Roman Provincial Coins From Fethiye Museum and a Comparative Analysis of Roman Provincial Coin Assemblages” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Durham Üni 1998.

¹⁹ P. J., Casey Catalogue of Coins Sinope Museum. (Yayınlanmamış metin, 1999), s.2-50.

²⁰ O. Tekin. Yapı Kredi Koleksiyonu, Grek Ve Roma Sikkeleri. (Yapı Kredi Yayınları, 1994) s.1-261.

²¹ Formül için; Bkz. K. Greene, The Archaeology of The Roman Economy (Los Angeles, 1990), s.54-57; İncelenen sikkelerin toplam sayısı, şehirde bulunan toplam sikke sayısı olarak kullanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ROMA SİKKE BİRİMLERİ

1. CUMHURİYET DÖNEMİ

Plinius'tan öğrendiğimiz kadarıyla; Orta İtalya halkı değişik tokuş sisteminden ve bakır külçelerin kullanımından sonraki aşamada aes signatum adı verilen bronz çubukları para olarak kullanmıştı²². Eskiden, aes signatumun aes rude ile sikke arasındaki geçiş döneminde kullanıldığı kullanılmış olduğu kabul ediliyordu. Fakat, ileri teknikleri ve buluntularda ağır bakır paralarla birlikte ele geçmesi, bunların sikkenin yanı sıra para olarak kullanılmaya devam ettiğini göstermektedir²³.

Merkez İtalya'da basılan ilk sikke, aes grave olarak adlandırılan, basılma tekniği ile değil de kalıp tekniği ile yapılan sikkedir. Aes grave, ilk defa Cumhuriyet döneminde M.Ö. 269'da basılmıştı, ancak Romalılar, aynı zamanda İtalya ya da İtalya olmayan diğer şehir devletleri ile yapılan düzenli ticareti kolaylaştıracak, daha uygun gümüş ve bronz birimlere ihtiyaçları olduğunu fark etmişti. Bu sebepten ötürü Manga Graciae'da yer alan şehir devletlerinin sikkeleri ile yakın benzerlikler gösteren gümüş didrahmler ve bronzdan yarım ve tam litreaeleri piyasaya sürdüler. Daha sonra İkinci Pön savaşlarından kısa bir süre önce, sikke basımı bazı değişikliklere uğradı, ön yüzlerinde Janus'un kafası bulunduran quadrigatiler, didrahmlerin yerini alırken; yeni aes graveler ortaya çıktı. Aşağıda bulunan liste çeşitli bronz birimlerin ön yüz tiplerini ve bunların sahip olduğu değerleri göstermektedir. Bu sikke tiplerinin arka yüzlerinin her birinde gemi pruvası bulunurken, sikkelerin değerlerini belirten işaretler ise; sikkenin her iki yüzünde de belirtilirdi²⁴.

²² Plinius, *Naturalis Historia*. Çeviren: H. Rackham (Harvard, 1952) 33.43.

²³ Nezahat Baydur, *Roma Sikkeleri* (Arkeoloji ve Sanat, 1998), s.13.

²⁴ David R. Sear, *Roman Coins and Their Values* (Seaby, 1974), s.10.

Birim	Ön Yüz	Değer	
As	Janus Başı	I	= 12 Uncia
Semis	Satürn Başı	S	= 6 Uncia
Triens	Minerva Başı	Dört Nokta	= 4 Uncia
Quadrans	Herkül Başı	Üç Nokta	= 3 Uncia
Sestans	Merkür Başı	İki Nokta	= 2 Uncia
Uncia	Bellona Başı	Tek Nokta	= 1 Uncia

Gümüş quadrigatus, İkinci Pön savaşının sonuna kadar kalmış, ama savaş esnasında victoriatus adı verilen yeni bir sikkede birimi ortaya çıkmıştır. Bu birim quadrigatustan daha uzun bir süre tedavülde kalmasına rağmen M.Ö. 187'de yerini denariusla bırakmıştır. Bu süre içerisinde aes gravenin ağırlığı oldukça düşürülmüş ve sonunda bu kalıp parçaları yerlerini baskı sikkelere bırakmıştır²⁵.

Denarius, Cumhuriyet döneminin en önemli sikkede birimiydi. Arkeolojik ve nümizmatik kanıtlara göre; ilk defa M.Ö. 211'den önce görülen bu birim²⁶, başlangıçta 10 as'a eşitti, ancak M.Ö. 133'de yeniden düzenlenerek 16 as'a eşit hale getirildi. Belli aralıklarda basılmış ve oldukça nadir olmalarına rağmen bu dönemde denariuslar'ın yarı değerine sahip olan gümüş quinariuslar'da bulunmaktaydı²⁷.

Altın sikkeler, Cumhuriyet döneminde oldukça nadir olarak basılmış, düzenli olarak basılan sikkeler ile biçimlendirilmemişlerdi. Bu tür sikkeler askeri ve buna benzer acil durumlar için basılmışlardı ve bu sebepten ötürüde günümüzde kazılarda oldukça nadir olarak bulunmaktadır. Ayrıca Julius Caesar'ın ölümünü takip eden sivil savaş döneminde, Roma'nın kontrolü için mücadele eden kişiler tarafından altın sikkeler, kendi adlarına bastırılmıştır²⁸.

²⁵ Sear, a.g.e., s.10.

²⁶ Sutherland C.H.V., *Roman Coins* (London, 1974), s.45-46.

²⁷ Sear, a.g.e., s.10.

²⁸ Baydur, a.g.e., s.23-28.

2. İMPARATORLUK DÖNEMİ

2.1. M.S. I. ve II. Yüzyıllar

M.Ö. 80'den sonra Julius Caesar'ın küçük emisyonu dışında Cumhuriyet Dönemi bronz sikkesi basılmadı; ancak Augustus, Roma'nın kontrolünü eline geçirdikten ve Roma dünyasında barışı tekrar getirdikten hemen sonra, onun sikke basımını yeniden düzenlemesinin bir sonucu olarak, tekrar düzenli olarak aes basılmaya başlanmıştır. Altın ve gümüş sikke basımı onun kontrolü altına girerken, bakır ve pirinçten meydana gelen birimlerin basımı senatonun kontrolü altına verilmiştir. Senato tarafından bastırılan sikkeler üzerinde yer alan "SC" (Senatus Consulto) kısaltması bunun bir göstergesidir²⁹.

Augustus ile birlikte altın sikkeler, daha düzenli bir şekilde basılmaya başlanmış, yeniden düzenlenerek piyasaya sürülen birimler, aşağıdaki listedeki gibi nispi değerler kazanmıştı³⁰.

Altın Aureus	=	25 gümüş Denarius
Altın Quinarius	=	12.5 gümüş Denarius
Gümüş Denarius	=	16 bakır As
Gümüş Quinarius	=	8 bakır As
Pirinç Sestertius	=	4 bakır As
Pirinç Dupondius	=	2 bakır As
Bakır As	=	4 bakır Quadrans
Pirinç Semis	=	2 bakır Quadrans
Bakır Quadrans	=	0.25 As

Dupondius ve as, benzer ağırlıklara sahip birimler olsa da, basıldığı metallerin renkleri bu birimleri birbirinden ayırmaktadır. Pirinç sarımsı bir renge sahip iken, bakır

²⁹ Cecile Morrison, *Antik Sikkeler Bilimi Numismatik Genel Bir Bakış* (Arkeoloji ve Sanat, 2002), s.91.

³⁰ Sear, a.g.e., s.11.

kızılımsı bir renge sahiptir. Bu birimleri birbirinden ayırt etmeye yarayacak diğer bir özellik de dupondiusların ön yüzlerinde görülen portrelerde, şua taç bulunmasıdır.

Augustus ve ardılları, Asya'daki bilinen madenlerde, üç denariusu eşit olacak şekilde basılan ve kistaphoros ile tetradrahmi olarak adlandırılan sikkeleri bastırmaya devam etmiştir. Bu boya ve değer sahip olan, adını üzerinde bulunan "cista mystica"dan alan sikkeler, M.Ö. II. yüzyıldan itibaren Küçük Asya'da en çok kullanılan birim haline gelmiştir. İmparatorluk döneminde bu tipler, Roma basımlarına uygun bir hale getirilerek, çok büyük bir değişiklik olmadan kullanılmaya devam edilmiştir³¹.

Tüm hatalarıyla birlikte sanatsal bir yeteneğe sahip olan İmparator Nero, bakırın yanı sıra pirinçten de as ve quadrans bastırmıştır. İmparatorun son amacının bakırı tamamıyla atmak istediği kesin değildir, ancak her durumda bu pirinçten basılan parçalar onun hükümdarlığı sırasında ayakta kalamamıştır. Nero dönemi dışında benzer pirinçten aslar, Traianus ve Hadrianus dönemlerinde de basılmıştır³².

M.S. I. ve M.S. II. Yüzyıllarda basılan sestertiuslar, tüm Roma basımları arasında, sahip olduğu ilginç tipler ve artistik portreleri ile en ilgi çekici serilerden biridir. Aslar ve dupondiuslar'da, sikke sanatında sahip oldukları küçük kenarların büyük birimlerdeki gibi geniş alan bırakmamasına rağmen sikke sanatının en güzel örnekleri arasında yer almaktadır.

2.2. M.S. III. Yüzyıl

Nero, hükümdarlığı döneminde altın ve gümüş sikkelerin ağırlıklarını azaltmış ve özellikle gümüş sikkelerin içindeki gümüş oranını ustalıkla düşürmüştür. Ardıl imparatorlar ise; neredeyse paranın suyunu çıkartmışlardır. Caracalla'nın hükümdarlığı dönemine gelindiğinde denarius içindeki gümüş oranı % 40'kara kadar düşmüştü. M.S.

³¹ Sear, a.g.e., s.11.

³² Aynı, s.12.

215 yılında yeni bir gümüş birim olan antoninianus ilk defa basılmış³³ ve bu birim kısa bir süre sonra imparatorluğun en önemli gümüş birimi haline gelmiştir. Antoninianuslar 1.6 denarius'un içerdiği kadar gümüş içeriyor ve muhtemelen iki denarius değerinde işlem görüyordu³⁴. Antoninianus'u diğer birimlerden ayırt etmenin en kolay yolu, ön yüzlerindeki imparator ya da imparatoriçe portrelerini kontrol etmektir. İmparatorlara ait sikkelerde imparatorun başında şua taç yer alırken, imparatoriçe portreleri bir hilalin üzerine yerleştirilmiştir.

M.S. 249 - M.S. 251 yıllarında İmparator Traianus Decius tarafından şua taçlı, çift sestertiuslar ortaya çıkarılmıştır. Bu sikke, aslında erken dönemlerdeki imparatorlara ait sestertiuslar'dan ağırlık olarak biraz daha ağırdı; ancak imparatorun ardılları tarafından beğenilmemiş ve basılmaya devam edilmemiştir³⁵.

Antoninianus, denarius'un sirkülasyonunu M.S. III. Yüzyılın ortalarına doğru yok ederken, Gallienus'un hükümdarlığı döneminde değeri iyice düşürülmüş, öyle ki sikke gümüş suyuna sokulmuş bir bakır ya da bronz parçası haline gelmiştir. Aurelianus'un hükümdarlığının ilk yıllarında ağırlığı 3 gr altına düşerken, içerisindeki gümüş oranı %1 oranına inmiştir³⁶. Aurelianus yaptığı sikke reformu ile antoninianusun içindeki gümüş oranını biraz arttırarak onarmış ve sikkelerin üzerinde saflık derecesinin belirtildiği "XXI"³⁷ ve "KA"³⁸ işaretini ilk kullananda kendisi olmuştur. M.S. III. Yüzyılın ikinci yarısında İmparator olan Cladius Gothicus ve Gallialı imparatorlar Tetricus Senior ve Tetricus Junior'un antoninianileri, resmi olmayan darphaneler tarafından oldukça yoğun miktarlarda taklit edilmiştir, ancak bu taklit sikkeler daha çok Britanya'daki definelerde ele geçmektedir. Bazı örnekler orijinaleri kadar kaliteli

³³ Michael Crawford, "Finance, Coinage and Money from Severans to Constatine" (ANRW. II.2 1975), s. 565.

³⁴ Christopher Howgego, *Sikkelerin Işığında Eskiçağ Tarihi*. (Homer 2000). s.136.

³⁵ Sear, a.g.e., s.13.

³⁶ L.H. Cope, "The Nadir of the Imperial Antoninianus" (NC. Cilt No:7 Sayı No:9 1969), s. 145.

³⁷ Howgego, a.g.e. s.148-149.

³⁸ Crawford, a.g.e., s.575-576.

olmalarına rağmen, bunların çoğu grotesk tarzda ve resmi darphanelerin bastığı ölçülerin altında basılmışlardır. Bu tip sikkeler “şua taçlı barbarlar” olarak da adlandırılmaktadırlar³⁹.

MS. III. Yüzyılda imparatorluk sikke sisteminin çöktüğü bir gerçektir. Altın sikke düşük ve düzensiz ağırlıkta ve az sayıda basılırken, MS. 253'ten sonra ağırlığı düşürülmüştür. Gümüş sikke içerisindeki gümüş oranı, yukarıda da belirtildiği gibi % 1'e kadar düşmüştür. Sestertius, dupondius ve aslar da az çok düzensiz olarak basılmış; ancak antoninianusun kendisinin bronzla dönüşmesi sebebiyle bu durumda bozulmuştur. Eski stildeki son sestertiuslar ve diğer alt birimler, Postumus döneminde basılmış ve bu imparatorundan daha sonra bir daha hiç basılmamışlardır⁴⁰.

Yüzyılın üçüncü çeyreğinde, adi metalden önemli miktarda gümüş sikke basımı yapılmış; bu durumda İmparatorluğun doğu eyaletlerinde bulunan şehirlerin bastığı şehir sikkelerinin son bulmasına yol açmıştır⁴¹.

3. GEÇ ROMA DÖNEMİ

3.1. M.S. IV. Yüzyıl

Diokletianus, M.S. III. yüzyılın sonuna doğru imparatorluk ve düzenli sikke basımı için reform yapmış ve yeni bir düzen meydana getirmiştir. Bu büyük reform kesin bir hareketten meydana gelmemekle birlikte, daha çok imparatorluğun on yıllık bir dönemini kapsayan seri bir değişikliklerden oluşmaktaydı. Bu değişikliklerin en önemlisi, yaklaşık olarak Nero zamanının denariusları ile aynı özelliklere sahip olan gümüş argenteus⁴² ve gümüş suyuna batırılarak piyasaya sürülen follis adı verilen yeni iki birimin ortaya çıkartılmış olmasıdır. Bu dönemde Antoninianus basımı devam

³⁹ Sear, a.g.e., s.13.

⁴⁰ Aynı, s.13.

⁴¹ Howgego, a.g.e., s.136.

⁴² Kenneth W. Harl, *Coinage in the Roman Economy, 300 B.C. to A.D. 700.* (Josh Hopkins, 1996), s.149.

etmemekle birlikte, benzer bir sikke on yıllık reform süresi boyunca basılmıştır. Bu parça antoninianus ile aynı ölçülere sahipti ve ön yüzünde tanıdık şua taca sahipti, ancak arka yüzünde “XXI” işaretini taşıyor ve içinde hiç gümüş barındırmıyordu. Bu grup sikkeler reform sonrası sikkeler olarak adlandırılmaktadır⁴³.

Constantinus I’de para sisteminde birkaç değişiklik yaptırıp, aureusun yerine solidus adı verilen ve 72 libra değerinde sikke bastırmıştır⁴⁴. Solidus ilk defa M.S. 312 yılına bastırılmış ve kısa süre içerisinde aureusun yerini alarak, imparatorluğun standart altın sikkesi haline gelmiştir. Bu dönemde ortaya çıkan diğer sikkeler, 0.5 solidus değerindeki semmissis ve bu güne kadar hakkında çok az şey bilinen 1.5 semmissis değerindeki scripulum olmuştur⁴⁵.

Constantinus, hükümdarlığının sonunda, Tetrarşi döneminde neredeyse duran gümüş sikke basımına devam etmiştir. Bu dönemde gümüş iki adet ana birim vardı, bunların biri 1/18 solidus değerindeki miliarensis ve 1/24 solidus değerindeki siliqua idi⁴⁶.

M.S. IV. yüzyıldaki bronz sikkeler oldukça problemli olmakla birlikte, bu dönemde follisin ağırlığında ve boyutlarında çok geçmeden bir düşüş başlamış ve bu işlem yüzyılım ortasına kadar devam etmiştir. IV. Yüzyılda bronz sikkelerin basımında sürekli bir değişiklik yaşanmasına sebep olarak, altın ve gümüş birimlerindeki değişiklikler gösterilmektedir⁴⁷.

M.S. 346’da Constantinus II ve Constans, centenionalis adı verilen daha ağır bir bronz sikke bastırmışlar ve daha sonraki imparatorlarda bronz basımları kurtarmak için çeşitli girişimlerde bulunmuşlardır. Magnentius (M.S. 350-353) ve Julian II (M.S. 360 -

⁴³ Sear, a.g.e., s.14.

⁴⁴ Baydur, a.g.e., s.98.

⁴⁵ Sear, a.g.e., s.14.

⁴⁶ Aynı, s.14.

⁴⁷ Aynı, s.14.

M.S. 363), oldukça büyük parçalar halinde sikkeler bastırırken, Gratianus (M.S.367 - M.S.383)'da centenionalise oldukça benzeyen bir sikke bastırmıştır. Bununla birlikte tüm bu çağdaş girişimler oldukça kısa ömürlü olmuş ve M.S. 395'de Theodosius I'in ölmesinden sonra, yalnızca küçük bronz birimler düzenli olarak basılmaya başlanmıştır⁴⁸.

3.2. M.S. V. Yüzyıl

M.S. V. Yüzyıl sikkeçiliği esasen solidus ve iki altın birim olan semissis ve tremissis üzerine dayanmaktadır. Tremissis, Theodosius I tarafından, Constantinus'un sistemindeki 1,5 scripulum'un yerine bastırılmıştır. Bunların dışında ayrıca oldukça az miktarlarda gümüş ve bronz sikke de basılmıştır. Resmi darphanelerin eksikliği, diğer barbar kopyaların üretimine sebep vermiş, bu dönemde basılan kopyaların çoğu Constantinus II'ye ait "FEL. TEMP. REPARATIO" tipli centenionalisler olmuştur⁴⁹.

M.S. 498'de Anastasius I, tamamen devrimsel bir tipte, her bir birime ait arka yüz üzerinde, sahip olduğu değerlere ilişkin işaretlerin olduğu yeni bronz sikkeler bastırılmıştır. Böylece yapılan reform ile birlikte gelen değer işaretleri Roma sikkeleri üzerindeki bir geleneği yıkmış ve Bizans sikkelerine geçiş için bir kapı açmıştır⁵⁰.

⁴⁸ Sear, a.g.e., s.14.

⁴⁹ Aynı, s.14.

⁵⁰ Aynı, s.14.

İKİNCİ BÖLÜM

KATALOG

1. FLAVIUSLAR DÖNEMİ

1.1. Domitianus (M.S. 81 - 96)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Domitianus'un sağa dönük, defne çelenkli ve sakallı portre başı; "IMP CAES DOMIT AVG GERM P M TR P X".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, gemi pruvası üzerinde sağa dönük, savaşan Minerva, sağ elindeki mızrağı ileriye doğru atmaya çalışırken, sol eliyle ise bir kalkan tutuyor; "IMP XXI COS XV CENS P P P".

Darphane : Roma

M.S. 90 - 91

Sıra No. 1; Env. No. 200; AR Den.; 1.7/1.8 cm.; 3.15g.; 6, BMC II s.335 No: 179, RIC II s.172 No: 153; Haydere s.108, No:179; Lev.I Foto No.1.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Domitianus'un sağa dönük, defne çelenkli ve sakallı portre başı; "IMP CAES DOMIT AVG GERM PM TRP XI".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, miğferli ve giyimli Minerva, sağ eliyle bir mızrak tutarken; sol kolu dirsekten bükülmüş bir şekilde belinin üstünde duruyor; "IMP XXI COS XV CENS P P P".

Darphane : Roma

M.S. 91

Sıra No.2; Env. No. 470; AR Den.; 1.8 cm.; 3.45g.; 5; BMC II s.336; No: 186; RIC II, s.172 No: 159; Lev.I Foto No.2.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Domitianus'un sağa dönük, defne çelenkli ve sakallı portre başı; "IMP CAES DOMIT AVG GERM PM TRP XI".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük ve ileriye doğru ilerleyen Minerva, sağ elindeki mızrağı atmaya hazırlanırken, sol eliyle ise yuvarlak bir kalkan tutuyor;

“IMP XXI COS XVI CENS PPP”.

Darphane : Roma

M.S. 92

Sıra No.3; Env. No. 1436; AR Den.; 1.7/1.9 cm.; 3.05g.; 6; BMC II s.336, No: 187; RIC II s.173, No: 166; Lev.I Foto No.3.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Domitianus’un sağa dönük defne çelenkli ve sakallı portre başı; **“IMP CAES DOMIT AVG GERM P M TR P XV”.**

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, ayakta duran, sola dönük, giyimli ve miğferli Minerva, sol eliyle uzun bir mızrak, sağ eliyle de bir yıldırım demeti tutuyor. Tanrıçanın ayaklarının yanında bir kalkan bulunuyor; **“IMP XXII COS XVII CENS P P P ”.**

Darphane : Roma

M.S. 95 - 96

Sıra No.4; Env. No. 1440; AR Den.; 1.7/1.8 cm.; 3.35g.; 5; BMC II s.342, No: 234; RIC II s.174, No:173; Lev.I Foto No. 4.

2. ANTONİNLER DÖNEMİ

2.1. Traianus (M.S. 98 - 117)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Traianus’un sağa dönük, defne çelenkli, sol omzunda elbisesi olan portre büstü; **“IMP. TRAIANO AVG GER. DAC. P.M. T.R.P.”.**

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, elleri bağlı Daccialı; yerde ise; Daccialı’nın silahları bulunuyor; **“COS.V. P.P. S.P.Q.R. OPTIMO. PRINC. DAC. CAP.”.**

Darphane : Roma

M.S. 103 - 111

Sıra No.5. Env. No. 205; AR Den.; 1.8/2 cm.; 2.60g.; 6; BMC III s.82-83, No: 381-384; RIC II s.251, No: 99; Haydere s.110, No:61-62; Lev.I Foto No 5.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Traianus'un sağa dönük, defne çelenkli, sol omzunda elbisesi olan portre büstü; **"IMP TRAIANO AVG GER. DAC. P.M.T.R.P."**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, yarı zırlı Victoria; sağ eliyle çelenk, sol eliyle ise palmiye dalı tutuyor; **"COS.V. P.P. S.P.Q.R. O.P.T.I.M.O PRINC"**.

Darphane : Roma

M.S. 106

Sıra No.6; Env. No. 204; AR Den.; 2 cm.; 2.85g.; 9; BMC III s.76, No:328-336; RIC II, s.253, No: 128; Haydere s.110, No: 52-56; Lev.I Foto No. 6.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Traianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"[IMP. CAE]S. NER. TRAIANO OPTIMO. AVG. GER. DAC."**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, oturan Fortuna, sağ eliyle bir gemi dümeni, sol eliyle ise bir cornucopiae tutuyor; **"P. M. TR. P. COS. VI. P. S. P. O. R."** altta ise **"FORT. RED."**.

Darphane : Roma

MS. 114 - 117

Sıra No.7; Env. No. 1437; AR Den.; 1.7/1.8 cm.; 2.95g.; 7; RIC II, s.267, No: 318; Lev.I Foto No.7.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Traianus'un sağa dönük defne çelenkli, giyimli portre büstü; **"IMP TRAIANO AVG GER DAC P M TR P COS V P P"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Felicitas, yukarı doğru kaldırdığı sağ eliyle bir caduceus, sol eliyle ise bir cornucopiae taşıyor; **"S.P.O.R. OPTIMO PRINCIPI"**.

Darphane : Roma

MS. 114 - 117

Sıra No.8; Env. No. 1389; AR Den.; 1.8/1.9 cm.; 2.95g.; 7; BMC III, s.59, No: 193-195, RIC II s.256, No: 172-173; Lev.I Foto No.8.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Traianus'ın sağa dönük, defne çelenkli portresi; “IMP.CAES.NERVAE.TRAIANO.AVG.GER.DAC.PM. RP.COS.V.PP.”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, meşeden yapılmış bir çelenk içerisinde; “S.P.Q.R.. OPTIMO. PRINCIPI S.C.” lejanti bulunuyor.

Darphane : Roma

M.S. 103 - 111

Sıra No.9; Env. No. 607; AE As; 2.6/2.7 cm.; 10.60 g.; 6; BMC s.202, No: 959, RIC II, s.279 No: 476; Lev.I Foto No.9.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Traianus'un sağa dönük, defne çelenkli ve giyimli portre büstü; “[IMP T]RAIANO AVG GER DAC PM [TRP COS V PP]”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük şekilde at süren Traianus, sağ eliyle tuttuğu mızrağı, atın önünde bulunan Dacialı'ya saplamaya hazırlanıyor; “[SP•OR] OPTIMO PRINCIPI S.C.”.

Darphane : Roma

M.S. 103 - 111

Sıra No.10; Env. No.60; AE Sest.; 3.1/3.3 cm.; 20 g.; 6; BMC III s. 176, No: 837; RIC II, s.282, No: 534, 535; Lev.I Foto No.10.

2.2. Hadrianus (M.S. 117 – 138)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Hadrianus'un sağa dönük, defne çelenkli ve sakallı portre başı; “IMP. CAES. TRAIAN. HADRIANO AVG. DIVI TRA.”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Pax, sağ eliyle bir dal parçası, sol eliyle ise; bir cornucopiae tutuyor; “PARTH.F. DIVI NER. NEP. P. M. TR. P. COS. ” altta ise; “PAX”.

Darphane : Roma

M.S. 117

Sıra No.11; Env. No.1435; AR; Den.; 1.7/1.9 cm.; 2.75 g.; 6; BMC s.240, No:28; RIC II, s.340, No: 12, Lev.I Foto No.11.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Hadrianus'un sağa dönük, defne

çelenkli portre başı; **"IMP CAESAR TRAIAN HADRIANS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, giyimli Aeternitas, sağ eliyle Güneş'in; sol eliyle ise Ay'ın başını tutuyor; **"PM TR-P C-O-S III"**.

Darphane : Roma

M.S. 119 - 122

Sıra No.12; Env. No.1388; AR Den.; 1.8/2 cm.; 2.9 g.; 6; BMC III s.261, No: 163; RIC II s. 350; No: 81; Lev.I Foto No.12.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, bir yıldırım demeti üzerinde, ayakta, vücudu sağ tarafa; eğdiği başı ise; sol tarafa dönük şekilde duran kartal; **"IMP CAESAR TRAIAN HADRIANVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde bulunan kanatlı yıldırım demeti; **"PM TRP CO-S III S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 119 - 138

Sıra No.13; Env. No.1452; AE Quad.; 1.7/1.8 cm.; 2.35 g.; 6; BMC III, s.428, No: 1279; RIC II s.421, No: 625; Lev.I Foto No.13.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Hadrianus'un sağa dönük, defne çelenkli ve sakallı portre başı; **"HADRIANVS AVGVSTVS"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran Hilaritas, sağ eliyle uzun ve dik şekilde duran bir palmiye dalı, sol eliyle ise; bir cornucopiae tutuyor. Tanrıçanın sol tarafında, palmiye dalına değmeye çalışan çıplak bir erkek çocuğu, sağ tarafında ise; tanrıçanın elbisesine dokunmaya çalışan giyimli küçük bir kız çocuğu, bulunuyor; **"HILARITAS P.R. COS III S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 119 - 138

Sıra No.14; Env. No.1445; AE Sest.; 3.5/3.6 cm.; 15.70 g.; 7; BMC III s.446, No:1370-1373; RIC II s.468, No: 970; Lev.I Foto No.14.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Hadrianus'un sağa dönük, defne çelenkli portre başı; **"HADRIANVS –AVG COS III PP"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran Salus, sol eliyle tuttuğu patera ile önünde bulunan altarin üzerinde kıvrılmış şekilde duran bir yılanı sunu yapıyor; **“SALV-S AVG S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 119 - 138

Sıra No.15; Env. No.71; AE As; 2.5/2.6 cm.; 12.80 g.; 6; BMC III, s.486, No: 1621; RIC II s.440, No: 785; Lev.I Foto No.15.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Hadrianus’un sağa dönük defne çelenkli portre başı; **“HADRIANVS – AVG COS PP”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran, giyimli Moneta, sağ eliyle bir terazi, sol eliyle ise bir cornucopiae tutuyor; **“MONE – TA AVG SC”**.

Darphane : Roma

M.S. 119 - 138

Sıra No.16; Env. No.58; AE Sest.; 3 cm.; 22.40g.; 6; BMC III, s.472, No: 1525; RIC II s.438, No: 767; Lev.I Foto No.16.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Hadrianus’un sağa dönük, defne çelenkli portre başı; **“HADRIANVS AVGVSTVS”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük oturan Concordia, sağ eliyle bir patera tutarken, sol koluyla bir Spes figurüne yaslanıyor; **“C-O-S III”**.

Darphane : Roma

M.S. 125 - 128

Sıra No.17; Env. No.179; AR Den.; 1.7/1.9 cm.; 3.25 g.; 6; BMC s.289, No:392; RIC III, s.360, No: 172; Lev.II Foto No.17.

2.3. Antoninus Pius (M.S. 138 – 161)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Antoninus Pius'un sağa dönük, defne çelenkli ve sakallı portre başı; **"ANTONINVS AVG-PIVS PP COS III"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, giyimli Pax, ileriye doğru uzattığı sağ eliyle bir dal parçası, yanında duran sol eliyle ise bir cornucopiae taşıyor; **"P-A-X – A-V-G"**.

M.S. 140 - 144

Darphane : Roma

Sıra No.18; Env. No.1373; AR Den.; 1.6/1.7cm.; 2.50 g.; 6; BMC IV, s.34, No: 17; RIC III s.35, No:78; Lev.II Foto No.18.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Antoninus Pius'un sağa dönük defne çelenkli portre başı; **"ANTONINVS AVG PIVS PP IMP"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran Fortuna, sol eliyle bir cornucopiae, sağ eliyle ise globus üzerinde duran gemi pruvası tutuyor; **"TRPOT XIX CO-S III"**.

Darphane : Roma

MS. 155 - 156

Sıra No.19; Env. No.340; AR Den.; 1.8 cm.; 2.90 g.; 1; BMC IV s.125, No: 854-855; RIC III, s.56, No: 251; Lev.II Foto No.19.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Antoninus Pius'un sağa dönük, defne çelenkli portre başı; **"ANTONINVS AVG – PIVS PP [IMP II]"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, bir platform üzerinde, sola dönük şekilde oturan, üzerinde bir toga bulunan Antoninus Pius, sağ elini ileriye doğru uzatıyor. Arkasında, ayakta ve sola dönük biçimde duran bir memur; önünde, sola dönük biçimde ayakta duran giyimli, sağ elinde bir abacus, sol elinde ise bir cornucopiae bulunan Liberalitas, platformun aşağısında ise; sağa dönük şekilde ayakta duran ve her iki eli ilede togasını tutan bir vatandaş bulunuyor; **"[LI]BERALITAS [AVG III] [COS III SC]"**.

Darphane : Roma

M.S. 145 - 161

Sıra No.20; Env. No.63; AE Sest.; 3 cm.; 24.25 g.; 12; BMC IV s.272, No:1688-1690; RIC III s.273, No: 1691; Lev.II Foto No.20.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Antoninus Pius'un sağa dönük, şua taçlı portre başı; “ANTONINVS AVG PIVS PP TRP COS III”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran Pax, sağ elindeki meşale ile önünde duran odun yığınına yakmaya çalışırken, sol eliyle bir cornucopiae tutuyor; “[PA]X [AVG] SC”.

Darphane : Roma

M.S. 145 - 161

Sıra No.21; Env. No.70; AE Dup.; 2.6 cm.; 11.60 g.; 11; BMC IV s.281, No: 1738+; RIC III, s.128, No: 804; Lev.II Foto No.21.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Antoninus Pius'un sağa dönük, şua taçlı portre başı; “ANTONINVS AVG PIVS PP TRP XXIII”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden, başı ise sola dönük şekilde profilden verilmiş Pietas, ileriye doğru uzattığı sağ eliyle bir globus tutarken, sol koluyla bir çocuk taşıyor. Pietas'ın sağ ve sol tarafında bulunan iki küçük kız, sağ ellerini yukarıya doğru kaldırmış şekilde duruyor; “PIETA [TI] AVG COS III S.-C”.

Darphane : Roma

M.S. 159 - 160

Sıra No.22; Env. No.101; AE Dup.; 2.4/2.7 cm.; 12.75 g.; 6; BMC IV, s.358, No: 2091-2092; RIC III s.152, No:1035; Lev.II Foto No.22.

2.4. Faustina Major (Antoninus Pius'un Karısı, M.S. 138 – M.S. 141)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Faustina'nın sağa dönük, saçı detaylı bir şekilde taranarak başının üzerinde topuz yapılmış ve saçının önünde inci dizisinden bir bant olan giyimli portre büstü; “DIVA FAV-STI[NA]”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük şekilde oturan, başı örtülü ve giyimli Aeternitas, ileriye doğru uzattığı sağ eliyle yıldızlı bir globus, sol eliyle ise çapraz bir şekilde duran bir asa tutuyor; “AETER - NITAS” altta ise “S.C.”.

Darphane : Roma

M.S. 141

Sıra No.23; Env. No.384; AE As; 2.5/2.6 cm.; 10.65 g.; 5; BMC IV s.248 No:1554; RIC III s.166 No: 1159; Lev.II Foto No.23.

2.5. Marcus Aurelius (M.S 161 – 180)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Antoninus Pius'un sağa dönük, portre başı; **"AVRELIVS CAESAR AVG PII F COS"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, giyimli Juventas, sağ elindeki tütsüyü, sol tarafında duran candelabrum'a bırakırken, sol eliyle bir patera tutuyor; **"IVVEN-TAS S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 140 - 144

Sıra No.24; Env. No.59; AE Sest.; 3/3.1 cm.; 24.85 g.; 12;BMC IV, s.226, No: 1398; RIC III s.173, No:1232; Lev.II Foto No.24.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Marcus Aurelius'un sağa dönük, sakallı portre başı; **"AVRELIVS CAES AVG P II F"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük miğferli Minerva, sağ elindeki mızrağı atmaya hazırlanırken, sol eliyle oval bir kalkan taşıyor; **"TR POT XIII COS II"**.

Darphane : Roma

M.S. 159 - 160

Sıra No.25; Env. No. 203; AR Den.; 1.7 cm.; 3 g.; 12; BMC IV, s.149, No: 999; RIC III s.91, No: 483; Lev.II Foto No.25.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Marcus Aurelius'un sağa dönük, defne çelenkli portre başı; **"M ANTONINVS – AVG TR P XXV"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, belden yukarısı çıplak Victoria, sol eliyle bir palmye ağacının gövdesi üzerinde duran kalkana yaslanıyor. Kalkanın içerisinde **"VIC GER"** lejantı yer alıyor; **"[IMP VI] COS III S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 170 - 171

Sıra No.26; Env. No.1401; AE Sest.; 2.9/3.1 cm.; 23.10 g.; 6; BMC IV, s.617, No: 1388-1389; RIC III s.293, No: 1001; Lev.II Foto No.26.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Marcus Aurelius'un sağa dönük portre başı; **"DIVVS MAN – TONINVS P[IVS]"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, kanatları açık şekilde başını geriye doğru çevirmiş kartal, girlandlarla süslenmiş bir altar yada kaide üzerinde duruyor; **"[CONSECRATIO S.C.]"**.

Darphane : Roma

M.S. 192

Sıra No.27; Env. No.465; AE Sest.; 2.8/3.1 cm.; 23 g.; 8; BMC IV, s.762, No: 389-391; RIC III s.441, No: 657; Lev.II Foto No.27.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Divus Marcus Aurelius'un sağa dönük, sakallı portre başı; **"DIVVS MAN - TONINVS PIVS"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, dört katlı odun yığınının üzerinde, quadriga içerisinde cepheden tasvir edilmiş Marcus Aurelius: Yığının en alt katı girlandlarla süslenirken, ikinci katta, merkezdeki büyük kapının sağ ve sol tarafında bulunan ikişer niş içerisinde duran dört figür; üçüncü katta içerisinde figürler bulunan nişler; üzeri kumaşlar ve girlandlarla süslenen dördüncü katın ise; sağ ve sol tarafında birer tane meşale bulunuyor; **"CONSE – CRATIO S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 192

Sıra No.28; Env. No.172; AE Sest.; 3.1/ 3.3 cm.; 23.35 g.; 7; BMC IV, s.764, No: 399; RIC III s.441, No: 662; Lev.II Foto No.28.

2.6. Faustina Minor (Marcus Aurelius'un Karısı, M.S. 161 – 175)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Faustina'nın sağa dönük giyimli portre başı; **"FAVSTINA AVG P II AVG FIL"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden, başı ise sola dönük şekilde profilden verilen Venüs, sol eliyle bir elma, sağ eliyle ise ucu sağ tarafa doğru bakan ve çapraz bir şekilde duran bir asa tutuyor; “[VENVS] S.C.”.

Darphane : Roma

M.S. 145 - 146

Sıra No.29; Env. No.461; AE Sest.; 3/3.3cm.; 19.15g.; 12; BMC IV, s.379, No: 2186; RIC III s.193, No: 1387; Lev.III Foto No.29.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Faustina Minor’un sağa dönük, saçları geriye doğru taranmış ve kafasının arkasında topuz yapılmış portresi, “FAVSTINA AVGVSTAE”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden başı sola dönük şekilde profilden verilen Felicitas ya da Fecunditas, her iki koluyunda birer çocuk taşıyor. Felicitas ya da Fecunditas’ın sağ ve sol tarafında ikişer tane çocuk bulunuyor ve bu çocuklar yukarıya, ona doğru bakıyor.

“[TEMPLOR FELIC] S.C.”

Darphane : Roma

M.S. 145 - 146

Sıra No.30; Env. No.460; AE Sest.; 3/3.2 cm.; 19,90 g.; 5; BMC IV s.536 No: 949-951; Lev.III Foto No.30.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Faustina Minor’un sağa dönük, saçları geriye doğru taranarak, kafasının arkasında topuz yapılmış inci küpeli portre büstü;

“FAVSTINA AVGVSTA”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden, başı ise sağ tarafa dönük şekilde profilden verilen Fecunditas, sağ eliyle dikey şekilde duran bir asa; ileriye doğru uzattığı sol eliyle ise bir çocuk taşıyor; “FECVNDITAS S.C.”.

Darphane : Roma

M.S. 161 - 176

Sıra No.31; Env. No.62; AE Sest.; 2.8/2.9 cm.; 23.40 g.; 12; BMC IV, s.531, No:905-910; RIC III s.347; No: 1673; Lev.III Foto No.31.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Faustina'nın sağa dönük, giyimli portre başı; **"FAVSTINA AVG[VSTA]"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Juno, ileriye doğru uzattığı sağ eliyle bir patera, sol eliyle dikey şekilde duran bir asa tutuyor. Juno'nun ayaklarının önünde ise; sola dönük, ayakta duran bir tavus kuşu bulunuyor; **"I-V-N-0 S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 161 - 176

Sıra No.32; Env. No.425; AE Sest.; 2.7/2.9 cm.; 17.85 g.; 12; BMC IV s.532 No: 915, RIC III s.345 No: 1645; Lev.III Foto No.32.

2.7. Lycilla (Lucius Verus'un Karısı, M.S. 164 - 169)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Lycilla'nın sağa dönük giyimli portre başı; **"LVCILLA AVGVSTA"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, başı örtülü ve giyimli Juno, bir tavus kuşunun üzerinde bulunan sağ eliyle bir patera, sol eliyle dikey şekilde duran bir mızrak tutuyor. Tavus kuşu, sola dönük biçimde ayakta, ancak kafası geriye yani sağa doğru dönük şekilde duruyor; **"IVNO REGINA S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 164

Sıra No.33; Env. No.61; AE Sest.; 3.1/3.3 cm.; 23.30 g.; 6; Roma; BMC IV, s.577, No: 1207-1208; RIC III s.353, No: 1751; Lev.III Foto No.33.

2.8. Commodus (M.S. 180 – 192)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Commodus'un sağa dönük, defne çelenkli portre başı; **"M COMMODVS ANT - P FELIX AVG BRIT"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük oturan Fortuna, sağ eliyle globus üzerinde duran bir gemi dümeni, sol eliyle ise bir cornucopiae tutuyor; **"PM [TRP XIII IMP VIII COS V PP] SC FORRED"**.

Darphane : Roma

M.S. 187 - 188

Sıra No.34; Env. No.5; AE Sest.; 2.6/2.8 cm.; 18.70 g.; 7; BMC IV , s.817, No: 619-620; RIC III s.425, No: 513; Lev.III Foto No.34.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Commodus'un sağa dönük defne çelenkli portre başı; "M COMM ANT P FEL AVG BRIT P P".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran, vücudu cepheden, başı ise sağa dönük şekilde profilden tasvir edilen ve bacakları çapraz şekilde duran çıplak Apollon. Tanrının sağ eli başının üstünde bulunurken; sol koluyla da yanında duran sütuna yaslanıyor; "[APOL MO]N – ET PM TRP XV COS VI."

Darphane : Roma

M.S. 190

Sıra No.35; Env. No.1372; AR Den.; 1.7 cm; 1.80 g.; 12; BMC IV, s.740, No: 275; RIC III s.389, No: 205; Lev.III Foto No.35.

2.9. Crispina (Commodus'un Karısı, M.S. 180 - 192)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Crispina'nın sağa dönük, giyimli ve saçları dalgalı bir biçimde geriye doğru atılarak, başının arkasında topuz yapılmış portre büstü; "CRISPINA AVGVSTA".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden, başı ise sola dönük şekilde profilden verilen Hilaritas, sağ eliyle bir palmye dalı, sol eliyle ise bir cornucopiae taşıyor; "HILARITAS S.C."

Darphane : Roma

M.S. 180 - 183

Sıra No.36; Env. No.105; AE As; 2.5/2.6 cm.; 11.05 g.; 6; BMC IV , s.768, No: 428-429; RIC III s.443, No: 678; Lev.III Foto No.36.

3. SEVERUSLAR DÖNEMİ

3.1 Septimus Severus (M.S. 193 - 211)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Septimus Severus'un sağa dönük, defne çelenkli ve sakallı portre başı; "SEVERVS PIVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, oturan, üzerinde ayaklarına kadar uzanan bir elbisesi olan tanrıça Roma, ileriye doğru uzattığı sağ eliyle palladium, sol eliyle ise bir asa tutuyor. Tanrıçanın oturduğu yerin yanında da bir kalkan bulunuyor; "RESTITVT-VRBIS".

Darphane : Roma

M.S. 201 - 210

Sıra No.37; Env. No.1442; AR Den.; 1.7/2 cm.; 2.85 g.; 12; BMC V s.221-222, No: 359-360; Sulakyurt s.221, No: 185; Yatağan s.252, No: 25-26; Lev.III Foto No.37.

3.2. Julia Domna (S. Severus'un Karısı, M.S. 193 – 217)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Julia Domna'nın sağa dönük portre başı; süslü bir biçimde dalgalandırılmış saçında beş tane yatay örgü bulunuyor; "IVLIA AVGVSTA".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden, başı ise; sola dönük biçimde profilden tasvir edilmiş, ayakta duran Vesta, sağ eliyle bir patera, sol eliyle ise bir asa tutuyor; "VES-TAE SANCTAE".

Darphane : Roma

M.S. 196 - 211

Sıra No.38; Env. No.201; AR Den.; 1.7 cm.; 2.80 g.; 7; BMC V , s.169, No: 98; Lev.III Foto No.38.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Julia Domna'nın sağa dönük, giyimli, dalgalı saçlı ve saçları kafasının arkasında geniş bir topuz yaparak toplanmış, saç bukleleri yanaklarının, eli ise boğazının üzerinde duran portre büstü; "IVLIA AVGVSTA".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, oturan Concordia, ileriye doğru uzattığı sağ eliyle bir patera, sol eliyle ise ikili cornucopiae tutuyor; "CONCO-RDIA".

Darphane : Laodikea ad Mare

M.S. 196 - 202

Sıra No.39; Env. No. 625; AR Den.; 2 cm.; 2.8 g.; 6; BMC V s.276; No: 593, 594, 596; Haydere s.128, No: 767-768; Lev.III Foto No.39.

3.3. Geta Caesar (S. Severus'un Küçük Oğlu, M.S. 198 - 212)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Geta'nın sağa dönük giyimli portre başı; "P SEPT GETA- CAE[S PO]NT".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, ayakta duran, vücudu cepheden, başı ise sola dönük şekilde profilden tasvir edilmiş Nobilitas, sağ eliyle uzun bir asa, sol eliyle ise palladium tutuyor; "NOBI-L-ITAS".

Darphane : Roma

M.S. 199 - 204

Sıra No.40; Env. No.847; AR Den.; 1.7/1.8 cm.; 2.30 g.;12; BMC V , s.197, No: 226; Sulakyurt s.237 No: 403; Haydere s.134, No: 989-997; Lev.III Foto No.40.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Geta'nın sağa dönük, giyimli portre büstü; "GETA CAES PONT COS".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, vücudu cepheden, başı profilden tasvir edilen, başı örtülü ve giyimli Geta, sağ eliyle tuttuğu patera ile önündeki küçük tripota sunu yapıyor...?; "VOTA PVBLICA".

Darphane : Roma

M.S. 205

Sıra No.41; Env. No.207; AR Den.; 1.9 cm.; 2.70 g.;6; BMC V , s.242, No: 442; Sulakyurt s.238 No: 398-399; Haydere s.134, No: 1016-1020; Lev.III Foto No.41.

3.4. Caracalla (M.S. 198 - 217)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Caracalla'nın sağa dönük, defne çelenkli, portresi; "ANTONINVS PIVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, askeri kıyafetli, pelerini arkasında uçuşan, ve sağ tarafa doğru ilerleyen bir at üzerinde bulunan Caracalla, sağ elinde bir

mızrak tutuyor, **“PONTIF TRP VIII COS II”**

Darphane : Roma

M.S. 206

Sıra No.42; Env. No. 603; AR Den.; 1.8/2 cm., 2.45 g.; 6; BMC V s.254; No: 503; Lev.III Foto No.42.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Caracalla'nın sağa dönük, defne çelenkli portresi; **“ANTONINVS PIVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağ tarafa doğru ilerleyen miğferli ve pelerinli Mars, sol eliyle bir mızrak, sağ eliyle ise bir trophe tutuyor; **“PONTIF [TRPX] COS II”**.

Darphane : Roma

M.S. 207

Sıra No.43; Env. No.206; AR Den.; 1.8/1.9 cm.; 2.60 g.;12; BMC V, s.265, No: 543-546; Lev.III Foto No.43.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Caracalla'nın sağa dönük, şua taçlı, sakallı, giyimli ve zırlı portre büstü; **“ANTONINVS PIVS AVG GERM”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden, başı sola dönük şekilde profilden tasvir edilen Venus, sağ eliyle bir Victoria taşırken, sol eliyle de çapraz şekilde duran bir asa tutuyor. Tanrıça aynı zamanda sol koluyla, yanındaki bir miğfer üzerinde dikey şekilde duran, oval kalkana yaslanıyor; **“VENVS VICTRIX”**.

Darphane : Roma

MS. 213 - 217

Sıra No.44; Env. No.209; AR Den.(çift); 2.4 cm.; 3.70 g.;6; BMC V, s.445, No: 79; Lev.IV Foto No.44.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Caracalla'nın sağa dönük, şua taçlı, sakallı, giyimli ve zırlı portresi; **“ANTONINVS PIVS AVG GERM”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, göğüsleri açık Venus, yukarı doğru kaldırdığı sağ eliyle bir Victoria taşırken, sol eliyle de çapraz şekilde duran bir asa tutuyor. Tanrıça aynı zamanda sol koluyla, yanındaki bir miğfer üzerinde

dikey şekilde duran, oval kalkana yaslanıyor; **“VENERI VITRICI”**.

Darphane : Roma

M.S. 213 - 217

Sıra No.45; Env. No.4; AR Den.(çift); 2.2 / 2.4 cm.; 4.45 g.;12; BMC V, s.445, No: 77; Lev.IV Foto No.45.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Caracalla'nın sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **“[M AVREL ANTON]INVS PIVS AVG GERM”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, başında miğfer bulunan ve askeri kıyafetli Mars, ileriye doğru uzattığı sağ eliyle bir Victoria taşıırken, sol eliyle yanında duran oval kalkana yaslanıyor ve mızrak tutuyor; tanrının ayaklarının önünde ise; elleri arkadan bağlanmış bir köle bulunuyor; **“PM TRP XVII I[MP III COS III PP]”**.

Darphane : Roma

M.S. 214

Sıra No.46; Env. No.178; AE Sest.; 2.9/3 cm.; 20.15 g.; 1; BMC V s.481 No:261; Lev.IV Foto No.46.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Caracalla'nın sağa dönük, defne çelenkli, sakallı, giyimli ve zırlı portre büstü; **“M AVREL ANTONINVS PIVS AVG [GERM]”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden, başı sola dönük şekilde profilden verilen, göğsü ve sağ omzu zırlı Asklepios, sağ eliyle yaslandığı yılanlı değneği, sol eliyle ise üzerinde bulunan kıyafetin bir ucunu tutuyor. Ayaklarının dibinde sol tarafta Telesphoros olduğu düşünülen küçük bir figür yer alıyor; **“PM TRP X[VIII IMP III] COS III PP SC”**.

Darphane : Roma

M.S. 215

Sıra No.47; Env. No.464; AE Sest.; 2.9 / 3.1 cm.; 22.65g.;1; BMC V, s.486, No: 279-280; Lev.IV Foto No.47.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Caracalla'nın sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve sakallı portre büstü; **“ANTONINVS PIVS AVG GERM”**.

Arka Yüz : Cepheden tasvir edilen, ayakta duran ve başını sol tarafa doğru çeviren Serapis, sağ elini yukarı doğru kaldırırken, sol eliyle bir asa tutuyor; **“PM TRP XVIII COS III PP”**.

Darphane : Roma

M.S. 216

Sıra No.48; Env. No.1386; AR Den.(çift); 2.1 / 2.3 cm.; 3.95g.; 6; BMC V, s.461, No: 165-167; Lev.IV Foto No.48.

3.5. Elagabalus (M.S. 218 - 222)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Elagabalus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli portre büstü; **“IMP ANTONINVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, ayakta duran, sola dönük Felicitas, sağ eliyle bir caduceus; sol eliyle ise bir cornucopiae tutuyor; **“TEMPORVM FELICITAS”**.

Darphane : Roma

M.S. 219 - 220

Sıra No.49; Env. No.31; Ant.; 2/2.1(kırık)cm.; 3.40 g.; 4; BMC V s.553, No: 164-165 ; RIC IV, s.38, No: 148; Lev.IV Foto No.49.

Ön Yüz : İmparator Elagabalus'un sağa dönük, defne çelenkli ve giyimli portre büstü; **“IMP ANTONINVS AVG”**

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran, giyimli Spes, sağ elinde bir çiçek, sol eliyle ise eteğini tutuyor; **“SPEI PER PETVAE”**.

Darphane : Roma

M.S. 219 - 220

Sıra No.50; Env. No.1441; AR Den.;1.8cm.; 2.70 g.; 1; BMC V, s.581, No: 313; Lev.IV Foto No.50.

3.6. Alexander Severus (M.S. 222 - 235)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Alexander Severus'un sağa dönük, defne çelenkli, elbiseli ve zırhlı portre büstü; "IMP CM AVR SEV ALEXAND AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Juppiter sağ eliyle yıldırım demeti, sol eliyle ise mızrak tutuyor; "PM TRP COS PP".

Darphane : Roma

M.S. 222

Sıra No.51; Env. No.860; AR Den.; 1.7/1.9cm; 2.55 g.; 12; BMC VI, s.116, No: 14-15; Lev.IV Foto No.51.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Alexander Severus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli portresi, "IMP CAES MAVR SEV ALEXANDER AVG"

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Aeqitas, sol eliyle bir terazi taşıırken, sağ eliylede bir cornucopiae tutuyor; "AEQITAS AVGVSTI S.C.".

Darphane : Roma

M.S. 226

Sıra No.52; Env. No.463; AE Sest.; 2.8/3.1cm; 20.30 g.; 11; BMC VI, s.148, No: 333-336; Lev.IV Foto No.52.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Alexander Severus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli portre büstü; "IMP CAES MAVR SEV - ALEXANDER AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, saga doğru ilerleyen miğferli Mars, sağ eliyle çapraz bir şekilde duran ve ucu ileriye doğru bakan bir mızrak tutarken, sol eliyle ise, sol omzunun üzerinde bulunan bir trophe taşıyor; "PM TRP V COS II PP".

Darphane : Roma

M.S. 226

Sıra No.53; Env. No.163; AE Sest.; 2.9/3.1 cm; 19.70.; 12; BMC VI, s.150, No: 357.358; Lev.IV Foto No.53.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Alexander Severus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli portresi, "IMP CAES MAVR SEV ALEXANDER AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa doğru ilerleyen miğferli Mars, sağ eliyle çapraz bir şekilde duran ve ucu ileriye doğru bakan bir mızrak tutarken, sol eliyle ise, sol omzunun üzerinde bulunan bir trophe taşıyor; **“PM TRP VII COS II PP”**.

Darphane : Roma

M.S. 228

Sıra No.54; Env. No.530; AE Sest.; 2.9/3.2 cm; 22.10g.; 12; BMC VI s.157, No: 456; Lev.IV Foto No.54.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Alexander Severus’un sağa dönük, defne çelenkli, hafif giyimli portresi; **“IMP SEV ALE – XANDER AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran İmparator Alexander Severus; sağ ayağını bir miğferin üzerine koymuş şekilde duruyor. İmparator sağ eliyle bir globus taşırken, sol eliyle de bir mızrak tutuyor; **“VIRTVS AVGVSTI S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 230

Sıra No.55; Env. No.534; AE Sest.; 2.8/3cm; 17.20 g.; 1; BMC VI, s.178, No: 660-662; Lev.IV Foto No.55.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Alexander Severus’un sağa dönük, defne çelenkli, hafif giyimli portresi; **“IMP SEV ALE – XANDER AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran Annona, sağ elindeki bereket boynuzunu bir modiusa boşaltırken, sol eliyle de bir gemi dümeni tutuyor; **“ANNONA AV-GVSTI S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 231

Sıra No.56; Env. No.531; AE Sest.; 2.8/3cm; 18.25 g.; 1; BMC VI, s.182, No: 678-679; Lev.IV Foto No.56.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Alexander Severus’un sağa dönük, defne çelenkli ve sol omzu üzerinde hafif giyimli portre büstü, **“IMP ALEXAN-DER PIVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde; vücudu cepheden başı ise sola dönük şekilde profilden verilen Victoria, yukarı doğru kaldırdığı sağ eliyle bir çelenk taşıırken, sol eliyle tuttuğu palmye dalını omzuna koymuş şekilde duruyor; **“PM TRP - X - COS III P P S.C.”**

Darphane : Roma

M.S. 231

Sıra No.57; Env. No.167; AE Sest.; 2.9/3 cm.; 20.90 g.;12; BMC VI s.191 No:273;

Lev.V Foto No.57.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Alexander Severus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **“[IMP] ALEXAN- DER PIVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük ayakta duran, başında miğfer bulunan ve askeri kıyafetli Mars, sağ eliyle çapraz şekilde duran bir mızrak tutarken, sol koluyla da bir kalkan taşıyor; **“MARS-VLTOR S.C. ”**.

Darphane : Roma

M.S. 232

Sıra No.58; Env. No.549; AE Sest.; 2.7/3cm; 18.90 g.; 12; BMC VI, s.198, No: 841-

843; Lev.V Foto No.58.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Alexander Severus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **“IMP ALEXANDER PIVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola doğru ilerleyen Spes, sağ eliyle bir çiçek, sol eliyle ise eteğinin kenarını tutuyor; **“SPES PVLICA S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 232

Sıra No.59; Env. No.536; AE Sest.; 2.7/3.1cm; 20.90 g.; 12; BMC VI, s.203, No: 907;

Lev.V Foto No.59.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Alexander Severus'un sağa dönük, defne çelenkli, hafif giyimli portresi, **“IMP ALEXANDER PIVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran Providentia, sağ eliyle buğday başağı, sol eliyle ise bir cornucopiae tutuyor. Aynı zamanda tanrıçanın sağ

elinin altında içi buğday başakları ile dolu bir modius bulunuyor; **“PROVIDENTIA AVG S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 232

Sıra No.60; Env. No.1667; AE Sest.; 2.9/3 cm; 15.40 g.; 12; BMC VI, s.201, No: 883-887; Lev.V Foto No.60.

3.7. Julia Mamaea (A. Severus'un Annesi, M.S. 222 - 235)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Julia Mamaea'nın sağa dönük, staphaneli ve giyimli portre büstü; **“IVLIA MAMAEA-AVGVSTA”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, başı örtülü ve giyimli Vesta, ileriye doğru uzattığı sağ eliyle palladium taşıırken, sol eliyle ise dikey şekilde duran bir mızrak tutuyor; **“VESTA S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 226

Sıra No.61; Env. No.1674; AE Sest.; 2.9/3 cm; 18.75; 12; BMC VI, s.152, No: 389-391; Lev.V Foto No.61.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Julia Mamaea'nın sağa dönük, giyimli ve staphaneli portresi büstü; **“IVLIA MAMAEA-AVGVSTA”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, vücudu cepheden, başı sola dönük şekilde profilden verilmiş Vesta, ileriye doğru uzattığı sağ eliyle bir Palladium taşıırken, sol eliyle de dikey bir şekilde duran asa tutuyor; **“V-E-S-T-A S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 226

Sıra No.62; Env. No.166; AE Sest.; 2.8/3 cm; 20.15; 12; BMC VI, s.152, No: 390-391; Lev.V Foto No.62.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Julia Mamaea'nın sağa dönük, staphaneli ve giyimli portre büstü; **“IVLIA MAMAEA AVGVSTA”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, vücudu cepheden, başı

sola dönük şekilde tasvir edilmiş Felicitas, sağ eliyle uzun bir caduceus, sol eliyle ise bir cornucopiae taşıyor; “**FELICITAS AVG**”.

Darphane : Roma

M.S. 228

Sıra No.63; Env. No.529; AE Sest.; 3/3.3(kırık) cm; 23.55 g.; 12; BMC VI, s.164, No: 529(ön yüz), 527(arka yüz); Lev.V Foto No.63.

4. ASKER İMPARATORLAR DÖNEMİ

4.1. Maximinus Thrax (MS. 235 - 238)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximinus'un sağa dönük, sakallı, defne çelenkli, giyimli portre büstü; “**IMP MAXIMINVS PIVS AVG**”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Pax, sağ eliyle bir zeytin dalı, sol eliyle ise çapraz şekilde duran bir asa tutuyor; “**PAX AVGVSTI**”.

Darphane : Roma

M.S. 235 - 236

Sıra No.64; Env. No.1439; AR Den.; 1.8/1.9 cm; 1.90 g.; 6; BMC VI s.228, No: 70-71; RIC IV Part II, s.140 No: 12,MIR 10-3\A; Lev.V Foto No.64.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximinus Pius'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; “**MAXIMINVS PIVS AVG G[ERM]**”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran, vücudu cepheden, başı sola dönük şekilde cepheden tasvir edilen Pax, yukarı doğru kaldırdığı sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sağ eliyle de çapraz şekilde duran bir asa taşıyor; “**PAX AVGVSTI S.C.**”.

M.S. 235 - 236

Darphane : Roma

Sıra No.65; Env. No.524; AE Sest.; 3/3.2 cm; 19.60 g.; 1; BMC VI, s.235 No: 148-152; RIC IV Part II s.145 No: 58, MIR 10-5\A; Lev.V Foto No.65.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximinus Pius'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; “**MAXIMINVS PIVS AVG GERM**”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran vücudu cepheden, başı sola dönük şekilde profilden tasvir edilen Fides, her iki eliyle birer tane standart tutuyor; **“FIDES - MI-LITVM S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 235 - 236

Sıra No.66; Env. No.523; AE Sest.; 2.9 cm; 21.50 g.; 12; BMC VI, s.234 No: 140-141; RIC IV Part II s.144,No: 43, MIR 9-5\A yada 9-5/B; Lev.V Foto No.66.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximinus Pius'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **“IMP MAXIMINVS PIVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük ilerleyen Victoria yukarıya doğru kaldırdığı sol eliyle bir çelenk tutarken, sağ eliyle sol omzundan arkasına doğru uzanan bir palmye dalı taşıyor; **“VICTO-RIA AVG S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 235 - 236

Sıra No.67; Env. No.548; AE Sest.; 2.9/3.1 cm; 23 g.; 11; RIC IV Part II, s.145, No: 67, MIR 13-5\A gibi; Lev.VI Foto No.67.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximinus Pius'un sağa dönük, drapeli portresi; **“IMP MAXIMINVS PIVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ilerleyen Victoria, sağ eliyle bir çelenk tutarken, sol eliyle bir palmye dalı taşıyor **“VICTO-RIA AVG.”**.

Darphane : Roma

M.S. 235 - 236

Sıra No.68; Env. No.1387; AR Den.; 1.9 cm.; 3.55 g.; 6; RIC IV Part II: s.141, No: 16.; Lev.VI Foto No.68

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximinus Pius'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **“MAXIMINVS PIVS AVG GERM”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, ayakta duran, sola dönük, Victoria yukarı doğru kaldırdığı sağ eliyle bir çelenk tutarken, sol eliyle bir palmye dalı taşıyor. Aynı

zamanda Victoria'nın ayaklarının önünde ise bir esir bulunuyor; **"VICTORIA GERMA[NICA] S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 236 - 238

Sıra No.69; Env No.551; AE Sest.; 2.8/2.9 cm; 20.80 g.; 12; RIC IV Part II, s.147 No: 90; Lev.VI Foto No.69.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximinus Pius'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"MAXIMINVS PIVS AVG GERM"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran imparator; her iki eliyle bir standart tutuyor. Aynı zamanda imparatorun sağ tarafında bir standart daha bulunuyor; **"P.M. T.R.P. III COS. P.P S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 238

Sıra No.70; Env No.176; AE Sest.; 2.6/2.8(kırık) cm; 16.15 g.; 11; BMC VI, s.241, No: 221-223; RIC IV Part II s.144, No: 40; Lev.VI Foto No.70.

Sıra No.71; Env No.1668; AE Sest.; 3/3.2 cm; 26.45 g.; 12; BMC VI, s.241, No: 221-223, RIC IV Part II s.144 No: 40; Lev.VI Foto No.71.

4.2. Maximus (M.S. 238)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Maximus'un sağa dönük giyimli portre büstü; **"MAXIMUS CAES GERM"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, askeri kıyafetli Maximus, sağ eliyle bir değnek, sol eliyle ise ucu sola dönük şekilde duran bir mızrak tutuyor. Aynı zamanda Maximus'un sağında iki tanede standart bulunuyor; **"PRINCIPI IVVENTVTIS S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 236 - 238

Sıra No.72; Env No.175; AE Sest.; 3/3.2 cm; 20.75 g.; 1; BMC VI, s.240, No: 213-218; RIC IV Part II s.156 No:13; Lev.VI Foto No.72.

4.3. Gordianus III (M.S. 238 - 244)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde Gordianus'un sağa dönük, giyimli portre büstü; **"MANT GORDIANVS CAES"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sol tarafında lituus, bıçak ve patera, sağ tarafında ise simpulum ve arazöz bulunan testi, **"PIETAS AVGG. S.C. "**.

Darphane : Roma

M.S. 238

Sıra No.73; Env No.538; AE Sest.; 3.1/3.2 cm; 18.80 g.; 12; RIC IV Part II, s.177, No: 3; Lev.VI Foto No.73.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CAES MANT GORDIANUS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, ayakta duran vücudu cepheden, başı ise sola dönük şekilde, profilden tasvir edilen Juppiter; sağ eliyle bir yıldırım demeti, sol eliyle ise dikey şekilde duran bir asa tutuyor. Tanrının sağ elinin altında ise; sola dönük, ayakta duran Gordianus bulunuyor; **"IOVI CONSERVATORI"**.

Darphane : Roma

M.S. 238 - 239

Sıra No.74; Env. No.602; AR Ant.; 2.1/2.4 cm; 4.1 g; 6; RIC IV Part III s.15, No: 2; Eddy s.6 No: 39; Haydere s.138, No: 1125,1130; Lev.VI Foto No.74.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CAES MANT GORDIANVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, ayakta duran, vücudu cepheden, başı sola dönük şekilde profilden tasvir edilmiş Providentia, sağ eliyle bir globus, sol eliyle ise çapraz şekilde duran bir asa tutuyor; **"PROVIDENTIA AVG S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 238 - 239

Sıra No.75; Env. No.171; AE Sest.; 2.8/3 cm; 21.70 g; 12; RIC IV Part III s.43, No: 257a; Lev.VI Foto No.75.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağ tarafa doğru ilerleyen Mars, sol eliyle bir kalkan, sağ eliyle ise çapraz şekilde duran bir mızrak taşıyor; **"MARS PROPVGNAT S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.76; Env. No.169; AE Sest.; 2.7/3; 18.20; 12; RIC IV Part III s.52, No: 332a.; Lev.VI Foto No.76.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, ayakta duran, sola dönük Laetitia, sağ eliyle bir çelenk taşıırken, sol eliyle de bir gemi dümeni tutuyor; **"LAETITIA AVG N S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.77; Env. No.168; AE Sest.; 2.9/3.1; 20.75, 12; RIC IV Part III s.48, No: 300a ; MR No: 652; Lev.VII Foto No.77.

Sıra No.78; Env. No.177; AE Sest.; 2.9/3.1; 19.80, 12; RIC IV Part III s.48, No: 300a; Lev.VII Foto No.78.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CAES MANT GORDIANVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, askeri giyimli Virtus sağ eliyle bir dal parçası, sol eliyle ise bir mızrak tutuyor. Aynı zamanda Virtus'un sağ ayağının yanında bir kalkan bulunuyor; **"VIRTVS AVG S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.79; Env. No.173; AE Sest.; 2.8/3; 18.95; 12; RIC IV Part III s.45, No: 273a; Lev.VII Foto No.79.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CAES MANT GORDIANVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük ayakta duran Abundantia, iki eliyle tuttuğu cornicopiaeyi boşaltıyor; **"ABVNDANTIA AVG. S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.80; Env. No.1400; AE Sest.; 2.8/3 cm; 17.70; 12; RIC IV Part III s.45, No: 274a; Lev.VII Foto No.80.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük oturan Apollo, sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sol koluyla yanındaki lire yaslanıyor; **"[PM TRP III] COS II PP S.C."**

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.81; Env. No.1663; AE As; 2.3/2.7 cm.; 11.6 g.; 12; RIC IV Part III s.48, No: 301b; Lev.VII Foto No.81.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü;**"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük ayakta duran askerli kıyafetli Gordianus, sol eliyle bir globus, sağ eliyle ise, çapraz şekilde duran bir asa tutuyor; **"PM TRP V COS II PP S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.82; Env. No. 543; AE Sest.; 3.2 cm; 21.2 g; 1; RIC IV Part III s.49, No: 307a; Lev.VII Foto No.82.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola doğru koşan Pax, yukarı doğru kaldırdığı

sağ eliyle bir dal parçası, sol eliyle ise bir asa tutuyor; **“PAX AETERNA S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.83; Env. No.1664; AE Sest.; 2.7/2.9 cm; 18.45 g; 12; RIC IV Part III s.50, No: 319a; Lev.VII Foto No.83.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmprator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırhlı portre büstü; **“IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran askerli kıyafetli Gordianus, sol eliyle bir globus, sağ eliyle ise çapraz şekilde duran bir asa tutuyor; **“PM TRP III COS II PP S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.84; Env. No.545; AE Sest.; 2.8/2.3 cm; 16.10 g; 1; RIC IV Part III s.49, No: 306a; Lev.VII Foto No.84.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırhlı portre büstü; **“IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran askerli kıyafetli Gordianus, sol eliyle bir globus tutarken, sağ eliyle de çapraz şekilde duran bir asa taşıyor; **“PM TRP V COS II PP S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.85; Env. No.385; AE Sest.; 2.8/3 cm; 20 g; 1; RIC IV Part III s.49, No: 307a; Lev.VII Foto No.85.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmprator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırhlı portre büstü; **“IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran askerli kıyafetli Gordianus, sol eliyle bir globus tutarken, sağ eliyle de çapraz şekilde duran bir asa taşıyor; **“PM TRP VI COS II PP S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.86; Env. No.1665; AE Sest.; 2.6/2.8 cm; 18.25 g; 12; RIC IV Part III s.49, No: 308a; Lev.VII Foto No.86.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Laetitia, sağ eliyle bir çelenk, sol eliyle ise bir gemi dümeni tutuyor; **"LAETITIA AVG. N. S. C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.87; Env. No. 765; AE Sest.; 2.7/3.1(kırık) cm; 15.40 g; 12; RIC IV Part III s.48, No: 300a; IstMitt 34 s.299 No: 132; Lev.VII Foto No. Lev.VIII Foto No.87.

Sıra No.88; Env. No.532; AE Sest.; 2.9/3 cm; 16.25 g; 12; RIC IV Part III s.48, No: 300a; IstMitt 34 s.299 No: 132; Lev.VIII Foto No.88.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Felicitas, sağ eliyle uzun caduceus, sol eliyle ise bir cornucopiae taşıyor; **"FELICITAS TEMPORVM S.C. "**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.89; Env. No.555; AE Sest.; 2.7/2.9 cm; 19.30 g; 12; RIC IV Part III s.51, No: 330; Lev.VIII Foto No.89.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran askerli kıyafetli Gordianus, sol eliyle bir globus, sağ eliyle ise çapraz şekilde duran bir asa tutuyor; **"PM TRP V COS II PP S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.90; Env. No.550; AE Sest.; 2.7/2.9 cm; 14.90 g; 12; RIC IV Part III s.49, No: 306a; Lev.VIII Foto No.90.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran Libertas, sağ eliyle bir pileus, sol eliyle ise bir mızrak tutuyor; **"LIBERTAS AVG S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.91; Env. No. 547; AE Sest.; 2.9/3 cm; 18.25 g; 12; RIC IV Part III s.50, No: 118a; Lev.VIII Foto No.91.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CAES MANT GORDIANVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, vücudu cepheden başı ise sola dönük şekilde profilden verilen Liberalitas, sağ eliyle bir abacus, sol eliyle ise bir cornucopiae tutuyor; **"LIBERALITAS AVG II S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.92; Env. No.539; AE Sest.; 2.8/3.1 cm; 15.45 g; 12; RIC IV Part III s.45, No: 269a; Lev.VIII Foto No.92.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, vücudu cepheden, başı sola dönük şekilde profilden tasvir edilen Sol, sağ elini yukarı doğru kaldırırken, sol eliyle de bir globus tutuyor; **"AETER-NIT-ATI AVG. S.C"** ve **"AETER-NITATI AVG. S.C"**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.93; Env. No. 535; AE Sest.; 2.6/3 cm; 17.25 g; 12; RIC IV Part III s.48, No: 297a; Lev.VIII Foto No.93.

Sıra No.94; Env. No. 528; AE As; 2.8/2.9 cm; 14.45 g; 12; RIC IV Part III s.48, No: 297a; Lev.VIII Foto No.94.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük oturan, belden üstü çıplak Apollo, sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sol dirseğiyle de arkasında duran lire yaslanıyor; **"PM TRP III COS II PP S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.95; Env. No.527; AE Sest.; 2.7/3 cm; 21.60 g; 12; RIC IV Part III s.48, No: 302a; Lev.VIII Foto No.95.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Victoria, sol eliyle bir palmye dalı tutarken, sağ eliyle de altında bir esir bulunan yanındaki kalkana yaslanıyor; **"VICTORIA AETER S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.96; Env. No.174; AE Sest.; 2.5/2.9 cm; 14.25 g; 12; RIC IV Part III s.52, No: 117a; Lev.VIII Foto No.96.

Sıra No.97; Env. No.1666; AE Sest.; 2.2/2.3 cm; 20.70 g; 12; RIC IV Part III s.52, No: 117a; Lev.VIII Foto No.97.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, oturan Fortuna, sağ eliyle bir gemi dümeni, sol eliyle ise bir cornucopiae tutuyor. Fortuna'nın altında ise; bir tekerlek bulunuyor; **"FORTVNA [RELVX] S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 240

Sıra No.98; Env. No.1446; AE Sest.; 3/3.1 cm; 22.45 g; 12; RIC IV Part III s.51, No: 331a. Lev.IX Foto No.98.

Sıra No.99; Env. No.164; AE Sest.; 2.8/3 cm; 18.80 g; 1; RIC IV Part III s.51, No: 331a; Lev.IX Foto No.99.

ÖnYüz: İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, başı örtülü Pietas, her iki elinde havaya kaldırıyor; **"PIETAS AVGVSTI"**.

Darphane : Roma

M.S. 241

Sıra No.100; Env. No.1398; AR Den.; 1.9/2.1 cm; 2.70 g.; 11; Roma; RIC IV Part III, s.28, No: 129; Lev.IX Foto No.100.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran Salus, elleriyle bir yılan tutuyor; **"SALVS AVGVSTI"**.

Darphane : Roma

M.S. 241

Sıra No.101; Env. No. 1755; AR Den.; 2/2.1 cm; 2.75 g.; 7; RIC IV Part III s.28, No:129a; Yatağan s.268 No: 241; Lev.IX Foto No.101.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü , **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük Laetitia, sağ eliyle bir çelenk, sol eliyle ise bir gemi dümeni tutuyor; **"LAETITIA AVG N"**.

Darphane : Roma

M.S. 241 - 243

Sıra No.102; Env. No.1438; AR Den.; 1.9/2 cm; 3.5 g.; 12; RIC IV Part III, s.26, No: 113; Yatağan s.268 No: 227-228; Haydere s.137, No: 1090-1093; Lev.IX Foto No.102.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, çıplak Herkül, sağ elini beline; sol elini ise dayandığı sopasının üzerine koymuş şekilde duruyor. Sopanın yanında ise bir aslan postu bulunuyor; **"VIRTVTI AVGVSTI"**.

Darphane : Roma

M.S. 241 - 243

Sıra No.103; Env. No.330; AR Ant.; 2.2/2.3 cm; 3.45 g.; 7; RIC IV Part III, s.25, No: 95; Eddy s.21 No: 481-512; Haydere s.146 No: 1526-1564; Lev.IX Foto No.103.

Sıra No.104; Env. No.1396; AR Ant.; 2.4 cm.; 4.6g.; 12; RIC IV Part III s.25, No: 95; Eddy s.21 No: 481-512; Haydere s.146 No: 1526-1564; Lev.IX Foto No.104.

Ön Yüz: Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü;**"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, oturan, belden yukarısı çıplak Apollo, sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sol koluyla da bir lire yaslanıyor; **"PM TRP V COS II PP "**.

Darphane : Roma

M.S. 241 - 243

Sıra No.105; Env. No.1395; AR Ant.; 2.4 cm; 4.60 g.; 12; RIC IV Part III s.25, No: 89; Eddy s.19 No: 422-439; Haydere s.145, No: 1464-1478; Lev.IX Foto No.105.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, giyimli ve zırlı potresi; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden, başı ise sola dönük şekilde profilden verilen Sol, sağ elini yukarı doğru kaldırırken, sol eliyle bir globus tutuyor; **"AETER-NITATI AVG"** ve **"AETER-NIT-ATI AVG"**.

Darphane : Roma

M.S. 241 - 243

Sıra No.106; Env. No.1433; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 3.45 g.; 1; RIC IV Part III s.24 No:83, Eddy s.14-15, No: 268-308; Haydere s.142-143, No: 1333-1357; Lev.IX Foto No.106.

Sıra No.107; Env. No.1399; AR Ant; 2.1/2.2 cm; 4.13 g; 6 ; RIC IV Part III s.24, No: 83; Eddy s.14-15, No: 268-308; Haydere s.142-143, No: 1333-1357; Lev.IX Foto No.107.

Ön Yüz: Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa doğru koşan Victoria, sağ eli ile bir çelenk, sol eliyle ise ucu geriye doğru bakan ve sol omzunun üzerinde yer alan bir palmiye dalı tutuyor; **"VICTORIA AVGVSTI"**.

Darphane : Antiokhia

M.S. 242 - 244

Sıra No.108; Env. No.1394; AR Ant.; 2.1/2.3 cm; 4.55g.; 6; RIC IV Part III s.37, No:238; Lev.IX Foto No.108.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Gordianus'un sağa dönük, şua taçlı giyimli ve zırlı potresi, **"IPM GORDIANUS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük oturan Fortuna, sol eliyle bir gemi dümeni, sağ eliyle ise bir cornucopiae tutuyor; **"FORTVNA REDUX"**.

Darphane : Antiokhia

M.S. 242 - 244

Sıra No.109; Env. No.1 ; AR Ant; 2.2/2.3 cm; 2.47 g.; RIC IV Part III s.37, No:210; Eddy s.26, No: 636-651; Lev.IX Foto No.109.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Laetitia, palmiye dalı ve gemi dümeni tutuyor; **"LAETITIA AVG N"**.

Darphane : Roma

M.S. 241 - 243

Sıra No.110; Env. No.49; AR Ant.; 2.1/2.4 cm; 4 g; 12; RIC IV Part III s.25, No: 86; Eddy s.17-18, No:359-403; Haydere s.144-145 No: 1409-1448; Lev.IX Foto No.110.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Victoria, sağ eliyle altında bir esir bulunan yanındaki kalkana yaslanırken, sol eliyle de bir palmye dalı taşıyor; **"VICTOR AETER"**.

Darphane : Roma

M.S. 243 - 244

Sıra No.111; Env. No.208; AR Ant.; 2.1/2.3 cm; 3.45 g; 6; RIC IV Part III s.31, No: 154; Eddy s.25-26, No:610-620; Haydere s.149, No: 1652-1666; Lev.IX Foto No.111.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gordianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Felicitas, sağ eliyle uzun bir caduceus, sol eliyle ise bir cornucopiae tutuyor; **"FELICITAS TEMPORVM"**.

Darphane : Roma

M.S. 243 - 244

Sıra No.112; Env. No.1397; AR Ant.; 2.1/2.3 cm; 3.9 g; 6; RIC IV Part III s.30, No: 142, Eddy s.22-23, No: 526-532; Haydere s. 147 No: 1576-1591; Lev.X Foto No.112.

4.4. Philippus I (M.S. 244 - 249)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Philippus'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP [MIVL] PHILIPPUS AVG "**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, oturan Tanrıça Roma, sağ eliyle bir Victoria, sol eliyle ise; bir asa tutuyor. Aynı zamanda tanrıçanın yanında bir kalkan bulunuyor; **"[ROMA AET]ERNAE"**.

Darphane : Roma

M.S. 244 - 247

Sıra No.113; Env. No.47; AR Ant.; 2.1/2.4; 2.75 g.; 6; RIC IV Part III s.73, No: 44b; Eddy s.38-39, No: 965-993; Lev.X Foto No.113.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Philippus'un sağa dönük, sua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP MIVL PHILIPPVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük oturan Securitas, sağ eliyle bir asa tutarken, sol elini başının üstünde tutuyor; **"SECVRIT ORBIS"**.

Darphane : Roma

M.S. 244 - 247

Sıra No.114; Env. No.1506; AR Ant.; 2.1/2.3; 3.40 g.; 12; RIC IV Part III s.73, No: 48b; Eddy s.40 No: 1013-1026; Lev.X Foto No.114.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Philippus'un sağa dönük, defne çelenkli ve giyimli portresi, **"IMP PHILIPPVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Felicitas, sağ eliyle uzun bir caduceus, sol eliyle ise bir cornucopiae taşıyor; **"PM TRP III COS II PP SC"**.

Darphane : Roma

M.S. 247

Sıra No.115; Env. No.556; AE Sest.; 2.5/2.8; 14.05 g.; 12; RIC IV Part III s.87, No: 150c; Lev.X Foto No.115.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Philippus'un sağa dönük, defne çelenkli giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP MIVL PHLIPPVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola doğru yürüyen keçi; **"SAECVLARES AVGG S.C."**

Darphane : Roma

M.S. 247

Sıra No.116; Env. No.1670; AE Sest.; 2.6/2.9; 15.95 g.; 12; RIC IV Part III s.102, No: 264a; Lev.X Foto No.116.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Philippus'un sağa dönük, defne çelenkli giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP MIVL PHLIPPVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Liberalitas, sağ eliyle bir abacus, sol eliyle ise bir cornucopiae taşıyor; **"LIBERALITAS AVGG II S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 244 - 249

Sıra No.117; Env. No.542; AE Sest.; 2.7/3(kırık); 15.65 g.; 12; RIC IV Part III s.91, No:180a ; Lev.X Foto No.117.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Philippus'un sağa dönük, defne çelenkli,

giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP MIVL PHILIPPVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Pax, sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sol eliyle ise çapraz şekilde duran bir asa taşıyor; **"PAX AETERNA S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 244 - 249

Sıra No.118; Env. No.1669; AE Sest.; 2.8/3; 19.30 g.; 12; RIC IV Part III s.91, No: 184a; Lev.X Foto No.118.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Philippus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP MIVL PHILIPPVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Aeqitas, sol eliyle bir terazi taşıırken, sağ eliyle ise bir cornucopiae tutuyor; **"AEQITAS AVGG S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 244 - 249

Sıra No.119; Env. No.769; AE Sest.; 2.6/2.8; 16.30; 1; RIC IV Part III s.89, No: 166a; Lev.X Foto No.119.

4.5. Marcia Otacilia Severa (Philippus I'in Karısı, M.S. 244 - 249)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Marcia Otacilia Severa'nın sağa dönük, diademli ve giyimli portre büstü; **"MARCIA OTACIL SEVERA AVG."**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük outran, Concordia, sağ eliyle bir patera, sol eliyle ise iki tane cornucopiae tutuyor; **"CONCORDIA AVGG S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 244 - 249

Sıra No.120; Env. No.553; AE Sest; 2.7/2.9; 13.50 g.; 12; RIC IV Part III s.94, No: 203ab; Lev.X Foto No.120.

4.6. Philippus II (Philippus I'in Oğlu, M.S. 244 - 249)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Philippus II'nin sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; "MIVL PHILIPPVS [CAES]".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Philip II, sağ eliyle bir standart, sol eliyle ise ucu yerde, ters bir biçimde duran bir mızrak tutuyor; "PRINCIPI

IVVENTVTIS".

Darphane : Roma

M.S. 244 - 246

Sıra No.121; Env. No.554; AE Sest.; 2.6/2.9; 17.30 g.; 12; RIC IV Part III s.101, No: 258a; Lev.X Foto No.121.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Philippus II'nin sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; "MIVL PHILIPPVS CAES".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Philip II, sağ eliyle bir standart, sol eliyle ise ucu yerde, ters bir biçimde duran bir mızrak tutuyor; "PRINCIPI IVVENT S.C.".

Darphane : Roma.

M.S. 244 - 246

Sıra No.122; Env. No.522; AE Sest.; 2.9/3.1 cm; 15.10 g.; 6; RIC IV Part III s.101, No: 256a; Lev.X Foto No.122.

4.7. Traianus Decius (M.S. 249 - 251)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Traianus Decius'un sağa dönük, defne çelenkli ve zırlı portre büstü; "IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve başında polos bulunan Genius, sağ eliyle bir patera, sol eliyle ise bir cornucopiae tutuyor. Aynı

zamanda Genius'un sağında bir standart bulunuyor; **“GENIVS EXERC ILLVRICIANI S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 249 - 251

Sıra No.123; Env. No.558; AE; Sest.; 2.3/2.9; 14.20 g.; 11; RIC IV Part III s.135, No:117b; Lev.X Foto No.123.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Traianus Decius'un sağa dönük, defne çelenkli ve zırlı portre büstü; **“IMP C M Q TRAIANVS DECIVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Dacia, sağ eliyle üzerinde eşek başı bulunan bir asa tutuyor; **“DACIA S.C. ”**.

Darphane : Roma

M.S. 249 - 251

Sıra No.124; Env. No.1671; AE Sest.; 2.8/2.9; 16.05 g.; 1; RIC IV Part III s.135, No: 112a; Lev.XI Foto No.124.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Traianus Decius'un sağa dönük, defne çelenkli ve zırlı portre büstü; **“IMP C M Q TRAIANVS DECIVS”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, ayakta duran, iki başında üzeri örtülü Pannonia, sağ ve sol olmak üzere farklı yönler bakıyorlar. Her ikisinde ayaklarına kadar uzanan uzun bir elbise giymiş ve ellerinde birer tane standart tutuyor. Sağ tarafta duran, sağ elini kaldırmış şekilde duruyor; **“PANNONIAE S.C. ”**.

Darphane : Roma

M.S. 249 - 251

Sıra No.125; Env. No.165; AE Sest.; 2.7/2.9; 18.85 g.; 6; RIC IV Part III s.136, No: 124a; Lev.XI Foto No.125.

4.8. Herennia Etruscilla (T. Decius'un Karısı, M.S. 249 - 251)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Herennia Etruscilla'nın sağa dönük, diademli ve giyimli portre büstü; **“HERENNIA ETRVSCILLA AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Fecunditas, sağ elini, önünde ellerini birleştirerek havaya kaldırmış bir çocuğun üstünde tutarken, sol eliyle de bir cornocopiae taşıyor; **“FECVNDITAS AVG”**.

Darphane : Roma

M.S. 249 - 251

Sıra No.126; Env. No.767; AE Sest.; 2.7/2.8; 15 g.; 12; RIC IV Part III s.137, No: 134a; Lev.XI Foto No.126.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Herennia Etruscilla'nın sağa dönük, diademli ve giyimli portre büstü; **“HERENNIA ETRVSCILLA AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, oturan Pudicitia, sağ eliyle bir peçe tutarken, sol eliyle de bir asa taşıyor **“PVDICITIA AVG. S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 249 - 251

Sıra No.127; Env. No.546; AE Sest.; 2.5/2.8 cm; 20.10 g.; 1; RIC IV Part II, s.137, No: 136b; Lev.XI Foto No.127.

4.8. Herennius Etruscus (T. Decius'un Oğlu, M.S. 251)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Herennius Etruscus'un sağa dönük, giyimli ve zırhlı portre büstü; **“Q HER ETR MES DEC[IVS NO]B C”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Merkür, sağ eliyle bir para kesesi taşıırken, sol eliyle de bir caduceus tutuyor; **“[PIET]AS AVGG. S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 250 - 251

Sıra No.128; Env. No.462; AE; Sest.; 2.5/2.6(kırık); 10.85 g.; 12; RIC IV Part III s.142, No: 167a; Lev.XI Foto No.128.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Hostilian'ın sağa dönük, giyimli portre büstü; **“[C VA]LENS HOSTIL. MES. QUINTVS N.[C.]”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Hostilian, sağ eliyle bir standart, sol eliyle ise bir mızrak tutuyor; **“PRINCIPI IVVENTVTIS S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 251

Sıra No.129; Env. No.541; AE Sest.; 2.9/3.2(kırık); 19.90 g.; 12; RIC IV Part III s.149, No: 216a; Lev.XI Foto No.129.

4.9. Trebonianus Gallus (M.S. 251 - 253)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Trebonianus Gallus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CC VIB TREB GALLVS AVG "**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Pietas, sağ eliyle bir pileus tutarken, sol eliyle de çapraz şekilde duran bir asa taşıyor; **"LIBERTASPVBLICA"**

Darphane : Milano

M.S. 251 - 253

Sıra No.130; Env. No.1434; AR Ant.; 2.2/2.3 cm.; 2.95 g. 6; RIC IV Part III s.166, No: 70; Lev.XI Foto No.130.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Trebonianus Gallus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CC VIB TREB GALLVS AVG "**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Pietas, her iki elinide havaya kaldırmış bir şekilde duruyor; **"PIETAS AVGG"**.

Darphane : Milano

M.S. 251 - 253

Sıra No.131; Env. No.2004/641(s); AR Ant.; 2/2.1 cm; 3.85 g.; 6; Milano; RIC IV Part III s.166, No: 72; Lev.XI Foto No.131.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Trebonianus Gallus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CAES C VIBIVS TREBONIANVS GALLVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Apollo, sağ elinde bir dal parçası tutarken, sol eliyle arkasında duran lire yaslanıyor; **"APOLLO SALVTARI S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 251 - 253

Sıra No.132; Env. No.766; AE Sest.; 2.8/3 cm.; 18.10 g.; 12; RIC IV Part III s.171, No: 104a; Lev.XI Foto No.132.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Trebonianus Gallus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CAES C VIBIVS TREBON[IANVS GALL]VS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Apollo, sağ elinde bir dal parçası tutarken, sağ eliyle arkasında duran lire yaslanıyor; **"APOLL SALVTARI S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 251 - 253

Sıra No.133; Env. No.544; AE As.; 2.4/2.7 cm.; 13.20 g.; 12; RIC IV Part III s.171, No: 103; Lev.XI Foto No.133.

Sıra No.134; Env. No.1672; AE Sest.; 2.8/3.2 cm.; 22.70 g.; 6; RIC IV Part III s.171, No: 103; Lev.XI Foto No.134.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Trebonianus Gallus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CAES C VIBIVS TREBONIANVS GALLVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Virtus, sağ eliyle yanındaki kalkana yaslanırken, sol eliyle biz mızrak tutuyor; **"VIRTVS AVGG. S.C."**.

Darphane : Roma

M.S. 251 - 253

Sıra No.135; Env. No.540; AE Sest.; 2.7/3.1 cm.; 18.70 g.; 1; RIC IV Part III s.173, No: 126; Lev.XI Foto No.135.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Trebonianus Gallus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CC VIB TREB GALLVS AVG "**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Pax, yukarı doğru kaldırdığı sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sol koluylada; çapraz bir şekilde duran bir asa taşıyor; **"PAX AETERNA"**.

Darphane : Roma

M.S. 251 - 253

Sıra No.136; Env. No.1371; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 2.70 g.; 6; RIC IV Part III s.166, No: 71; Lev.XII Foto No.136.

4.10. Volusianus (T. Gallus'un Oğlu, M.S. 251 - 253)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Volusian'ın sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portresi, “[IMP CAE] C VIB VOLVSIANO AVG”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Pax, sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sol eliyle çapraz şekilde duran bir asa taşıyor; “[PAX A] VGG S.C.”

Darphane : Roma

M.S. 251

Sıra No.137; Env. No.1741; AE Sest.; 2.5/2.9 cm.; 12 g.; 6; RIC IV Part III s.188, No: 256a; Lev.XII Foto No.137.

Sıra No.138; Env. No.557; AE Sest.; 2.4/2.8 cm.; 17.50 g.; 6; RIC IV Part III s.188, No: 256a.; Lev.XII Foto No.138.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Volisianus'un sağa dönük, giyimli portre büstü; “IMP CAE C [VIB] VOLVS[IANO] AVG”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, Pax sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sol eliyle ise çapraz şekilde duran bir asa taşıyor; “PAX-AVGG S.C.”.

Darphane : Roma

M.S. 251 - 253

Sıra No.139; Env. No.170; AE Sest., 2.5/2.9 cm., 17.70 g., 11, RIC IV Part III, s.188, No: 256a ; Sear s.243; No: 2740; Lev.XII Foto No.139.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Volusian'ın sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; “IMP CAE C VIB VOLVSIANO AVG”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Concordia, sağ eliyle

bir patera tutarken, sol eliyle de çiftli cornucopiae taşıyor; **“CONCORDIA AVGG S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 251 - 253

Sıra No.140; Env. No.537; AE Sest.; 2/2.5 cm.; 14.15 g.; 12; RIC IV Part III, s.188, No: 149a; Lev.XII Foto No.140..

4.11. Valerianus (M.S. 253 - 260)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Valerianus'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı, giyimli ve zırhlı portre büstü **“IMP C P LIC VALERIANVS PF AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Apollo, sağ eliyle bir defne çelengi, sol eliyle ise kaya üzerinde duran bir lir tutuyor; **“APOLLINI CONSERVA”**.

Darphane : Roma

M.S. 253 - 258

Sıra No.141; Env. No. 2004/663(s); AR Ant.; 2/2.1 cm; 2.45 g.; 6; RIC V Part I, s.44, No: 73; Lev.XII Foto No.141.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Valerianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırhlı portre büstü; **“IMP VALERIANVS PF AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Felicitas, caduceus ve cornucopiae tutuyor; **“FELICITAS AVGG”**.

Darphane : Roma

M.S. 253 - 258

Sıra No.142; Env. No. 2004/672(s); AR Ant.; 2.3/2.4 cm.; 3.7 g.; 6; RIC V Part I, s.60, No: 282; Lev.XII Foto No.142.

Sıra No.143; Env. No. 2004/674(s); AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 3.4 g.; 12; RIC V Part I, s.60, No: 282; Lev.XII Foto No.143.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Valerianus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve giyimli portre büstü; **“IMP CP LIC VALERIANVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Concordia, sağ eliyle bir patera tutarken, sol eliyle ise çiftli cornucopiae taşıyor; **“CONCORDIA EXERCIT[US] S.C.”**.

Darphane : Roma

M.S. 253 - 258

Sıra No.144; Env. No.552; AE Sest.; 2.4/2.8 cm.; 17.45 g.; 12; RIC V Part I, s.50, No: 155 ; s.80, No: 209; Lev.XII Foto No.144.

4.12. Gallienus (M.S. 253 - 268)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı, zırlı portre büstü; **“GALLIENVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Merkür, sağ eliyle bir para kesesi, sol eliyle ise bir caduceus tutuyor. **“PROVIDENTIA AVG”**.

Darphane : Antiokhia

M.S. 265

Sıra No.145; Env. No. 1390; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 2.85 g.; 11; Göbl No:1651g; Lev.XII Foto No.145.

Ön Yüz: Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve zırlı portre büstü; **“IMP GALLIENVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa doğru yürüyen Diana, sol eliyle bir yay tutarken, sağ eliyle de sırtında bulunan sadağından ok çıkarıyor. Aynı zamanda tanrıçanın ayağının yanında; bir av köpeği bulunuyor; **“DIANA FELIX”**.

Darphane : Mediolanum

M.S. 259 – 260

Sıra No.146; Env. No.1391; AR Ant.; 1.9/2.2 cm.; 2 g.; 12; Göbl No: 09201, RIC V Part I s.146 No: 174; Lev.XII Foto No.146.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatorun sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve zırlı portre büstü; **“GALLIENVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran imparator; sağ eliyle

bir mızrak, sol eliyle ise bir globus tutuyor. Figürün altında, sağ tarafa dönük şekilde duran bir palmiye dalı bulunuyor; “VIRTVS AVG”.

Darphane: ⚔ Antiokhia

M.S. 265

Sıra No.147; Env. No.2004/665(s); AR Ant.; 3.1/3.2 cm.; 3.25 g.; 12; Göbl 1636d, RIC V Part I s.190 No: 670; Lev.XII Foto No.147.

Sıra No.148; Env. No.2004/671(s); AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 3 g.; 12; Göbl 1636d, RIC V Part I s.190 No: 670; Lev.XII Foto No.148.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus’un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve zırlı portre büstü; “GALLIENVS AVG”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük yürüyen Mars, sol eliyle bir kalkan sağ eliyle ise bir mızrak tutuyor. Figürün altında sola dönük şekilde duran bir palmiye dalı bulunuyor; “MARS VICTOR”.

Darphane: ⚔ Antiokhia

M.S. 265

Sıra No.149; Env. No.2004/675(s); AR Ant.; 2.2 cm.; 4.90 g.; 6; Göbl No: 1632d, RIC V Part I s 188 No: 649; Lev.XIII Foto No.149.

Sıra No.150; Env. No.2004/667(s); AR Ant.; 2.1 cm.; 2.75 g.; 11; Göbl No: 1632d, RIC V Part I s 188 No: 649; Lev.XIII Foto No.150.

Sıra No.151; Env. No. 2004/664(s); AR Ant.; 2.1/2.3 cm.; 3.10 g.; 11; Göbl No: 1632d, RIC V Part I s 188 No: 649; Lev.XIII Foto No.151.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus’un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve giyimli portre büstü; “GALLIENVS AVG”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sırtları birbirine dönük olan iki esirin ortasında bir trophe, bu figürlerin altında ise; ucu sağa dönük bir palmiye dalı bulunuyor; “PAX FVNDATA”.

Darphane: ⚔ Antiokhia

M.S. 265

Sıra No.152; Env. No.2004 673(s); AR Ant.; 2.1/ 2.9 cm.; 5 g.; Göbl No: 1635d, RIC V Part I s 188 No: 652; Lev.XIII Foto No.152.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı, giyimli ve zırlı, altında bir nokta bulunan portre büstü; **"GALLIENUS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, bir kalkan üzerinde oturan Roma, sağ eliyle bir Victoria taşırken, sol eliyle ise bir mızrak tutuyor. Roma figürünün altında bir yıldız bulunuyor; **"ROMAE AETERNAE"**.

Darphane: * Antiokhia

M.S. 264

Sıra No.153; Env. No.2004 668(s); AR Ant.; 2.1 cm.; 3.90 g.; 11;; Göbl No: 1613i, RIC V Part I s 188 No: 654; Lev.XIII Foto No.153.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve zırlı portre büstü;**"GALLIENVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran miğferli Virtus, sol eliyle bir mızrak, sağ eliyle ise ayaklarının dibinde duran bir kalkan tutuyor. Virtus'un sol tarafında bir yıldız bulunuyor; **"VIRTVS AVG"**.

Darphane: * Antiokhia

M.S. 260 - 268

Sıra No.154; Env. No.2004 669(s); AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 2.95 g.; 12; Göbl No: 1617e, RIC V Part I s.189 No: 668; Lev.XIII Foto No.154.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"GALLIENVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük İmparator, bir mızrak yada asa tutarken önündeki tripota kurban sunuyor; **"PIETAS AVG"** figürün altında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : VIIC• Antiokhia

M.S. 266-267

Sıra No.155; Env. No.608; AR Ant.; 2.2/ 2.6 cm.; 2.70 g.; 6; Antiokhia; Göbl No: 1645a, RIC V Part I s 186 No: 618; Lev.XIII Foto No.155.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü;**"GALLIENVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran Virtus, sağ eliyle bir mızrak tutarken, sol eliyle yanındaki kalkana yaslanıyor; “**VIRT-VS AVG**” figürün altında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : PXV Antiokhia

M.S. 267

Sıra No.156; Env. No.1748; AR Ant.; 2/2.1 cm.; 3.45 g.; 6; Göbl No: 1666i, RIC V Part I s 185 No: 612; Lev.XIII Foto No.156.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus’un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü;“**GALLIENVS AVG**”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudunun üst kısmı sola dönük Sol, sağ elini yukarı kaldırırken, sol eliyle globus tutuyor; “**SOLI INVICTO**” figürün altında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : PXV Antiokhia

M.S. 267

Sıra No.157; Env. No.609; AR Ant.; 2.1/2.3 cm.; 3.10 g.; 12; Göbl No: 1663i, RIC V Part I s 185 No: 611; Lev.XIII Foto No.157.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus’un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; “**GALLIENVS AVG**”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Juppiter, sağ eliyle bir globus taşıırken, sol eliyle de bir mızrak tutuyor; “**IOVI CON - SERVAT**” figürün altında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : PXV Antiokhia

M.S. 267

Sıra No.158; Env. No.610; AR Ant.; 2/2.3 cm.; 3.65 g.; 12; Göbl No: 1668i, RIC V Part I s 185 No: 608; Lev.XIII Foto No.158.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus’un sağa dönük, şua taçlı portresi, “**GALLIENVS AVG**”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Pax, yukarıya doğru kaldırdığı sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sol eliyle ise çapraz şekilde duran bir asa

taşıyor; **“PA-X AVG”**, figürün sol tarafında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : V Roma

M.S. 260 - 261

Sıra No.159; Env. No.48; AR Ant.; 2/2.3 cm.; 3.40 g.; 12; Göbl No:366a, RIC V Part I s 153 No: 256; Lev.XIII Foto No.159.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, sakallı ve zırlı portre büstü; **“GALLIENVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, Apollo, sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sol koluyla da sağ tarafında bulunan tripota yaslanıyor **“SALVS AVG”** figürün altında ise; darphane işareti bulunuyor.

Darphane : PXV Antiokhia

M.S. 267

Sıra No.160; Env. No.615; AR Ant.; 2/2.1 cm.; 3.40 g.; 6; Göbl No:1670k, RIC V Part I s 185 No: 610; Lev.XIII Foto No.160.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve giyimli portre büstü; **“GALLIENVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Fortuna, sağ eli ile bir caduceus tutarken, sol eliyle de bir cornucopiae taşıyor; **“FORTVNA REDVX”**, altta ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : VIIC• Antiokhia

M.S. 266 - 267

Sıra No.161; Env. No.617; AR Ant.; 2/2.2 cm.; 2.75 g.; 11; Göbl No: 1640b, RIC V Part I s 185 No: 613; Lev.XIII Foto No.161.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı, giyimli ve zırlı, altında bir nokta bulunan potre büstü; **“GALLIENVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Merkür; sağ eliyle bir para kesesi, sol eliyle ise bir caduceus tutuyor; **“PROVIDENTIA AVG”**, altta ise

darphane işareti bulunuyor.

M.S. 267 - 268

Darphane : SPQR Kyzikos

Sıra No.162; Env. No.619; AR Ant.; 2/2.1 cm.; 3.30 g.; 6; Göbl No:1534b, RIC V Part I s 188 No: 653; Lev.XIII Foto No.162.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı, giyimli ve zırhlı portre büstü; **"GALLIENVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran dişi kurt, ikizleri emziriyor; **"AETERNIT AVG"** altta ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : SPQR Kyzikos

Sıra No.163; Env. No. 621; AR Ant.; 2/2.1 cm.; 3.35 g.; 12; Göbl No: 1526abc, RIC V Part I s 186 No: 628 gibi; Lev.XIII Foto No.163.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı ve giyimli portre büstü;**"GALLIENVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, ayakta duran, vücudu cepheden, başı ise sağ tarafa dönük şekilde cepheden verilmiş Mars, sağ eliyle bir mızrak tutarken, sol eliyle de yanında bulunan kalkana yaslanıyor; **"VIRT-V-S AVG"** altta ise darphane işareti bulunuyor.

M.S. 267

Darphane : PXV Antiokhia

Sıra No.164; Env. No.1747; AR Ant.; 2/2.2 cm; 3.85 g.; 6; Göbl No: 1666i ; RIC V Part I s.185; No: 612; Lev.XIII Foto No.164.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı ve zırhlı portre büstü; **"GALLIENVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Genius, sağ eliyle tuttuğu patera ile sunu yaparken, sol eliyle de bir cornucopiae taşıyor; **"GENIVS AVG"** altta ise darphane işareti bulunuyor.

M.S. 267

Darphane : ✻ Antiokhia

Sıra No.165; Env. No. 2004/662(s); AR Ant.; 2.2/2.3 cm.; 3.35 g.; 6; Göbl No: 1629d; RIC V Part I s.187, No: 638; Lev.XIII Foto No.165.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı ve zırlı portre büstü; "GALLIENVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, başında hilal bulunan, sağa dönük Luna, her iki eliyle uzun bir meşale taşıyor; "LVNA LVCIF" altta ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : PXV Antiokhia

M.S. 267

Sıra No.166; Env. No.410; AE Ant.; 2 cm.; 3.95 g.; 6; Göbl No: 1665k yada 1665n; RIC V Part I s.185; No: 609; Lev.XIII Foto No.166.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı giyimli ve zırlı portre büstü; "GALLIENVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve başında hilal bulunan Luna, her iki eliyle uzun bir meşale taşıyor; "LVNA LVCIFERA".

Darphane : Antiokhia

M.S. 260 - 268

Sıra No.167; Env. No.1392; AR Ant.; 2/2.2 cm.; 3.45 g.; 12; Göbl No: 1664f, RIC V Part I s.188, No:646; Lev.XIII Foto No.167.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı ve zırlı portre büstü; "GALLIENVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden, başı ise sağa dönük şekilde cepheden tasvir edilmiş Fides, sağ eliyle dikey bir şekilde duran, sol eliyle ise çapraz bir şekilde duran iki asa tutuyor; "FIDES EXERC [VI] II".

Darphane : Mediolanum

Sıra No.168; Env. No.1393; AR Ant.; 2/2.1 cm.; 1.8 g.; 12; Göbl No: 1029p veya 1029r; Lev.XIII Foto No.168.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı portresi, "GALLIENVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Uberitas, sağ eliyle bir marsupium, sol eliyle ise bir cornucopiae tutuyor; alt tarafta; "VBERITAS AVG" figürün sağ tarafında ise; darphane işareti bulunuyor.

Darphane : E Roma

M.S. 260 - 261

Sıra No.169; Env. No.1469; AR Ant.; 1.9/2 cm.; 2.50 g.; 6; Göbl No: 583a; RIC V Part I s.156 No: 287 gibi; Lev.XIII Foto No.169.

Sıra No.170; Env. No.505, AR Ant.; 1.5/1.7 cm.; 2.25 g.; 12; Göbl No: 583a; RIC V Part I s.156 No: 287 gibi; Lev.XIV Foto No.170.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı portresi (diademin her iki kurdelasıda arkasında duruyor.); "GALLIENVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Aeqvitas sağ eliyle bir terazi tutarken, sol eliyle de bir cornucopiae taşıyor; "AEQVIT AVG".

Darphane : Siscia

M.S. 260 - 268

Sıra No.171; Env. No.1507; AR Ant.; 2/2.2 cm.; 3.35 g.; 12;Göbl No: 1424q; RIC V Part I s.180, No: 553; Lev.XIV Foto No.171.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı portresi(diademin kurdelelerinden bir tanesi imparatorun sağ omzunun üzerinde duruyor.); "GALLIENVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Securitas, sağ eliyle bir mızrak tutarken, sol koluyla yanında bulunan sütuna yaslanıyor; "SECVRIT PERPET" figürün yan tarafında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : H Roma

M.S. 260 - 261

Sıra No.172; Env. No.1528; AR Ant.; 1.9/2.3 cm.; 3.50 g.; 12; Göbl No: 595a; RIC V Part I s.155, No:280; Lev.XIV Foto No.172.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı portresi, "GALLIENVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Sol, sol elini yukarı doğru kaldırırken, sağ eliyle bir kırbaç taşıyor; "ORIE-N-S AVG".

Darphane : Mediolanum

Sıra No.173; Env. No.1535; AR Ant.; 1.8/2 cm.; 1.90 g.; 5; Göbl No: 1211 b, 1211c ve 1211f; RIC V Part I s.174 No:494; Lev.XIV Foto No.173.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde; İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı portresi, "GALLIENVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Sol, sağ elini yukarı doğru kaldırırken, sol eliyle bir globus tutuyor "A[ETERNITAS] AVG" figürün sol tarafında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : Γ Roma

M.S. 260 - 261

Sıra No.174; Env. No.515; AR Ant.; 1.9 cm.; 2.95 g.; 7; Göbl No:577a, RIC V Part I s.144 No: 160; Lev.XIV Foto No.174.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı ve zırlı portre büstü;"GALLIENVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Mars, sağ eliyle bir dal parçası tutarken, sol eliyle mızrağına ve yanında duran kalkanına yaslanıyor; "MART-I PACIFERO" figürün sol tarafında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : A Roma

M.S. 260 – 261

Sıra No.175; Env. No.611; AR Ant.; 2.2/2.3 cm.; 4.10 g.; 12; Göbl No: 570, RIC V Part I s.151 No: 236; Lev.XIV Foto No.175.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Gallienus'un sağa dönük, şua taçlı portresi , "GALLIENVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük yürüyen geyik, "DIANAE CONS AVG", altta ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : XI Roma

M.S. 260 - 261

Sıra No.176; Env. No.792; AR Ant.; 1.9/2 cm.; 2.70 g.; 6; Göbl No: 747b; RIC V Part I s.146 No: 179; Lev.XIV Foto No.176.

4.13. Salonina (Gallienus'un Karısı, M.S. 253 - 268)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Salonina'nın hilal üzerinde, sağa dönük, diademli ve giyimli portre büstü; "SALONINA AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Juno, sağ eliyle bir patera, sol eliyle ise bir asa tutuyor. Juno'nun ayağını altında; bir kartal bulunuyor; "IVNO REGINA" figürün sol tarafında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : * Antiokhia

M.S. 264

Sıra No.177; Env No.1385; AR Ant.; 2.1 cm; 3.90 g.; 12; Göbl No: 1619f., RIC V Part I s.200 No: 92; Lev.XIV Foto No.177.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Salonina'nın hilal üzerinde sağa dönük, taçlı ve giyimli portre büstü;"SALONINA AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Venus, sağ eliyle bir miğfer taşırken, sol eliyle ise yatay biçimde duran bir mızrak tutuyor. Aynı zamanda tanrıçanın yanında bir kalkan bulunuyor; "VENVS AVG" figürün alt tarafında ise

Darphane : PXV Antiokhia

M.S. 267

Sıra No.178; Env. No.613, AR Ant.; 2.2 cm.; 3.10 g.; 12; Göbl No: 16711, RIC V Part I s.200 No: 86, Lev.XIV Foto No.178.

Sıra No.179; Env. No.620; AR Ant.; 2/2.3 cm.; 3.55 g.; 12;Göbl No: 16711, RIC V Part I s.200 No: 86; Lev.XIV Foto No.179.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Salonina'nın hilal üzerinde, sağa dönük, taçlı ve giyimli portre büstü; "SALONINA AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, tahtta oturan Ceres, sağ eliyle bir asa, sol eliyle ise bir meşale tutuyor; "CERERI AVG", altta ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : ✱ Antiokhia

M.S. 265

Sıra No.180; Env. No.2004/666(s); AR Ant.; 2/2.1 cm.; 3.15 g.; 11; Göbl No: 1637e Bastien & Huvelin 1969 s.252, No: 31-33; Lev.XIV Foto No.180.

Sıra No.181; Env. No.2004/676(s); AR Ant.; 2.1/2.3 cm.; 3.35 g.; 6; Göbl No: 1637e Bastien & Huvelin 1969 s.252, No: 31-33; Lev.XIV Foto No.181.

Sıra No.182; Env. N.1752; AR Ant.; 2.2/2.3 cm.(delik); 3.35 g.; 1; Göbl No: 1637e Bastien & Huvelin 1969 s.252, No: 31-33; Lev.XIV Foto No.182.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Salonina'nın hilal üzerinde, sağa dönük, giyimli portre büstü; "SALONINA AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Aequitas, sağ eliyle bir terazi tutarken, sol eliylede bir cornucopiae taşıyor; "AEQVITAS AVG" figürün altında ise; darphane işareti bulunuyor.

Darphane : VIIC Antiokhia

M.S. 266 - 267

Sıra No.183; Env. No.614; AR Ant.; 2/2.3 c.; 3.70 g.; 12; Göbl No:1648c; Lev.XIV Foto No.183.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparatoriçe Salonina'nın hilal üzerinde, sağa dönük; giyimli portre büstü;"SALONINA AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Juno, ileriye doğru uzattığı sağ eliyle bir patera, sol eliyle ise bir mızrak tutuyor; "IVNO REGINA".

Darphane : Roma

M.S. 257

Sıra No.184; Env. No.1526; AR Ant.; 2/2.2 cm; 3.35 g.; 6; Göbl No: 227b; RIC V Part I

s.111 No: 28; Lev.XIV Foto No.184.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparatoriçe Salonina'nın hilal üzerinde, sağa dönük, giyimli portre büstü; "SALONINA AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Fecunditas, sağ elini önünde duran çocuğa yaklaştırırken, sol eliyle bir cornucopiae taşıyor; "FECVNDITAS AVG", sağ tarafta ise; darphane işareti bulunuyor.

Darphane : Δ Roma

M.S. 260 - 261

Sıra No.185; Env. No.782; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 2.75 g.; 6; Göbl No: 580aa; RIC V Part I s.192 No: 5; Lev.XIV Foto No.185.

Sıra No.186; Env. No. 2004/670(s); AR Ant.; 2; 2.70; 12; ; Göbl No: 580aa; Roma; RIC V Part I s.192 No:5; Lev.XIV Foto No.186.

4.14. Valerianus II (Gallienus'un Oğlu, M.S. 255 - 258)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Valerian'ın sağa dönük, şua taçlı, giyimli portre büstü; "VALERIANUS CAES" .

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran bir keçinin üzerinde, sola dönük, ayakta duran çocuk Jupiter; "IOVI CRESCENTI".

Darphane: Lugdunum

M.S. 255

Sıra No.187; Env. No.51; AR Ant.; 2.2/2.3 cm.; 3.35 g.; 6; RIC V Part I s.116 No:3; Lev.XIV Foto No.187.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Valerian'ın sağa dönük, şua taçlı, giyimli portre büstü; "SAL VALERIANVS CS".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran prens, sağ eliyle bir değnek, sol eliyle ise bir mızrak tutuyor.Aynı zamanda prensin sağ tarafında bir standart bulunuyor; "PRINC-IVVENT".

Darphane: Lugdunum

M.S. 255

Sıra No.188; Env. No.50; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 3.35g.; 12; RIC V Part I s.124 No: 10; Lev.XIV Foto No.188.

4.15. Cladius Gothicus (M.S. 268 - 270)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Cladius'un sağa dönük şua taçlı, sakallı ve giyimli portre büstü; **"IMP C CLADIVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Serapis, sağ elini yukarı doğru kaldırırken, sol eliyle bir asa tutuyor; **"CONSE - RAVG"** figürün altında ise; darphane işareti bulunuyor.

Darphane : Γ Antiokhia

M.S. 268 - 270

Sıra No.189; Env. No.616; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 3.65 g.; 6;; RIC V Part I s.228 No: 201; Lev.XIV Foto No.189.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Cladius'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve giyimli portre büstü;**"IMP C CLADIVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran Diana, sol eliyle bir yay tutarken, sağ eliyle sırtında asılı duran sadaktan ok çekmeye hazırlanıyor. Tanrıçanın önünde ise; başı arkaya dönük bir geyik bulunuyor; **"DIANAE VICTR"** figürlerin altında ise; darphane işareti bulunuyor.

Darphane : H Antiokhia

M.S. 268 - 270

Sıra No.190; Env. No.618; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 3.80 g.; 12; RIC V Part I s.228 No:205; Lev.XIV Foto No.190.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Cladius'un sağa dönük şua taçlı ve zırlı portre büstü; **"IMP C CLADIVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Liberalitas, yukarı doğru kaldırdığı sağ eliyle bir tessera, sol eliyle ise bir cornucopiae taşıyor; **"LIBER-ALITAS AVG"** ; **"LIBE-RALITAS AVG"**.

Darphane : Roma

M.S. 268 - 270

Sıra No.191; Env. No.622; AR Ant.; 1.9/2 cm.; 3.0 g.; 12; Roma; RIC V Part I s.215 No: 57; Lev.XV Foto No.191.

Sıra No.192; Env. No.815; AR Ant.; 1.9/2.0; 2.75 g.; 11; Roma; RIC V Part I s.215 No: 57; Lev.XV Foto No.192.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Cladius'un sağa dönük, şua taçlı ve zırlı portre büstü; **"IMP CLADIVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Libertas, sağ eliyle bir pileus, sol eliyle ise bir mızrak tutuyor; **"LIBERT AVG"** figürün sağ tarafında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : X Roma

M.S. 268 - 270

Sıra No.193; Env. No.381; AR Ant.; 1.9/2 cm.; 2.90 g.; 12; Roma; RIC V Part I s.216 No: 63 ile benzer; Lev.XV Foto No.193.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Cladius'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve giyimli portre büstü; **"IMP C CLADIVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Apollo, sağ eliyle bir defne çelengi tutarken, sol koluylada arkasında bulunan lire yaslanıyor; **"SALV-SAVG"**.

Darphane : Roma

M.S. 268 - 270

Sıra No.194; Env. No.624; AR Ant.; 2/2.1 cm.; 3.20 g.; 12 Roma; RIC V Part I s.229 No: 216; Lev.XV Foto No.194.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Cladius'un sağa dönük şua taçlı, sakallı giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP C CLADIVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran Minerva, sağ eliyle mızrak tutarken, sol eliyle kalkanına yaslanıyor; **"VIRT-VSAVG"** figürün altında ise darphane işareti bulunuyor.

Darphane : S Antiokhia

M.S. 268 - 270

Sıra No.195; Env. No.629; AR Ant.; 1.9/2.1 cm.; 4.20 g.; 6; RIC V Part I s.230 No:225; Lev.XV Foto No.195.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Cladius'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve giyimli portre büstü;“**IMP C CLADIVS AVG**”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Genius, sağ eliyle bir patera tutarken, sol eliyle de bir cornocopiae taşıyor; “**GENIVS EXERCII**”.

Darphane : Roma

M.S. 268 - 270

Sıra No.196; Env. No.795; AR Ant.; 1.8/2 cm.; 2.15 g.; 12; RIC V Part I s.215 No:48; Lev.XV Foto No.196.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Cladius'un sağa dönük şua taçlı, sakallı ve zırlı portresi, “**IMP C CLADIVS AVG**”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran Fides, elleriyle biri çapraz olmak üzere iki tane sancak tutuyor; “**FIDES [EXERCII]**”.

Darphane : Roma

M.S. 268 - 270

Sıra No.197; Env. No.1470; AR Ant.; 1.9/2 cm.; 2.80 g.; 6; RIC V Part I s.214 No:34; Lev.XV Foto No.197.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Cladius'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve zırlı portre büstü;““**IMP CLAVDIVS AVG**”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Providentia sağ eliyle bir değnek tutarken, sol eliyle de bir cornucopiae taşıyor. Aynı zamanda tanrıçanın ayaklarının önünde ise bir globus bulunuyor; “**PROVIDEN AVG**”.

Darphane : Siscia

M.S. 268 - 270

Sıra No.198; Env. No.1471; AR Ant.; 1.8/1.9 cm. (delik); 2.35 g.; 1; RIC V Part I s.227 No: 187; Lev.XV Foto No.198.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Cladius'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve giyimli portre büstü; "IMP CLAVDIVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, birbirlerine sırtları dönük şekilde oturan iki esirin ortasında bir trophe bulunuyor; "VICTORIA -E- AVG".

Darphane : Kyzikos

M.S. 268 - 270

Sıra No.199; Env. No.1542; AR Ant.; 1.8/1.9 cm.; 3.0 g.; 5; RIC V Part I s.232 No: 251(Arka yüz) No: 252(Ön yüz); Lev.XV Foto No.199.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Cladius'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve zırhlı portresi, "IMP CLAVDIVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Neptün, sağ eliyle bir yunus, sol eliyle ise bir yaba tutuyor; "NEPTVN AVG".

Darphane : Antiokhia

M.S. 268 - 270

Sıra No.200; Env. No.612; AR Ant; 2; Ant.; 3.65 g.; 11; RIC V Part I s.229 No: 214; Lev.XV Foto No.200.

4.16. Tetricus (M.S. 270 - 273)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Tetricus'un sağa dönük, şua taçlı ve zırhlı portresi. "IMP C TETRICVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran Fides, her iki eliyle birer sancak taşıyor; "FIDES MILITVM"(barbar basımı olabilir).

Darphane : Roma

M.S. 270 - 273

Sıra No.201; Env. No.1556; AR Ant.; 1.3/1.4 cm.; 1.30 g.; 6; RIC V Part II s. 407 No: 68 yada s.414 No: 178; Lev.XV Foto No.201.

4.17. Aurelianus (M.S. 270 - 275)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Aurelianus'un sağa dönük, şua taçlı,

zırlı ve sakallı portresi, “IMP AURELIANVS AVG”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran İmparator; sola dönük ayakta duran Juppiter'den globus alıyor; her ikisinin elinde de birer tane asa bulunuyor; “IOVI CONSER”.

Darphane : C*D Kyzikos

M.S. 270 - 275

Sıra No.202; Env. No.428; AR Ant.; 3.1/3.3 cm.; 3.10 g.; 11; RIC V Part I s. 304, No: 346; Lev.XV Foto No.202.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Aurelianus'un sağa dönük, şua taçlı, sakallı ve zırlı portre büstü; “IMP C AVRELIANVS AVG”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran kadın, Sağa dönük ayakta duran ve aynı zamanda mızrak tutan İmparatora çelenk sunuyor; “RESTITVT[O] - RBIS”.

Darphane : B Kyzikos

M.S. 270 - 275

Sıra No.203; Env. No.778; AR Ant.; 2/2.2 cm.; 3.75 g.; 12; RIC V Part I s. 304 No: 347; Lev.XV Foto No.203.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde; İmparator Aurelianus'un sağa dönük, şua taçlı ve zırlı portre büstü; “IMP AURELIANVS AVG”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran Sol, arkasında duran sağ eliyle bir defne dalı, önünde duran sol eli isede bir yay tutuyor. Tanrı aynı zamanda ayağı ile önünde duran düşmanı düşmanı eziyor; “[ORIENS AVG]”.

Darphane : Roma

M.S. 270 - 275

Sıra No.204; Env. No.429; AR Ant.; 1.7/2.2 cm.; 3.15 g.; 6; RIC V Part I s.272 No:64 gibi; Lev.XV Foto No.204.

4.18. Probus (M.S. 276 - 282)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Probus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli

ve zırlı portre büstü, “IMP CMAVR PROBVS PF AVG”

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve asa taşıyan imparator; sola dönük, ayakta duran ve asa taşıyan Juppiter’den bir globus alıyor; “CLEMENT -IA T-EMP”.

Darphane : * Tripolis

M.S. 276 - 282

Sıra No.205; Env. No.427; AR Ant.; 2/2.3 cm.; 3.25 g.; 12; RIC V Part II s.121 No:927; Lev.XV Foto No.205.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Probus’un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü, “IMP CMAVR PROBVS PF AVG”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve asa taşıyan imparator; sola dönük, ayakta duran ve asa taşıyan Juppiter’den bir globus alıyor; “CLEMENTIA TEMP”.

Darphane : A • Antiokhia

XXI

M.S. 276 - 282

Sıra No.206; Env. No.1757; AR Ant; 2/2.1 cm.; 3 g.; 11; RIC V Part II s.121, No: 922; Lev.XV Foto No.206.

Ön Yüz : Noktalı bodür içerisinde, İmparator Probus’un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; “IMP CMAVR PROBVS PF AVG”.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve elinde asa olan imparator; sola dönük, ayakta duran ve elinde asa olan Juppiter’den, üzerinde Victoria olan bir globus alıyor; “CLEMENTIA TEMP”.

Darphane : E Δ Antiokhia

XXI

M.S. 276 - 282

Sıra No.207; Env. No.1759; AR Ant.; 2.2/2.3 cm.; 3.25 g.; 5; RIC V Part II s.120 No: 922; Lev.XV Foto No.207.

4.19. Carus (M.S. 282 - 283)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Carus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; "IMP C M AVR CARUS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran imparator; sola dönük ayakta duran ve sol eli ile bir asa tutan Juppiter'den Victoria alıyor; "CLEMENTIA TEMP".

Darphane : Γ Kyzikos
XXI

M.S. 282

Sıra No.208; Env. No.469; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 3.55 g.; 12; RIC V Part II s.149 No: 118; Lev.XV Foto No.208.

5. TETRARŞİ VE GEÇ İMPARATORLUK DÖNEMİ

5.1. Diokletianus (M.S. 284 - 305)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Diokletianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; "IMP CC VAL DIOCLETIANVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve elinde parazonium yada asa bulunan imparator; sola dönük, ayakta duran ve elinde bir asa bulunan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; "IOVI CONSERVATORI".

Darphane : Γ Kyzikos
XXI

M.S. 284

Sıra No.209; Env. No. 468; AR Ant.; 2 cm.; 3.20 g.; RIC V Part II s.256, No: 324; Lev.XV Foto No.209.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Diokletianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; "IMP CC VAL DIOCLETIANVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve elinde parazonium yada asa bulunan imparator; sola dönük, ayakta duran ve elinde bir asa bulunan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; "CONCORDIA MIL-ITVM".

Darphane : Γ Antiokhia
XXI

M.S. 284

Sıra No.210; Env. No.1764; AR Ant.; 1.9/2 cm.(delik); 1.75 g.; 6; RIC V Part II s.253, No: 306; Lev.XV Foto No.210.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Diokletianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CC VAL DIOCLETIANVS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran, sol eliyle bir asa, sağ eliyle ise bir globus taşıyan Juppiter; ayakta duran, sola dönük, sağ eliyle bir Victoria taşırken, sol eliyle de bir sopa ve aslan postu tutan Herkül ile karşılıklı duruyor; **"IOV ET HERCV CONSER AVGG."**

Darphane : √ Antiokhia
H
XXI

M.S. 285

Sıra No.211; Env. No. 33; AR Ant.; 2/2.1 cm.; 4 g.; 5; RIC V Part II s.256, No: 323; Lev.XV Foto No.211.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Diokletianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CC VAL DIOCLETIANVS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran, sol eliyle bir asa, sağ eliyle ise bir globus taşıyan Juppiter; ayakta duran, sola dönük, sağ eliyle bir Victoria taşırken, sol eliyle de bir sopa ve aslan postu tutan Herkül ile karşılıklı duruyor; **"IOV ET HERCV CONSER AVGG"**.

Darphane : √ Antiokhia
E
XXI

M.S. 285

Sıra No.212; Env. No.1444; AR Ant.; 2/2.1; 4.35 g.; 6; RIC V Part II s.256 No: 323; Lev.XVI Foto No.212.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Diokletianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CC VAL DIOCLETIANVS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve elinde parazonium yada asa bulunan imparator; sola dönük, ayakta duran ve elinde bir asa bulunan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; **“CONCORDIA MIL-ITVM”**.

Darphane : HE Heraklea
•XXI•

M.S. 292

Sıra No.213; Env. No.1753; AR Ant.; 2 cm.; 3.15; 11; RIC V Part II s.249 No: 284; Lev.XVI Foto No.213.

Sıra No.214; Env. No.509; AR Ant.; 2 cm.; 3; 12; RIC V Part II s.249 No: 284; Lev.XVI Foto No.214.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Diokletianus'un sağa dönük, şua taçlı ve zırhlı portre büstü; **“IMP CC VAL DIOCLETIANVS PF AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran prens, sola dönük ayakta duran ve asasına yaslanan Juppiter'den üzerinde bir Victoria bulunan globusu alıyor; **“CONCORDIA MI-LITVM”**.

Darphane : KT Kyzikos

M.S. 295 - 299

Sıra No.215; Env. No. 794; AR Ant.; 1.9/2.1 cm.; 2.70 g.; 12; RIC VI s.581 No: 15a; Lev.XVI Foto No.215.

Sıra No.216; Env. No.772; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 3.30 g.; 12; RIC VI s.581 No:15a; Lev.XVI Foto No.216.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Diokletianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırhlı portre büstü; **“IMP CC VAL DIOCLETIANVS PF AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, askeri kıyafetli, sağa dönük, ayakta duran Prens, sola dönük, ayakta duran ve elinde bir asa bulunan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; **“CONCORDIA MI-LITVM”**.

Darphane : KT Kyzikos

M.S. 295 - 299

Sıra No.217; Env. No.466; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 2.50 g.; 6; RIC VI s.581 No: 16a; Lev.XVI Foto No.217.

Sıra No.218; Env. No.467; AR Ant; 2.2 /2.3 cm.; 2.65 g.;1; RIC VI s.581 No: 16a; Lev.XVI Foto No.218.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Diokletianus'un sağa dönük, defne çelenkli portresi, "IMP CC VAL DIOCLETIANVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, başında modius bulunan Genius, sağ eliyle tuttuğu patera ile libasyon yaparken, sol eliyle de bir cornucopiae taşıyor. Vücudu çıplak olan Genius'un üzerinde yalnızca omuzlarından aşağı sarkan bir chlamys bulunuyor; "GENIO POPV-LI ROMANI".

Darphane : Γ Thessalonike
•T S•

M.S. 302 - 303

Sıra No.219; Env. No.533; AE Fol.; 2.8 g.; 10.50 g.; 1; RIC VI s.513 No: 25a; Lev.XVI Foto No.218.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Diokletianus'un sağa dönük, defne çelenkli portresi, "IMP CC VAL DIOCLETIANVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, başında modius bulunan Genius, sağ eliyle tuttuğu patera ile libasyon yaparken, sol eliyle de bir cornucopiae taşıyor. Vücudu çıplak olan Genius'un üzerinde yalnızca omuzlarından aşağı sarkan bir chlamys bulunuyor; "GENIO POPV-LI ROMANI".

Darphane : S Antiokhia
ANT*

M.S. 302 - 303

Sıra No.220; Env. No.559; AE Fol.; 2.7/2.8 cm.; / 9.40 g.; 11; RIC VI s.620 No: 57a; Lev.XVI Foto No.220.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Diokletianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırhlı portre büstü "IMP CC VAL DIOCLETIANVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve elinde parazonium yada asa bulunan imparator, sola dönük, ayakta duran ve elinde bir asa bulunan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor, "CONCORDIA MIL-ITVM".

Darphane : ΕΔ Antiokhia
XXI

M.S. 302 - 303

Sıra No.221; Env. No.380; AE Fol.; 2/2.3 cm.; 3.65 g.; 12; RIC V Part II s.256 No: 322; Lev.XVI Foto No.221.

5.2. Maximianus Herculeus (M.S. 284 - 305; 306 - 308; 310)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Maximianus'un sağa dönük, şua taçlı ve giyimli portre büstü; "IMP CMA MAXIMIANVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve elinde parazonium yada asa bulunan imparator; sola dönük, ayakta duran ve elinde bir asa bulunan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; "CONCORDIA MIL-ITVM".

Darphane : Δ Heraklea
•XXI•

M.S. 292 - 295

Sıra No.222; Env. No. 379; AR Ant.; 2.2 cm; 4.25 g.; 12; RIC V Part II s.289, No: 595; Lev.XVI Foto No.225.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximianus'un sağa dönük, şua taçlı, zırlı ve sakallı portresi, "IMP C MAXIMIANVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve elinde parazonium yada asa bulunan imparator; sola dönük, ayakta duran ve elinde bir asa bulunan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; "CONCORDIA MILI-TVM".

Darphane : Η Γ Heraklea
•XXI•

M.S. 292 - 295

Sıra No.223; Env. No.1505; AR Ant.; 2/2.1 cm.; 2.40 g.; 12; RIC V Part II s.289 No:595; Lev.XVI Foto No.226.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximianus'un sağa dönük, şua taçlı, zırlı ve sakallı portresi, "IMP C MAXIMIANVS PF AVG".

Arka Yüz : : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran ve elinde parazonium yada asa bulunan imparator; sola dönük, ayakta duran ve elinde bir asa bulunan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; **“CONCORDIA MILI-TVM”**.

Darphane : H Antiokhia
•XXI

M.S. 293

Sıra No.224; Env. No.378; AR Ant.; 2.1/2.2 cm.; 2.60g.; 6; RIC V Part II s.294 No:621; Lev.XVII Foto No.227.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximianus'un sağa dönük, defne çelenkli portresi, **“IMIP CMA MAXIMANVS PF AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran, başında modius bulunan Genius, sağ elindeki patera ile libasyon yaparken, sol eliyle de bir cornucopiae tutuyor. Vücudu çıplak olan Genius'un üzerinde yalnızca omuzlarından aşağı sarkan bir chlamys bulunuyor; **“GENIO POPV-L-I ROMANI”**.

Darphane : S-B Siscia

M.S. 294

Sıra No.225; Env. No.562; AE Fol.; 2.6/2.9 cm.; 8.05 g.; 7; RIC VI s.464 No: 76b; Lev.XVII Foto No.228.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximianus'un sola dönük, defne çelenkli portresi, **“MAXIMIANVS NOB CAES”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, başında modius bulunan Genius, sağ elindeki patera ile libasyon yaparken, sol eliyle de bir cornucopiae tutuyor. Vücudu çıplak olan Genius'un üzerinde yalnızca omuzlarından aşağı sarkan bir chlamys bulunuyor; **“GENIO POPV-LI ROMANI”**.

Darphane : A | Γ Treveri
TR

M.S. 296 - 297

Sıra No.226; Env. No.1742; AE Aes; 2.4/2.7; 8.10 g.; 12; RIC VI s.183 No: 220b; Lev.XVII Foto No.229.

Ön Yüz : İmparator Maximianus'un sağa dönük, defne çelenkli portresi, **"IMP CMA MAXIMIANVS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, başında modius bulunan Genius, sağ elindeki patera ile libasyon yaparken, sol eliyle de bir cornucopiae tutuyor. Vücudu çıplak olan Genius'un üzerinde yalnızca omuzlarından aşağı sarkan bir chlamys bulunuyor; **"GENIO POPV-L-I ROMANI"**.

Darphane : HTA Heraklea

M.S. 297 - 298

Sıra No.227; Env. No.560; AE Fol.; 2.7/2.8 cm.; 9.40g.; 11; RIC VI s.531 No:19b; Lev.XVII Foto No.230.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Maximianus'un sağa dönük, şua taçlı ve giyimli portre büstü; **"IMP CMA MAXIMIANVS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran, askeri giyimli prens, sola dönük, ayakta duran ve elinde bir asa bulunan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; **"CONCORDIA MI-LITVM"**.

Darphane : KA Kyzikos

M.S. 295 - 299

Sıra No.228; Env. No.1511; AR Ant.; 2.1/2.3 g.; 2.45 g.; 1; RIC VI s.581 No:15b; Lev.XVII Foto No.231.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Maximianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"GAL VAL MAXIMIANVS NOB CAES"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran prens, sola dönük ayakta duran ve asasına yaslanan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; **"CONCORDIA MI-LITVM"**.

Darphane : KA Kyzikos

M.S. 295 - 299

Sıra No.229; Env. No.786; AR Ant.; 1.9/2.1 cm.; 3.15 g.; 12; RIC VI s.581, No: 19b; Lev.XVII Foto No.232

Sıra No.230; Env. No.867; AR Ant.; 2/2.1 cm.; 3.05 g.; 6; RIC VI s.581 No:19b; Lev.XVII Foto No.233.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Maximianus'un sağa dönük, şua taçlı ve giyimli portre büstü; **"GAL VAL MAXIMIANVS NOB CAES"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran, askeri giyimli prens, sola dönük, ayakta duran ve elinde bir asa bulunan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; **"CONCORDIA MI-LITVM"**.

Darphane : **KB** Kyzikos

M.S. 295 - 299

Sıra No.231; Env. No.773; AR Ant.; 2 cm.; 2.90g.; 6; RIC VI s.581 No:19b; Kültepe s.151 No: 26; Lev.XVII Foto No.234.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximianus'un sağa dönük, defne çelenkli portresi, **"IMP CMA MAXIMIANVS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, başında modius bulunan Genius, sağ elindeki patera ile libasyon yaparken, sol eliylede bir cornucopiae taşıyor. Vücudu çıplak olan Genius'un üzerinde yalnızca omuzlarından aşağı sarkan bir chlamys bulunuyor; **"GENIO POPV-L-I ROMANI"**.

Darphane : **S** Antiokhia
ANT

M.S. 299 - 300

Sıra No.232; Env. No.1743; AE Sest.; 2.8/2.9 cm; 9.60 g.; 12; RIC VI s.620 No:52b; Lev.XVII Foto No.235.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximianus'un sağa dönük, giyimli ve zırhlı portre büstü; **"IMP C MAXIMIANVS [PF AVG]"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran prens, sola dönük ayakta duran ve esasına yaslanan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; **"CONCORDIA MI-LITVM"**.

Darphane : **B** Alexandria
ALE

M.S. 305 - 306

Sıra No.233; Env. No. 791; AR Ant.; 1.8/2.1 cm.; 2.85 g.; 6; RIC VI s.670, No:59b; Lev.XVII Foto No.236.

5.3. Galerius Maximianus (M.S. 305 - 311)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximianus'un sağa dönük defne çelenkli portresi, "GAL MAXIMIANVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve kafasının üzerinde bir modius bulunan Genius, sağ eliyle tuttuğu pateradan libasyon yaparken, sol eli ile de bir cornucopiae taşıyor; "GENIO IMP-ERATORIS".

Darphane : B Kyzikos
MKV

M.S.308 - 309

Sıra No.234; Env. No.564; AE Fol.; 2.5/2.9 cm.; 5.90 g.; 6;; RIC VI s.586 No:44;
Lev.XVII Foto No.237.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximianus'un sağa dönük, defne çelenkli ve sakallı portresi, "IMP MAXIMIANVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve başının üzerinde bir modius bulunan Genius, sağ eliyle bir patera tutarken, sol eliyle de bir cornucopiae taşıyor. Genius'un üzerinde yalnızca, omuzundan aşağı sarkan bir chylamis bulunuyor; "GENIOAV-GVSTI".

Darphane : Γ Siscia
~
SIS

M.S. 309 - 310

Sıra No.235; Env. No.1447; AE Fol.; 2.5/2.6 cm.; 7.45 g.; 6; ; RIC VI s.479 No:198a;
Lev.XVII Foto No.238.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximianus'un sağa dönük, defne çelenkli portresi, "IMP C GAL VAL MAXIMIANVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve kafasının üzerinde bir modius bulunan Genius, sağ elindeki patera ile libasyon yaparken, sol eliyle de bir cornucopiae taşıyor; "GENIO IMP-E-RATIS".

Darphane : •HTA• Heraklea

M.S. 308 - 309

Sıra No.236; Env. No.561; AE Aes; 2.6/2.8 cm.; 4.60 g.; 6; RIC VI s.535 No: 37a; Lev.XVII Foto No.239.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximianus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı porte büstü, "IMP MAXIMIANVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve sağ elini başının üzerine koymuş figur.

Sıra No.237; Env. No.1745; AR Ant.; 2.2/2.5 cm.; 3.95 g.; 12 ; Lev.XVII Foto No.240.

5.4. Galeria Valeria (G. Maximianus'un Karısı, M.S. 305 – 311)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Galeria Valeria'nın hilal üzerinde, sağa dönük, nakışlı elbiseli, kolyeli portesi , "GAL VALERIA AVG"

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden, başı sola dönük şekilde profilden verilen Venus, yukarı doğru kaldırdığı sağ eliyle bir elma tutarken, sol eliyle de sol omzunun üstündeki elbise parçasını yukarı doğru kaldırıyor; "VENERI V - ICTRICI".

Darphane : * Δ Serdica
 •SM•S[D•]

M.S. 307 - 308

Sıra No.238; Env. No.1524; AE Fol.; 2.5/2.7 cm.; 4.85 g.; 6; RIC VI s.500 No: 43; Lev.XVIII Foto No.241.

5.5. Constantius (M.S. 305 - 306)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Constantius'un sağa dönük, giyimli ve zırlı portre büstü; "FL VAL CONSTANTIVS NOB CAES".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sağa dönük, ayakta duran prens, sola dönük ayakta duran ve esasına yaslanan Juppiter'den üzerinde bir Victoria olan globus alıyor; "CONCORDIA MI-LITVM".

Darphane : KB Kyzikos

M.S. 295 – 299

Sıra No.239; Env. No. 785; AR Ant.; 2/2.1 cm.; 2.50 g.; 12; RIC VI s.581, 19a;
Lev.XVIII Foto No.242.

5.6. Maxentius (M.S. 306 - 312)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maxentius'un sağa dönük defneçelenkli portresi, **"IMP C MAXENTIVS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, başı sola dönük şekilde profilden, vücudu ise cepheden verilen Roma, hexastyle bir tapınak içerisinde oturuyor. Tanrıçanın sağ elinde bir globus, sol elinde bir asa, yanında ise bir kalkan bulunurken; tapınağın akroteriasında Victorialar; alınlığında ise bir adet çelenk yer alıyor; **"CONSERV – VRB SVAE"**.

Darphane : RBP Roma

M.S. 308 - 310

Sıra No.240; Env. No.565; AE Fol.; 2.4/2.6 cm.; 5.20 g.; 6; RIC VI s.378 No: 210;
Lev.XVIII Foto No.243.

5.7. Maximinus II (M.S. 309 - 313)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximinus'un sağa dönük, defne çelenkli portre büstü, **"GAL VAL MAXIMINVS NOB CAES"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, başında modius bulunan Genius, sağ eliyle tuttuğu patera ile libasyon yaparken, sol eliyle de bir cornucopiae taşıyor. Vücudu çıplak olan Genius'un üzerinde yalnızca omuzlarından aşağı sarkan bir chlamys bulunuyor; **"GENIO POPV-L-I ROMANI"**.

Darphane : HTS Heraklea

M.S. 308 - 310

Sıra No.241; Env. No.768; AE Fol.; 2.7/2.8 cm.; 9.75 g.; 12; RIC VI s.533 No:26b;
Lev.XVI Foto No.222.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Maximinus'un sağa dönük, defne çelenkli portre büstü, "GAL VAL MAXIMINVS CAES".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran, başında modius bulunan Genius, sağ eliyle tuttuğu patera ile libasyon yaparken, sol eliyle de bir cornucopiae taşıyor. Vücudu çıplak olan Genius'un üzerinde yalnızca omuzlarından aşağı sarkan bir chlamys bulunuyor; "GENIO CA-ESARIS OM".

Darphane : SMNB Nikomedia

M.S. 308 - 310

Sıra No.242; Env. No.563; AE Fol.; 2.6/2.8; 7.55g.; 6; RIC VI s.562 No:555; Lev.XVI Foto No.223.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Maximinus'un sağa dönük, defne çelenkli portresi, "GAL VAL MAXIMINVS PF AVG"

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran, omuzundan aşağı chylamis sarkan Chylamis sarkan Juppiter; sağ eliyle bir globus taşırken, sol eliyle tuttuğu asaya yaslanıyor. Juppiter'in ayaklarının önünde, sola dönük ayakta duran ve gagasıyla çelenk taşıyan bir kartal bulunuyor; "IOVI CONSER-VATORI AVGG".

Darphane : [MKV]S Kyzikos

M.S. 311

Sıra No.243; Env. No.1504; AE Fol.; 2.3/2.6 cm.; 5.05 g.; 12; RIC VI s.591 No: 79; Lev.XVI Foto No.224.

5.8. Licinius I (M.S. 308 – M.S. 324)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; "IMP LIC LICINIVS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter, bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria olan globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde, gagasıyla çelenk taşıyan bir kartal bulunuyor; "IOVI CONSERVATORI AVG NN".

Darphane : •TS• Γ• Thessalonike

M.S. 312 - 313

Sıra No.244; Env. No.502; AE Fol.; 2.2/2.3 cm.; 3.25 g.; 12; RIC VI s.519 No: 60; Lev.XVIII Foto No.244.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius'un sağa dönük, defne çelenkli portresi, "IMP C VAL LICIN LICINIUS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter; bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria olan globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde, gagasıyla çelenk taşıyan bir kartal bulunuyor; "IOVICONSER-VATORIAVGG".

Darphane : ⊙
 E Antiokhia
 III
 ANT

M.S. 313 - 314

Sıra No.245; Env. No.1472; AE Fol.; 1.8/1.9 cm.; 2.80 g.; 12; RIC VII s.676 No:8; Lev.XVIII Foto No.245.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius'un sağa dönük, defne çelenkli portresi, "IMP C VAL LICIN LICINIUS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter; bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria duran globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde çelenk taşıyan bir kartal bulunuyor; "IOVI CONS-ERVATORI".

Darphane : N Nikomedia
 S
 SMN

M.S. 313 - 317

Sıra No.246; Env. No.492; AE Fol.; 2.9/3 cm.; 3.55g.; 12; RIC VII s.601 No:15; Lev.XVIII Foto No.246.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius'un sağa dönük, defne çelenkli portresi; "IMP C VAL LICIN LICINIUS PF AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter; bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria olan

globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde, gagasıyla çelenk taşıyan bir kartal bulunuyor; **“IOVI CONS-ERVATORI”**.

Darphane : Δ Heraklea
SMHT

M.S. 313 – 314

Sıra No.247; Env. No.774; AE Fol.; 2.2/2.3 cm; 4.40 g.; 6; RIC VII s.542 No:6;
Lev.XVIII Foto No.247.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius’un sağa dönük, defne çelenkli portresi; **“IMP C VAL LICIN LICINIUS PF AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter; bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria olan globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde, gagasıyla çelenk taşıyan bir kartal bulunuyor; **“IOVI CONS-ERVATORI”**.

Darphane : [A] Kyzikos
SMK

M.S. 315 - 316

Sıra No.248; Env. No.516; AE Fol.; 1.9 cm; 3.25 g.; 7; RIC VII s.643 No:3; Lev.XVIII Foto No.248.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius’un sola dönük, sol elinde bir globus ve asa, sağ elinde ise bir mappa tuttuğu, portre büstü; **“IMP LICI-NIVS AVG”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter; bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria duran globus taşıyor; **“IOVI CONS-ERVATORI AVGG”**.

Darphane : Q Γ Kyzikos
SMK

M.S. 317 - 320

Sıra No.249; Env. No.1510; AE Fol.; 1.8/1.9 cm.; 2.80 g.; 6; RIC VII s.644 No:9;
Lev.XVIII Foto No.249.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius'un sola dönük, sol eliyle bir globus ve asa, sağ eliyle ise bir mappa tuttuğu, portre büstü; **"IMP LICINIUS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter; bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria olan globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının ayaklarının önünde, bir esir yeralıyor; **"IOVI CONSERVATORI AVG"**.

Darphane : B Antiokhia

SMANT

M.S. 317 - 320

Sıra No.250; Env. No.1536; AE Fol.; 1.8/1.9 cm.; 2.90 g.; 6; RIC VII s.680 No:27;

Lev.XVIII Foto No.250.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius'un sola dönük, sol eliyle bir globus ve asa, sağ eliyle ise bir mappa tuttuğu, portre büstü; **"IMP LICINIUS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter; bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria olan globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının ayaklarının önünde, bir buğday başağı bulunuyor; **"IOVI CONSERVATORI AVG"**.

Darphane : E Nikomedia

SMK

M.S. 317 - 320

Sıra No.251; Env. No.1517; AE Fol.; 1.8/1.9 cm.; 2.40 g.; 6; RIC VII s.604 No:24;

Lev.XVIII Foto No.251.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius'un sağa dönük, miğferli ve zırhlı portre büstü; **"IMP LICINIUS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, üzerinde **"VOT XX"** yazan bir standardın her iki yanında da, yerde oturan birer tane esir bulunuyor; **"VIRTUS-EXERCIT VOT XX"**.

Darphane : AQS Aquleia

M.S. 320

Sıra No.252; Env. No.1538; AE Fol.; 1.8 cm.; 3.05 g.; 12; RIC VII s.400 No:51;

Lev.XVIII Foto No.252.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius'un sağa dönük şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP C VAL LICIN LICINIUS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter; bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria duran globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde, gagasıyla bir çelenk taşıyan kartal, arkasında ise; yerde oturan bir esir bulunuyor; **"IOVI CONS-ERVATORI"**.

Darphane : X Kyzikos
 III~
 SMKB

M.S. 321 - 324

Sıra No.253; Env. No.1532; AE Fol.; 2 cm.; 3.45 g.; 11; RIC VII s.645 No:15; Lev.XVIII Foto No.253.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP C VAL LICIN LICINIUS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter; bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria olan globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde, gagasıyla bir çelenk taşıyan kartal, arkasında ise; yerde oturan bir esir bulunuyor; **"IOVI CONS-ERVATORI"**.

Darphane : X Nikomedia
 III~
 SMNB - Γ

M.S. 321 - 324

Sıra No.254; Env. No.501; AE Fol; 1.7/2.1cm.; 3.40 g.; 6; RIC VII s.607 No:44 Lev.XVIII Foto No.254.

Sıra No.255; Env. No.503; AE Fol; 2.8/2.9 cm.; 2.55 g.;5; RIC VII s.607 No:44 Lev.XVIII Foto No.255.

Sıra No.256; Env. No.508; AE Fol; 1.9/2 cm.; 3.20 g.; 6; RIC VII s.607 No:44 Lev.XVIII Foto No.256.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Licinius'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü;**"IMP C VAL LICIN LICINIUS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve omzundan aşağı bir chylamis sarkan Juppiter; bir asaya yaslanırken, sağ eliylede üzerinde bir Victoria olan

globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde, gagasıyla bir çelenk taşıyan kartal, arkasında ise; yerde oturan bir esir bulunuyor; **“IOVI CONS-ERVATORI”**.

Darphane : X Herakleia
 II[~]
 SMHB

M.S. 321 - 324

Sıra No.257; Env. No.493; AE Fol.; 2.1/2.2 cm.; 3.10 g.; 12; RIC VII s.548 No:52; Lev.XIX Foto No.257.

5.9. Licinius II (Licinius I'in Oğlu, M.S. 317 - 324)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Licinius'un sola dönmüş, zırhlı, sağ eliyle omzunun üzerinde bir mızrak, sol eliyle; göğsünün önünde bir kalkan tuttuğu portre büstü, **“DN VAL LICIN LICINIVS NOB C”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönmüş, ayakta duran ve sol omzundan aşağı bir chylamis sarkan Zeus, üstünde bir kartal bulunan esasına yaslanırken, aynı zamanda da, sağ eliyle üzerinde bir Victoria'nın olan globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde çelenk taşıyan bir kartal, arkasında ise; yerde duran bir esir yer alıyor; **“IOVI CONS-ERVATORI”**.

Darphane : X Herakleia
 II[~]
 SMHI

M.S. 321 - 324

Sıra No.258; Env. No.496; AE Fol.; 2.1/2.2; 3.75g.; 12; RIC VII s.548 No:54; Lev.XIX Foto No.258.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Licinius'un sola dönmüş, zırhlı, sağ eliyle omzunun üzerinde bir mızrak, sol eliyle; göğsünün önünde bir kalkan tuttuğu portre büstü, **“DN VAL LICIN LICINIVS NOB C”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönmüş, ayakta duran ve sol omzundan aşağı bir chylamis sarkan Zeus, üstünde bir kartal bulunan esasına yaslanırken, aynı zamanda da, sağ eliyle üzerinde bir Victoria'nın durduğu globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının

önünde çelenk taşıyan bir kartal, arkasında ise; yerde duran bir esir yer alıyor; **“IOVI CONS-ERVATORI”**.

Darphane : X Nikomedia

II[~]

SMNA - Γ

M.S. 321 – 324

Sıra No.259; Env. No.498; AE Fol.; 1.9 cm; 2.80 g.; 12; ; RIC VII s.608 No:49
IstMitt 34 s.304 No: 161; Lev.XIX Foto No.259.

Sıra No.260; Env. No.499; AE Fol.; 1.9/2.1cm; 3.10 g.; 12; Nikomedia ; RIC VII
s.608 No:49; Lev.XIX Foto No.260.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Licinius’un sola dönük, zırhlı, sağ eliyle omzunun üzerinde bir mızrak, sol eliylede; göğsünün önünde bir kalkan tuttuğu portre büstü, **“DN VAL LICIN LICINIVS NOB C”**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve sol omzundan aşağı bir chylamis sarkan Zeus, üstünde bir kartal bulunan esasına yaslanırken, aynı zamanda da, sağ eliyle üzerinde bir Victoria’nın durduğu globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde çelenk taşıyan bir kartal, arkasında ise; yerde duran bir esir yer alıyor; **“IOVI CONS-ERVATORI”**.

Darphane : X Kyzikos

II[~]

SMKA

M.S. 321 - 324

Sıra No.261; Env. No.1541; AE Fol.; 1.9/2 cm.; 4.35 g.; 12; RIC VII s.646; No:18;
Lev.XIX Foto No.261.

5.10. Constantinus I (M.S. 307 - 337)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Constantinus’un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırhlı portre büstü; **“IMP CONSTANTINVS PF AVG”**

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Sol, sağ elini yukarıya doğru kaldırırken, sol eliyle bir globus tutuyor. Aynı zamanda tanrının arkasında bir chylamis, önünde ise yerde oturan bir esir bulunuyor; **“SOLI IN-VI-CTO COMITI”**.

Darphane : R-T Roma

M.S. 312 - 313

Sıra No.262; Env. No.1473; AE Fol.; 1.8/1.9 cm.; 2.0 g.; 12; RIC VII s.390 No:343(?)
;Lev.XIX Foto No.262.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Contantinus'un sağa dönük, şua taçlı, giyimli ve zırlı portre büstü; **"IMP CONSTANTINVS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve şua taçlı Sol, sağ elini yukarı doğru kaldırırken, sol elinde bir globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının sol omzundan aşağı doğru bir chylamis sarkıyor; **"SOL INVI-CTO COMITI"**.

Darphane : Q | F Roma
R*P

M.S. 314 - 316

Sıra No.263; Env. No. 780; AE Fol.; 2.1/2.2 g.; 2.85g.; 5; RIC VII s.298, No: 19;
Lev.XIX Foto No.263.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Constantinus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü, **"IMP CONSTANTINVS PF AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Sol, sağ elini yukarı doğru kaldırırken, sol eliyle bir globus taşıyor; aynı zamanda tanrının sol omzundan aşağı bir chylamis sarkıyor; **"SOL INV-I-CTO COMITI"**.

Darphane : Q Roma
RS

M.S. 317 - 318

Sıra No.264; Env. No.783; AE Fol.; 1.8/1.9 cm.; 3.45 g.; 12; RIC VI s.309 No: 97 yada
s.313 No: 136; Lev.XIX Foto No.264.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde İmparator Constantinus'un sağa dönük, miğferli ve zırlı portre büstü;**"CONST-ANTINVS AVG"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, üzerinde **"VOT XX"** lejandı bulunan bir standardın her iki tarafında da birer adet esir bulunuyor; **"VIRTVS EXERCIT VOT XX"**.

Darphane : S F Siscia
HL
SIS

M.S. 320

Sıra No.265; Env. No.495; AE Fol.; 1.8/2 cm.; 3.30g.; 12; RIC VII s.440 No:127;
Lev.XIX Foto No.265.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Constantine'in defne çelenkli portresi,
"CONSTAN-TINVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, iki kuleli, kulelerinin arasında yıldız bulunan
kapalı kastrum kapısı; "PROVIDEN-TIAE AVGG".

Darphane : SMNT Nikomedia - SMNB Nikomedia

M.S. 324 - 325

Sıra No.266; Env. No.630; AE Fol.; 1.8/2 cm.; 2.60 g.; 12; RIC VII s.615 No:90;
Lev.XIX Foto No.266.

Sıra No.267; Env. No.1529; AE Fol.; 1.9/2 cm.; 3.40 g.; 6;; RIC VII s.615 No:90;
Lev.XIX Foto No.267.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Constantinus'un sağa defne çelenkli
portresi; "CONSTAN-TINVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, iki kuleli, kulelerinin arasında yıldız bulunan
kapalı kastrum kapısı; "PROVIDEN-TIAE".

Darphane : SMKA Kyzikos

M.S. 325 - 326

Sıra No.268; Env. No.1530; AE Fol.; 1.8/1.9 cm.; 3.40 g.; 12; RIC VII s.648 No:34;
Lev.XIX Foto No.268.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde; İmparator Constantinus'un sağa dönük, defne
çelenkli portresi, "CONSTAN-TINVS AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, iki kuleli, kulelerinin arasında yıldız bulunan,
kapalı kastrum kapısı; "PROVIDENTIAE AVGG".

Darphane : Δ E Antiokhia
SMANT

M.S. 325 - 326

Sıra No.269; Env. No.779; AE Fol.; 1.8/2 cm.; 3.15 g.; 12; RIC VII s.688 No:63 yada
s.670 No:71; Lev.XIX Foto No.269.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Constantinus'un sağa dönük, rozet diademli portresi, "CONSTAN-TINVS".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, iki kuleli kulelerinin arasında yıldız bulunan kapalı kastrum kapısı; "PROVIDEN-TIAE AVGG".

Darphane : SMKS· Kyzikos

M.S. 328 - 329

Sıra No.270; Env. No.1520; AE Fol.; 1.8/1.9 cm.; 2.80 g.; 6; RIC VII s.652 No: No:56; Lev.XIX Foto No.270.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Constantinus'un sola dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; "CONSTANTINVS IVN NOB C".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İki kuleli, kulelerinin arasında yıldız bulunan kapalı kale kapısı; "PROVIDEN-TIAE CAESS".

Darphane : R F T Roma

M.S. 329 - 330

Sıra No.271; Env. No.1761; AE Fol.; 2.3 cm.; 2.10 g.; 12; RIC VI s.335 No: 323; Lev.XIX Foto No.271.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Constantiopolis'in, sola dönük, miğferli, imparator pelerinli, sol eliyle sol omzuna dayadığı mızrağı ters bir şekilde tutan tasviri; "CONSTAN- TINOPOLI".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük şekilde bir gemi pruvası üzerinde duran Victoria, sağ eliyle bir mızrak tutarken, sol eliyle yanında duran kalkana yaslanıyor.

Darphane : SMHT Heraklea

M.S. 330 - 333

Sıra No.272; Env. No.1521; AE ; 2 cm.; 1.2 g.; RIC VII s.557 No:115; Lev.XX Foto No.279.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, miğferli ve imparator pelerinli Roma, "VRBS ROMA".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve üzerinde iki tane

yıldız bulunan dişi kurt, ikizleri emziriyor.

Darphane : . Nikomedia

:

SMNS

M.S. 330 - 335

Sıra No.273; Env. No.802; AE Follis; 1.7/1.9 cm; 1.70 g.; 6; RIC VII s.634 No: 195;
Lev.XX Foto No.280.

5.11. Fausta (Constantinus I'in Karısı, M.S. 307 - 337)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Fausta'nın sağa dönük, dalgalı saçlı ve mantolu portresi, "FLAV MAX-FAVSTA AVG".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, vücudu cepheden başı sola dönük şekilde profilden verilen İmparatoriçe kollarında iki çocuk taşıyor; "SPES REI-PVBLICAE".

Darphane : SMNB Nikomedia

M.S. 324 - 325

Sıra No.274; Env. No.1749; AE Fol.; 1.9 cm; 2.50 g.; 1; RIC VII s.615 No:97; Lev.XIX Foto No.272.

5.12. Helena (Constantinus I'in Annesi)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparatoriçe Helena'nın sağa dönük, diademli, mantolu ve kolyeli portre büstü; "FV HELENA AVGVSTA".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran Securitas, sol eliyle tuttuğu dal parçasını aşağı doğru indirirken, sağ eliyle elbisesini topluyor "SECVRITAS-REIPVLICE".

Darphane : Nikomedia

M.S. 324 - 325

Sıra No.275; Env. No.1527; AE Fol.; 1.8 cm; 3.15g.; 12;; RIC VII s.615 No:95 yada s.626 No: 159; Lev.XIX Foto No.273.

5.13. Crispus Caesar (Constantinus I'in Oğlu, M.S. 317 - 326)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Crispus'un sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; "DN FL IVL CRISPUS NOB CAES".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, sola dönük, ayakta duran ve sol omzundan aşağı bir chylamis sarkan Zeus, üstünde bir kartal bulunan esasına yaslanırken, aynı zamanda da, sağ eliyle üzerinde bir Victoria olan globus taşıyor. Aynı zamanda tanrının önünde çelenk taşıyan bir kartal, arkasında ise; yerde duran bir esir yer alıyor; "IOVI CONSERVATORI".

Darphane : XIII Heraklea
SMHT

M.S. 321 - 324

Sıra No.276; Env. No.513; AE Fol.; 2 cm.; 3.15 g.; 12; RIC VII s.548 No:53; Lev.XIX Foto No.274.

Ön Yüz: Noktalı bordür içerisinde, Crispus'un sola dönük, defne çelenkli, dapeli ve zırlı portre büstü;"FL IVL CRISPVS NOB CAES".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, bir çelenk, onun içerisinde "VOT X" lejantı yer alıyor ; "CAESARVM NOSTRORVM".

Darphane : TSAVI Thessalonike

M.S. 324

Sıra No.277; Env. No.788; AE Fol.; 1.9 cm.; 2.80 g.; 6; RIC VII s.513; No:125; Lev.XIX Foto No.275.

5.14. Constantinus II Caesar (Constantinus I'in Oğlu, M.S. 317 - 337)

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Constantine II'nin sağa dönük, defne çelenkli, giyimli ve zırlı portre büstü; "CONSTANTINVS IVN NOB C".

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, iki kuleli, kulelerinin arasında yıldız bulunan kapalı kastrum kapısı; "PROVIDEN-TIAE CAESS".

Darphane : SMHE Heraklea

M.S. 326

Sıra No.278; Env. No.1537; AE Fol.; 1.9/2 cm.; 3.45 g.; 12; RIC VII s.552 No:83; Lev.XIX Foto No.276.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, Constantine II'nin sağa dönük, defne çelenkli portresi, **"CONSTANTINVS IVN NOB C"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, iki kuleli, kulelerinin arasında yıldız bulunan kapalı kastrum kapısı; **"PROVIDEN – TIAE CAESS"**.

Darphane : ESIS~ Siscia

M.S. 328 - 329

Sıra No.279; Env. No. 1519; AE Fol.; 1.8/1.9 cm.; 3.10 g.; 6; RIC VII s.452 No: 216; Lev.XIX Foto No.277.

Ön Yüz : Noktalı bordür içerisinde, İmparator Constantine'in sağa dönük, defne çelenkli ve zırlı portre büstü; **"CONSTANTINVS NOB C"**.

Arka Yüz : Noktalı bordür içerisinde, karşılıklı şekilde ayakta duran, ellerinde mızrak ve kalkan tutan iki askerin ortasında iki adet standart bulunuyor **"GLOR-IA EXERCITVS"**.

Darphane : SMKT Kyzikos

M.S. 330 - 333

Sıra No.280; Env. No.471; AE; 1.8 cm; 2.20 g.; 12; RIC VII s.655 No: 81; Lev.XX Foto No.278.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KATALOG İÇERİSİNDE YER ALAN SİKKELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. AUGUSTUS DÖNEMİ (M.Ö. 27 – M.S. 14)

Katalog içerisinde yer alan sikkeler arasında Augustus dönemine tarihlenen sikke bulunmamaktadır. Bu durum, Marmaris Müzesi'nin de içinde olduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı şehirlerin aynı döneme ait her 1000 sikkede senelik sikke kaybı verileri ile karşılaştırıldığında şehirler arası birtakım benzerlikler görülmektedir(Lev. XXI - Graf. 1).

Katalog içerisinde yer alan Marmaris Müzesi'ne ait sikkelerde ve Troia buluntuları içerisinde bu döneme tarihlenen sikke buluntusu yer almaz iken; Pergamon, Sinop Müzesi ve Kıbrıs'da yer alan Curium 0,11'lik bir oran ile birinciliği paylaşmaktadır.

Augustus dönemine tarihlenen imparatorluk sikkelerinin azlığı, akla bir takım soru işaretleri getiriyor olsa da; ortaya çıkan bu sonuçlar, aynı dönemde Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Karia Bölgesi ile Ionia, Mysia, Aeolia, Lydia ve Phrygia Antik Bölgeleri içerisindeki şehirlerin basmış olduğu Roma dönemi şehir sikke tipleri⁵¹, bölgesel olarak hazırlanan her 1000 sikkede senelik sikke kaybı verilerine dönüştürüldüğünde; bazı sonuçlara ulaşmak mümkündür(Lev. XXII - Graf. 2).

Roma dönemi şehir sikkelerinin Grafik 2'de yer alan bölgesel verilerini incelediğimizde, Ionia, Karia ve Phrygia Bölgeleri'nin aynı döneme ait sikke tipi sayısının daha çok olduğu görülmektedir. Augustus dönemine tarihlenen Roma İmparatorluk sikkesi olmayan Marmaris Müzesi ve yine oldukça az buluntuya sahip

⁵¹ Tipler için; Bkz. A. Burnett, M. Amandry, ve P.P. Ripollès, *Roman Provincial Coinage, Volume I: From the Death of Caesar to the Death of Vitellius (44 BC-AD 69)*, (London ve Paris 1992) s.1-812.

olan Aphrodisias'ında içinde yer aldığı Karia Bölgesi'nde, bu oranda Roma İmparatorluk Dönemi şehir sikkesi çıkması, akla bu sikkelerin Augustus döneminde Karia Bölgesi'nde, Roma İmparatorluk sikkelerinin yerini aldığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Aphrodisias şehrinin sadece Augustus döneminde sekiz farklı tip basmış olması⁵² ve Aeolia bölgesi içerisinde yer alan Pergamon antik şehrindeki Roma İmparatorluk sikkelerinin sayısının çok olması ile bu şehrin içinde yer aldığı Aeolia Bölgesi'ndeki Roma İmparatorluk Dönemi şehir sikkelerinin az olması da bunu doğrular niteliktedir.

2. JULIUS CLADIUSLAR DÖNEMİ (M.S. 14 - 68)

Katalog içerisinde yer alan Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler içerisinde, Julius Cladiuslar olarak adlandırılan dönemde hüküm sürmüş hiçbir imparatora ait sikke bulunmamaktadır. Bu durum, Marmaris Müzesi'nin de içinde olduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı merkezlerin aynı döneme ait, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı verileri ile karşılaştırıldığında, Troia dışındaki bütün merkezlerin birbirlerine benzer sonuçlara sahip olduğu görülmektedir(Lev. XXIII – Graf. 3).

Aynı dönemde Marmaris Müzesi'ninde içinde bulunduğu Karia Bölgesi ile Ionia, Mysia, Aeolia, Lydia ve Phrygia Antik Bölgeleri içerisindeki şehirlerin basmış olduğu Roma dönemi şehir sikke tipleri⁵³, bölgesel olarak hazırlanan her 1000 sikkede senelik sikke kaybı verilerine dönüştürüldüğünde; Karia Bölgesi'nin Phrygia ve Ionia'nın ardından üçüncü sırada olduğu görülmektedir(Lev.XXIV - Graf. 4).

Julius Cladiuslar dönemine ait, Roma İmparatorluk Sikkesine sahip olmayan Marmaris ile Aphrodisias'ın içinde yer aldığı Karia Bölgesi'nin, aynı döneme tarihlenen Roma İmparatorluk Dönemi şehir sikkeleri için böyle bir oranı alması; Augustus döneminde olduğu gibi, bu dönem boyunca da bölge içerisindeki Roma şehir sikkelerinin, imparatorluk sikkelerinin yerini aldığı ihtimalini akla getirmektedir.

⁵² D. J., MacDonald. *The Coinage of Aphrodisias*. (London.1992)s.1-169.

⁵³ A. Burnett, M. Amandry, ve P.P. Ripollès, a.g.e. s.1-812.

3. FLAVIUSLAR DÖNEMİ (M.S. 69 - 96)

3.1. Vespasianus ve Titus Dönemi (M.S. 69 - 81)

Katalog içerisinde yer alan Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler içerisinde, Vespasianus ve Titus Dönemi'ne tarihlenen hiç bir sikke buluntusu yer almamaktadır. Bu durum, Marmaris Müzesi'nin de içinde olduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı merkezlerin aynı döneme ait, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı verileri ile karşılaştırıldığında, Antiokhia, Sinop ve Troia'nın diğer merkezlere nazaran daha fazla bir orana sahip olduğu görülürken; Marmaris ile birlikte Antik Karia Bölgesi içerisinde yer alan Aphrodisias şehrinde hiç bir örnek bulunmamaktadır (Lev. XXV - Graf. 5).

Aynı dönemde Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Karia Bölgesi ile Ionia, Mysia, Aeolia, Lydia ve Phrygia Antik Bölgeleri içerisindeki şehirlerin basmış olduğu Roma dönemi şehir sikke tipleri⁵⁴, bölgesel olarak hazırlanan her 1000 sikkede senelik sikke kaybı verilerine dönüştürüldüğünde; Mysia dışındaki hiç bir bölgede; sikke buluntusu olmadığı görülmektedir (Lev. XXVI - Graf. 6).

3.2. Domitianus Dönemi (M.S. 81 - 96)

Tez kapsamı içerisinde yer alan sikkeler arasında, Domitianus dönemine tarihlenen, tamamı denarius olan dört adet sikke bulunurken; Marmaris Müzesi, bu dört sikke ile, Anadolu'da ve Anadolu dışında yer alan bazı merkezlerin, aynı döneme ait olan ve her 1000 sikkede senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde 0,07'lik bir oran ile temsil edilmektedir (Lev. XXVII - Graf. 7).

Domitianus Dönemi, Grafik 7'de de görüldüğü gibi, Marmaris Müzesi dahil pek çok merkez tarafından farklı oranlar ile yansıtılmaktadır. Vespasianus ve Titus Dönemi'nde oldukça az ya da hiç buluntuya sahip olmayan yerlerin, Domitianus döneminde bu şekilde yansıtılması, kazı buluntusu sikkelerin, bazen çeşitli nedenlerle "çöpe atılan" paraları yansıttığı teorisine göre; Domitianus'un ölümünden sonra

⁵⁴ A. Burnett, M. Amandry, ve P.P. Ripollès, a.g.e. s.1-812.

damnatio memoriae'ye uğraması, bu dönem sikkelerin varlığının bir sebebi olma ihtimalini akla getirmektedir.

4. ANTONİNLER DÖNEMİ (M.S. 96 - 193)

4.1. Nerva Dönemi (M.S. 96 - 98)

Nerva dönemine tarihlenen bir örnek tez kapsamı içerisinde yer almamakla birlikte; bu durum Marmaris Müzesi'nin de içinde olduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkede senelik sikke kaybı verileri(Lev. XXVIII - Graf. 8) ile karşılaştırıldığında, merkezler arası farklı bir sonucun ortaya çıkmadığı görülmektedir. Marmaris Müzesi gibi; Sagalassos, Sinop Müzesi ve Curium dışındaki hiç bir merkezde de bu dönem sikkelerine rastlanılmamaktadır.

4.2. Traianus Dönemi (M.S. 99 - 117)

Traianus'un hükümdarlığı döneminde, M.S. 107 yılında denariusların ağırlığı 0,2 g. ve gümüş oranı %90'dan %80'e düşürülerek eski yıllara ait sikkeler piyasadan çekilmiştir⁵⁵. Katalog içerisindeki Domitianus dönemi denariuslarının ağırlıklarında 3 gr. üstünde iken; Traianus Dönemi'ne tarihlenen tüm denariusların ağırlıkları 3 gr.'ın altındadır. Bu reformun büyük askeri seferleri ve yapı faaliyetleri masraflarını karşılaması için yapıldığı düşünülmektedir.

Katalog içerisinde yer alan sikkeler arasında, Traianus Dönemi'ne tarihlenen dördü denarius, diğer ikisi de sestertius ve as olmak üzere toplam altı adet sikke bulunmaktadır. Bu altı sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXIX -

⁵⁵ R. A. G. Carson, "The Reform of Aurelian", *Revue Numismatique*, Cilt No: 6, Sayı No: 7 (1965) s. 226.

Graf. 9) 0.08'lik bir oran ile temsil edilmekte ve Marmaris Müzesi bu oran ile 0,14'lük Arykanda'nın arkasında üçüncü sırada yer almaktadır.

4.3. Hadrianus Dönemi (M.S. 117 - 138)

Hadrianus, 20 yıl süren Roma dışı gezilerinde biri M.S.123 - 124 yıllarında, diğeri de M.S.129-132 yılları arasında olmak üzere iki kere Anadolu'ya gelmiştir. Bu ziyaretleri sırasında Karia Bölgesi'nde yer alan Stratonikea, Aphrodisias ve Iasos'unda içinde bulunduğu pek çok şehri gezmiş, bu şehirlerde bulunan hasarlı binaları restore ettirmiş ya da yeni binalar yaptırmıştır. Bu onarım ve yeni yapılan binaların masraflarının hepside bizzat imparatorluk hazinesi tarafından karşılanmıştır. Aphrodisias'daki Hadrianus Hamamları ve Iasos'daki Agora Galerileri'de bu dönemde yapılmış olan yapılarıdır⁵⁶.

Katalog içerisinde, Hadrianus Dönemine ait üçü denarius, ikisi sestertius ve son ikisi de quadrans ve as olmak üzere altı adet sikke bulunmaktadır. Bu altı sikke, Marmaris Müzesi'ninde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXX - Graf. 10) 0,05'lik bir oran ile temsil edilmektedir. Ayrıca behsedilen grafik dikkatli bir şekilde incelendiğinde Antiokhia, Arykanda ve Sinop dışındaki merkezlerin birbirine benzer oranlara sahip olduğu ve Perge dışındaki tüm merkezlerde, bu dönem sikkelerinin temsil edildiğinde görülmektedir. Bu durum yukarıda da anlatıldığı üzere; muhtemelen Anadolu'da yapılan yapı faaliyetleri ve bu yapı faaliyetlerinin masraflarının imparatorluk tarafından karşılanması ile ilgilidir.

4.4. Antoninus Pius Dönemi (M.S. 138 - 161)

İmparator Antoninus Pius döneminde Anadolu'da gerçekleşen en büyük olay,

⁵⁶ Zeynep Koçel, Erdem "Anadolu'da İmparator Hadrianus Dönemi Yapıları" Arkeoloji ve Sanat. Sayı No: 83, s.2-11.

M.S. 141 yılında Lykia'da gerçekleşen korkunç depremdir. Deprem yalnızca Lykia değil; aynı zamanda Rhodos ve Karia'da da büyük hasarlar yaratmıştır. Bu depremin gücü gerek günümüze kadar gelen yazıtlarda, gerekse de hasarlı binalarda gerçekleştirilen onarım izlerinde görülmektedir⁵⁷. Antik yazarlardan Aelius Aristides, özellikle imparatorun yıkılan binaları onarttığını⁵⁸; Pausanias ise; imparatorun depremle zarar gören bölgelere, yıkılan yapıların inşaatları için büyük miktarlarda para yardımı yaptığını anlatmıştır⁵⁹.

Bu depremin ardından diğer bir deprem M.S. 149 - 151 yılları arasında bir tarihte özellikle Rhodos Adası'na büyük zararlar vermiştir⁶⁰. Adanın Karia Bölgesi'ne yakınlığı göz önünde bulundurulduğunda, bu bölgedeki şehirlere de zarar vermesi oldukça muhtemeldir.

Katalog içerisinde bu döneme tarihlenen beşi sestertius, ikisi denarius, ikisi dupondius ve son kalan örneği de as olmak üzere on adet sikke bulunmaktadır. Bu on sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXXI - Graf. 11) 0,12'lik bir oran ile temsil edilirken, yine aynı grafik içerisindeki Antiokhia, Arykanda, Sinop ve Curium dışındaki tüm merkezlerin oranlarının birbirine benzer olduğu görülmektedir. Katalog içerisinde yer alan ve yukarıda da bahsedilen on sikkenin beş tanesi M.S. 140 - 146 yıllarına, kalan diğer beş tanesi ise; M.S. 145 - 161 yılları arasına tarihlenmektedir. Ortaya çıkan bu tarihler dikkatli bir şekilde incelendiğinde, bu sikkelerin meydana gelen iki deprem ile şehirlere yapılan yardımlarla ilgili olduğu ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır.

⁵⁷ Tek, a.g.e.; s.155.

⁵⁸ A. Aris..Orations, Aelius Aristides and the Sacred. Çeviren: C. A. Behr (Univercity of Chicago Press, 1968) 24, 25.

⁵⁹ Pausanias, Description of Greece. Çeviren: W. H. S. Jones (Harvard, 1935) 8.43.4-6 .

⁶⁰ A. M. Gowing, "Appian and Rhodian Libertas", The Ancient History Bulletin, (vol 5/1991), s. 139.

4.5. Marcus Aurelius Dönemi (M.S. 161 - 180)

Katalog içerisinde yer alan Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında bu döneme tarihlenen dört adet sikke bulunmaktadır. Tamamı sestertius olan bu sikkeler, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXXII - Graf. 12) 0,07'lik bir oranla temsil edilmektedir. Aynı grafiğe dikkatli bir şekilde bakıldığında Antiokhia, Sinop, Troia, ve Curium dışındaki tüm merkezlerin oranlarının, bu dört merkezin oranlarının oldukça altında olduğu görülmektedir.

4.6. Commodus Dönemi (M.S. 180 - 192)

Katalog içerisinde yer alan Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, beş adet Commodus dönemine tarihlenen sikke bulunmaktadır. Bunlardan üçü sestertius, diğer ikisi de denarius ve astrar. Bu beş sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXXIII - Graf. 13) 0,11'lik bir oran ile temsil edilirken, Marmaris Müzesi bu oran ile, grafik içerisinde, Kıbrıs'ta yer alan Curium şehrinden sonra dördüncü sırada yer almaktadır.

5. SEVERUSLAR DÖNEMİ (M.S. 193 – 235)

5.1. Septimus Severus Dönemi (M.S. 193 - 211)

İmparator Commodus'un ölümünün hemen ardından çıkan kaos ortamında, bazı komutanlar kendilerini imparator ilan etmiştir. Bunlardan biride Septimus Severus'dur. Severus, M.S. 194 yılında doğuya doğru ilerleyerek, burada kendisini imparator ilan eden Pescennius Nigerius ile mücadeleye girişmiş, Issos'da yapılan savaşı kazanarak imparatorluğun tek hakimi olmuştur⁶¹. Bu savaşın ardından M.S. 196 yılına kadar

⁶¹ M.Grant. *The Roman Emperors* (New York, 1985), s.108.

Mezopotamya'da kalarak Pescennius Nigerius'u destekleyenleri cezalandırmıştır⁶². M.S. 197 - 198 yıllarında Parthlarla yeniden başlayan savaş üzerine yeniden doğuya giderek onları yenerek yüz bin kişiyi esir olarak ele geçirmiştir⁶³.

Septimus Severus dönemine tarihlenen ve M.S. 209 - M.S. 211 yılları arasına tarihlenen bir yazıt⁶⁴ bu dönemdeki sikke kullanımına ait ilginç veriler vermekte ve ileride gerçekleşecek olan ekonomik krize dair izler taşımaktadır. Bu belgede, şehir meclisi kendi resmi görevlileri olan bankerleri, şehirde yapılmakta olan spekülatif fiyatlarla şahıslar arasında özel para değişimine karşı koruma kararı almıştır. Bu tekelin kırılması, bankerlerin kendilerinden öteye, bunlardan para kazanan şehir hazinesine zarar vermektedir. "Gerçekte, şehrin kendi güvenliği, bu toplumu soyan kişiler karşısında tehdit altındadır. Onların aracılığı ile şehir agoramıza para değişiminde spekülasyon girmiştir ve bu yüzden şehir hazinesi, yaşam için gerekli malları ve hizmetleri sağlamakta zorlanmaktadır ve bunun sonucunda bütün toplumumuz, piyasada baş gösteren yokluk ile zarar görmektedir. Aynı sebeple imparatorlarımıza ödememiz gereken düzenli şehir vergileri gecikmiştir." Bu yazıttan anlaşıldığı kadarıyla, tekelin kırılarak, değişimden alınan vergilerin kaybedilmeye başlamasından öte, bu girişimcilerin, şehir bankerlerinden daha iyi değişim oranları önererek kaliteli gümüş paraları piyasadan çektikleri anlaşılmaktadır⁶⁵. Kaliteli gümüş olarak kastedilen sikkeler, erken dönem sikkeleridir. Septimus Severus döneminde, denariusların içindeki gümüş oranı %67'den %50'ye indirilmiş, bu durumda doğal olarak enflasyonun artmasına yol açmıştı⁶⁶.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, tamamı denarius

⁶² C. Scarre. *Chronicle Of The Roman Emperors* (Thames & Hudson, 2001), s.132.

⁶³ O. Akşit. *Roma İmparatorluk Tarihi (M.S. 193 – M.S. 395)* (İstanbul Ün., 1970), s.42-43.

⁶⁴ F. Abbott ve A. C. Johnson. *Municipal Administration in The Roman Empire* (Oxford Unv, 1968.), No:133.

⁶⁵ M. Rostovtzeff. *The Social and Economic History of The Roman Empire*, (Oxford Unv Press 1998) s.472.

⁶⁶ Carson, a.g.e. , s.226.

olan yedi adet sikke bulunmaktadır. Bu yedi sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXXIV - Graf. 14) 0,1'lik bir oran ile temsil edilmekte ve grafik içerisinde bu oran ile Antiokhia, Arykanda, Pergamon, Sinop Müzesi ve Side'nin ardından altıncı sırada yer almaktadır.

5.2. Caracalla Dönemi (M.S. 211 – 217)

Caracalla, M.S. 211 yılında babası Septimus Severus'un ölümünün ardından, ortak olduğu imparatorluk yönetimini, kardeşinin öldürterek tamamen ele geçirmiştir. Kardeşini öldürmekle de yetinmeyerek onu damnatio memoriae'ye uğratmıştır⁶⁷.

Caracalla döneminde Anadolu'yu ilgilendiren önemli bir konu; İmparatorun Parthlara karşı çıkmış olduğu seferdir. Kendisini Büyük İskender'e de benzeten imparator, bu sefer boyunca; onun yaptığı gibi ordusu ile Anadolu'da pek çok şehri ziyaret etmiş; ziyaret ettiği şehirler tarafından da adına pek çok anıt ve benzeri bina yaptırılmıştır.

Katalog içerisinde yer alan Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, Caracalla'nın hükümdarlığı dönemine tarihlenen üçü denarius, ikiside sestertius olmak üzere beş adet sikke bulunmaktadır. Bu beş adet sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXXV - Graf. 15) 0, 23'lük bir oranla yansıtılmaktadır. Kıbrıs'da bulunan Curium ve Sinop buluntularını bir kenara bıraktığımızda, geri kalan merkezler için sikke yoğunluğunun az yada çok olması, imparatorun Parth seferine giderken takip ettiği rota ile ilgili olabileceği ihtimalini akla getirmektedir.

⁶⁷ Scarre, a.g.e. , s. 138-142.

5.3. Macrinus Dönemi (M.S. 217 – 218)

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Macrinus'a ait sikke bulunmaktadır. Bu durumun, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXXVI - Graf. 16), Troia dışındaki Anadolu'daki tüm merkezlerde de aynı olduğu görülmektedir. Bu döneme ait sikke buluntusunun az olmasının sebebi olarak, imparatorun oldukça kısa bir süre tahtta kalması ihtimali akla gelmektedir.

5.4. Elagabalus Dönemi (M.S. 218 – 222)

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Elagabalus dönemine tarihlenen biri antoninianus diğeri de denarius olmak üzere iki adet sikke bulunmaktadır. Bu iki sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXXVII - Graf. 17), 0,14'lük bir oran ile temsil edilmektedir.

5.5. Alexander Severus Dönemi (M.S. 222 – 235)

M.S. 222'de Elagabalus'un öldürülmesinden sonra, yerine Alexander Severus hemen tek başına imparatorluğa getirilmiştir⁶⁸. Alexander Severus döneminin doğuda önemli bir gelişmesi M.S. 230 yılında Part Krallığı'nın çökerek yerine Sasani Devleti'nin kurulmasıdır. Sasani Devleti kurulduktan kısa bir süre sonra Roma topraklarına saldırmış, bu durumda imparatorun bu devletin üzerine bir sefer yapmasına yol açmıştır. İmparator ve annesi Germania Savaşı sırasında ordugah içerisinde askerler tarafından M.S. 235 yılında öldürülmüştür⁶⁹.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Alexander

⁶⁸ Akşit, a.g.e., s. 82.

⁶⁹ Scarre, a.g.e., s.153-157.

Severus dönemine tarihlenen, on iki tanesi sestertius, bir tanesinde denarius olmak üzere; on üç adet sikke bulunmaktadır. Bu on üç sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXXVIII - Graf. 18), 0,28'lik bir oran ile temsil edilmektedir. Bununla birlikte varolan on üç sikkenin altı tanesi M.S. 230 - 232 yılları arasına tarihlenmekte ve İmparatorun Sasaniler üzerine yaptığı seferle ilgili olduğu ihtimalini akla getirmektedir.

6. ASKER İMPARATORLAR DÖNEMİ (M.S. 235 – 284)

6.1. Maximinus Thrax, Pupienus (Maximus) ve Balbinus Dönemi (M.S. 235 - 238)

Severus Alexander'in öldürülmesinin hemen ardından, askerlerin sevdiği Trakya kökenli bir komutan olan Maximinus başa getirilmiştir⁷⁰.

Maximinus Thrax'ın kendi askerleri tarafından öldürülmesinden sonra, Senato Pupienus'u Balbinus ile birlikte imparator ilan etmiş; ancak bu iki imparator da kısa sürede halkın ve askerlerin tepkisini çekmiştir. İki imparator tahtta çıkışlarından doksan dokuz gün sonra askerleri tarafından öldürülmüş ve tahta henüz 13 yaşındaki Gordianus III getirilmiştir⁷¹.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, bu üç imparatorun tahtta olduğu döneme tarihlenen yedisi sestertius, kalan ikisinde denarius olan dokuz adet sikke bulunmaktadır. Bu dokuz sikkenin sekiz tanesi Maximinus Thrax'a, bir tanesi Pupienus'a aitken, Balbinus adına hiçbir örnek bulunmamaktadır. Bu dokuz sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XXXIX - Graf. 19), 0,84'lük bir oran

⁷⁰ Scarre, a.g.e., s.161.

⁷¹ Akşit, a.g.e., s.106-108.

ile temsil edilmektedir. Marmaris Müzesi sahip olduğu 0,84'lük oran ile Antiokhia'nın ardından ikinci sırada yer alırken, Curium'da 0,8'lik oranı ile bu iki şehri yeri takip etmektedir. Ayrıca ilk üç merkez dışında kalan merkezlerin oranları dikkatli bir şekilde incelendiğinde, merkezler arasında oransal bir benzerlik olmadığı da görülmektedir.

6.2. Gordianus III Dönemi (M.S. 238 - 244)

İmparator Maximinus Thrax'ın askerleri tarafından öldürülmesinin ardından, senato tarafından seçilen imparatorlar Gordianus I ve Gordianus II' nin oldukça kısa süren yönetimlerinden sonra Pupienus ve Babinus tahta geçmiştir. Bu ikilinde üç aydan biraz daha fazla süren hükümdarlıkları, askerler tarafından sonlandırılmış ve Gordianus I'in torunu olan Gordianus III, henüz 13 yaşındayken imparator ilan edilmiştir⁷².

Gordianus III döneminin en önemli gelişmelerinden bir tanesi, Sasani Hükümdarı Shapur I'in Suriye topraklarına girerek, Romalılara savaş açmış olmasıdır. M.S. 243 - 244 yılları arasında süren savaşta, Romalılar galip gelmiş; ancak İmparator Gordianus III savaş sırasında, kendi askerleri tarafından öldürülerek, Arap kökenli olan Philip I başa geçirilmiştir⁷³.

Gordianus III'ün hükümdarlığı döneminde Anadolu'da gerçekleşen en önemli olaylardan bir tanesi de, Lykia Bölgesi'nde meydana gelen büyük depremdir. Deprem zamanı ve yeri hakkında kesin bilgiler olmamakla birlikte; varlığından bahseden tek antik kaynak *Historiae Augustae*'dir⁷⁴. Antik kaynağın olayı anlatış sırasından yola çıkılarak, bu depremin M.S. 241 yılı veya M.S. 242 yılı başlarına tarihlenildiği düşünülmektedir⁷⁵. Deprem ile ilgili diğer bir önemli kaynak

⁷² Scarre, a.g.e., s.164-165.

⁷³ Rostovtzeff, a.g.e., s.442.

⁷⁴ Aelius Spartianus ve diğerleri. *Historiae Augustae*. Çeviren: David Magie, (Harvard Univ. 1980). 26.1-3

⁷⁵ J. Reynolds, "Aphrodisias and Rome" *Journal of Roman Studies Monographs* no 1, (London 1982)s.134.

Aphrodisias'da bulunan bir yazıttır. Bu yazıtta İmparator, Laodikeia ve Aphrodisias halklarına deprem sonucunda yardıma muhtaç hale gelenleri barındırdıkları ve bu kişilere evler inşa ettikleri için teşekkür etmektedir⁷⁶. Yazıtta göre iki şehir depremden etkilenmemiştir. Bu şehirlerin coğrafi konumları göz önünde bulundurulduğunda, yardım edilen şehirlerin daha güneyde olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Lykia ve Karia Bölgeleri'nin komşu olduğu düşünülürse, yine Antoninus Pius döneminde gerçekleşen deprem gibi, bu depreminde Karia Bölgesi'nin bir bölümünde olumsuz etkilemesi kuvvetle muhtemeldir.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında yirmi dört tanesi sestertius, on bir tanesi antoninianus, üç tanesi denarius ve kalan son iki tanesinde as olmak üzere 40 adet sikke bulunmaktadır. Bu kırk sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XL - Graf. 20), 1.86'lık bir oran ile temsil edilirken, Arykanda'da da 1,83'lük oldukça yakın bir oran olması ve Aphrodisias'daki oldukça düşük 0,03'lük oran olması ilgi çekicidir.

Gordianus III dönemi sikkelerinden yirmi dört tanesinin sestertius olması ve bu sikkelerin hepsinin tarihsel olarak, M.S. 241 yılında gerçekleştiği düşünülen depremden önceye tarihlenmesi, bunların meydana gelen depremle birlikte kaybolduğu sonucunu ya da depremden sonra bölgeye gönderilen yardım amaçlı paralar olduğu ihtimallerini ortaya çıkarmaktadır. M.S. 241 yılındaki depremin, Antoninus Pius döneminde meydana gelen depremden daha iyi temsil edilmesinin nedeni ise; bu dönemde basılan sikkelerin, Antoninus Pius dönemindeki sikkeler kadar daha çok tedavülde kalmaması ve sirküle edilememesidir.

6.3. Philippus I Dönemi (M.S. 244 - 249)

Philippus I, yukarıda da bahsedildiği gibi Gordianus III'ün öldürülmesinden sonra askerler tarafından imparator ilan edilmiş ve kısa süre sonra İmparatorluğu senato

⁷⁶ Reynolds, a.g.e.; s.133-135, No: 21.

tarafından onaylanarak resmiyet kazanmıştır⁷⁷.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Philippus I dönemine tarihlenen sekiz tanesi sestertius, kalan iki tanesi de Antonoinianus olan 10 adet sikke bulunmaktadır. Bu on sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XLI - Graf. 21), 0,56'lık bir oran ile temsil edilmektedir. Bu oran ile Marmaris Müzesi, Arykanda ve Pergamon ile birlikte dördüncülüğü paylaşmaktadır.

6.4. Traianus Decius Dönemi (M.S. 249 - 251)

M.S. 249 yılında, askerleri tarafından imparator ilan edilen Traianus Decius, Philippus I ve oğlu Philippus II ile yaptığı savaşı kazandıktan sonra, Roma'ya gelmiş burada da İmparatorluğu senato tarafından onaylanmıştır⁷⁸.

M.S. 251 yılına gelindiğinde Goth tehlikesi baş göstermiş, Gothlar Balkanlara doğru akınlar düzenlenerek şehirleri yağmalamaya başlamıştı. Bunun üzerine İmparator, oğlu Herenninus'u Augustusluğa yükselterek, onunla birlikte Gothlarla mücadeleye girmiş, aynı yıl içerisinde, İmparator ve oğlu Gothlar ile yaptıkları savaşta öldürülmüştür. Bu olayla birlikte ilk defa bir Roma İmparatoru savaş sırasında düşman orduları tarafından öldürülmüş oluyordu⁷⁹.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Traianus Decius dönemine tarihlenen tamamı sestertius olan yedi adet sikke bulunmaktadır. Bu yedi sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke

⁷⁷ Akşit, a.g.e., s.114-117.

⁷⁸ Aynı; s.123-125.

⁷⁹ Scarre, a.g.e., s.169-170.

kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XLII - Graf. 22), 0,84'lük bir oran ile temsil edilmektedir.

6.5. Trebonianus Gallus Dönemi (M.S. 251 - 253)

M.S. 251'de, Gothlar ile yapılan savaşta öldürülen Traianus Decius'un yerine mağlup ordunun komutanı Trebonianus Gallus, yeni imparator ilan edilmiştir. Hükümdarlığı döneminde, Goth, Sasani ve veba sorunları ile uğraşmak zorunda kalan yeni İmparator'da M.S. 253 yılında, Caesar ilan ettiği oğlu Volusianus ile birlikte askerleri tarafından öldürülmüştür⁸⁰.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Trebonianus Gallus dönemine tarihlenen sekizi sestertius, kalan üçü de antoninianus olmak üzere on bir adet sikke bulunmaktadır. Bu on bir sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XLIII - Graf. 23), 1,54'lük oran ile temsil edilmektedir.

6.6. Valerianus Dönemi (M.S. 253 - 260)

M.S. 253 yılında askerleri tarafından öldürülen Treboaninus Gallus'un yerine ordu Aemilianus'u imparator ilan etmiş, senatoda bunu onaylamış, kısa süre sonra aynı senato yeni imparatoru vatan haini ilan etmiştir. Bu sırada Trebonianus Gallus'un Rhen bölgesi lejyonlarının başında bulunan P. Licininus Valerianus da fırsatı değerlendirerek kendisini imparator ilan etmişti. Aemilianus'da, Trebonianus Gallus'un kaderine uğramış ve Valarinus ile yapılacak savaş öncesi askerleri tarafından öldürülmüştür. Bu olayın ardından senatoda kısa sürede Valerianus'un imparatorluğunu onaylamıştır⁸¹.

Valerianus döneminin en önemli olaylarından biri, barbar bir kavim olan Gothların Anadolu'nun kuzeyine yaptıkları akınlardır. Bosphorus'u ele geçiren kavim,

⁸⁰ Scarre, a.g.e., s.170-171.

⁸¹ Akşit, a.g.e., s.132-133.

burada bir üs kendileri için bir üs kurarak, Pontus ve Bithynia'daki pek çok şehri yağmalamıştır. Gothlar ile yapılan savaşlarda güçsüz düşen İmparatorluğu bu halinden faydalanmak isteyen Shapur I, Antiokhia'yı ele geçirmiştir. Valerianus daha sonra şehri tekrar ele geçirse de, M.S. 260'da yapılan savaşta yenilmiş ve esir alınmıştır. Böylelikle Roma tarihinde ilk defa bir imparator, bir savaşta düşman tarafından esir alınmış oluyordu.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Valerianus dönemine tarihlenen sekiz adet sikke bulunmaktadır. Bu sekiz sikke, Marmaris Müzesi'ninde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XLIV - Graf. 24), 0,32'lik bir oran ile temsil edilirken; 0,39'luk orana sahip Sinop Müzesi'nin ardından dördüncü sırada yer almaktadır.

6.7. Gallienus Dönemi (M.S. 260 - 268)

M.S. 253 yılında Valerianus'un senatoya ricası ardından yönetime ortak olan Gallienus, Valerianus'un M.S. 260'da esir düşmesinin ardından normalde tek başına İmparator olması gerekirken, bu dönemde pek çok kişi kendini imparator ilan etmiştir. Öyleki M.S. 260 yılı, antik kaynaklarda "30 Tiranın Yılı" olarak anılmaktadır⁸².

Aslında Gallienus dönemi İmparatorluk içerisinde M.S. III. Yüzyıl'da meydana gelen kriz döneminin odak noktasını oluşturmaktadır. Gallienus, henüz M.S. 258 yılında, doğuda bulunan Tuna lejyonları tarafından imparator ilan edilen Ingenius ve Regalianus'u; M.S. 260 yılında ise; Valerianus'un esir düşmesinden yararlanmak isteyerek iki oğlunu imparator ilan eden Macrianus'u, Palmyra kralı Odenathus sayesinde yenerek, çıkan bu isyanları bastırmıştır; ancak M.S. 259 yılında, Postumus'u seçip; onu imparator ilan ederek bağımsız olan Gallia eyaletini geri alamamıştır. Öyleki bu eyalet M.S. 280 yılına kadar bağımsız kalacaktır⁸³.

⁸² Grant a.g.e., s. 168.

⁸³ Rostovtzeff, a.g.e., s.444.

Aynı dönemde meydana gelen diğer bir önemli olay, Gothlar ile yapılan savaşlarda ortaya çıkan büyük veba salgınıdır. Bu salgının etkileri o kadar büyük olmuştur ki; Roma toprakları içerisinde yer alan halkın üçte birinin ölmüştür. Salgın, özellikle kırsal kesimde çalışan insanların ölümüne neden olmuş ve büyük bir iş açığının ortaya çıkmasına neden olarak, imparatorluk sınırları içerisindeki ticari faaliyetlere de büyük bir darbe indirmiştir. Anadolu'da M.S. 262 yılında meydana gelen diğer büyük bir deprem, veba ile zaten nüfusları oldukça azalan pek çok şehri etkilemiş ve bu şehirlerin tarih sahnesinden çekilmelerine yol açmıştır⁸⁴.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Gallienus dönemine tarihlenen, tamamı antoninianus olan kırk adet sikke bulunmaktadır. Bu kırk sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XLV - Graf. 25), 1,4'lük bir oran ile temsil edilmektedir. Marmaris bu oran ile, 1,6'lık Aphrodisias'ın ardından dördüncü sırada yer almaktadır.

Marmaris Müzesi'nde yer alan Gallienus dönemi sikkelerinin darphanelere göre dağılımına baktığımızda ise(Lev. XLVI - Graf. 26); Antiokhia yirmi altı sikke ile % 64'lük bir oran ile birinci durumda iken, onu sırasıyla sekiz adet sikke ve %20'lik bir oran ile Roma, üç sikke ve %8'lik oran ile Mediolanum, iki sikke ve % 5'lik oran ile Kyzikos ve son olarak bir sikke ile %3'lük orana sahip Siscia izlemektedir.

6.8. Cladius Gothicus Dönemi (M.S. 268 - 270)

Gallienus'un bir suikast sonucu öldürülmesinin ardından, M. Aurelius Cladius, askerleri tarafından imparator ilan edilmiş, kısa bir süre sonrada senato bu imparatorluğu onaylamıştı; ancak yeni imparatorun önünde yapılacak pek çok iş

⁸⁴ Tek, a.g.e., s.167.

bulunmaktaydı. Bunlardan en en önemlileri, İtalya'yı Alemanlar'ın, Balkanlar'ıda Goth akınlarından kurtarmaktı⁸⁵.

Cladius, kısa süre içerisinde, İtalya'yı Alemanlar'ın istilasından kurtarmış ve bunun ardından doğuya doğru ilerleyerek Balkanlara, Kuzey Anadolu'ya ve Ege kıyılarına akınlar düzenleyen Gothlar ve onlara yardım eden komşuları Heruli ve Peucinerler'e karşı oldukça büyük başarılar kazanmıştır⁸⁶.

Aynı yıllarda İmparatorluğun Gothlar ile olan mücadelesinden yararlanmak isteyen Palmyra Kralı Odenathus'un karısı Zenobia, Krallığını genişletmeye teşebbüs etmiş ve Anadolu'ya saldırmıştır. İlk başta Antiokhia ve Aşağı Mısır'ı ele geçiren Zenobia, M.S. 270 yılında ise; planının ikinci aşamasını uygulayarak Ankyra'ya kadar ilerlemiştir⁸⁷.

Cladius, Gothlar ile savaşırken, diğer taraftan Vandallar Pannionia'yı istila etmeye başlamıştı. Bunun üzerine imparator Gothlar ile yapılan savaşı, Aurelianus'a bırakarak bu bölgeye ilerlemiş; fakat kısa bir süre sonra yakalandığı veba yüzünden ölmüştür⁸⁸.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Cladius Gothicus dönemine tarihlenen tamamı antoninianus olan 12 adet sikke bulunmaktadır. Bu on iki sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XLVII - Graf. 27), 1,6'lık bir oran ile temsil edilmekte ve Marmaris Müzesi, bu oran ile Aphrodisias'ın ardından dördüncü sırada yer almaktadır. Aslında grafik dikkatlice incelendiğinde, Marmaris Müzesi'nde içinde olduğu bazı merkezlerin oldukça yüksek oranla temsil edildikleri

⁸⁵ Akşit, a.g.e., s.157-158.

⁸⁶ Grant a.g.e.; s. 180.

⁸⁷ Scarre, a.g.e. ; s.182-184.

⁸⁸ Akşit, a.g.e., s.160-161.

görülmektedir. Bu durumun nedeni ise; Aurelianus döneminde yapılan sikke reformudur.

6.9. Aurelianus Dönemi (M.S. 270 - 275)

Cladius Gothicus'un vebadan ölümünün ardından, ordu, kardeşi M. Aurelius Quintillus'u yeni imparator ilan etmiş, senatoda bunu kısa süre sonra onaylamıştır; ancak bu durum çok üzün sürmemiş, Quintillus, Aurelianus tarafından tahttan indirilerek öldürülmüştür⁸⁹.

Aurelianus, tahta çıkışının ilk yıllarında, Ren ve Tuna'yı aşan kabileler ile savaşmış; Roma'daki darphanede yolsuzluk yaptığı anlaşılan darphane sorumlusu Felicissimus'un çıkardığı işyani bastırması ve şehrin etrafını bir sur ile çevirtirmiştir. Doğuda ise; İmparatorluğa başkaldırması olan Palmyra Krallığını yaptığı savaşlarda yenerek, kaybedilen bölgeleri tekrar ele geçirmiş, Kraliçe Zenobia'yı esir etmiş ve Roma'ya getirmiştir. M.S. 274 yılında Gallia İmparatorluğu'nuda yenerek, bu bölgeyi de tekrar Roma'ya bağlamıştır⁹⁰.

İmparator Maximinus Thrax'dan itibaren, ordunun desteği ile tahta çıkan imparatorlar, ordunun sadakatini sağlamak adına oldukça yoğun miktarlarda para bastırarak bunları askelere dağıtmak zorunda kalmıştı. İç savaşlar, barbar saldırıları, vergileri toplanamaması ve veba gibi çeşitli nedenlerden dolayı boşalan imparatorluk hazinesinin tekrar doldurulması için, başa geçen imparatorlar yeni vergiler türetmek ya da paranın değerini düşürme işlemine yani tağşişe başvurmuşlardır. Ekonominin bu şekilde bozulması, aynı zamanda şehirlerdeki burjuva sınıfında ortadan kalkmasına yol açmış ve bunun sonucunda Anadolu şehirlerinde görülen kamu yararına bağışlar ile yapılan hizmetlerin giderek azalmasına sebep olmuştur. Öyle ki; pek çok şehirde gereken altyapı hizmetleri çökmüş, bakımsızlıktan bile binalar yıkılmaya başlamıştır⁹¹.

⁸⁹ Scarre, a.g.e. , s.185.

⁹⁰ Grant, a.g.e. , s183-188.

⁹¹ Tek, a.g.e. , s170-171.

Veba sonucunda insanların ölmesi sebebiyle azalan iş gücü ile, iç ve dış savaşlar dolayısıyla sağlam kişilerin askere alınması imparatorluğun bir çok noktasında üretim faaliyetlerinin azalmasına neden olmuştur. Belirtilen sebeplere ek olarak paranın değerinin az olması da, kaçınılmaz olarak enflasyonun aşırı yükselmesine ve dolayısıyla mal ve hizmet fiyatlarının yükselmesine yol açmıştır. Bu durumda, varlıkları dış ticarete bağlı olan şehirlerde ölümcül hasarlar vermiştir. Bu sebeplerden dolayı Aurelianus'un ekonomik reformlar yapması kaçınılmaz bir hal almıştı⁹².

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Aurelianus dönemine tarihlenen tamamı antoninianus olan dört adet sikke bulunmaktadır. Bu dört sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XLVIII - Graf. 28), 0,22'lik bir oran ile temsil edilmektedir. Marmaris Müzesi, bu oran ile 0,23'lük orana sahip Perge'nin arkasında altıncı sırada yer almaktadır.

6.10. Tacitus Dönemi (M.S. 275 - 276)

İmparator Aurelianus'un öldürülmesinin ardından Tacitus başa geçirilir. Tacitus, Ren Irmağını aşan Frank ve Alamanni kabilelerinin saldırılarına rağmen kardeşiyle Kafkas Dağları üzerinden Anadolu'ya girerek Kilikia'ya kadar ulaşan Got kökenli Herul ve Maeotidae kabileleriyle savaşmış ve bu kabileleri yenilgiye uğratmıştır. Perge şehrini kendine karargah olarak seçen imparator, yanında darphane memurları getirerek burada bir miktar Antoniniani basımı yaptırmıştır. Tacitus'un ölümünden sonra kardeşi Florianus imparator olsada, hükümdarlığı fazla sürmemiştir⁹³.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Tacitus dönemine tarihlenen hiç bir sikke bulunmamaktadır. Bu durum, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı

⁹² Bkz. Aurelianus Reformu, s.9.

⁹³ Grant, a.g.e. , s.188-190.

döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. XLIX - Graf. 29) bazı merkezlerin sonuçlarında da aynı olduğu görülmektedir.

6.11. Probus ve Carus Dönemi (M.S. 276 - 283)

Florianus'un imparatorluğunu tanımayan Suriye lejyonları komutanları Probus'u imparator ilan etmişti. Tarsus şehrinde Florianus ile karşılaşan Probus, burada hasımını yenerek tahtı ele geçirmiş, bu olayın ardından da Roma ya dönerek buradaki barbar tehditini ortadan kaldırmış ve ardından da Psidia bölgesindeki bazı isyanları bastırmıştır⁹⁴.

Probusun M.S. 282 de öldürülmesinin ardından, Carus imparator seçilmiş; ancak yeni imparator da Parthia'da yaptığı sefer sırasında ölmüştür. Carus'un ölümünün ardından Numerianus ve Carinus ortak imparator ilan edilmiş; ancak her iki imparatoru da reddeden doğu lejyonları komutanları Diokletianus'u imparator ilan etmişlerdir⁹⁵.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, İmparator Probus ve Carus dönemine tarihlenen üç adet sikke bulunmaktadır. Bu üç sikke, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. L - Graf. 30), 0,16 lık bir oranla temsil edilmekte ve Marmaris Müzesi bu oran ile, aynı orana sahip Perge ile dördüncülüğü paylaşmaktadır.

⁹⁴ Akşit, a.g.e. , s.183-189.

⁹⁵ Scarre, a.g.e. , s.192-195.

7. MARMARİS MÜZESİ'NDE YER ALAN M.Ö. 27 - M.S. 273 YILLARI ARASINA TARİHLENEN SİKKE BULUNTULARININ BİRİMLERE GÖRE YORUMLANMASI

Tez kapsamı içerisinde yer alan 280 sikkenin 205 adedi M.Ö. 27 - M.S. 273 yılları arasına tarihlenmektedir. Bu iki dönemin kıstas olarak alınmasının nedeni Roma İmparatorluk Sikkeleri sisteminin Augustus döneminde kurulması ve Aurelianus döneminde sistem içerisinde var olan bu birimlerinin yeni ve köklü bir reform ile elden geçirilmesidir⁹⁶.

Katalog içerisindeki M.Ö. 27 – M.S. 273 yılları arasına tarihlenen sikkelerin birimlere göre yüzdesel olarak dağılımını gösteren grafiğe baktığımızda(Lev. LI - Graf. 31); sestertiuslar, 84 adet sikke ile pastadan %43 gibi bir oran alarak, katalog içerisindeki bu yıllara tarihlenen sikkeler içerisinde, en fazla sikke birimi olarak karşımıza çıkarken; Valerianus'tan itibaren artık görülmemektedir.

Sestertius'tan sonra antoninianuslar 79 sikke ile %38'lik bir pay alarak ikinci sırada yer almaktadır. Antoninuslar ilk defa adını almış olduğu M. Aurelius Antoninus yani Caracalla, döneminde basılmış olmalarına rağmen, katalog içerisinde ilk defa Elegabalus döneminde karşımıza çıkmaktadır.

33 sikke ile %16 orana sahip olan denariuslar üçüncü durumda bulunmaktadır. Caracalla ve Elagabalus dönemlerinde çiftli örnekleri de bulunan bu birim, Gordianus'tan sonra katalog içerisinde görülmemektedir.

Aslar, 6 adet ile %2'lik, dupondiuslar ise; 2 adet ile %1'lik oranlar ile ilk üç birimi takip ederken; katalog içerisinde tek örneği Hadrianus döneminde görülen quadrans, yüzdelik dilimden pay alamamaktadır.

⁹⁶ Greene, a.g.e., s.49.; Sear, a.g.e., s.270.

8. MARMARİS MÜZESİ'NDE YER ALAN M.Ö. 27 – M.S. 260 YILLARI ARASINA TARİHLENEN SİKKE BULUNTULARININ İMPARATORLARIN HÜKÜMDARLIK YILLARINA GÖRE SAYISAL OLARAK DAĞILIMI

Katalog içerisinde yer alan Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, M.Ö. 27 - M.S. 260 yılları arasına tarihlenen 147 adet sikke bulunmakla birlikte, bu dönem içerisindeki en erken örnek Domitianus Dönemi'ne tarihlenmektedir. Neredeyse üç yüz yıllık bir dönemi kapsayan bu periyot içerisinde, altı yıl tahtta kalmasına rağmen, 40 sikke ile en fazla sikkeye sahip imparator Gordianus III'tür. Kuşkusuz bu durumun en büyük sebebi de Likya'da meydana geldiği düşünülen büyük depremdir⁹⁷.

Gordianus III'ün ardından en fazla sikkeye sahip olan imparator, on üç sikke ile Alexander Severus iken; bu imparatoru on iki sikke ile Trebonianus Gallus; onar sikke ile Antoninus Pius, Maximinus Thrax ile Maximus ve Philippus; yedişer sikke ile Hadrianus ve Septimus Severus; altışar sikke ile Traianus, Traianus Decius ve Valerianus; beşer sikke ile Marcus Aurelius, Commodus ve Caracalla; dört sikke ile Domitianus ve iki sikke ile de Elagabalus takip etmektedir.

9. MARMARİS MÜZESİ'NDE YER ALAN M.Ö. 27 - M.S. 260 YILLARI ARASINA TARİHLENEN SİKKE BULUNTU VERİLERİNİN ANADOLU GENELİ BULUNTU VERİLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Marmaris Müzesi'ne ait M.Ö. 27 - M.S. 260 yılları arasına tarihlenen sikke buluntularını dikkatli bir şekilde incelediğimizde; buluntu miktarlarında M.S. I. Yüzyıl'dan M.S. III. Yüzyıla doğru gidildikçe bir artma olduğu gözden kaçmayacaktır.

Aşağıda bulunan tabloda da gördüğümüz gibi; sayısal olarak bazı antik merkezler de M.S. III'a tarihlenen daha fazla sikke buluntusuna sahiptir; ancak sikke miktarlarına dayalı bir karşılaştırma, buluntusu az olan merkezler için çok sağlıklı sonuçlar vermemektedir. Bu sebepten ötürü; Marmaris Müzesi sikke buluntu verileri ile Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Perge, Pergamon, Sagalassos, Sardis, Sinop, Troia

⁹⁷ Bkz. Gordianus Dönemi, s.110-112.

ve Curium antik merkezlerinin, Anadolu geneli olarak hesaplanan sikke buluntu verilerini, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı oranlarına göre karşılaştırdığımızda daha sağlıklı sonuçlar elde etmek mümkündür.

Tablo I: Marmaris Müzesi ile Anadolu ve Anadolu dışındaki bazı merkezlerin M.Ö. 27 - M.S. 260 yılları arasına tarihlenen sikke buluntularının karşılaştırılması.

Yıl	Marm.	Ant.	Aph.	Aryk.	Perg.	Perge	Saga	Sard	Sin	Tro	Cur
27-14		2	3	5	12	13	6	7	2	41	15
14-37		3			1	1		2	2	3	5
37-41								1		1	
41-54				3				4		1	4
54-68							2	5	3	1	
69-79		4			1			2		11	
79-81		1						1			
81-96	4	1	2	6	3		2	5	3		
96-98							1				1
98-117	6	28	3	9	5			4	2		5
117-138	7	15	1	11	5		6	8	5	6	2
138-161	10	27	1	14	5	1	3	5	7	4	17
161-180	5	8	1	7		1	6	7	4	8	10
180-192	5	4	1	3		1	1	2	2	12	7
193-211	7	8	3	13	8	4	4	3	11	9	4
211-217	5	3		4		2	1	6	4	8	2
217-218				2			1			1	1
218-222	2	1		2		5	4				27
222-235	13	10	2	7			2	2	6	8	43
235-238	10	2		10		1		1	8	1	8
238-244	40	13	1	37	6	2	3	6	5	5	25
244-249	10	10	4	22	7	4	2	2	14		12
249-251	6	9	2	5	2			1	6	1	5
251-253	10	16	1	3	2		2		5		7
253-260	6	118	3	1	10	2	1	5	4	13	3
Toplam	147	283	28	164	67	37	47	79	93	134	203

Marmaris Müzesi ile Anadolu genelinin, M.Ö. 27 - M.S. 260 yılları arasına tarihlenen sikke buluntu verilerinin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı oranlarının karşılaştırıldığı grafiğine bakıldığında(Lev.LXI); bir çok periyotta Marmaris Müzesi ile Anadolu genelinin benzer sikke hareketlerine sahip olduğu ve Marmaris Müzesi'nin çoğunlukla sikke sirkülasyonu açısından Anadolu genelini takip ettiği anlaşılmaktadır.

10. MARMARİS MÜZESİ'NDE YER ALAN M.S. III. YÜZYILIN II. YARISINA AİT SİKKE BULUNTULARININ DİĞER MÜZE BULUNTULARI İLE KARŞILAŞTIRILMASI

M.S. III. Yüzyıl içerisinde İmparatorluk içerisinde görülen aşırı enflasyon artışı ve ekonomik krizler, İmparatorluğa ait darphaneler içerisinde yoğun miktarda sikke basımına yol açarak, piyasaya yoğun bir miktarda para sürülmesine, bu durumda kaçınılmaz olarak günümüzde bu döneme ait buluntuların artmasına neden olmuştur. Yoğun miktarlarda para basımının yanı sıra yapılan sikke reformlarında buluntularının artmasına yol açmıştır. Aşağıdaki Tablo'da, Marmaris Müzesi, Amasya Müzesi⁹⁸, Amasra Müzesi⁹⁹, Fethiye Müzesi¹⁰⁰ ve Yapı Kredi Koleksiyonları¹⁰¹'nda bulunan bu döneme ait sikke buluntuları periyotlara göre adetsel olarak verilmiştir.

Tablo 1: Marmaris Müzesi'ndeki M.S. III. Yüzyılın II. Yarısına ait sikke buluntularının diğer müze buluntuları ile karşılaştırılması:

Yıl	Marmaris Müz.	Amasya Müz.	Amasra Müz.	Fethiye Müz.	Y.K.Kol.	Toplam
260-268	42	30	3	34	36	143
268-270	12	54	4	9	3	82
270-273	3	19	1	1	4	29
273-275	0	24	2	22	3	51
275-282	3	59	6	33	12	112
282-294	12	76	7	53	20	165
Toplam	72	262	23	152	78	582

Marmaris Müzesi ile Anadolu genelininin, M.S. III. Yüzyılın ikinci yarısına ait her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik dikkatlice incelendiğinde(Lev. LII - Graf. 32), Marmaris Müzesi buluntuların oran olarak, diğer dört müze koleksiyonunun ortalamalarının altında olduğu görülmektedir. Yine

⁹⁸ Ireland 2000, a.g.e..s.1-124.

⁹⁹ Ireland ve Ateşlioğulları, a.g.e..

¹⁰⁰ Wells. a.g.e..

¹⁰¹ Tekin 1994, a.g.e. s.1-261.

Marmaris Müzesi buluntuları kayıp oranları, ilk iki periyotta yoğun iken; diğer periyotlarda oldukça azdır. İlk iki periyodun oranlarının yüksek olmasının sebebi de, muhtemelen Aurelianus'un M.S. 273'de kendi döneminden önce basılan tüm sikkeleri tedavülden kaldırttığı büyük sikke reformu ile ilgilidir.

11. TETRARŞİ VE GEÇ İMPARATORLUK DÖNEMİ

11.1. M.S. 282 - 294 Arası

Carus ve Numerinus'un kısa süren imparatorluklarının ardından tahtı devralan Diokletianus, imparatorluğu tek başına yönetmenin zorluklarını görüp, kendisinin önce imparatorluk yapan kişiler ile aynı kadere sahip olmamak için yönetimi bölmeye karar vermiştir. Bunun için ilk bulduğu kişi de, arkadaşı olan sadık Maximianus olmuştu. İlk başta caesar ilan edilen Maximianus, M.S. 286'de Diokletianus tarafından augustusluğa yükseltilerek yönetime ortak edilmiştir¹⁰².

İki imparatorun başında ilk başta Rhen ve Mainz arasında Alemanlar ve Burgundialıları, daha sonrada Aşağı Rhen dolaylarında Franklar, Eruli ve Chaibonlar ile savaşmış ve bunlara karşı büyük başarılar elde etmiştir. Diokletianus ise; M.S. 288 yılında doğuya giderek Armenia kralı Vahram'ı tanımayan Sasaniler ile ilgilenmiş ve vassal kralın hakimiyetini Sasanilere tanıtmak zorunda bırakmıştır¹⁰³.

Diokletianus, M.S. 291 - 292 yıllarında, imparatorluğun idaresinin bölünmesi konusunda büyük bir adım daha atmış, Constantius Chlorus'u batıdaki Maximianus'a; Galerius Valerius Maximianus'uda kendisine caesar olarak tayin etmiş, böylelikle Tetrarşi adı verilen dört imparatorlu dönem ortaya çıkmıştır¹⁰⁴.

¹⁰² Scarre, a.g.e., s.197-198.

¹⁰³ Akşit, a.g.e., s.207-213.

¹⁰⁴ Scarre, a.g.e., s.198-199.

Katalog içinde Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, bu döneme tarihlenen altısı Diokletianus'a, üçüde Maximianus Herculeus'a ait dokuz adet sikke bulunmaktadır. Bu sikkeler, Marmaris Müzesi'nde içinde bulunduğu Anadolu ve Anadolu dışında yer alan bazı Antik merkezlerin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafik içerisinde(Lev. LIII - Graf. 33), 0,28'lik bir oran ile temsil edilmekte ve Marmaris Müzesi bu oran ile aynı orana sahip Sinop ile dördüncü sırayı paylaşmaktadır.

11.2. M.S. 294 - 305 Arası

Diokletianus tahta geçtikten sonra imparatorluk içerisinde enflasyon iyice artmış, bu durumda İmparatorun bazı düzenlemeler yapmasına yol açmıştır. İmparator, M.S. 294 - 296 yılları arasında fiyatların kontrol altına alınması ile ilgili bir takım çalışmalar yapmış ve sikkelerin kendilerinde de buna bağlı olarak değişimler olmuştur.

M.S. 294 - 296 yılları arasında yapılan en önemli değişikliklerden biri Aruralianus döneminde ortaya çıkan aurelianiilerin tedavülden kaldırılması ve sestertiuslara benzeyen ve follis adı verilen büyük bronz birimlerin basılmasıdır¹⁰⁵. Ayrıca yeni darphaneler oluşturularak, idarenin bölünmesi sonucu ortaya çıkabilecek darphane eksikliğide giderilmiştir.

Dönemin Anadolu için en önemli olaylarından bir tanesi, Sasanilerin Armenia'yı işgal etmesidir. Bu olaydan sonra Galerius, hemen bu bölgeye gelmiş, yapılan savaşta Sasaniler büyük bir zafer kazanmıştır; ancak bölgeye sevk edilen ikinci bir ordu ile Galerius istediğini elde etmiştir¹⁰⁶.

Katalog içerisinde yer alan Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında, M.S. 294 - 305 yılları arasına tarihlenen on altı adet sikke bulunmaktadır. Bu on altı sikke içerisinde Kyzikos dokuz, Antiokhia üç, Batı darphaneleri iki, Thessalonike ve Heraklea darphaneleri ise birer örnek ile temsil edilmektedir. Kyzikos darphanesine ait bu kadar

¹⁰⁵ Sear, a.g.e., s.290.

¹⁰⁶ Akşit, a.g.e., s. 220-221.

çok sikke çıkmasına sebep olarak, Galerius'un Sasaniler ile yaptığı savaşın masraflarının bu darphaneden karşılanması ihtimali akla gelmektedir.

Tablo 2: Marmaris Müzesi ile bazı Antik merkez ve müze koleksiyonlarının, M.S. 294 - 305 yılları arasına tarihlenen sikke buluntularının darphanelere göre sayısal dağılımı.

M.S. 294 - 305	Batı	The	Her	Nik	Kyz	Ant	Ale	?	Toplam
Marmaris Müzesi	2	1	1		9	3			16
Arykanda			1		8	3	1	3	16
Antiokhia	1	1	10		119	57	3	6	197
Sardis			13		21	2	1	6	43
Side			2		3	2	3		10
Sagalasos	1		1		1				3
Tarsus	1		1		1	1		2	6
Troia			12		4				16
Fethiye Müzesi	8	1	7		40	5	3	1	65
Amasra Müzesi			1		1	2			4
Amasya Müzesi	6	1	2		14	6		6	35
Sinop Müzesi					2	1			3
Y.K.Kol.			4		8	1			13
Toplam	17	4	44		103	23	8	18	149

Marmaris Müzesi ile yukarıda bulunan Tablo 2 içerisindeki antik merkez ve müze koleksiyonlarındaki buluntularının ortalamasından oluşan Anadolu genelinin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafiğe (Lev. LIV - Graf. 34) baktığımızda; Marmaris ile Anadolu genelinin özellikle Kyzikos darphanesi buluntularının, oransal olarak diğer darphane buluntularından yüksek olduğu görülmektedir. Bunun dışında, Batı darphaneleri, Thessalonike ve Antiokhia buluntularıda, yine oransal olarak Marmaris Müzesi'nde Anadolu genelinden yüksektir.

11.3. M.S. 305 - 317 Arası

Diokletianus ve Maximianus I'in kendi istekleri doğrultusunda emekliye ayrılmasından sonra, doğuda yer alan Roma eyaletleri M.S. 316 yılına kadar huzurlu bir şekilde yaşamış; ancak bu dönemde Licinius ile Constantinus arasında çıkan iç savaş her şeyi değiştirmiştir.

Katalog içerisinde yer alan Marmaris Müzesi'ne ait sikkeler arasında M.S. 305 - 317 yılları arasına tarihlenen tarihlenen 16 adet sikke bulunmaktadır. Bu 16 sikke içerisinde Batı darphanelerine ait 8, Kyzikos'a 3, Heraklea'ya 3, Nikomedia'ya 2, Thessalonike, Antiokhia ve Aleksandria'ya ait birer adet sikke bulunmaktadır.

Tablo 3: Marmaris Müzesi ile bazı Antik merkez ve müze koleksiyonlarının, M.S. 305 – 317 yılları arasına tarihlenen sikke buluntularının darphanelere göre sayısal dağılımı.

M.S. 305 - 317	Batı	The	Her	Nik	Kyz	Ant	Ale	?	Toplam
Marmaris Müzesi	5	1	3	2	3	1	1		16
Arykanda	4		2	2	3	1	1	1	14
Antiokhia	36	3	5	18	1	41	9	33	146
Sardis	8	1	8	5	4	3		3	32
Side	5			2	3	1	1		12
Sagalasos					1		1		2
Tarsus	1		1		2		1	1	6
Troia	1		4	1	2	1			9
Fethiye Müzesi	19	1	3	8	3	2	6	1	43
Amasra Müzesi	2	1	1	2	1	4			11
Amasya	11	3	10	21	6	5	3	4	63
Sinop Müzesi	3	1		3		1			8
Y.K.Kol.	2	1	2	1	6	3	1		16
Toplam	97	12	39	65	35	63	24	43	378

Marmaris Müzesi ile yukarıda bulunan Tablo 3 içerisindeki Antik merkez ve müze koleksiyonlarındaki buluntularının ortalamasından oluşan Anadolu genelinin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafiğe(Lev. LV - Graf. 35) baktığımızda; Marmaris Müzesi'nin, Anadolu geneli karşısında, oransal olarak, Heraklea dışındaki tüm darphanelerin altında temsil edildiği görülmektedir.

11.4. M.S. 317 – 324 Arası

Constantinus ile Licinius arasındaki büyük savaş ve Constantinus'un büyük zaferi hemen hemen bu periyot içerisinde yer almaktadır. M.S. 317 - 324 yılları arasına tarihlenen Marmaris Müzesi'ne ait 17 adet sikke bulunmaktadır. Nikomedia 6 sikke ile,

17 sikke içerisinde en fazla paya sahip olan darphane iken; onu Batı darphaneleri, Heraklea ve Kyzikos üçer sikke ile; Antiokhia ve Kyzikos ise; birer sikke ile takip etmektedir. Batı darphanelerine ait 3 adet sikkenin iki tanesi Roma, kalan bir tanesinde Siscia darphanesinde basılmıştır. Her ne kadar tek bir sikke ile tahmin yapılması pek sağlıklı olmasa da, Siscia darphanesinde basılan bu sikkenin Constantinus'a ait olması, ve bu dönemde Anadolu genelinde de Batı darphanelerine ait sikkelerde bir yoğunluğun olması, bu sikkenin Constantinus ile Licinius arasında yapılan savaş sonucu askerler tarafından Anadolu'ya getirilmesi ihtimalini akla getirmektedir.

Tablo 3: Marmaris Müzesi ile bazı Antik merkez ve müze koleksiyonlarının, M.S. 317 - 324 yılları arasına tarihlenen sikke buluntularının darphanelere göre sayısal dağılımı.

M.S. 317 - 324	Batı	The	Her	Nik	Kyz	Ant	Ale	?	Toplam
Marmaris Müzesi	3	1	3	6	3	1			17
Arykanda	5		1	4		2			12
Sardis	13	4	13	22	15			23	90
Side	3	1	2	4	1				11
Sagalasos	1								1
Tarsus	1							1	2
Antiokhia	19	10	10	11	6	37	7	9	109
Troia	4		1	4	3				12
Fethiye Müzesi	26	1	8	17	15	4	1		72
Amasra Müzesi	2	1	3	2	1	1			10
Amasya	11	2	6	12	10	7	2	11	61
Sinop Müzesi	6	2	2	3	3	2		1	19
Y.K.Kol.	6	1	2	11	2	2		2	26
Toplam	97	22	48	90	56	55	10	47	442

Marmaris Müzesi ile yukarıda bulunan Tablo 3 içerisindeki Antik merkez ve müze koleksiyonlarındaki buluntularının ortalamasından oluşan Anadolu genelinin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafiğe(Lev. LVI - Graf. 36) baktığımızda; Marmaris Müzesi'nde bu dönem içerisinde en çok temsil edilen darphanenin Nikomedia olduğu görülmektedir.

11.5. M.S. 324 - 330 Arası

Altı yıllık bir uzunluğa sahip bu periyot, Constantinus'un Licinius'u yenmesi ve ardından Constantinopolis'in yeni başkent ilan edilmesine kadar olan dönemi kapsamaktadır.

M.S. 324 - 330 yılları arasına tarihlenen Marmaris Müzesi'ne ait 10 adet buluntu yer alırken, bu on sikke içerisinde, Nikomedia 4, Kyzikos ve Batı darphaneleri 2, Heraklea ve Antiokhia ise 1'er adet sikke ile temsil edilmektedir.

Tablo 4: Marmaris Müzesi ile bazı Antik merkez ve müze koleksiyonlarının, M.S. 324 - 330 yılları arasına tarihlenen sikke buluntularının darphanelere göre sayısal dağılımı.

M.S. 324 - 330	Batı	The	Her	Con	Nik	Kyz	Ant	Ale	?	Toplam
Marmaris Müzesi	2		1		4	2	1			10
Arykanda		1				2			1	4
Sardis			6	4	10	3	1		2	26
Side	2		1	1		2			1	7
Sagalasos										0
Tarsus									2	2
Antiokhia	3	3	1	2	4	9	40	1	10	73
Troia		1		1						2
Fethiye Müzesi	4	4	6	23	7	20	15	3		82
Amasra Müzesi	1	1			2	1	3		1	9
Amasya	7	6	4	1	15	11	8		5	57
Sinop Müzesi		2	2	2	12	3	3			24
Y.K.Kol.		2			3	3	2		3	13
Toplam	19	20	21	34	57	56	73	4	25	309

Marmaris Müzesi ile yukarıda bulunan Tablo 4 içerisindeki Antik merkez ve müze koleksiyonlarındaki buluntularının ortalamasından oluşan Anadolu genelinin, aynı döneme ait olan her 1000 sikkedeki senelik sikke kaybı verilerinin karşılaştırıldığı grafiğe(Lev. LVII - Graf. 37) baktığımızda; Marmaris Müzesi'nde bu dönem içerisinde en çok temsil edilen darphanenin, bir önceki periyottaki gibi Nikomedia olduğu görülmektedir.

11.6. M.S. 330 - 335 Arası

Beş yıllık bir dönemi kapsayan bu periyodun başlangıcında, bütün imparatorluk darphanelerinde yeni standart tipler ve ağırlıklarda sikke basılmıştır; ancak periyodun sonunu getiren dönemde, her ne kadar varolan tiplerde çok belirgin değişiklikler olmamış ve yeni tipler ortaya çıkmış olsa da, sikkelerin ağırlıkları yarı yarıya düşürülmüştür¹⁰⁷.

Marmaris Müzesi'nde M.S. 330 - 335 yılları arasına tarihlenen; Roma, Hereaklea ve Kyzikos darphanelerine ait, toplamda 3 adet sikke bulunmaktadır.

Tablo 5: Marmaris Müzesi ile bazı Antik merkez ve müze koleksiyonlarının, M.S. 330 - 335 yılları arasına tarihlenen sikke buluntularının darphanelere göre sayısal dağılımı.

M.S. 330 - 335	Roma	Sis	The	Her	Con	Nik	Kyz	Ant	Ale	?	Toplam
Marmaris Müzesi	1			1			1				3
Arykanda				2	1	5	1			3	12
Sardis			6	12	22	15	18	5	1	27	106
Side					2	1	4	2	1	1	11
Sagalasos											0
Tarsus				1	3			1		4	9
Antiokhia	2	1	2	11	22	24	12	102	5	46	227
Troia				2	1	1	4			1	9
Fethiye Müzesi	2	1	4	9	19	18	33	6	2	2	96
Amasra Müzesi				1		3				1	5
Amasya		1		7	24	16	12	22		13	95
Sinop Müzesi	1		2	3	12	7	3	2	1		31
Y.K.Kol.	1	1	1		3	7	3	4	3		23
Toplam	7	4	15	49	109	97	91	144	13	98	627

¹⁰⁷ Tek, a.g.e., s.207.

12. KATALOG İÇERİSİNDE YER ALAN M.S. 294 - 335 YILLARI ARASINA TARİHLENEN SİKKE BULUNTULARININ ANADOLU GENELİ BULUNTULARI İLE KARŞILAŞTIRILMASI

M.S. 294 - 335 yılları arasındaki Marmaris Müzesi ile Anadolu geneli sikke buluntuları dağılımı karşılaştırıldığında (Lev. LVIII - Graf. 38), Marmaris Müzesi'nin M.S. 294 - 305 dışındaki tüm periyotlarda oransal olarak, Anadolu geneli altında olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, oransal bir azlık olmakla birlikte, M.S. 305 - 317, M.S. 317 - 324, M.S. 324 - 330 periyotlarında benzer hareketler görülürken; M.S. 330 - 335 yılları arasında Marmaris Müzesi buluntuları azalırken, Anadolu genelinde ciddi bir yükselme görülmektedir.

13. KATALOG İÇERİSİNDE YER ALAN M.S. 294 - 335 YILLARI ARASINA TARİHLENEN SİKKE BULUNTULARININ DARPHANELERE GÖRE DAĞILIMI

Katalog içerisinde M.S. 294 - 335 yılları arasına tarihlenen toplam 58 adet sikke bulunmaktadır. Bu 58 sikke içerisinde, Kyzikos 18 sikke ile birinci sıradadır. Kyzikos'un ardından Nikomedia ve Herakleia 13'er adet sikke ile ikinci sırayı alırken; bu ikiliyi 9 sikke ile Antiokhia takip etmektedir. Antiokhia'nın ardından sırasıyla Roma 5, Siscia 4, Thessalonike 3, Aleksandria, Treveri, Serdica, ve Aquleia 1'er adet sikke ile temsil edilmektedir (Lev. LIX - Graf. 39).

SONUÇ

Marmaris Müzesi'nde incelediğimiz sikkeler arasında Augustus ve Julius Cladiuslar Dönemi'ne ait Roma İmparatorluk sikkesi bulunmamakla birlikte; bu döneme ait Roma dönemi şehir sikkeleri tiplerinin yoğunluğuna baktığımızda, akla şehir sikkelerinin, imparatorluk sikkelerinin yerini aldığı ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Ancak müzedeki envantere girilmeyen sikkeler arasında da bu dönemlere tarihlenen imparatorluk sikkesi örnekleri muhtemelen yer almaktadır.

Flaviuslar Dönemi'nde Domitianus'a ait dört örnek dışında diğer imparatorlara ait bir sikke örneği bulunmamaktadır. Domitianus'un ölümünden sonra damnatio memoriae'ye uğraması, bu dönem sikkelerinin varlığının bir sebebi olma ihtimalini akla getirmektedir.

İncelenen sikkeler arasında, Antoninler Dönemi içerisinde hüküm sürmüş, Nerva dışındaki tüm imparatorlara ait örnekler bulunmaktadır. Hadrianus'a ait sikkelerin varlığının en büyük sebebi, bu imparatorun Anadolu'da yapmış olduğu geziler sonucunda, Anadolu'daki şehirlerde görülen yapı faaliyetleri iken; Antoninus Pius Dönemi'ne tarihlenen sikkelerin varlığının sebebi ise; imparatorun hükümdarlığı döneminde meydana gelen büyük depremdir.

Severuslar Dönemi'de hüküm sürmüş; Macrinus dışındaki tüm imparatorlara ait örnek bulunurken; Alexander Severus Dönemi'ndeki sikkelerin bir bölümünün varlığının sebebi, muhtemelen imparatorun çıktığı Parth seferi ile ilgilidir.

Asker İmparatorlar olarak adlandırılan dönemde hüküm sürmüş hemen hemen bütün imparatorlara ait örnekler, incelenen sikkeler arasında mevcut iken; özellikle Gordianus III, Gallienus ve Cladius Gothicus Dönemi'ndeki sikkelerin yoğunluğu dikkat çekicidir. Gordianus III Dönemi'ndeki sikkelerin yoğunluğunun sebebi, Lykia'da gerçekleşen büyük deprem ile alakalıdır. Bu sikkeler muhtemelen depremde kaybolmuş

ya da depremin ardından bölgeye gönderilen paralardır. Gallienus Dönemi'nde ki sikkelerin yoğunluğunun sebebi, bu imparatorun hüküm sürdüğü yıllarda İmparatorluğun siyasi ve ekonomik olarak büyük bir krize girmiş olmasıdır. Ekonomik kriz sonucunda, Kyzikos ve Antiokhia gibi yeni yerel darphaneler kurulmuş ve Asia eyaletinin sikke ihtiyacının büyük bir kısmı bu darphanelerden karşılanmıştır. Cladius Gothicus Dönemi'ndeki sikkelerin yoğunluğunun sebebi ise; Aurelianus Dönemi'nde yapılan sikke reformudur. Aurelianus kendi döneminde yapmış olduğu sikke reformu ile kendinden önce basılan tüm sikkeleri tedavülden kaldırmış ve kendisinden önce hüküm sürmüş Cladius Gothicus sikkelerinin sirkülasyonunu engellemiştir. Aslında bu durum yalnızca Cladius Gothicus değil; ondan önceki imparatorları da etkilemiş ve bu reform diğer imparatorlara ait sikkelerin de sirküle olamamasına sebep vermiştir.

İncelenen sikkeler arasında Tetrarşi ve Geç İmparatorluk Dönemi'nde hüküm sürmüş tüm imparatorlara ait sikke bulunmak ile birlikte; M.S. 335 yılından sonra hiç bir örneğe rastlanılmamaktadır; ancak Marmaris Müzesi'nde envanterli sikkeler arasında bu tarihten sonra sikkeler de mevcuttur. Bu dönemde M.S. 294 – 305 yılları arasına tarihlenen sikkelere baktığımızda; varolan 16 örneğin, 9 tanesinin Kyzikos darphanesine ait olduğu görülmektedir. Muhtemelen bu durumun sebebi, Galerius'un çıktığı Parth seferinin masraflarının bu darphane tarafından karşılanmasıyla ilgiliydi. M.S. 317 – 324 arasına tarihlenen sikkelere baktığımızda ise; Bu dönemde batı darphanelerine tarihlenen 3 adet örnek olduğu görülecektir. Her ne kadar tek bir sikke ile tahmin yapılması çok sağlıklı olmasa da, Siscia darphanesinde basılan bu sikkenin Constantinus'a ait olması ve bu dönemde Anadolu genelinde de yoğun olarak batı darphanelerine ait sikke olması, bu sikkenin Consantinus ile Licinius arasında yapılan savaş sonucu askerler tarafından Anadolu'ya getirildiği ihtimalini akla getirmektedir.

Marmaris Müzesi'ndeki sikke örneklerinden elde edilen verileri, Anadolu'da yer alan bazı antik merkezler ve diğer müze koleksiyonlarına ait ortalama sikke verileri ile karşılaştırdığımızda; Marmaris Müzesi'nin sikke sirkülasyonu açısından Anadolu genelini takip ettiğini ve Anadolu geneli ile benzer sikke reflekslerine sahip olduğunu söyleyebiliriz.

LEVHALARIN LİSTESİ

Fotoğraf No.	Katalog Sıra No.	Levha No.
Fotoğraf No: 1	1	I
Fotoğraf No: 2	2	I
Fotoğraf No: 3	3	I
Fotoğraf No: 4	4	I
Fotoğraf No: 5	5	I
Fotoğraf No: 6	6	I
Fotoğraf No: 7	7	I
Fotoğraf No: 8	8	I
Fotoğraf No: 9	9	I
Fotoğraf No: 10	10	I
Fotoğraf No: 11	11	I
Fotoğraf No: 12	12	I
Fotoğraf No: 13	13	I
Fotoğraf No: 14	14	I
Fotoğraf No: 15	15	I
Fotoğraf No: 16	16	I
Fotoğraf No: 17	17	II
Fotoğraf No: 18	18	II
Fotoğraf No: 19	19	II
Fotoğraf No: 20	20	II
Fotoğraf No: 21	21	II
Fotoğraf No: 22	22	II
Fotoğraf No: 23	23	II
Fotoğraf No: 24	24	II
Fotoğraf No: 25	25	II

Fotoğraf No: 27	27	II
Fotoğraf No: 28	28	II
Fotoğraf No: 29	29	III
Fotoğraf No: 30	30	III
Fotoğraf No: 31	31	III
Fotoğraf No: 32	32	III
Fotoğraf No: 33	33	III
Fotoğraf No: 34	34	III
Fotoğraf No: 35	35	III
Fotoğraf No: 36	36	III
Fotoğraf No: 37	37	III
Fotoğraf No: 38	38	III
Fotoğraf No: 39	39	III
Fotoğraf No: 40	40	III
Fotoğraf No: 41	41	III
Fotoğraf No: 42	42	III
Fotoğraf No: 43	43	III
Fotoğraf No: 44	44	IV
Fotoğraf No: 45	45	IV
Fotoğraf No: 46	46	IV
Fotoğraf No: 47	47	IV
Fotoğraf No: 48	48	IV
Fotoğraf No: 49	49	IV
Fotoğraf No: 50	50	IV
Fotoğraf No: 51	51	IV
Fotoğraf No: 52	52	IV
Fotoğraf No: 53	53	IV
Fotoğraf No: 54	54	IV
Fotoğraf No: 55	55	IV
Fotoğraf No: 56	56	IV
Fotoğraf No: 57	57	V

Fotoğraf No: 58	58	V
Fotoğraf No: 59	59	V
Fotoğraf No: 60	60	V
Fotoğraf No: 61	61	V
Fotoğraf No: 62	62	V
Fotoğraf No: 63	63	V
Fotoğraf No: 64	64	V
Fotoğraf No: 65	65	V
Fotoğraf No: 66	66	V
Fotoğraf No: 67	67	VI
Fotoğraf No: 68	68	VI
Fotoğraf No: 69	69	VI
Fotoğraf No: 70	70	VI
Fotoğraf No: 71	71	VI
Fotoğraf No: 72	72	VI
Fotoğraf No: 73	73	VI
Fotoğraf No: 74	74	VI
Fotoğraf No: 75	75	VI
Fotoğraf No: 76	76	VI
Fotoğraf No: 77	77	VII
Fotoğraf No: 78	78	VII
Fotoğraf No: 79	79	VII
Fotoğraf No: 80	80	VII
Fotoğraf No: 81	81	VII
Fotoğraf No: 82	82	VII
Fotoğraf No: 83	83	VII
Fotoğraf No: 84	84	VII
Fotoğraf No: 85	85	VII
Fotoğraf No: 86	86	VII
Fotoğraf No: 87	87	VIII
Fotoğraf No: 88	88	VIII

Fotoğraf No: 89	89	VIII
Fotoğraf No: 90	90	VIII
Fotoğraf No: 91	91	VIII
Fotoğraf No: 92	92	VIII
Fotoğraf No: 93	93	VIII
Fotoğraf No: 94	94	VIII
Fotoğraf No: 95	95	VIII
Fotoğraf No: 96	96	VIII
Fotoğraf No: 97	97	IX
Fotoğraf No: 98	98	IX
Fotoğraf No: 99	99	IX
Fotoğraf No: 100	100	IX
Fotoğraf No: 101	101	IX
Fotoğraf No: 102	102	IX
Fotoğraf No: 103	103	IX
Fotoğraf No: 104	104	IX
Fotoğraf No: 105	105	IX
Fotoğraf No: 106	106	IX
Fotoğraf No: 107	107	IX
Fotoğraf No: 108	108	IX
Fotoğraf No: 109	109	IX
Fotoğraf No: 110	110	IX
Fotoğraf No: 111	111	IX
Fotoğraf No: 112	112	X
Fotoğraf No: 113	113	X
Fotoğraf No: 114	114	X
Fotoğraf No: 115	115	X
Fotoğraf No: 116	116	X
Fotoğraf No: 117	117	X
Fotoğraf No: 118	118	X
Fotoğraf No: 119	119	X

Fotoğraf No: 120	120	X
Fotoğraf No: 121	121	X
Fotoğraf No: 122	122	X
Fotoğraf No: 123	123	X
Fotoğraf No: 124	124	XI
Fotoğraf No: 125	125	XI
Fotoğraf No: 126	126	XI
Fotoğraf No: 127	127	XI
Fotoğraf No: 128	128	XI
Fotoğraf No: 129	129	XI
Fotoğraf No: 130	130	XI
Fotoğraf No: 131	131	XI
Fotoğraf No: 132	132	XI
Fotoğraf No: 133	133	XI
Fotoğraf No: 134	134	XI
Fotoğraf No: 135	135	XI
Fotoğraf No: 136	136	XII
Fotoğraf No: 137	137	XII
Fotoğraf No: 138	138	XII
Fotoğraf No: 139	139	XII
Fotoğraf No: 140	140	XII
Fotoğraf No: 141	141	XII
Fotoğraf No: 142	142	XII
Fotoğraf No: 143	143	XII
Fotoğraf No: 144	144	XII
Fotoğraf No: 145	145	XII
Fotoğraf No: 146	146	XII
Fotoğraf No: 147	147	XII
Fotoğraf No: 148	148	XII
Fotoğraf No: 149	149	XIII
Fotoğraf No: 150	150	XIII

Fotoğraf No: 151	151	XIII
Fotoğraf No: 152	152	XIII
Fotoğraf No: 153	153	XIII
Fotoğraf No: 154	154	XIII
Fotoğraf No: 155	155	XIII
Fotoğraf No: 156	156	XIII
Fotoğraf No: 157	157	XIII
Fotoğraf No: 158	158	XIII
Fotoğraf No: 159	159	XIII
Fotoğraf No: 160	160	XIII
Fotoğraf No: 161	161	XIII
Fotoğraf No: 162	162	XIII
Fotoğraf No: 163	163	XIII
Fotoğraf No: 164	164	XIII
Fotoğraf No: 165	165	XIII
Fotoğraf No: 166	166	XIII
Fotoğraf No: 167	167	XIII
Fotoğraf No: 168	168	XIII
Fotoğraf No: 169	169	XIII
Fotoğraf No: 170	170	XIV
Fotoğraf No: 171	171	XIV
Fotoğraf No: 172	172	XIV
Fotoğraf No: 173	173	XIV
Fotoğraf No: 174	174	XIV
Fotoğraf No: 175	175	XIV
Fotoğraf No: 176	176	XIV
Fotoğraf No: 177	177	XIV
Fotoğraf No: 178	178	XIV
Fotoğraf No: 179	179	XIV
Fotoğraf No: 180	180	XIV
Fotoğraf No: 181	181	XIV

Fotoğraf No: 189	189	XIV
Fotoğraf No: 190	190	XIV
Fotoğraf No: 191	191	XV
Fotoğraf No: 192	192	XV
Fotoğraf No: 193	193	XV
Fotoğraf No: 194	194	XV
Fotoğraf No: 195	195	XV
Fotoğraf No: 197	197	XV
Fotoğraf No: 199	199	XV
Fotoğraf No: 200	200	XV
Fotoğraf No: 202	202	XV
Fotoğraf No: 203	203	XV
Fotoğraf No: 204	204	XV
Fotoğraf No: 205	205	XV
Fotoğraf No: 207	207	XV
Fotoğraf No: 208	208	XV
Fotoğraf No: 209	209	XV
Fotoğraf No: 210	210	XV
Fotoğraf No: 211	211	XV
Fotoğraf No: 212	212	XVI
Fotoğraf No: 213	213	XVI
Fotoğraf No: 214	214	XVI
Fotoğraf No: 215	215	XVI
Fotoğraf No: 216	216	XVI
Fotoğraf No: 217	217	XVI
Fotoğraf No: 218	218	XVI
Fotoğraf No: 219	219	XVI
Fotoğraf No: 220	220	XVI
Fotoğraf No: 221	221	XVI
Fotoğraf No: 222	241	XVI
Fotoğraf No: 223	242	XVI

Fotoğraf No: 224	243	XVI
Fotoğraf No: 225	222	XVI
Fotoğraf No: 226	223	XVI
Fotoğraf No: 227	224	XVII
Fotoğraf No: 228	225	XVII
Fotoğraf No: 229	226	XVII
Fotoğraf No: 230	227	XVII
Fotoğraf No: 231	228	XVII
Fotoğraf No: 232	229	XVII
Fotoğraf No: 233	230	XVII
Fotoğraf No: 234	231	XVII
Fotoğraf No: 235	232	XVII
Fotoğraf No: 236	233	XVII
Fotoğraf No: 237	234	XVII
Fotoğraf No: 238	235	XVII
Fotoğraf No: 239	236	XVII
Fotoğraf No: 240	237	XVII
Fotoğraf No: 241	238	XVIII
Fotoğraf No: 242	239	XVIII
Fotoğraf No: 243	240	XVIII
Fotoğraf No: 244	244	XVIII
Fotoğraf No: 245	245	XVIII
Fotoğraf No: 246	246	XVIII
Fotoğraf No: 247	247	XVIII
Fotoğraf No: 248	248	XVIII
Fotoğraf No: 249	249	XVIII
Fotoğraf No: 250	250	XVIII
Fotoğraf No: 251	251	XVIII
Fotoğraf No: 252	252	XVIII
Fotoğraf No: 253	253	XVIII
Fotoğraf No: 254	254	XVIII

Fotoğraf No: 255	255	XVIII
Fotoğraf No: 256	256	XVIII
Fotoğraf No: 257	257	XIX
Fotoğraf No: 258	258	XIX
Fotoğraf No: 259	259	XIX
Fotoğraf No: 260	260	XIX
Fotoğraf No: 261	261	XIX
Fotoğraf No: 262	262	XIX
Fotoğraf No: 263	263	XIX
Fotoğraf No: 264	264	XIX
Fotoğraf No: 265	265	XIX
Fotoğraf No: 266	266	XIX
Fotoğraf No: 267	267	XIX
Fotoğraf No: 268	268	XIX
Fotoğraf No: 269	269	XIX
Fotoğraf No: 270	270	XIX
Fotoğraf No: 271	271	XIX
Fotoğraf No: 272	279	XIX
Fotoğraf No: 273	280	XIX
Fotoğraf No: 274	272	XIX
Fotoğraf No: 275	273	XIX
Fotoğraf No: 276	274	XIX
Fotoğraf No: 277	275	XIX
Fotoğraf No: 278	276	XX
Fotoğraf No: 279	277	XX
Fotoğraf No: 280	278	XX
Grafik No : 1		XXI
Grafik No : 2		XXII
Grafik No : 3		XXIII
Grafik No : 4		XXIV
Grafik No : 5		XXV

Grafik No : 6	XXVI
Grafik No : 7	XXVII
Grafik No : 8	XXVIII
Grafik No : 9	XXIX
Grafik No : 10	XXX
Grafik No : 11	XXXI
Grafik No : 12	XXXII
Grafik No : 13	XXXIII
Grafik No : 14	XXXIV
Grafik No : 15	XXXV
Grafik No : 16	XXXVI
Grafik No : 17	XXXVII
Grafik No : 18	XXXVIII
Grafik No : 19	XXXIX
Grafik No : 20	XL
Grafik No : 21	XLI
Grafik No : 22	XLII
Grafik No : 23	XLIII
Grafik No : 24	XLIV
Grafik No : 25	XLV
Grafik No : 26	XLVI
Grafik No : 27	XLVII
Grafik No : 28	XLVIII
Grafik No : 29	XLIX
Grafik No : 30	L
Grafik No : 31	LI
Grafik No : 32	LII
Grafik No : 33	LIII
Grafik No : 34	LIV
Grafik No : 35	LV
Grafik No : 36	LVI

Grafik No : 37	LVI
Grafik No : 38	LVIII
Grafik No : 39	LIX
Grafik No : 40	LX
Grafik No : 41	LXI

1

2

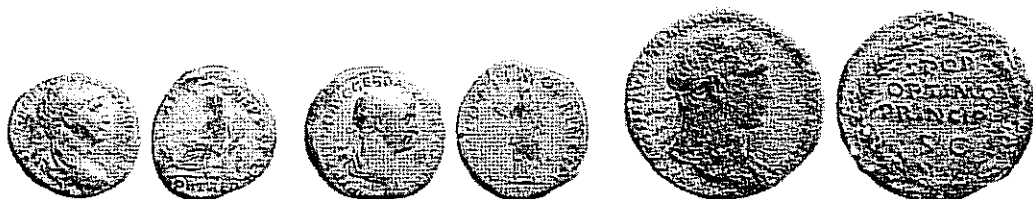
3

4

5

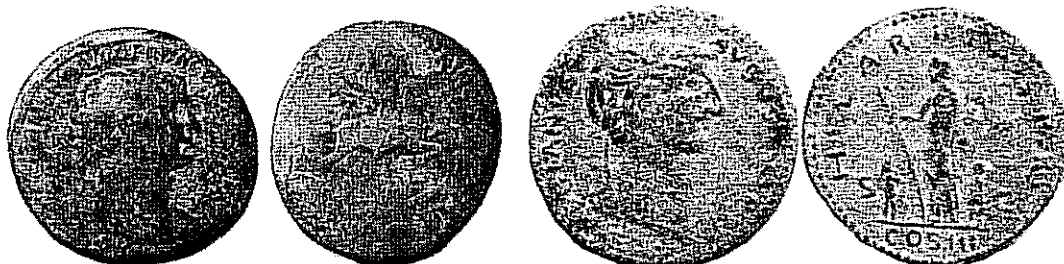
6

7

8

9

10

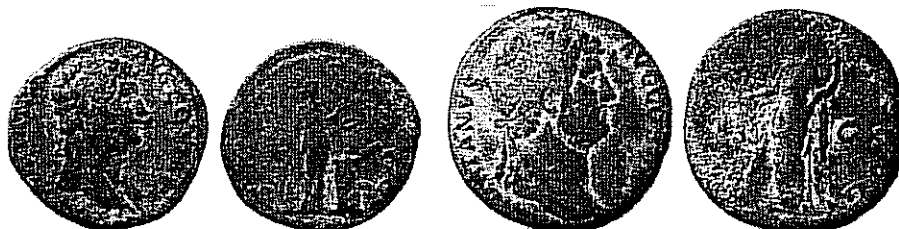
14

11

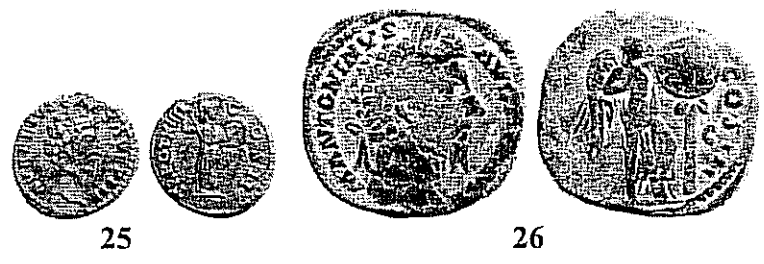
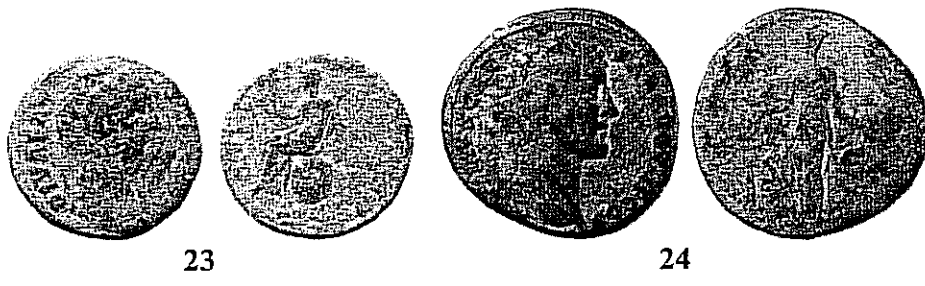
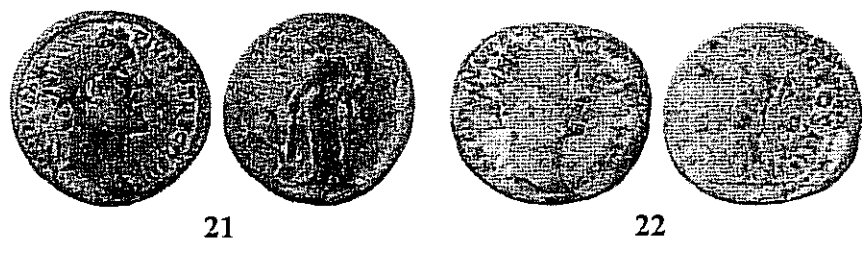
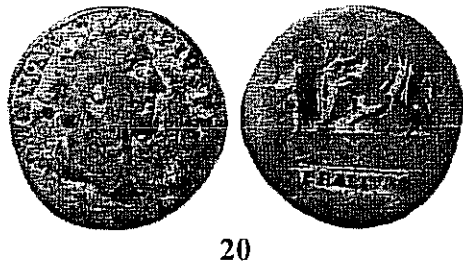
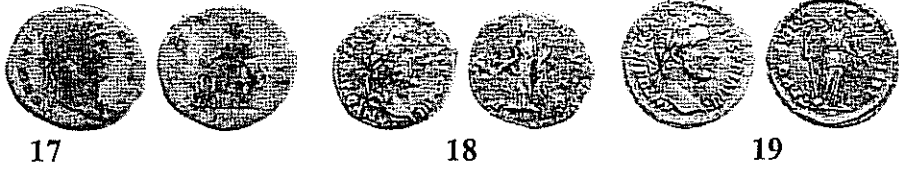
12

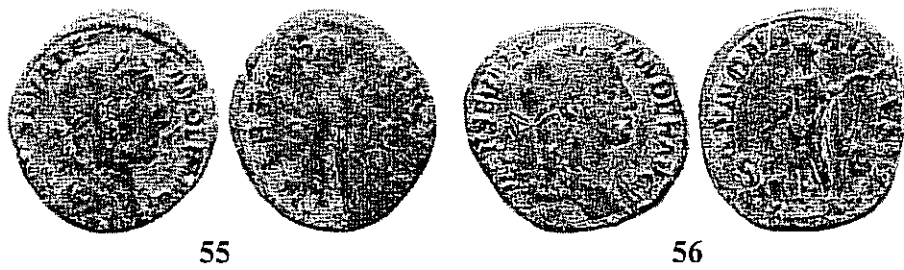
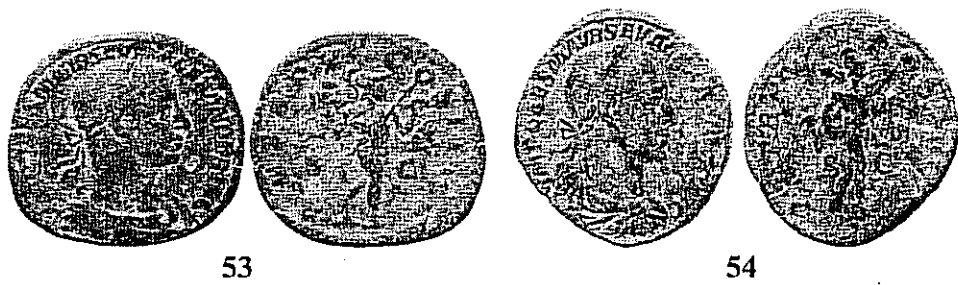
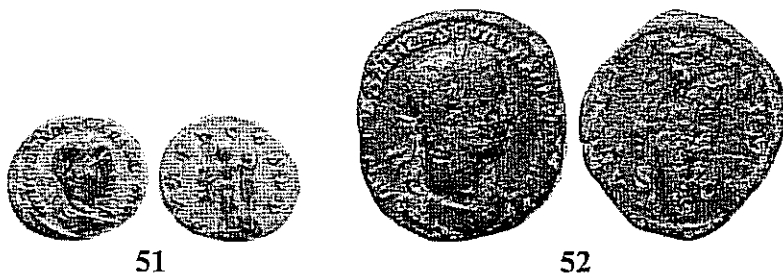
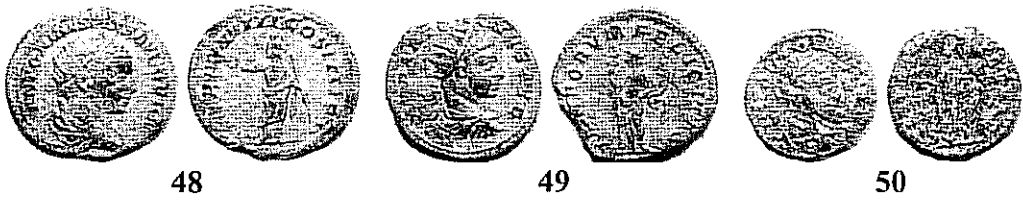
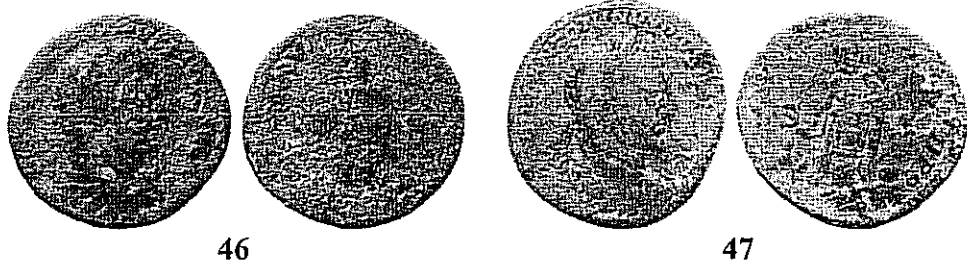
13

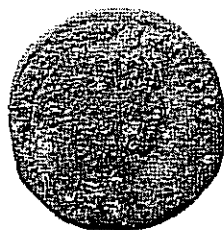

15

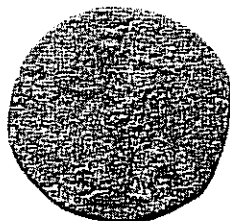
16

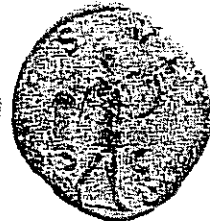

57

58

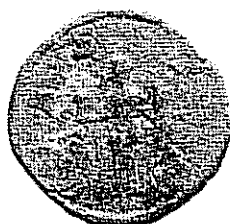
59

60

61

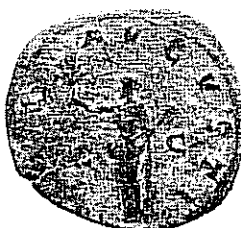
62

63

64

65

66

67

68

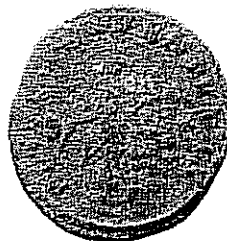
68

70

71

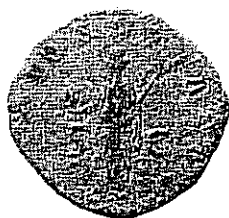
72

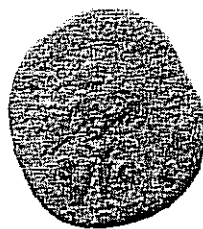
73

74

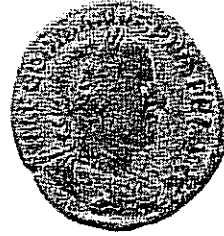
74

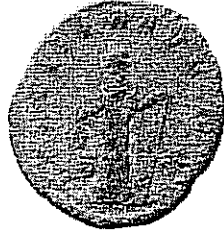
76

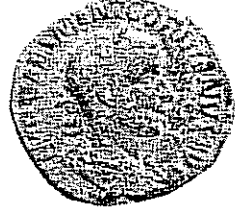
77

78

78

80

81

82

83

84

85

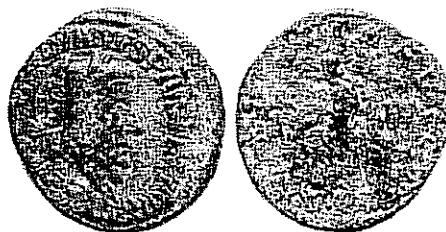

86

87

88

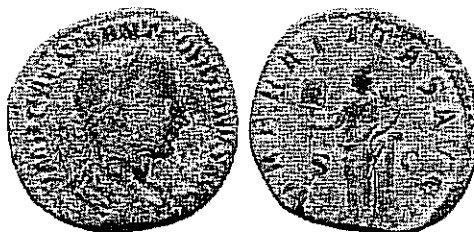
89

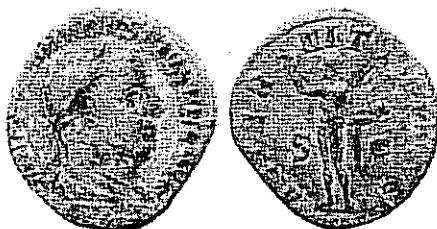
90

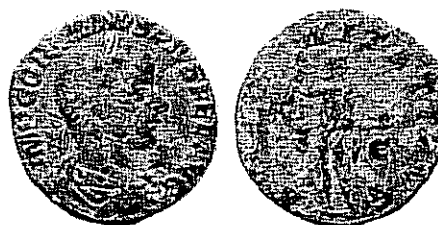
91

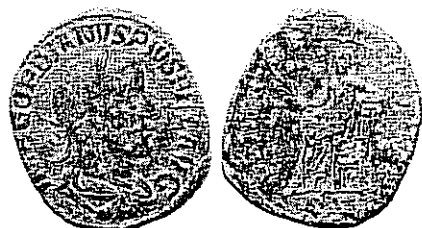
92

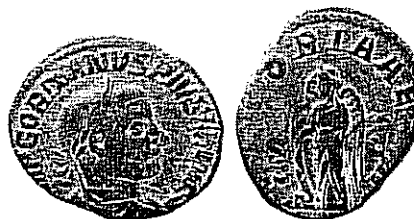
93

94

95

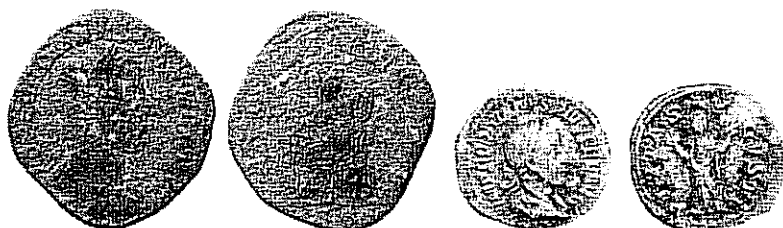

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

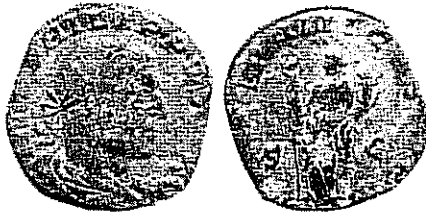
112

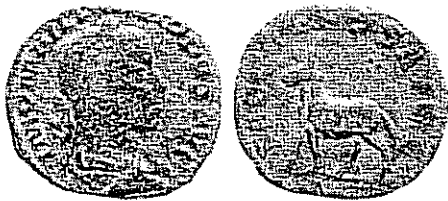
113

114

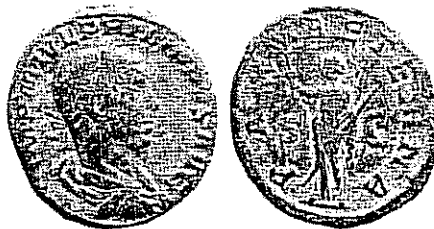
115

116

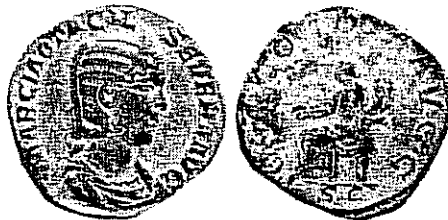
117

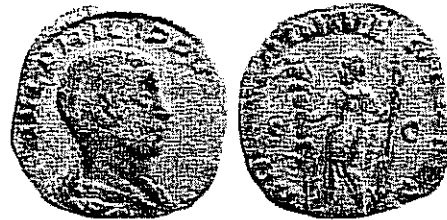
118

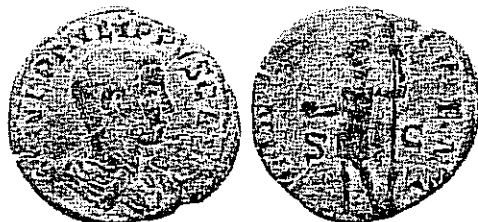
119

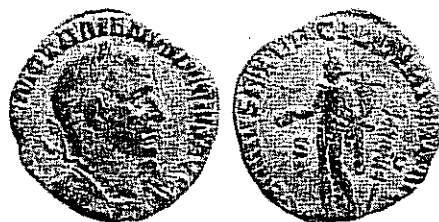
120

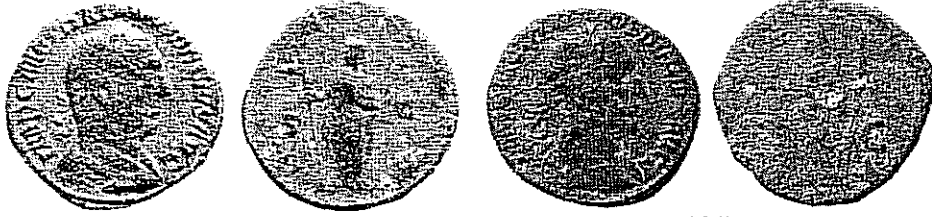
121

122

123

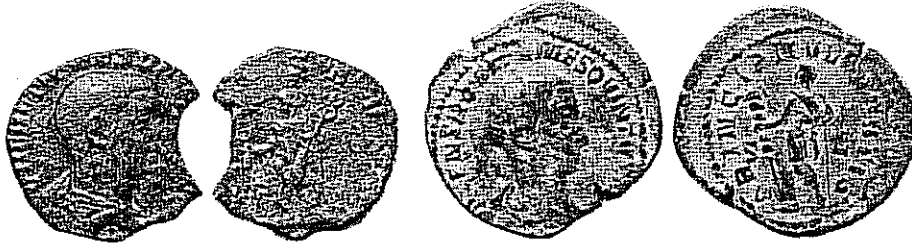
124

125

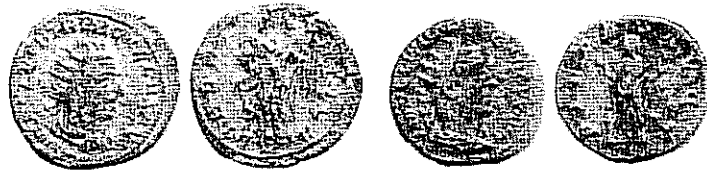
126

127

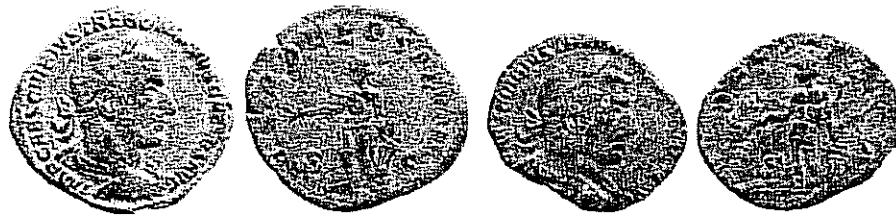
128

129

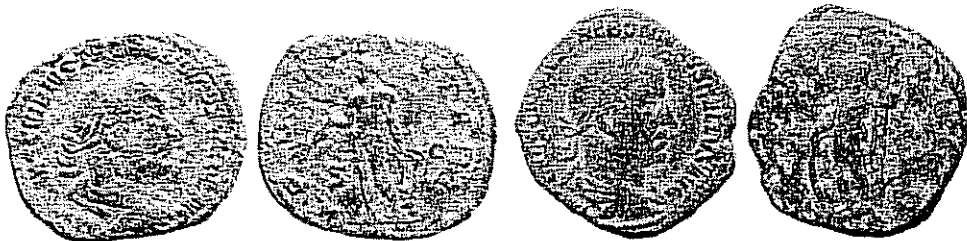
130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

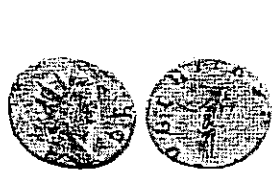

168

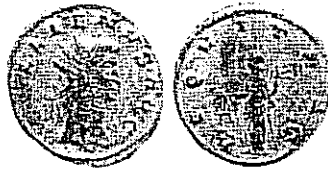

169

170

171

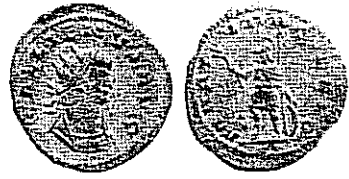
172

173

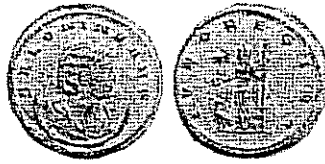
174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

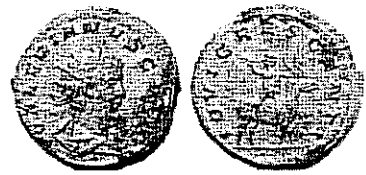
184

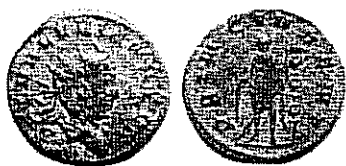
185

186

187

188

189

190

191

192

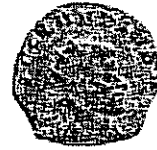
193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

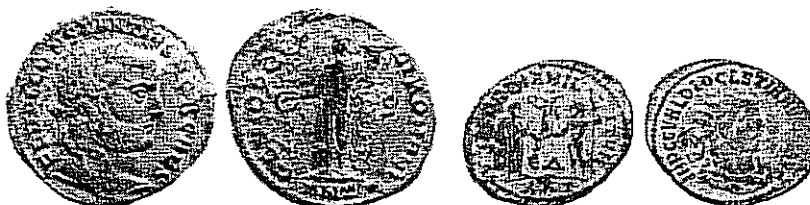
216

217

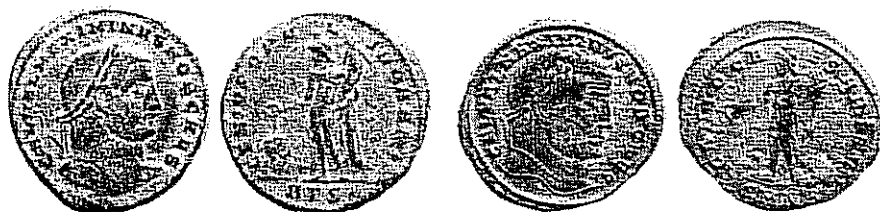
218

219

220

221

222

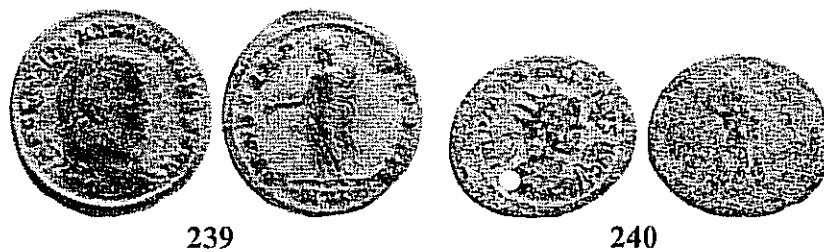
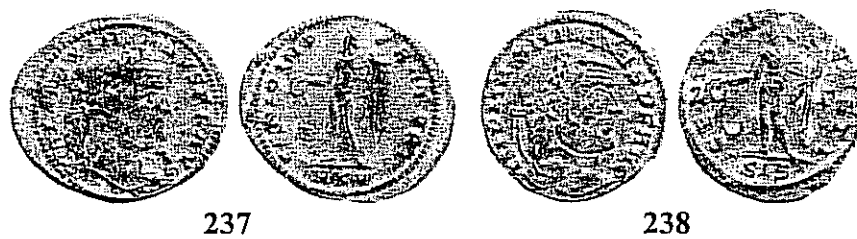
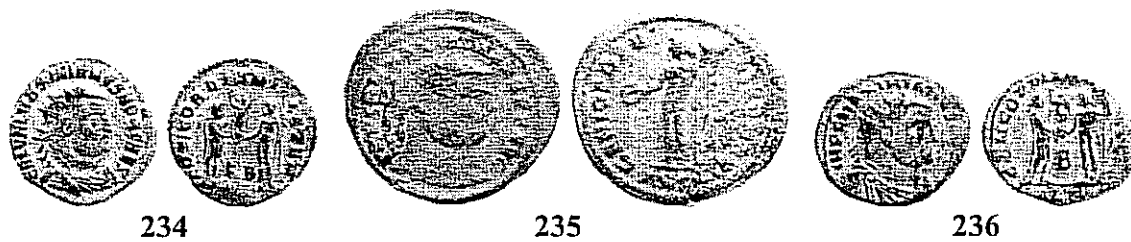
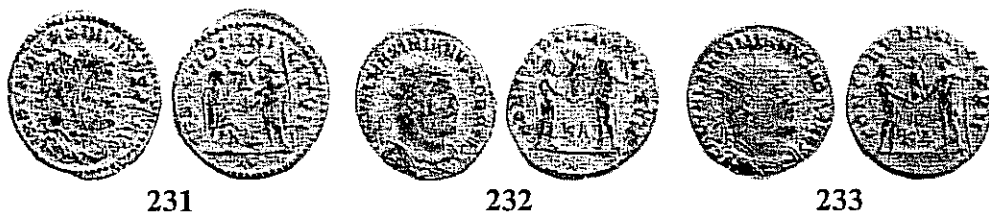
223

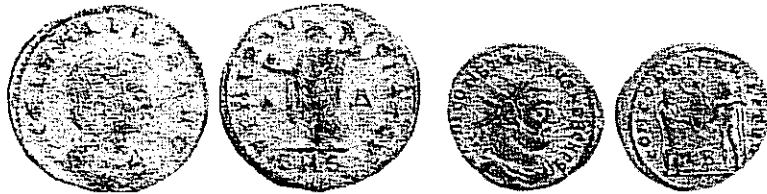

224

225

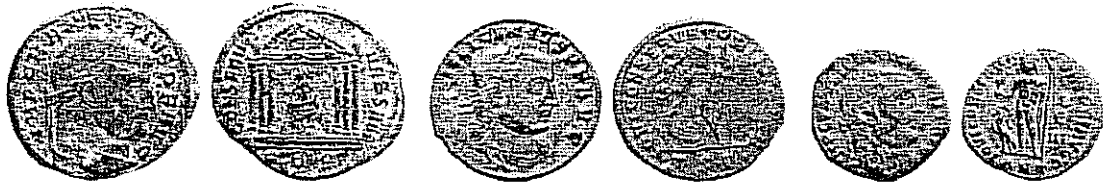
226

241

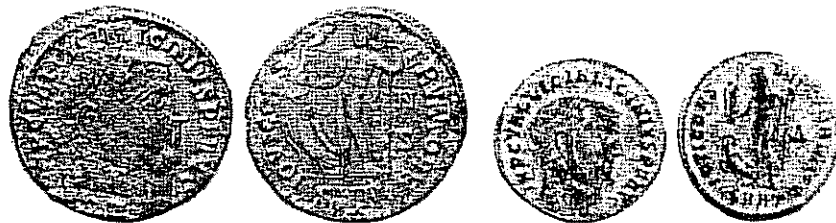
242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

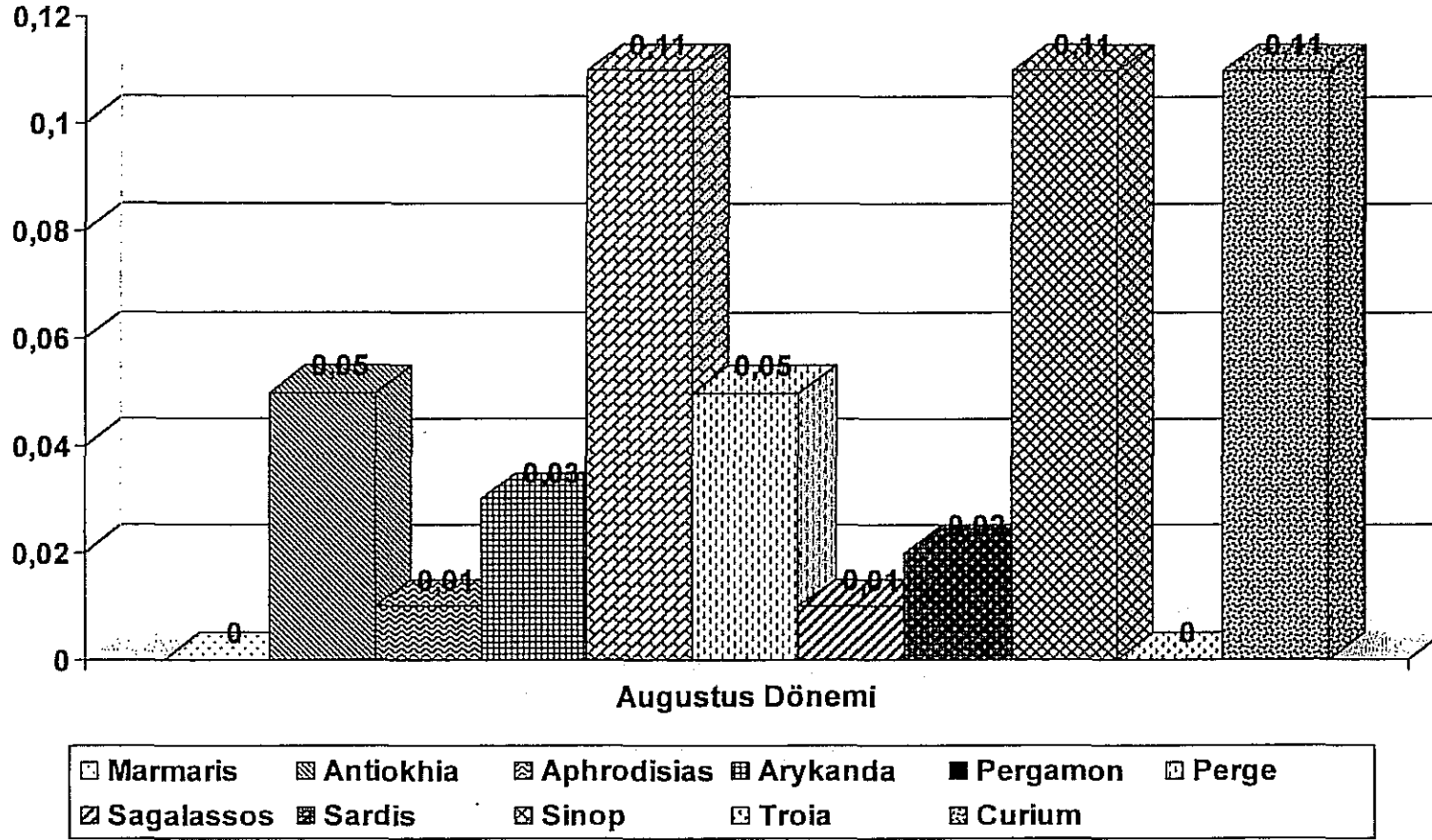
278

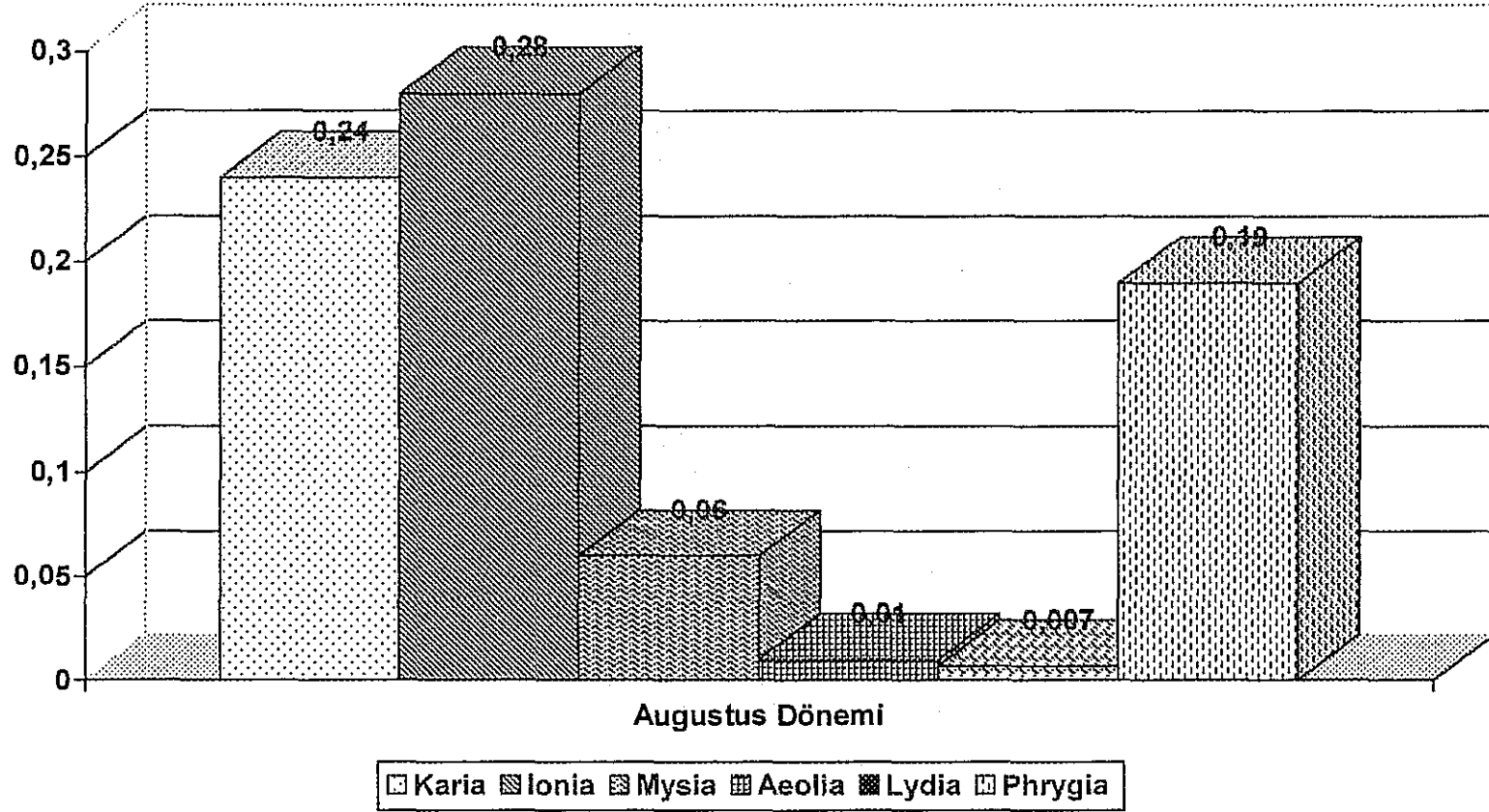
279

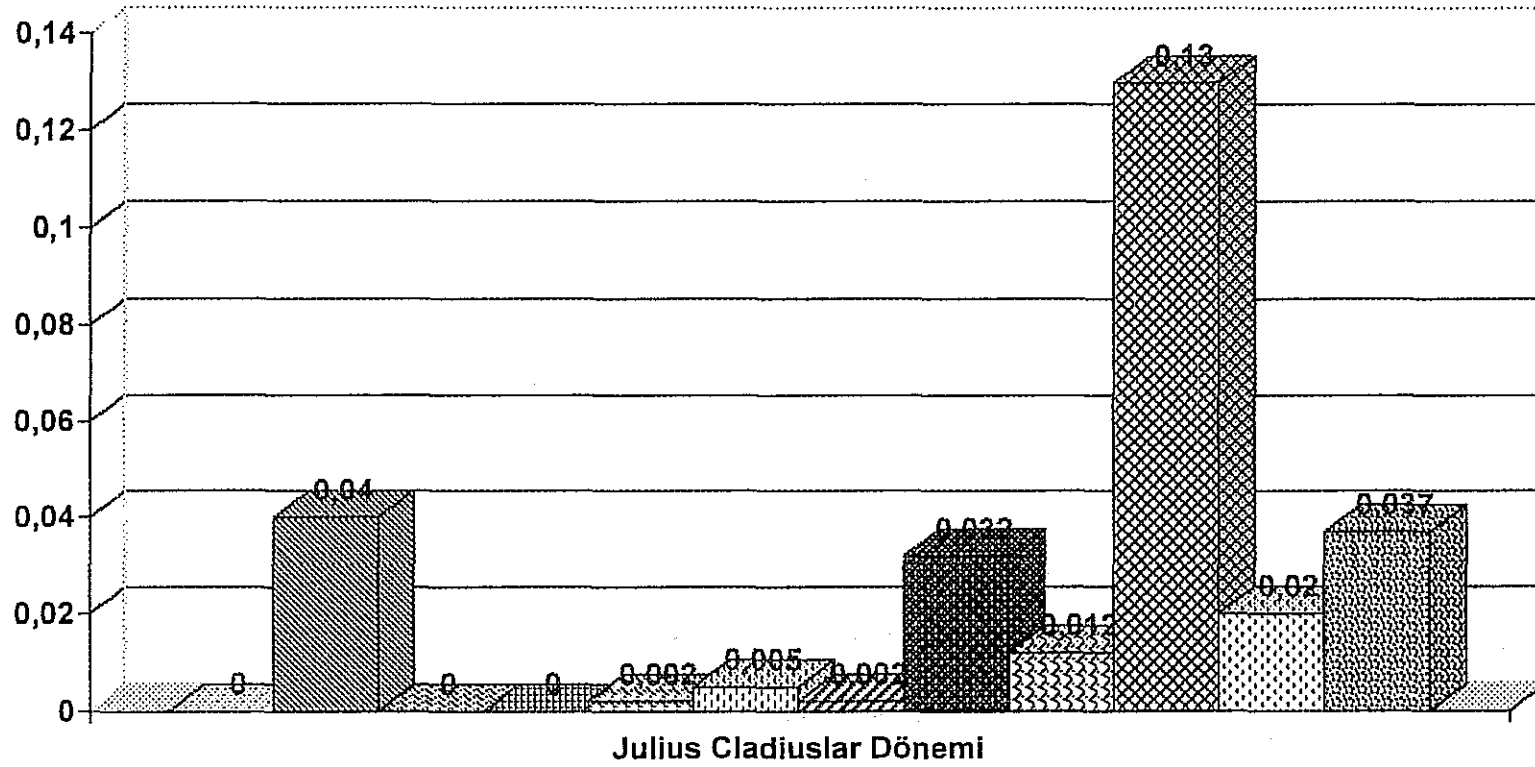
280

Grafik 1 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Augustus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

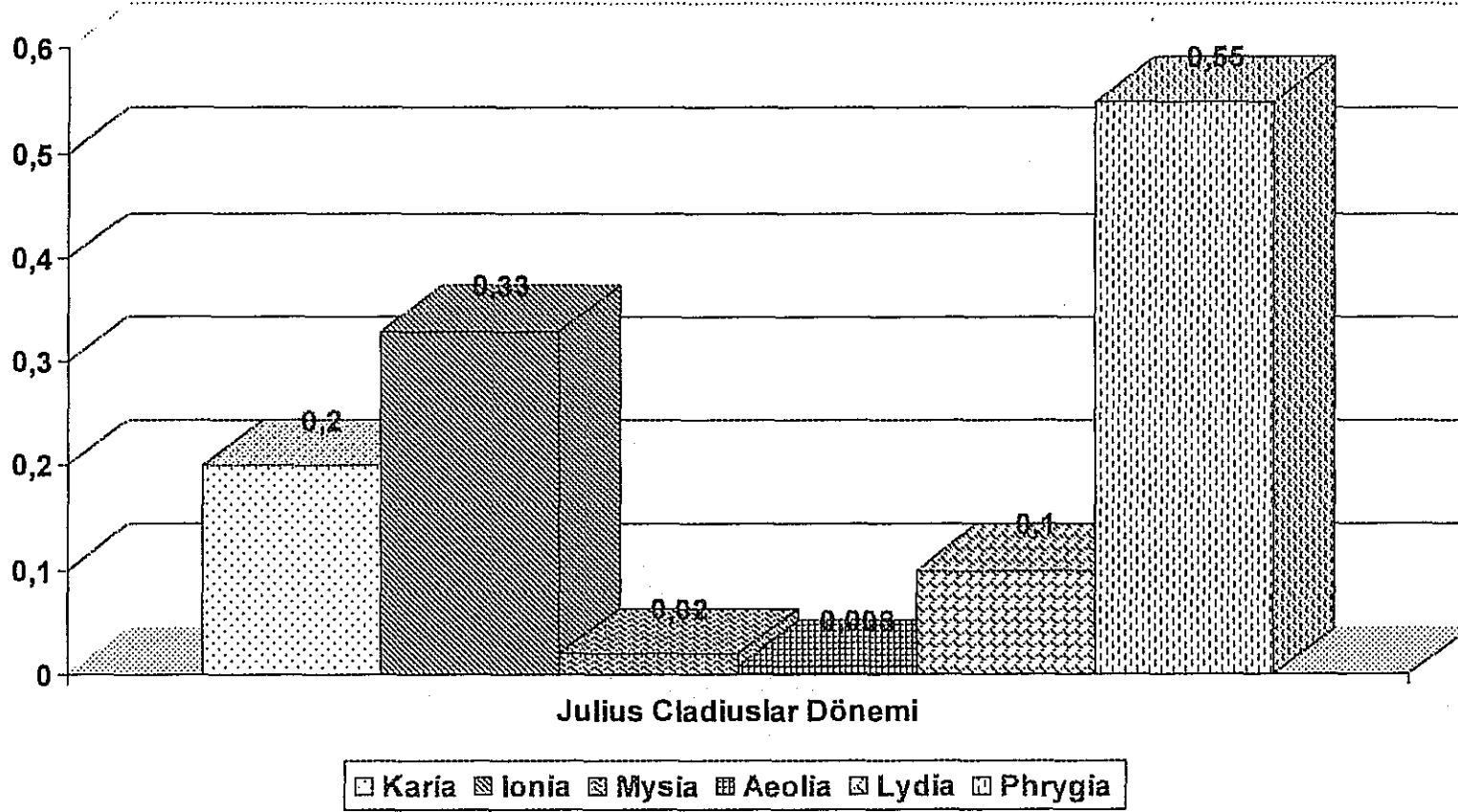

Grafik 2 : Karia, Ionia, Mysia, Aeolia, Lydia ve Phrygia Antik Bölgeleri içerisinde yer alan şehirlerin, Augustus Dönemi Roma şehir darphane basımlarının bölgesel olarak her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

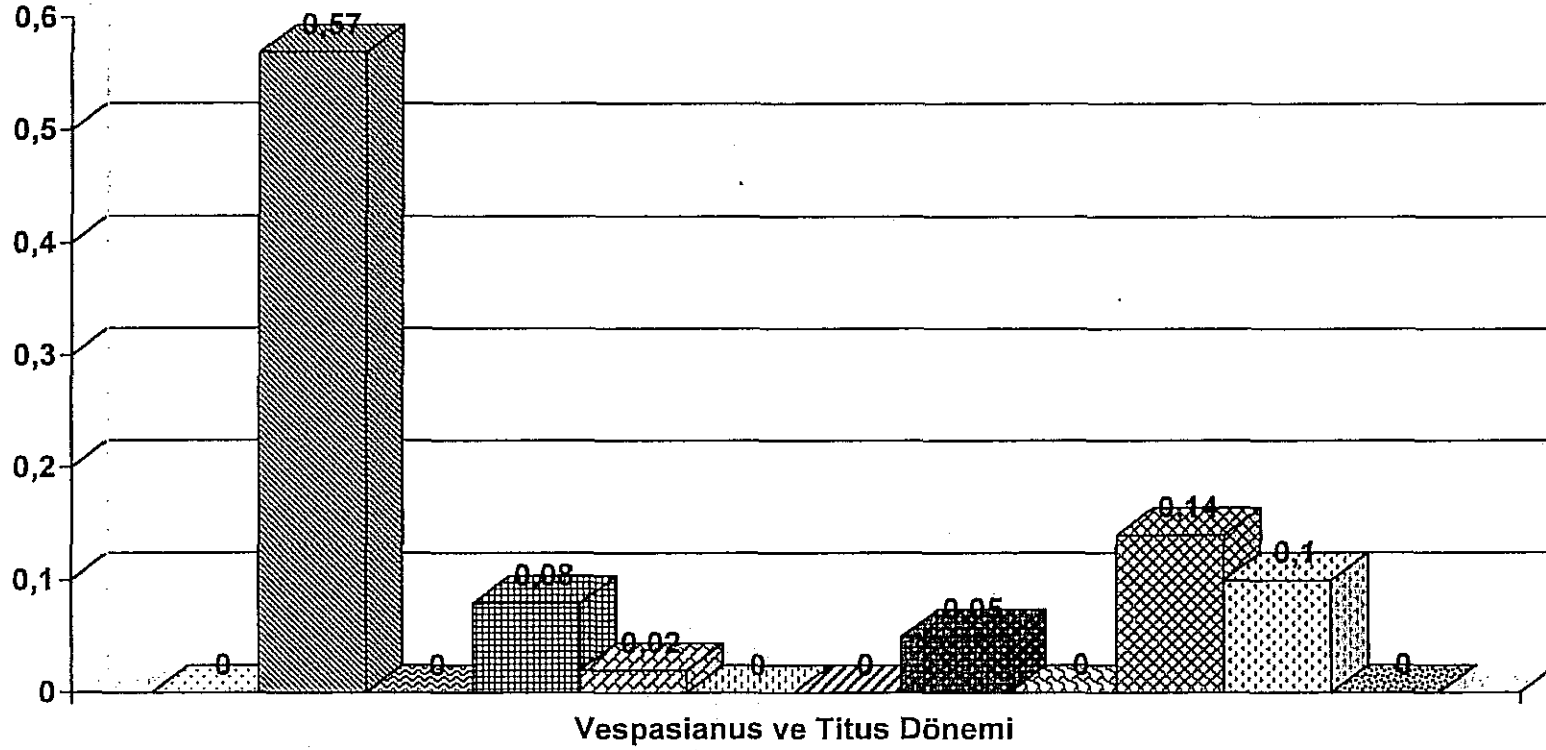

□ Marmaris	▨ Antiokhia	▩ Aphrodisias	▧ Arykanda	■ Pergamon	▤ Perge
▨ Sagalassos	▩ Sardis	▧ Side	▤ Sinop	▤ Troia	▩ Curium

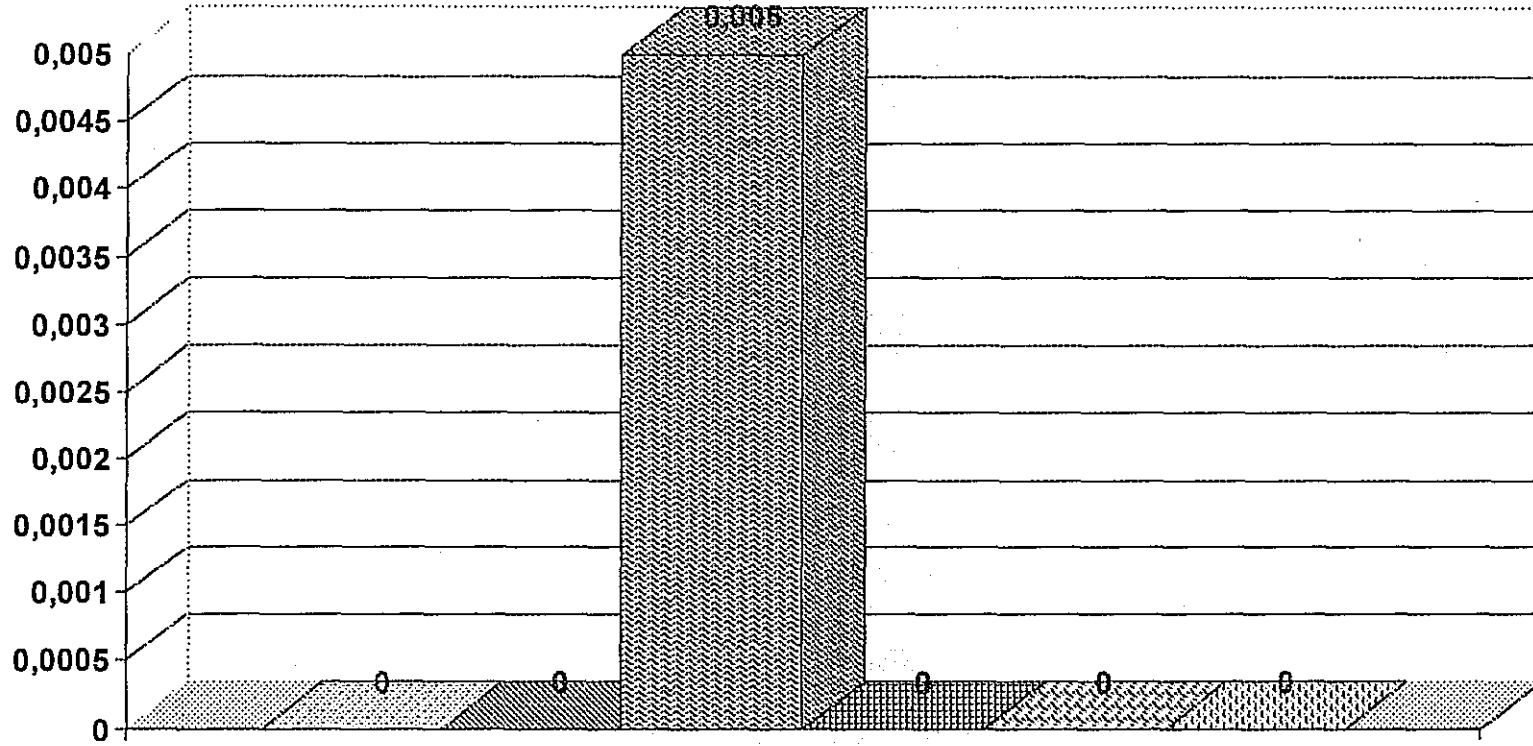
Grafik 3 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Julius Cladiuslar dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

Grafik 4 : Karia, Ionia, Mysia, Aeolia, Lydia ve Phrygia Antik Bölgeleri içerisinde yer alan şehirlerin, Julius Cladius Dönemi Roma şehir darphane basımlarının bölgesel olarak her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

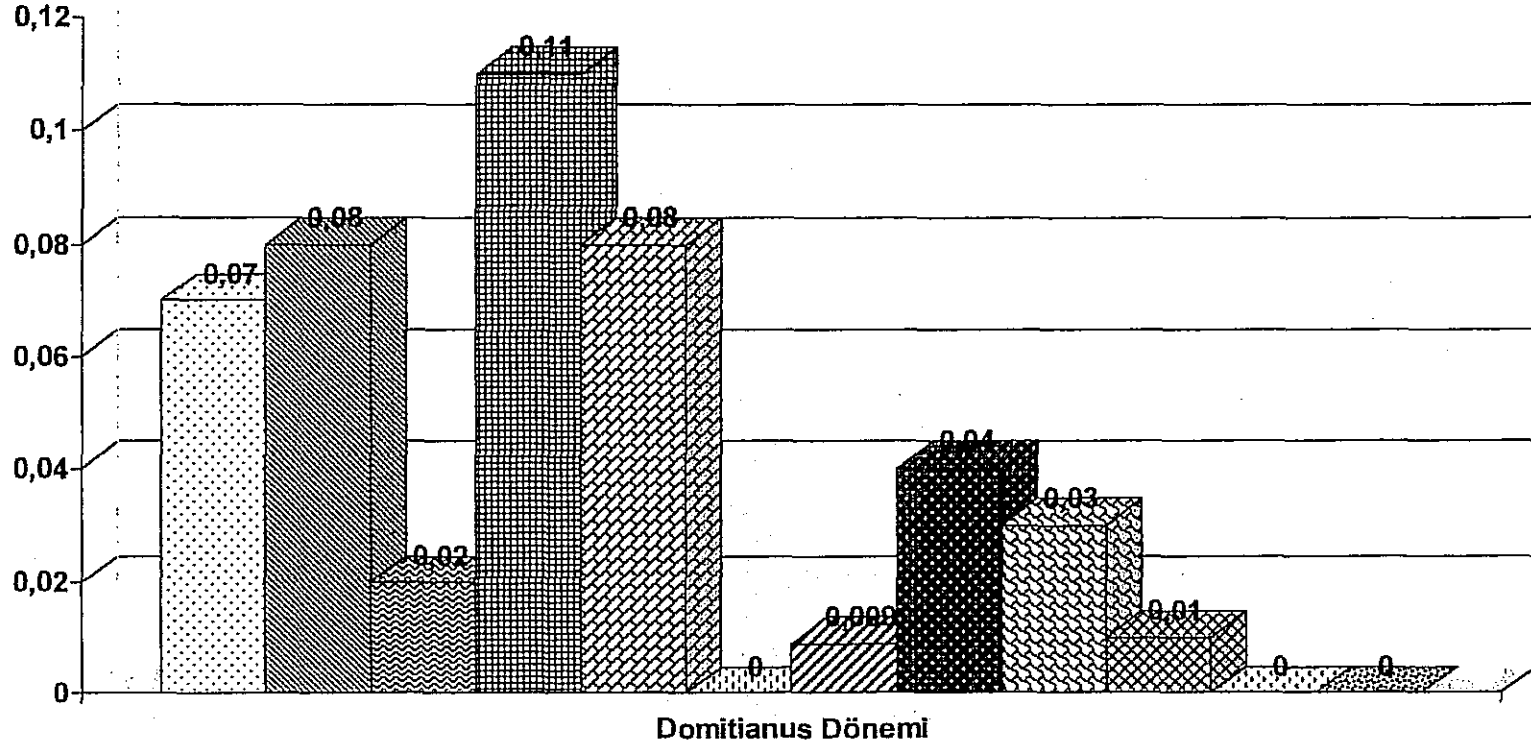
Grafik 5 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Vespasianus ve Titus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikkede kaybı grafiği.

Vespasianus ve Titus Dönemi

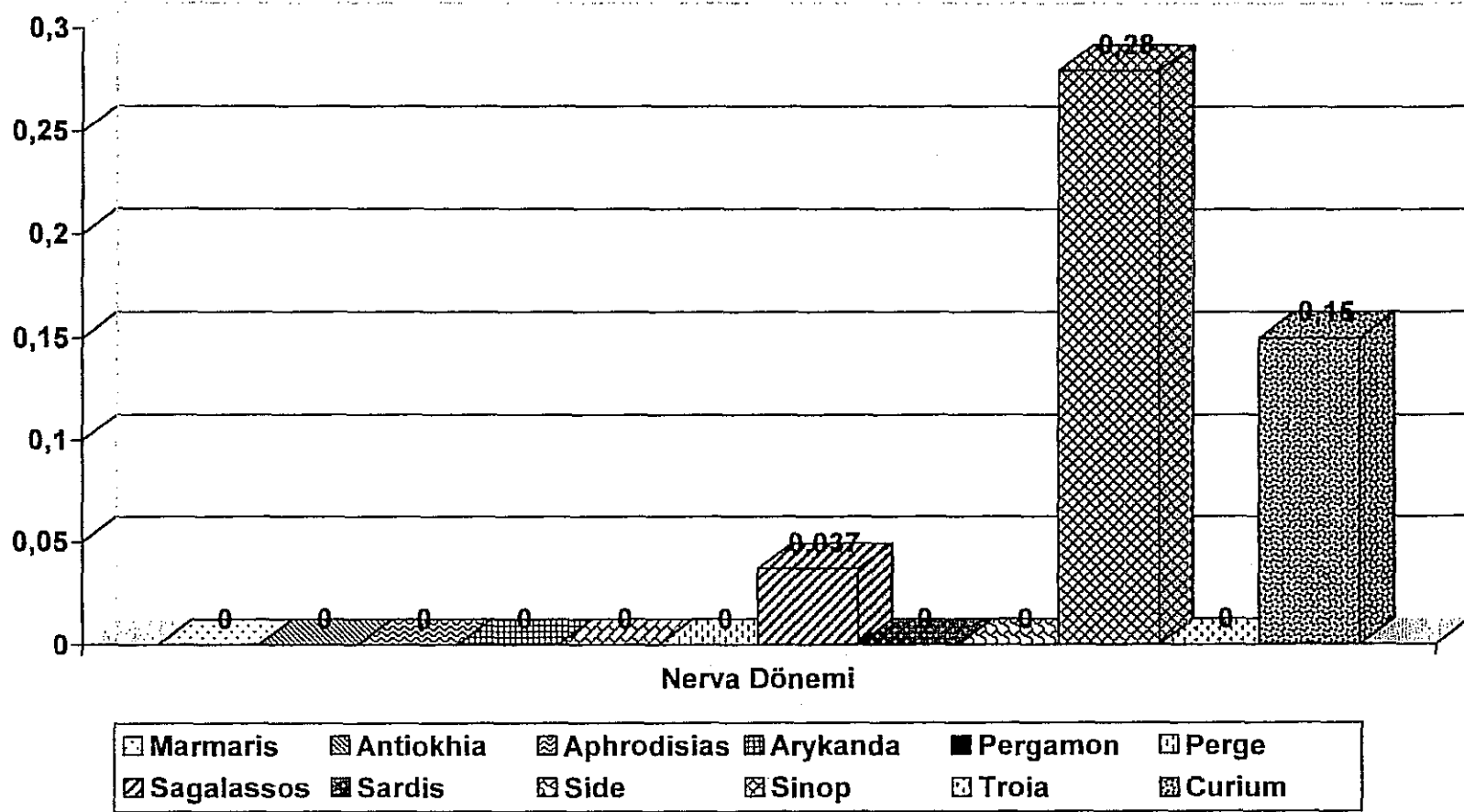
□ Karia □ Ionia □ Mysia □ Aeolia □ Lydia □ Phrygia

Grafik 6 : Karia, Ionia, Mysia, Aeolia, Lydia ve Phrygia Antik Bölgeleri içerisinde yer alan şehirlerin, Julius Cladius Dönemi Roma şehir darphane basımlarının bölgesel olarak her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

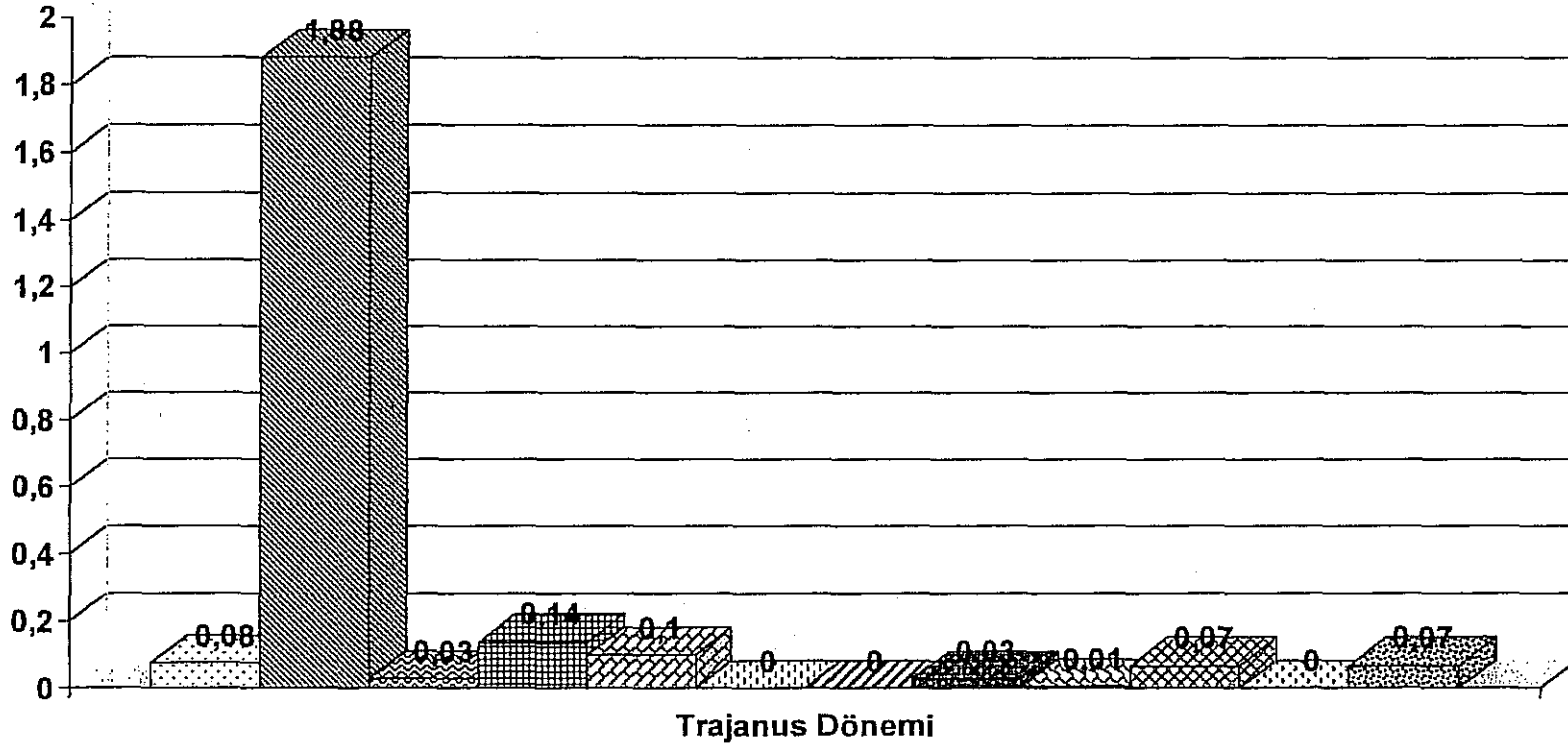

□ Marmaris	▨ Antiokhia	▩ Aphrodisias	▧ Arykanda	■ Pergamon	□ Perge	▨ Sagalassos
▩ Sardis	▨ Side	▩ Sinope	▧ Troia	▩ Curium		

Grafik 7 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Domitianus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

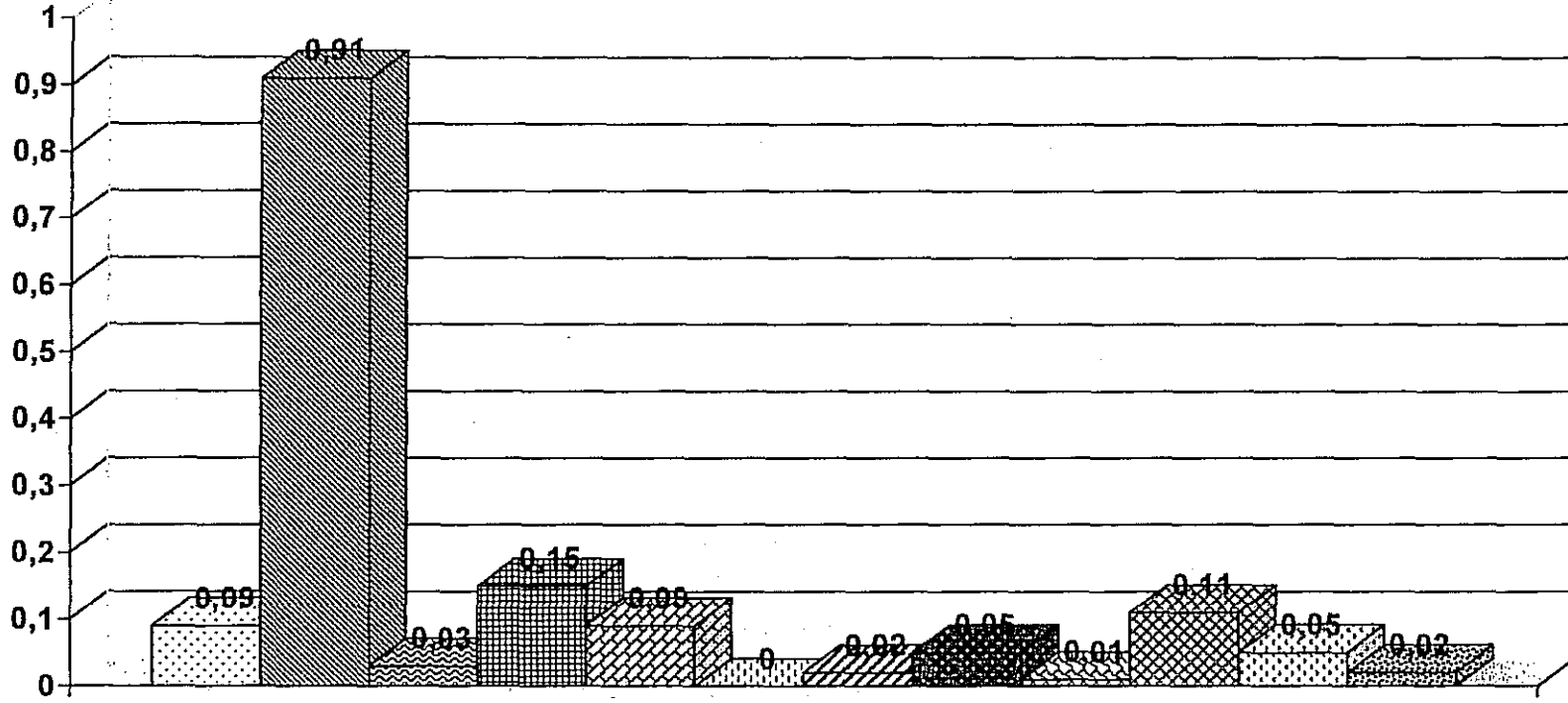

Grafik 8 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Nerva dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

□ Marmaris	▨ Antiokhia	▩ Aphrodisias	▧ Arykanda	■ Pergamon	▤ Perge
▨ Sagalassos	▩ Sardis	▧ Side	▤ Sinop	▥ Troia	▦ Curium

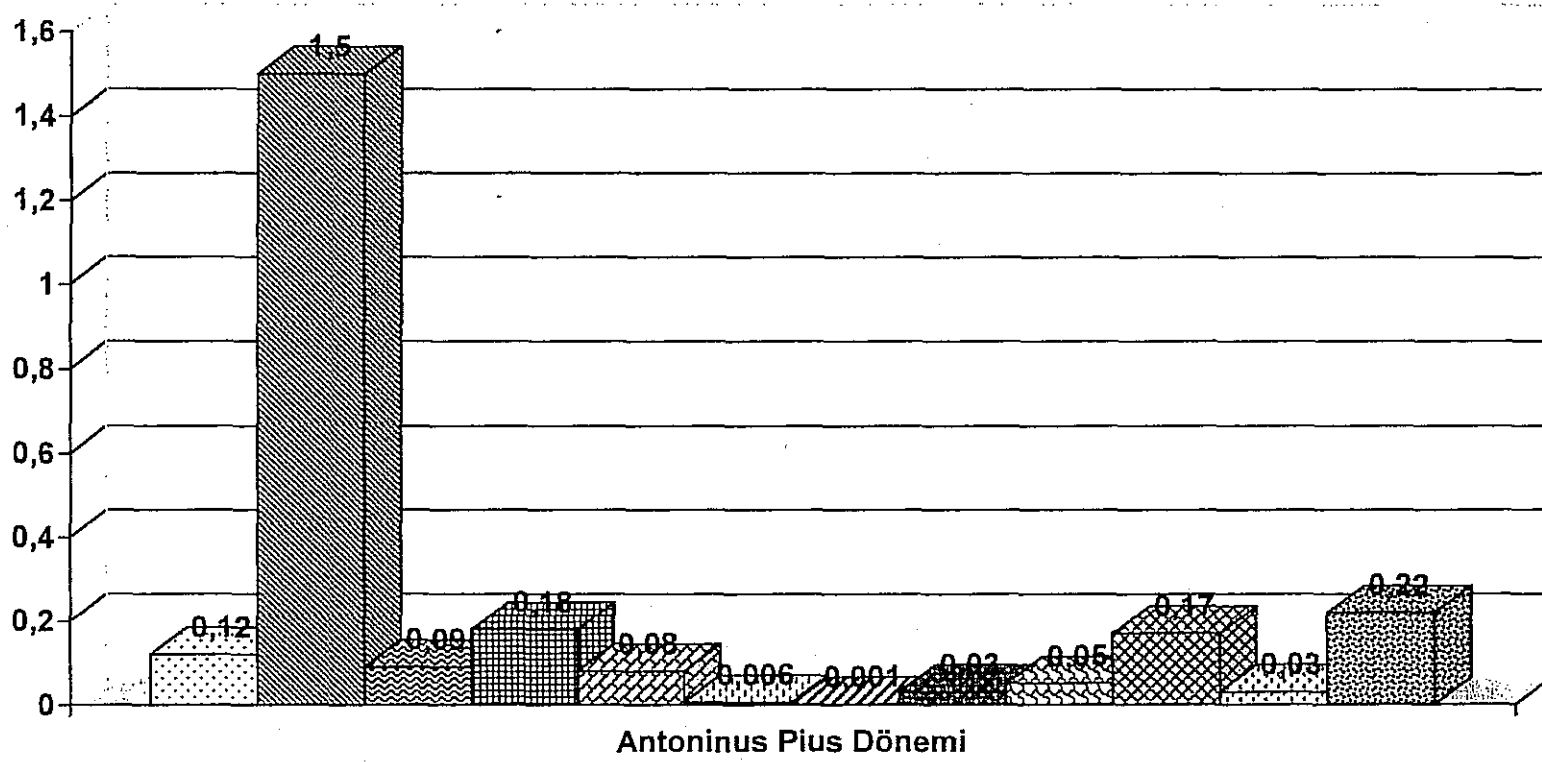
Grafik 9 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Trajanus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikkede kaybı grafiği.

Hadrianus Dönemi

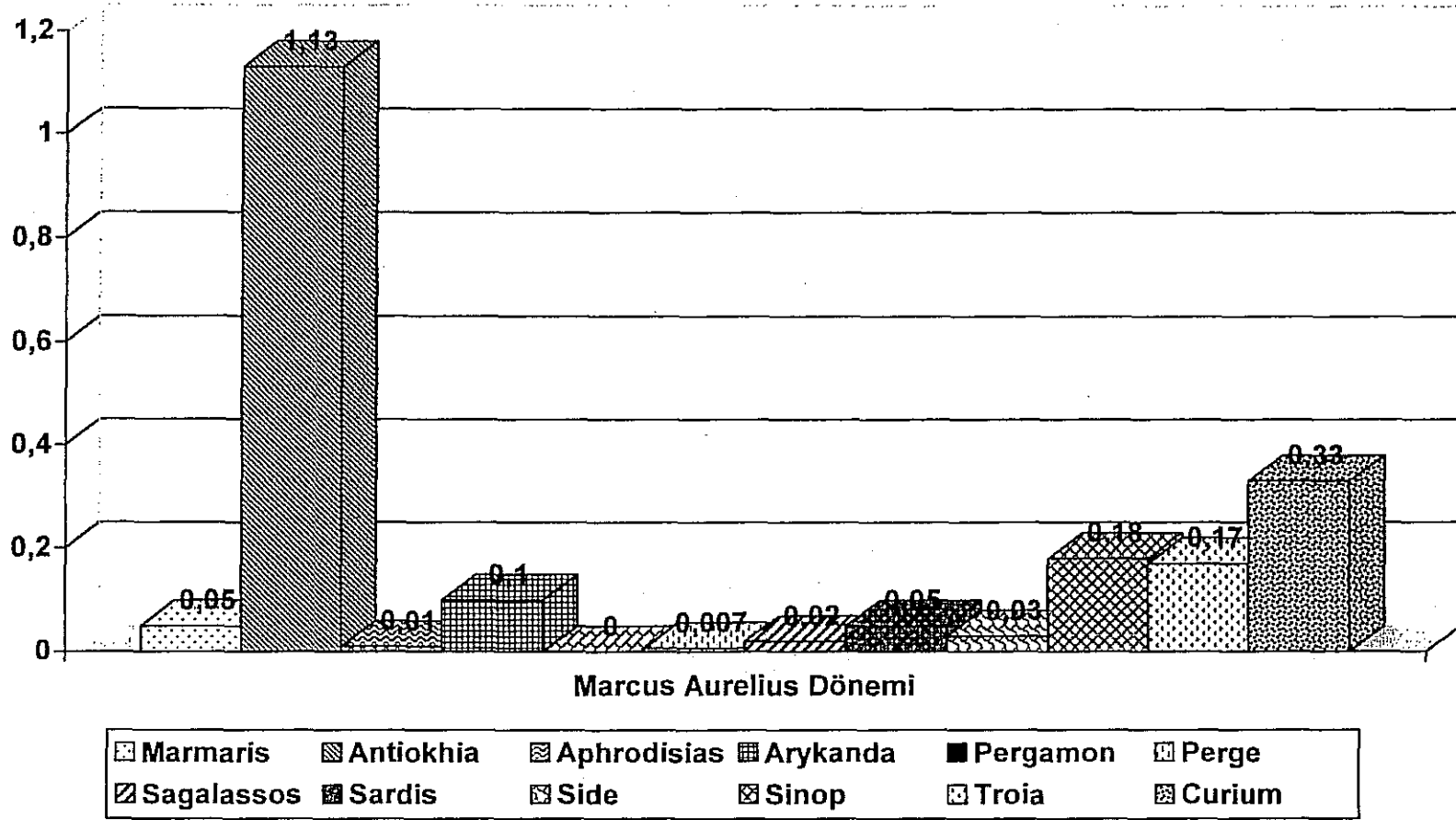
■ Marmaris	■ Antiokhia	■ Aphrodisias	■ Arykanda	■ Pergamon	■ Perge
■ Sagalassos	■ Sardis	■ Side	■ Sinop	■ Troia	■ Curium

Grafik 10 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Hadrianus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

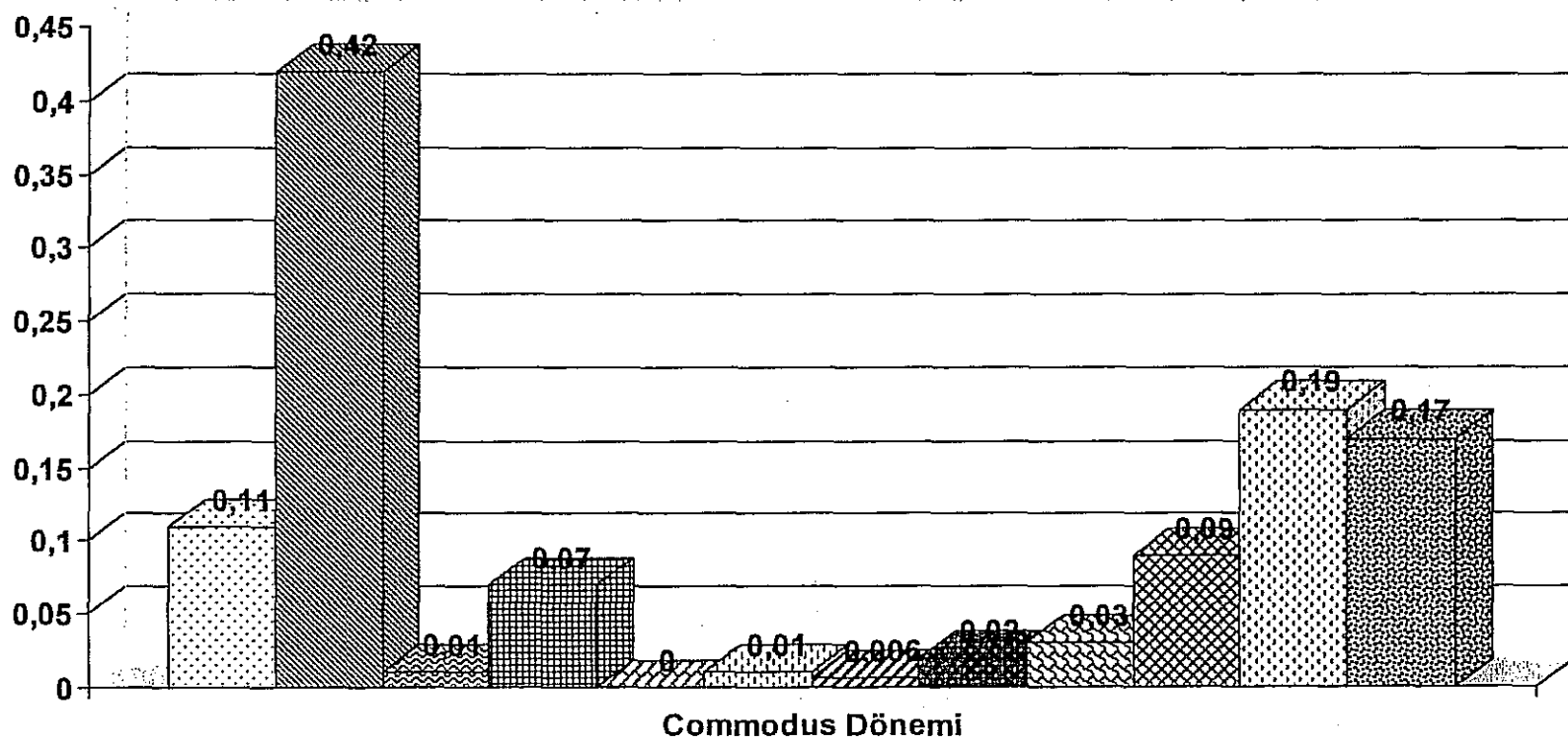

□ Marmaris	▨ Antiokhia	▩ Aphrodisias	▧ Arykanda	■ Pergamon	▤ Perge
▨ Sagalassos	▩ Sardis	▧ Side	▤ Sinop	▤ Troia	▩ Curium

Grafik 11 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Antoninus Pius dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

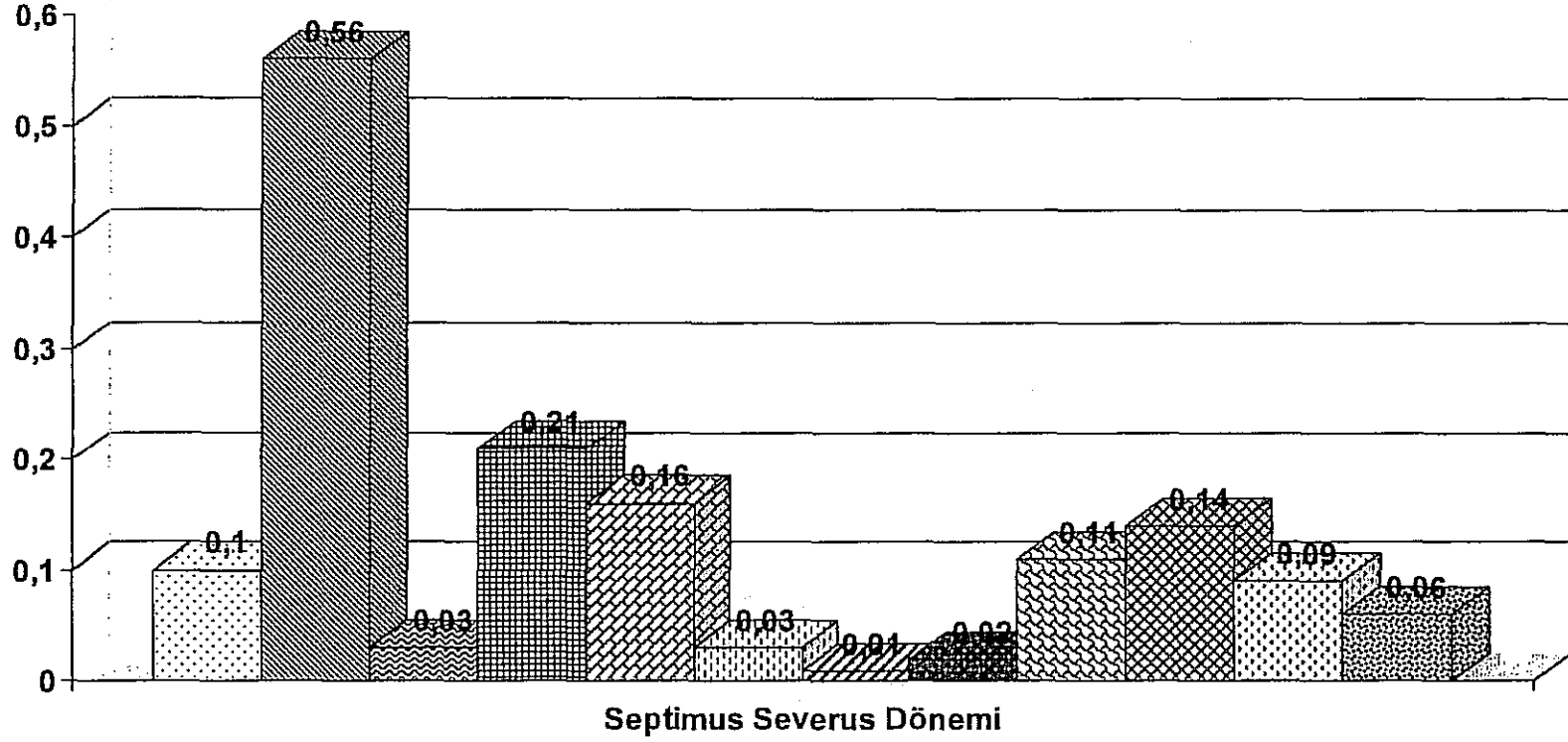

Grafik 12 : Marmaris Müzesi, Antiochia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Marcus Aurelius dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

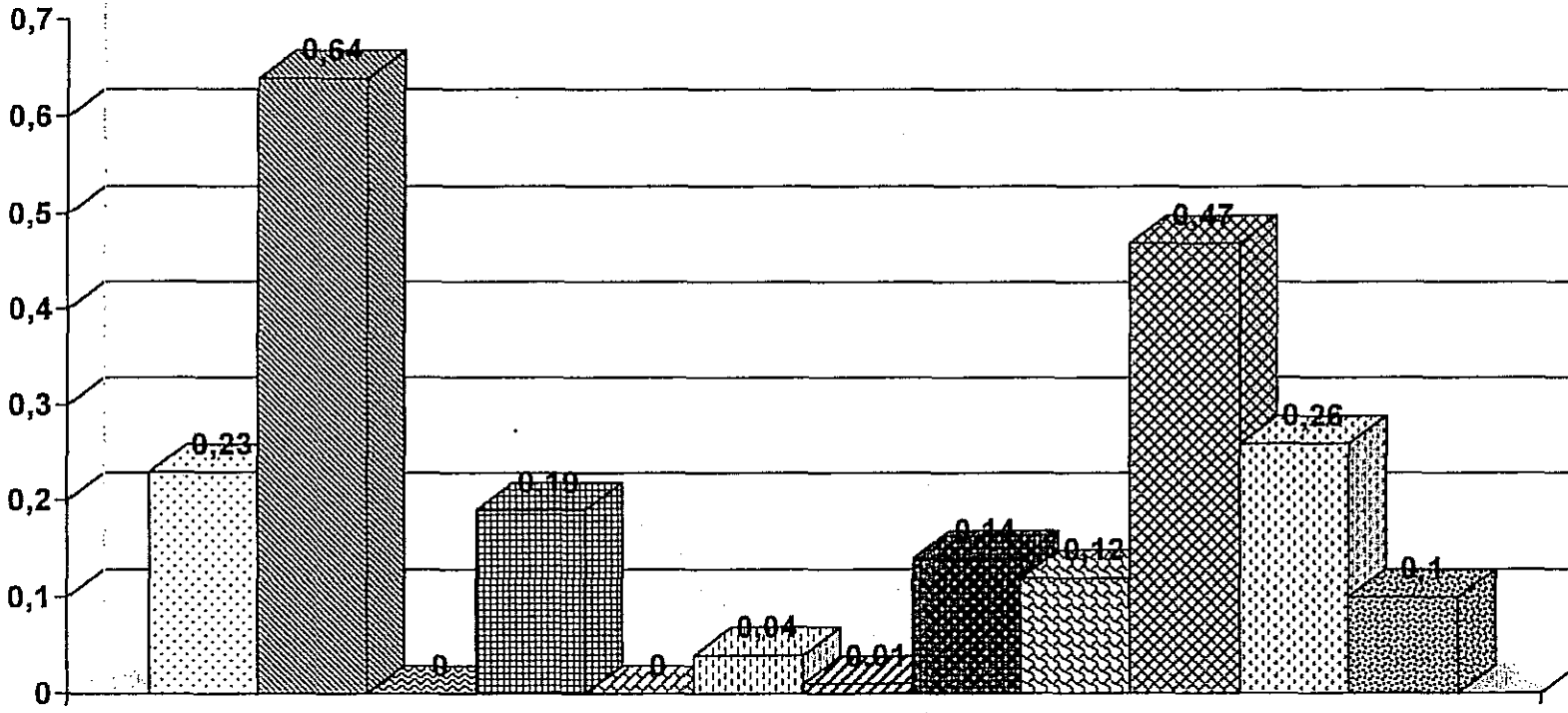
□ Marmaris	□ Antiokhia	□ Aphrodisias	□ Arykanda	■ Pergamon	□ Perge
□ Sagalassos	□ Sardis	□ Side	□ Sinop	□ Troia	□ Curium

Grafik 13 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Marcus Aurelius dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

■ Marmaris	■ Antiokhia	■ Aphrodisias	■ Arykanda	■ Pergamon	■ Perge
■ Sagalassos	■ Sardis	■ Side	■ Sinop	■ Troia	■ Curium

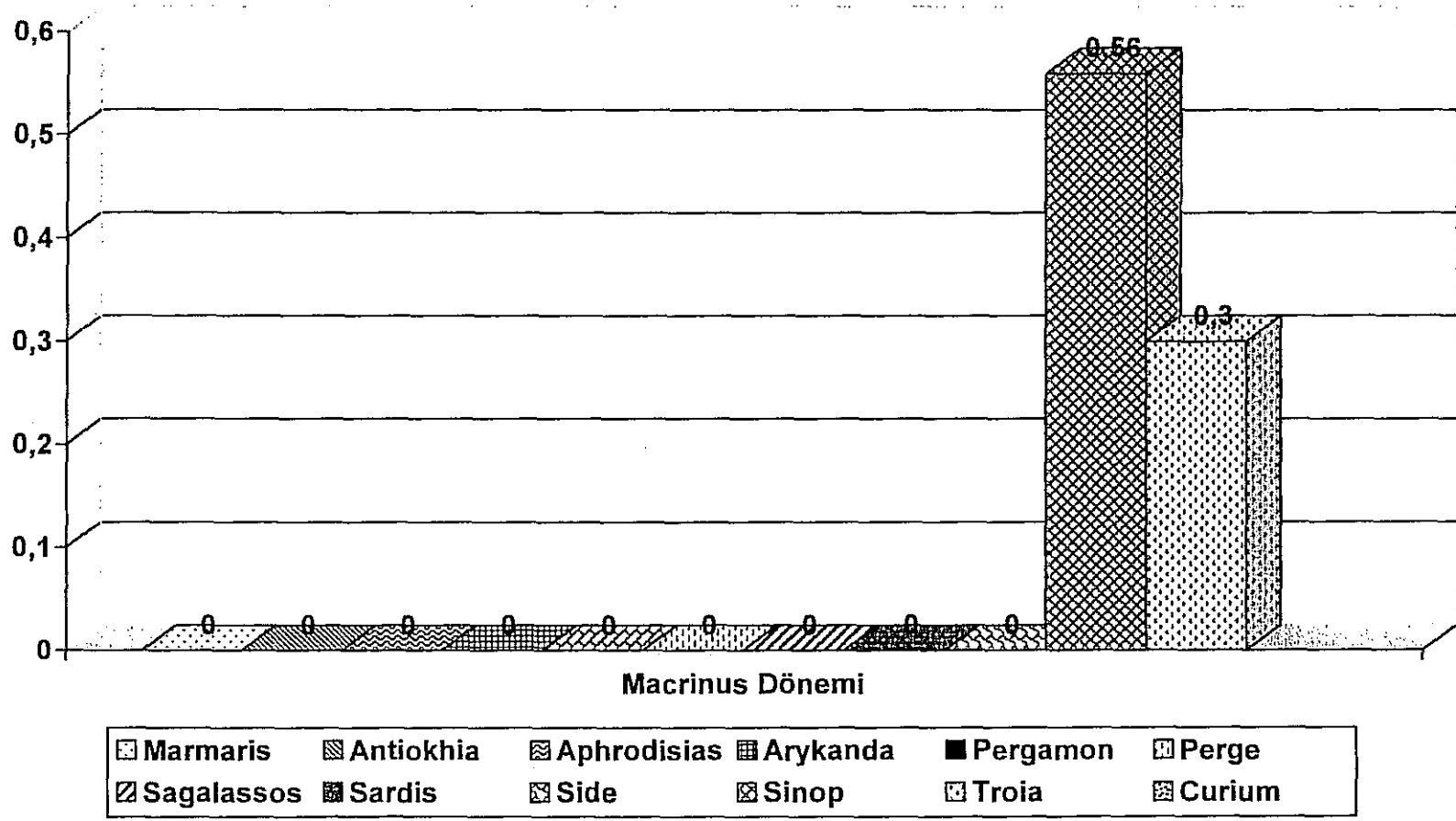
Grafik 14 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Septimus Severus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

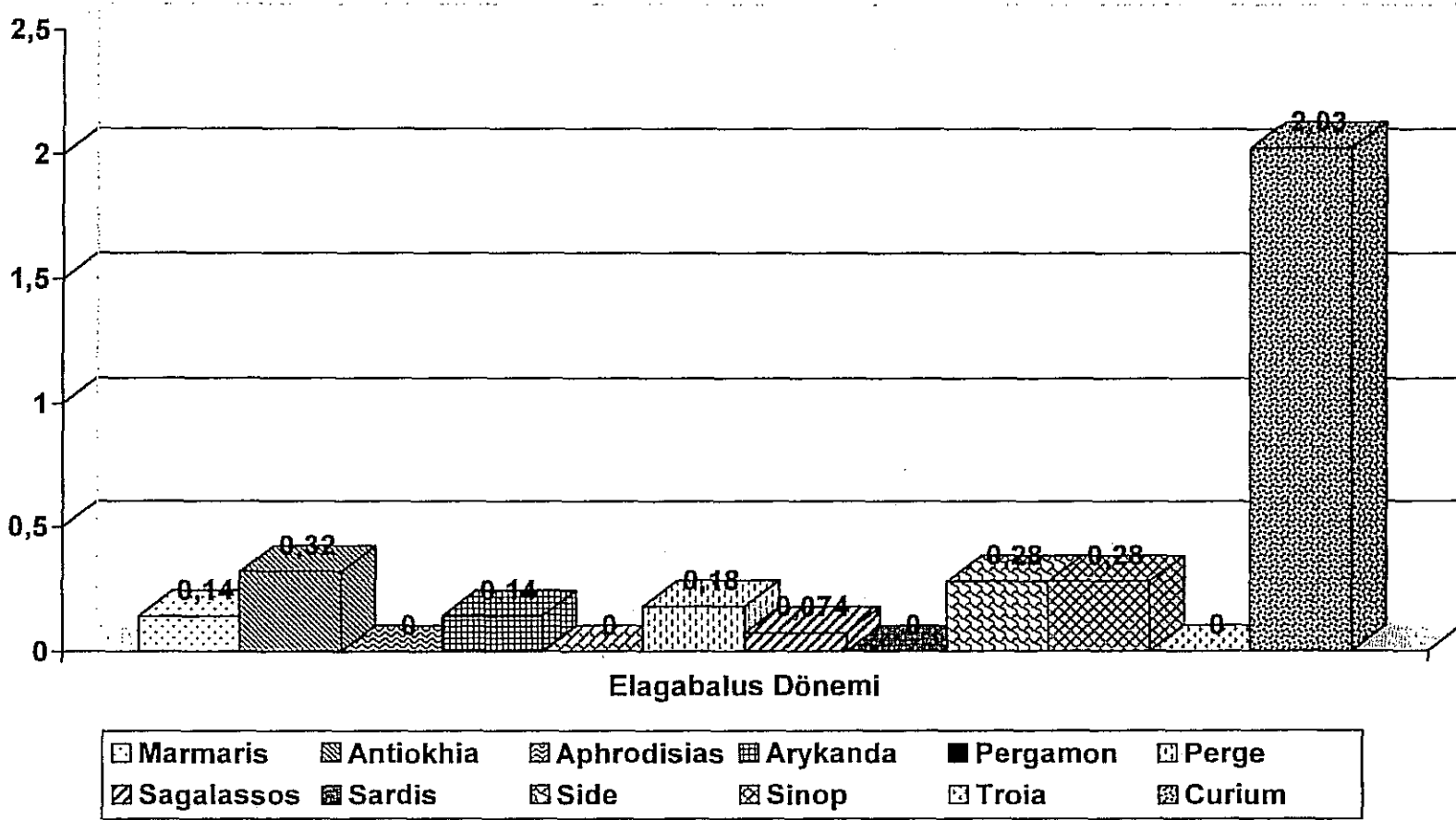
Caracalla Dönemi

■ Marmaris	■ Antiokhia	■ Aphrodisias	■ Arykanda	■ Pergamon	■ Perge
■ Sagalassos	■ Sardis	■ Side	■ Sinop	■ Troia	■ Curium

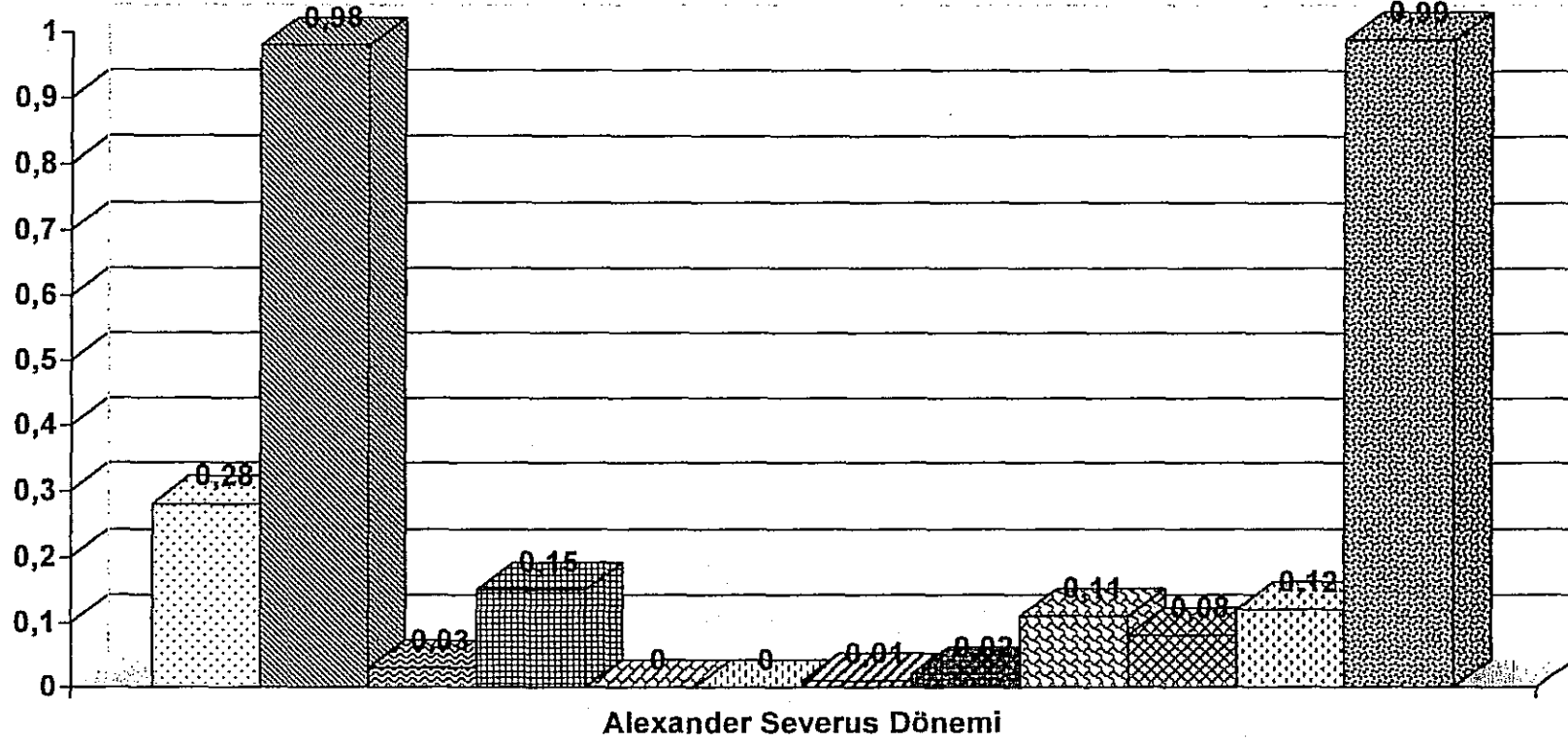
Grafik 15 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Caracalla dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

Grafik 16 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Macrinus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

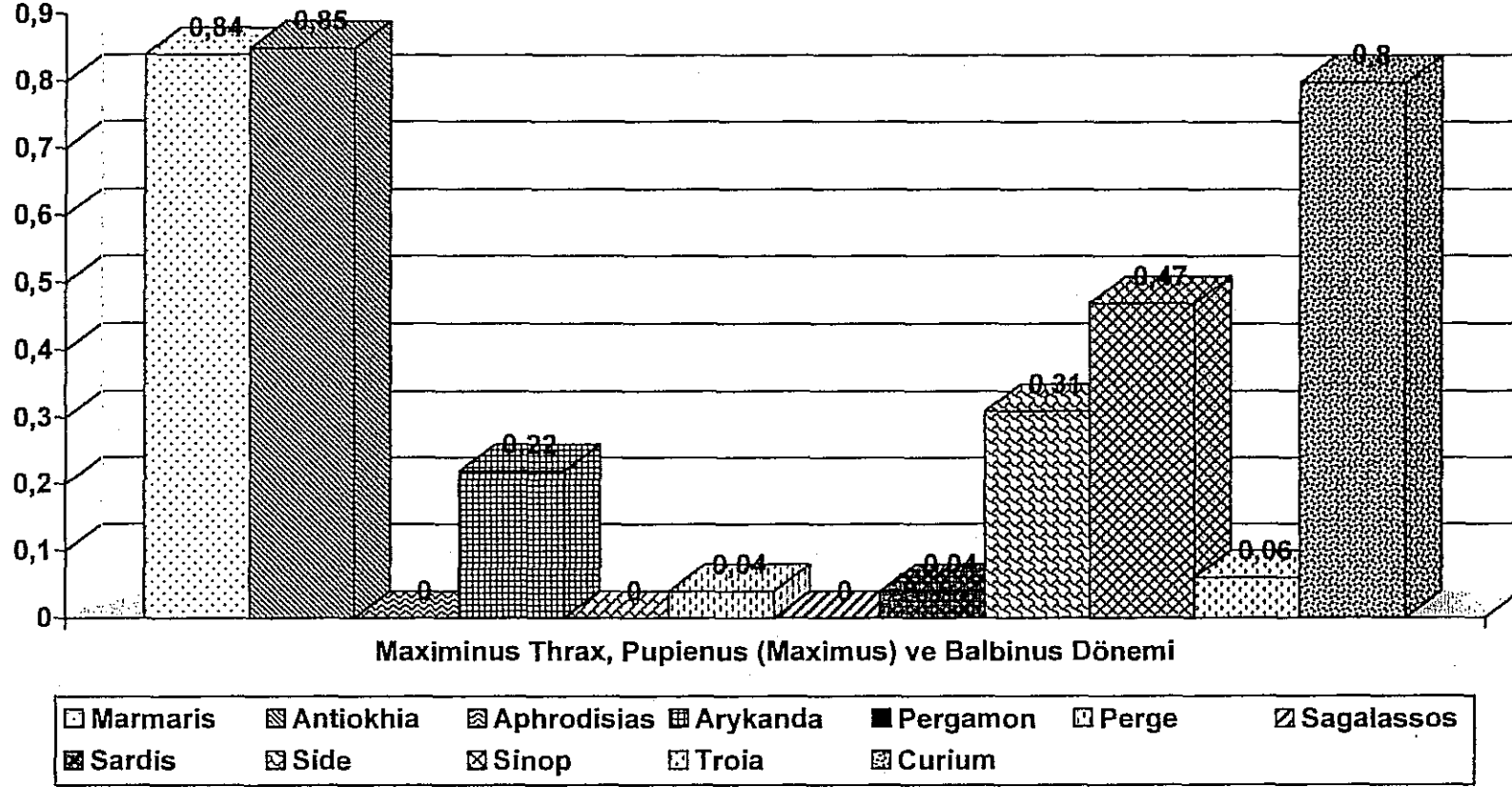

Grafik 17 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Elagabalus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

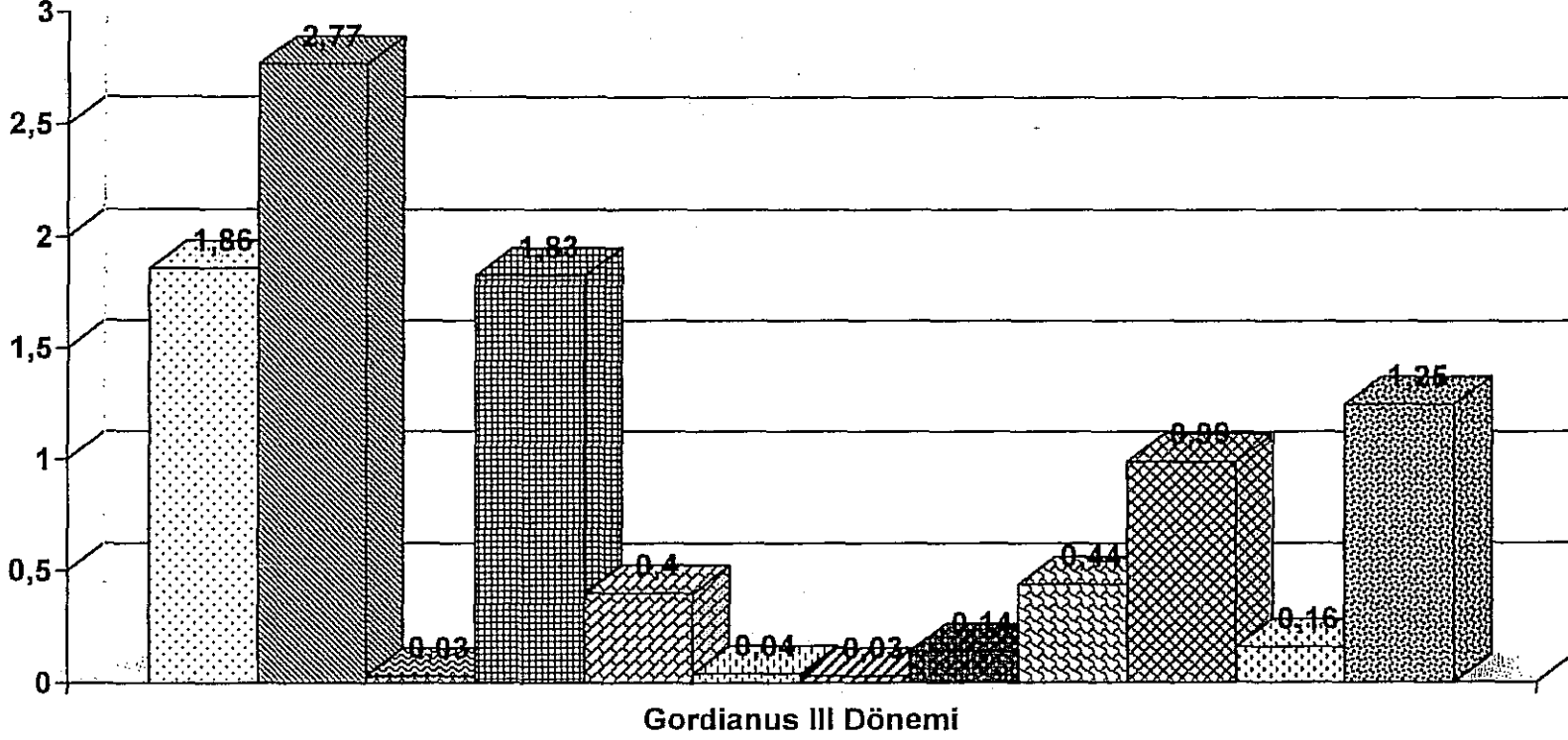

■ Marmaris	■ Antiokhia	■ Aphrodisias	■ Arykanda	■ Pergamon	■ Perge
■ Sagalassos	■ Sardis	■ Side	■ Sinop	■ Troia	■ Curium

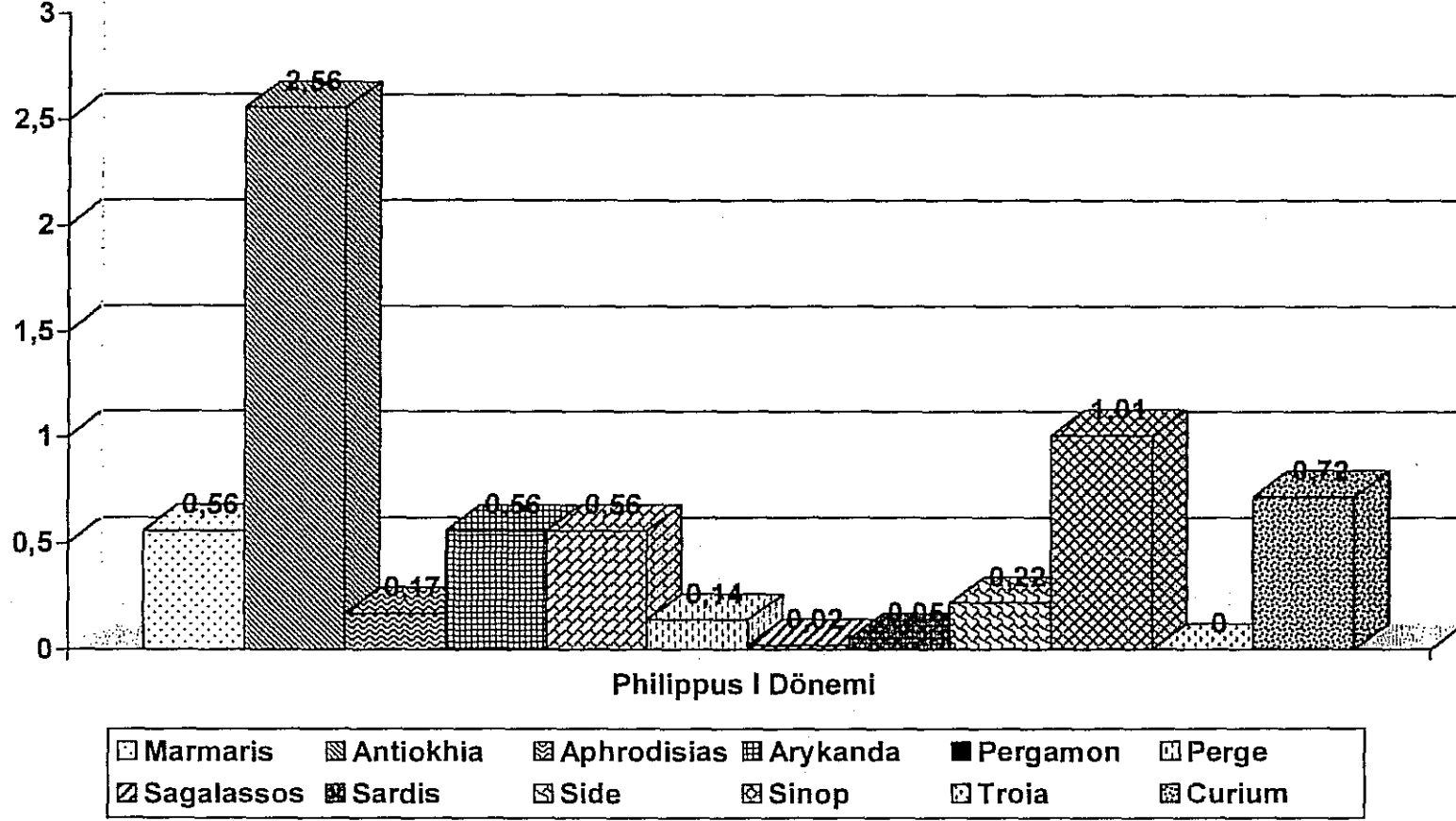
Grafik 18 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Alexander Severus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

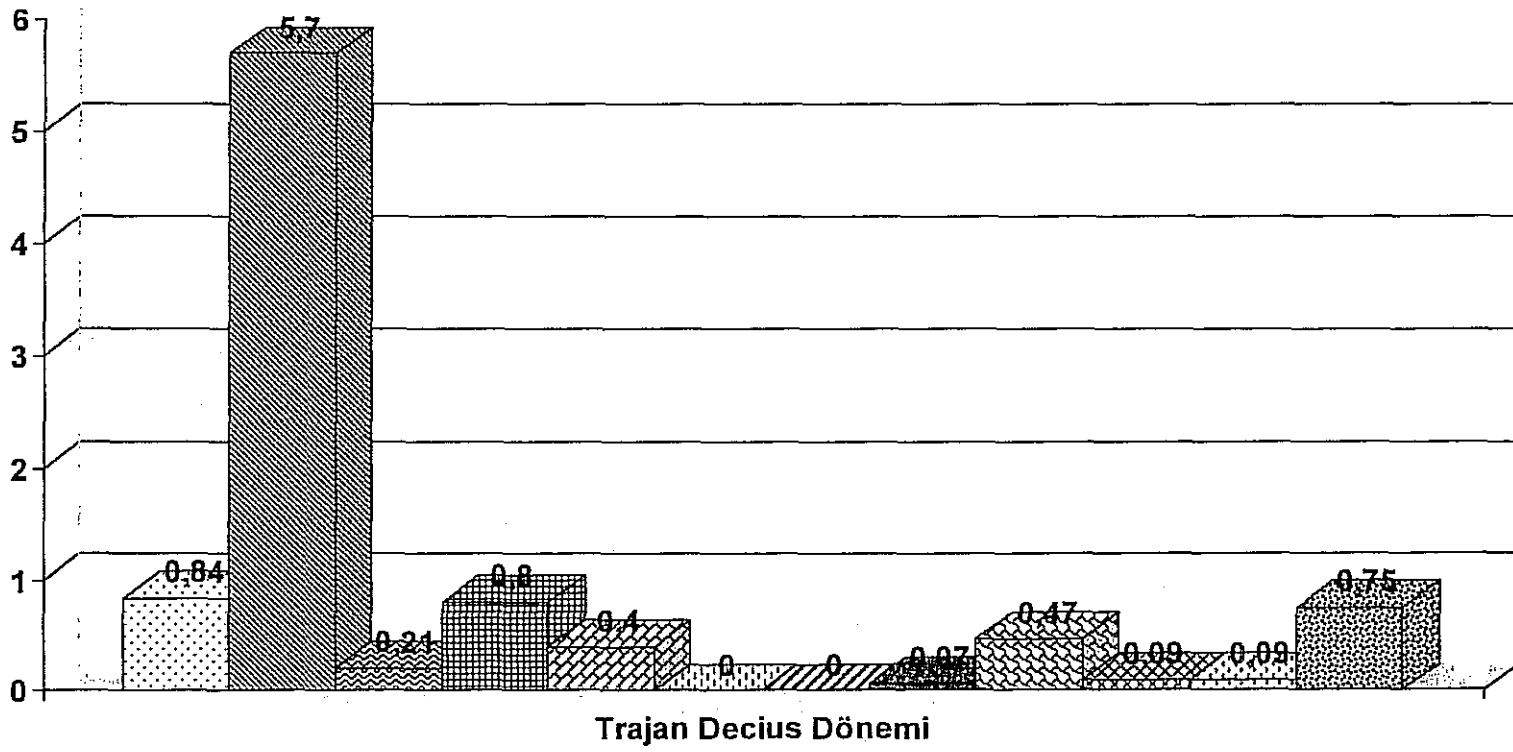
Grafik 19 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Maximinus Thrax, Pupienus (Maximus) ve Balbinus Dönemi dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği

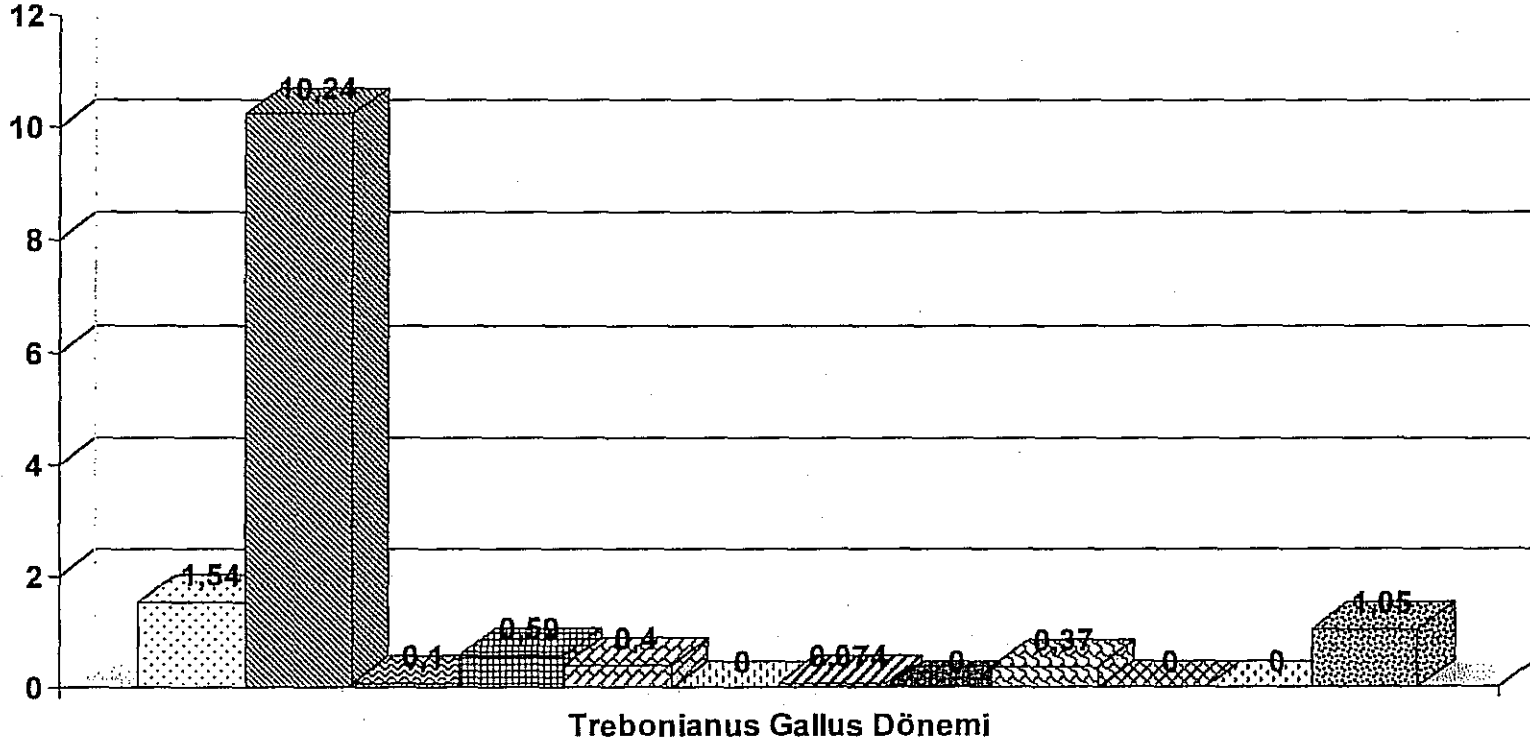
Grafik 20 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Gordianus III dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği

Grafik 21 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side, Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Philipus I dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği

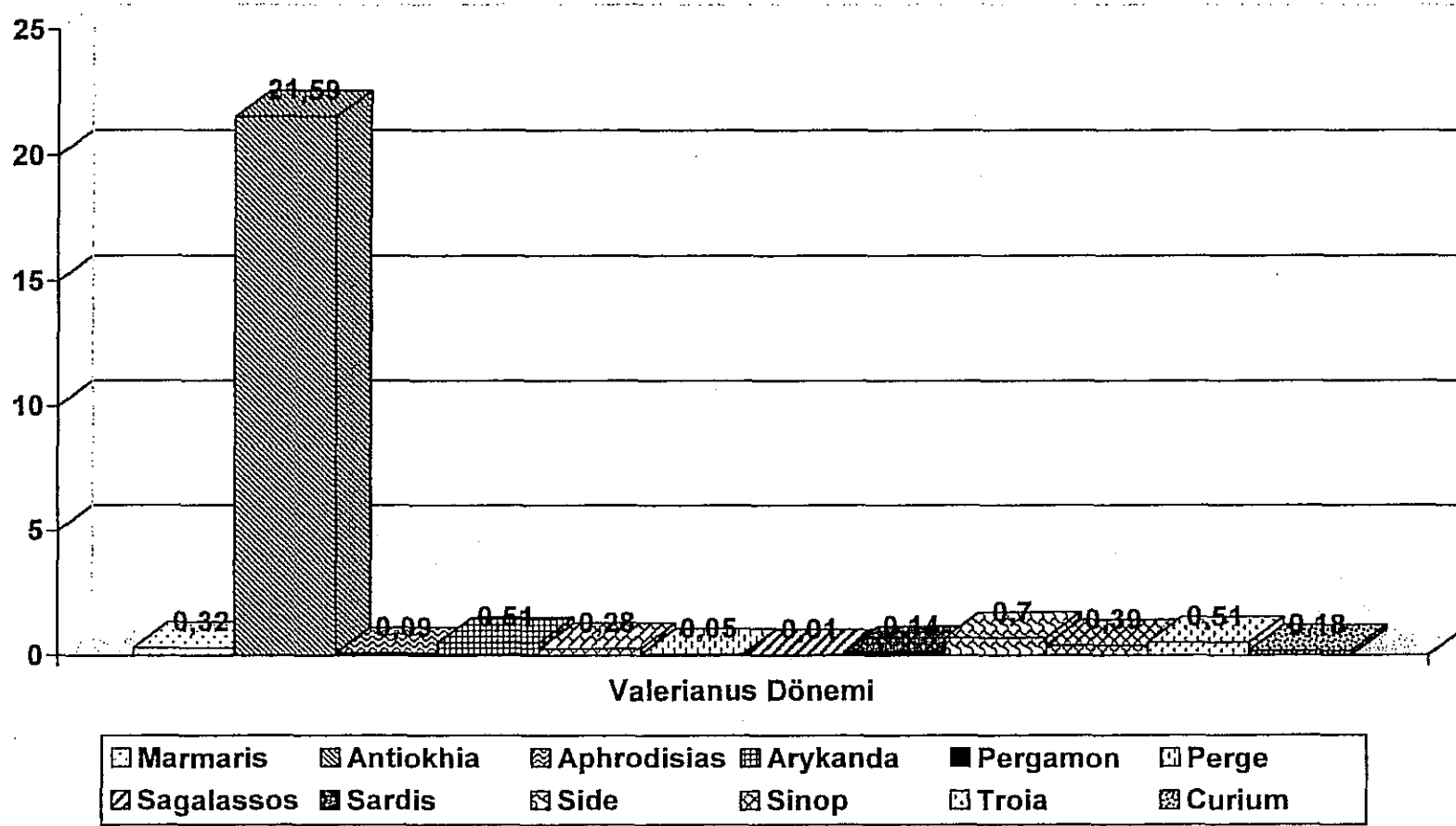

Grafik 22: Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Trajan Decius dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği

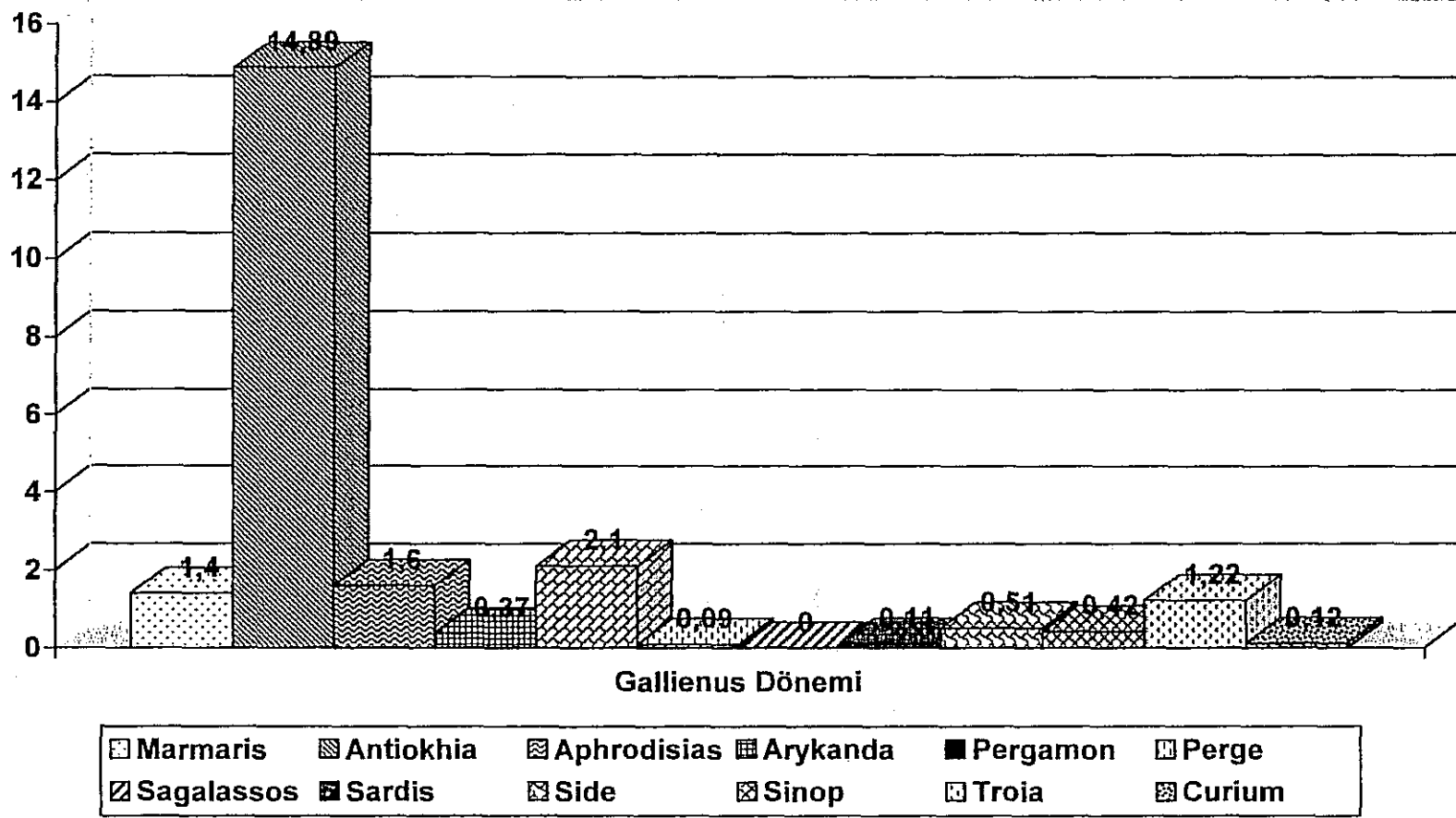

■ Marmaris	■ Antiokhia	■ Aphrodisias	■ Arykanda	■ Pergamon	■ Perge
■ Sagalassos	■ Sardis	■ Side	■ Sinop	■ Troia	■ Curium

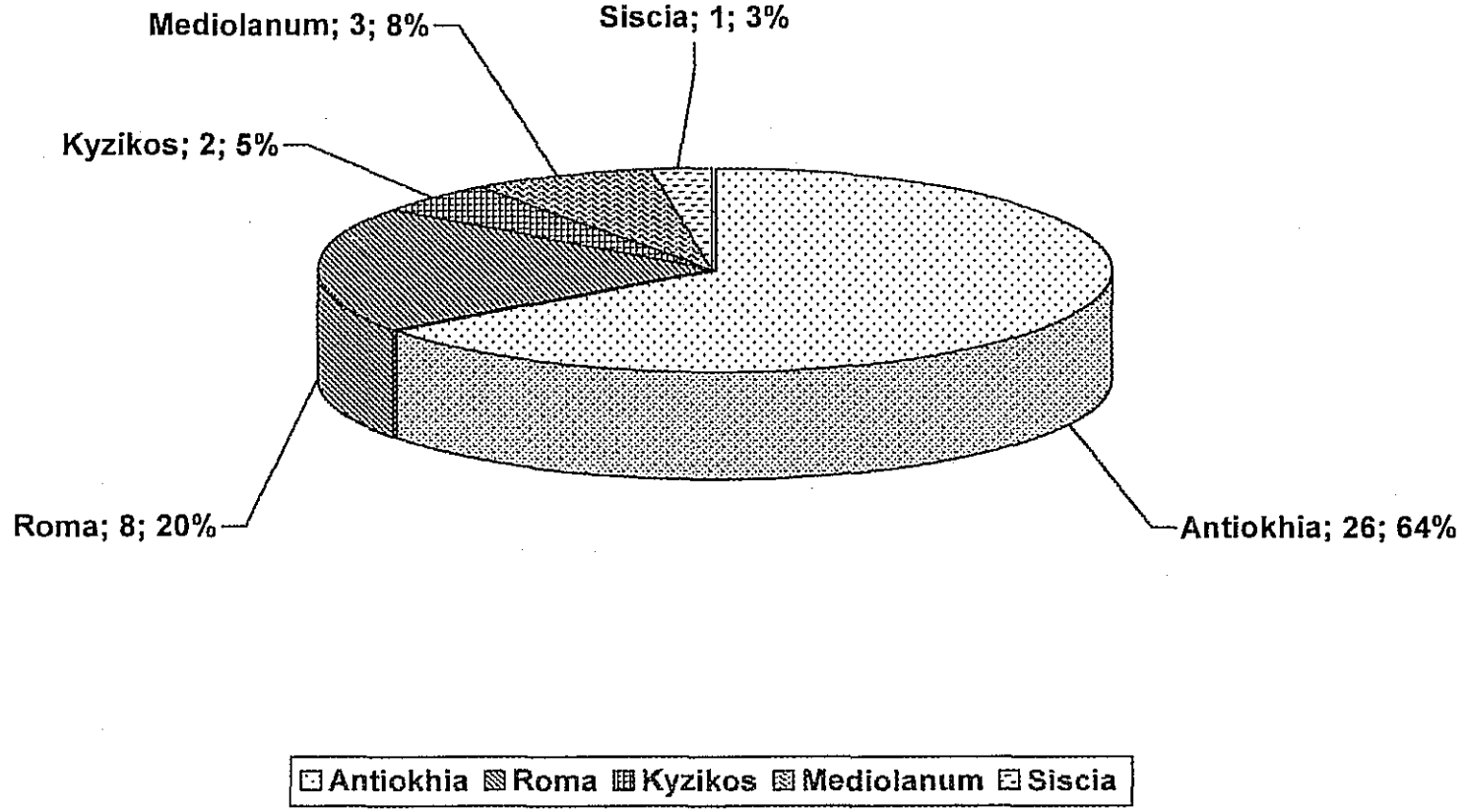
Grafik 23: Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Trebonianus Gallus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği

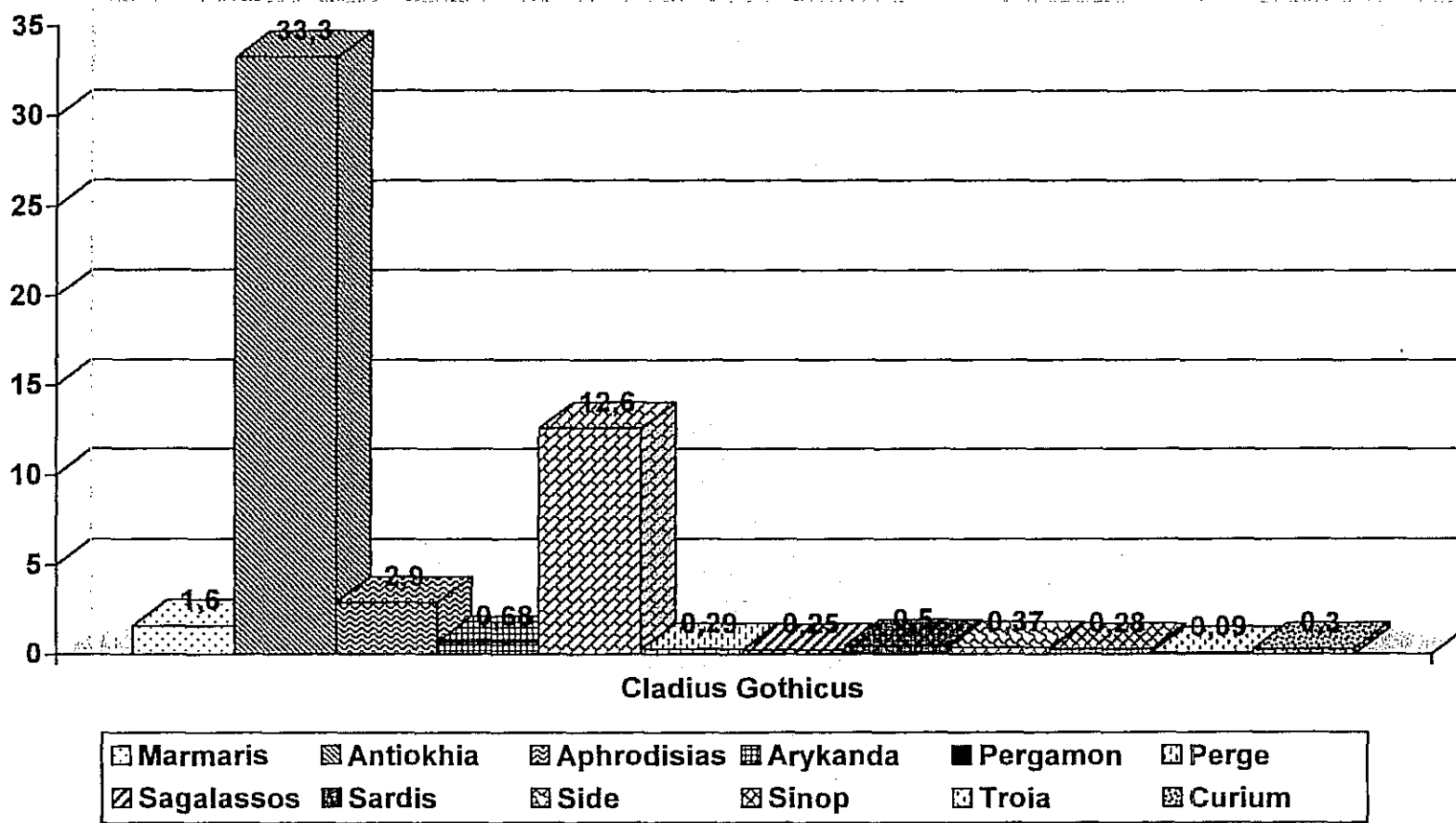
Grafik 24: Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Valerianus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

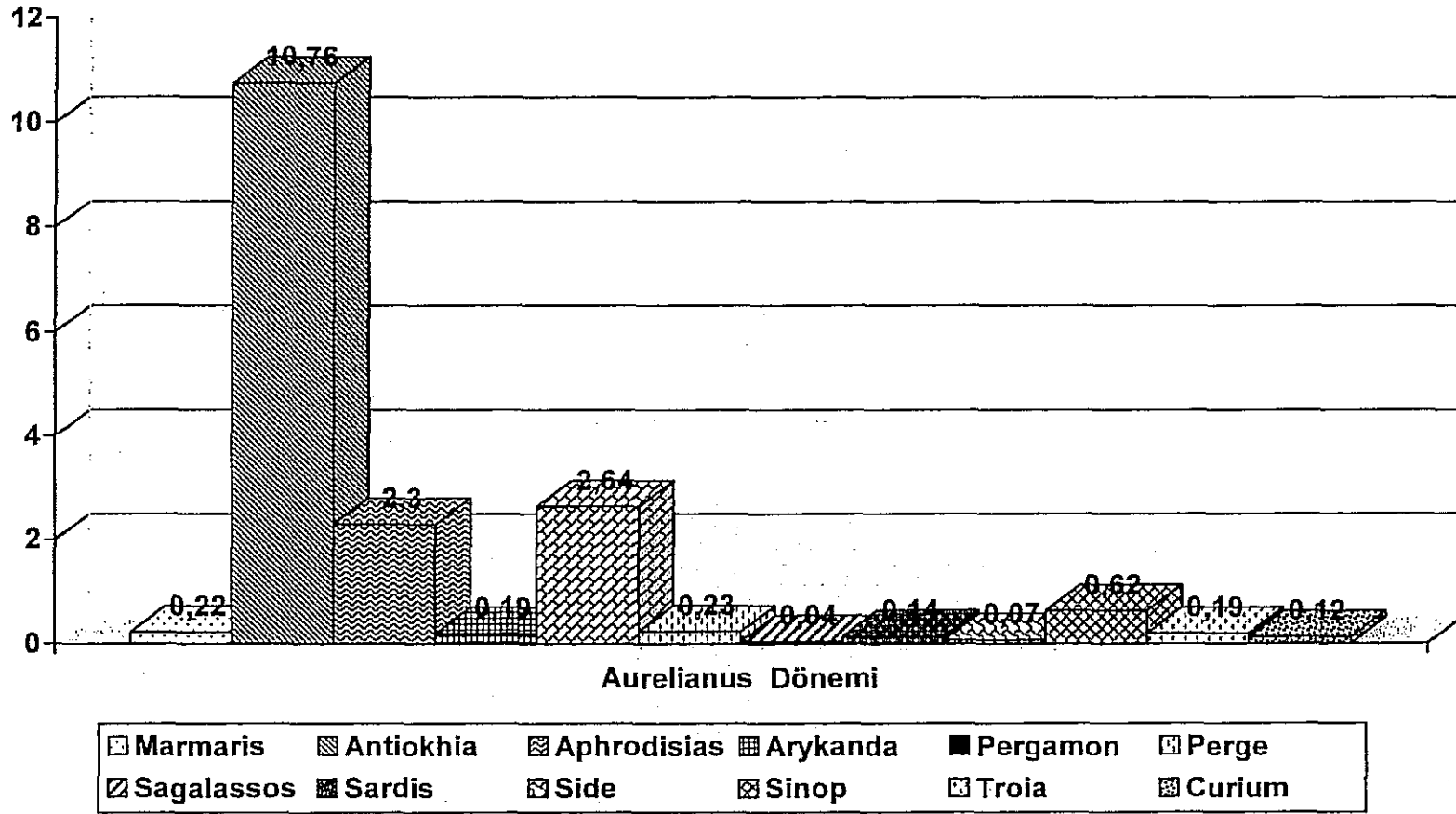
Grafik 25: Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Gallienus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

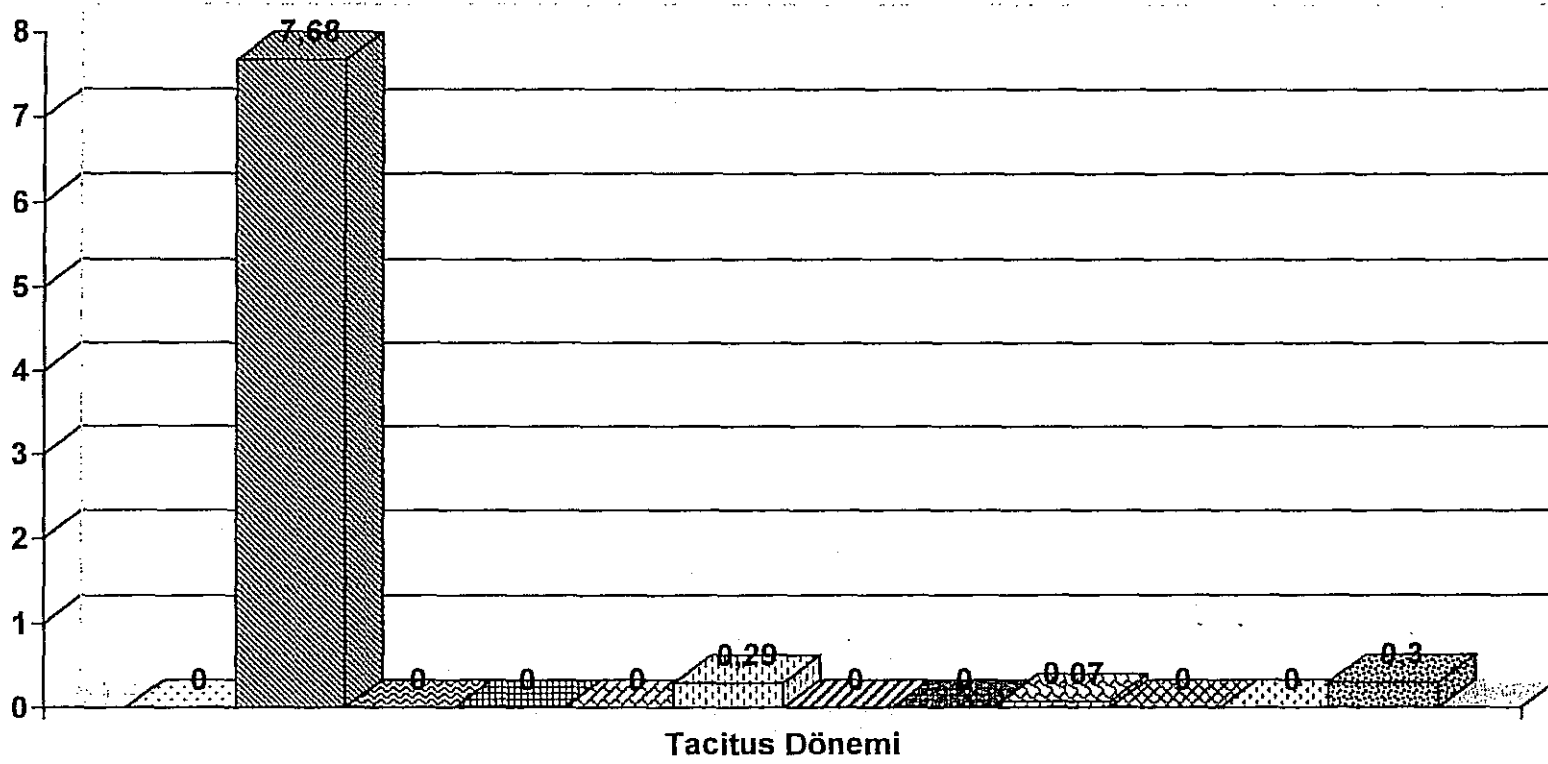
Grafik 26 : Marmaris Müzesi'nde bulunan Gallienus Dönemi sikkelerinin darphanelere göre sayılsa olarak dağılımı.

Grafik 27 : Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Cladius Gothicus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

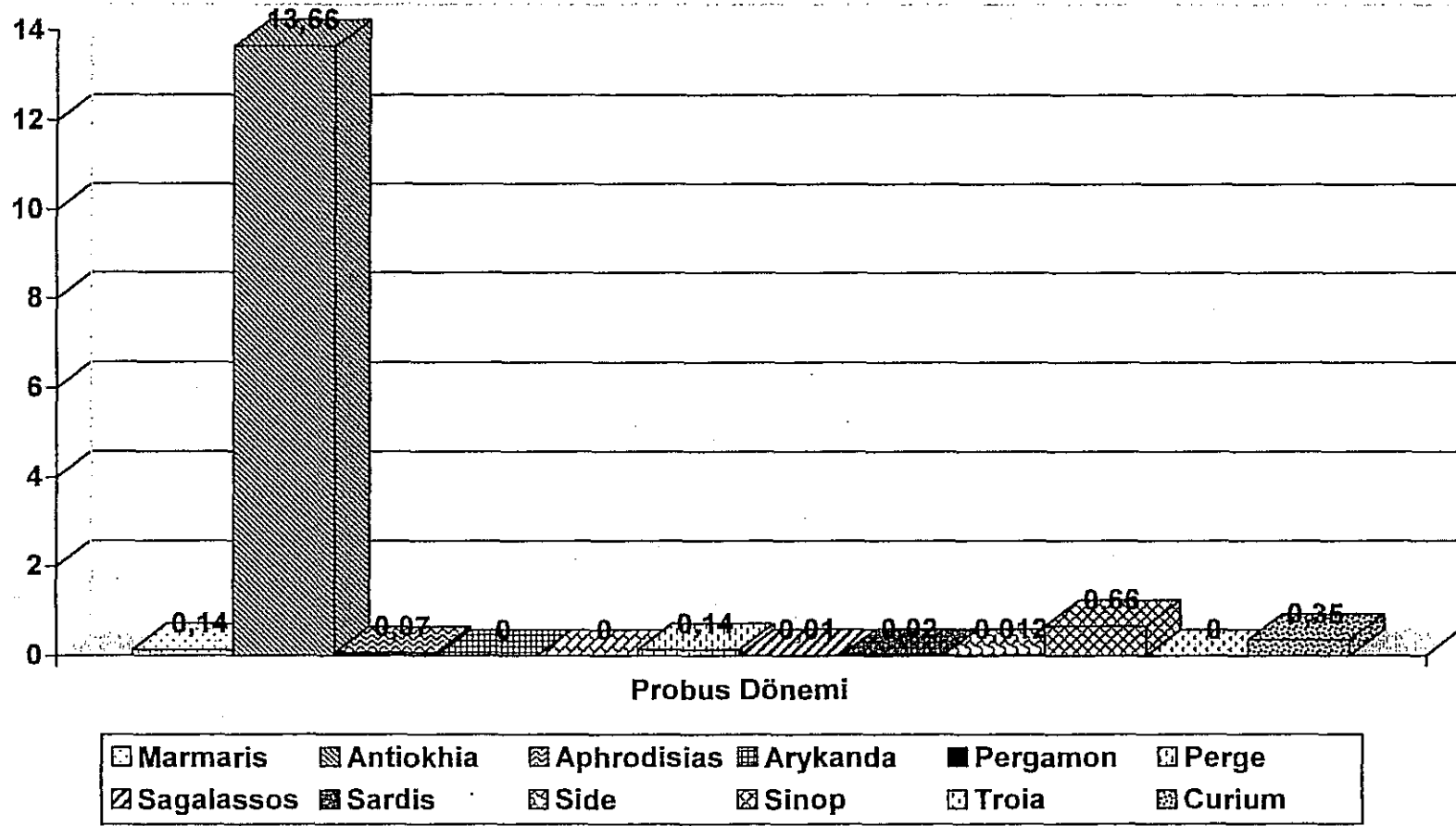

Grafik 28: Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Aurelianus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

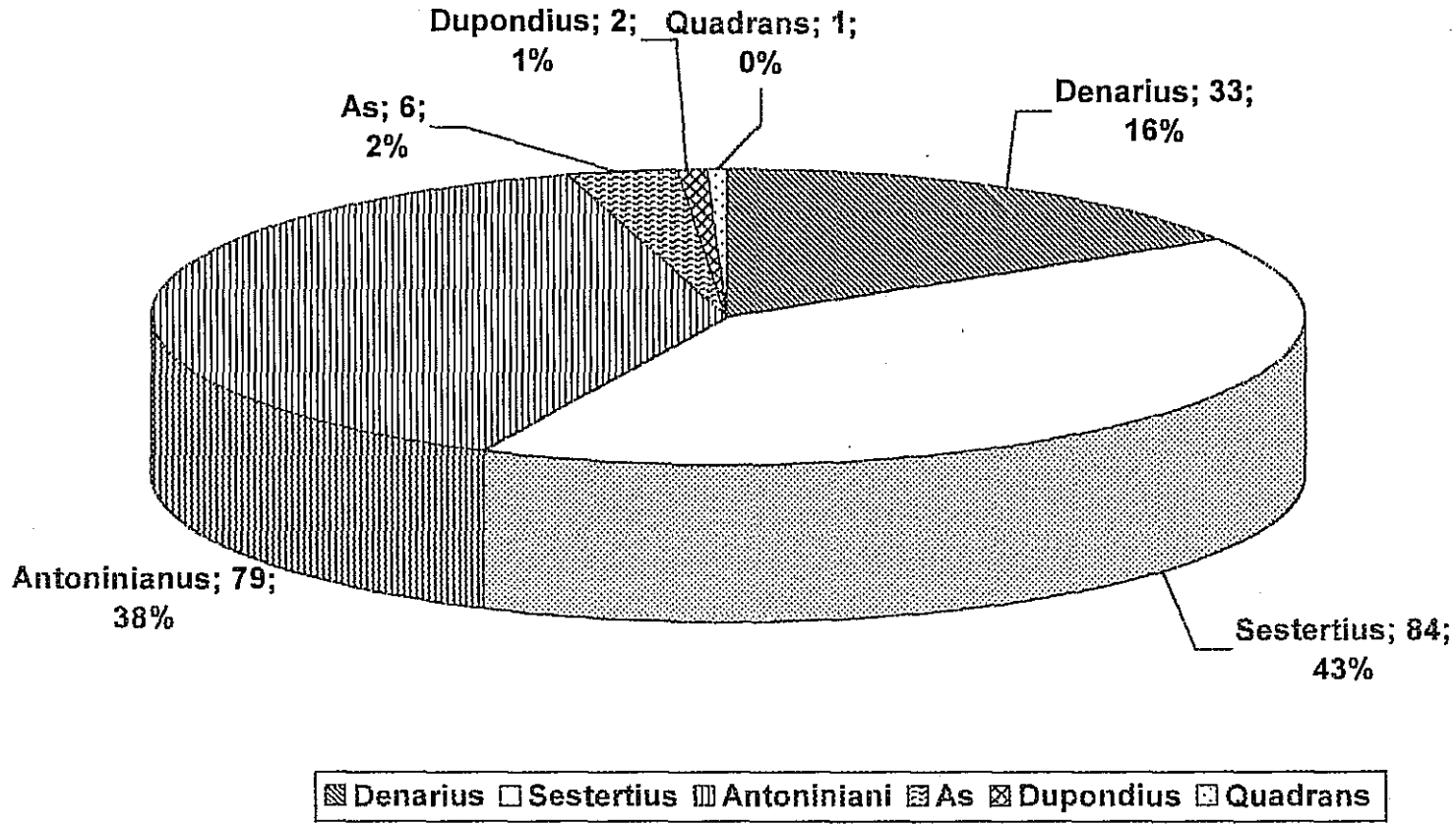

■ Marmaris	■ Antiokhia	■ Aphrodisias	■ Arykanda	■ Pergamon	■ Perge
■ Sagalassos	■ Sardis	■ Side	■ Sinop	■ Troia	■ Curium

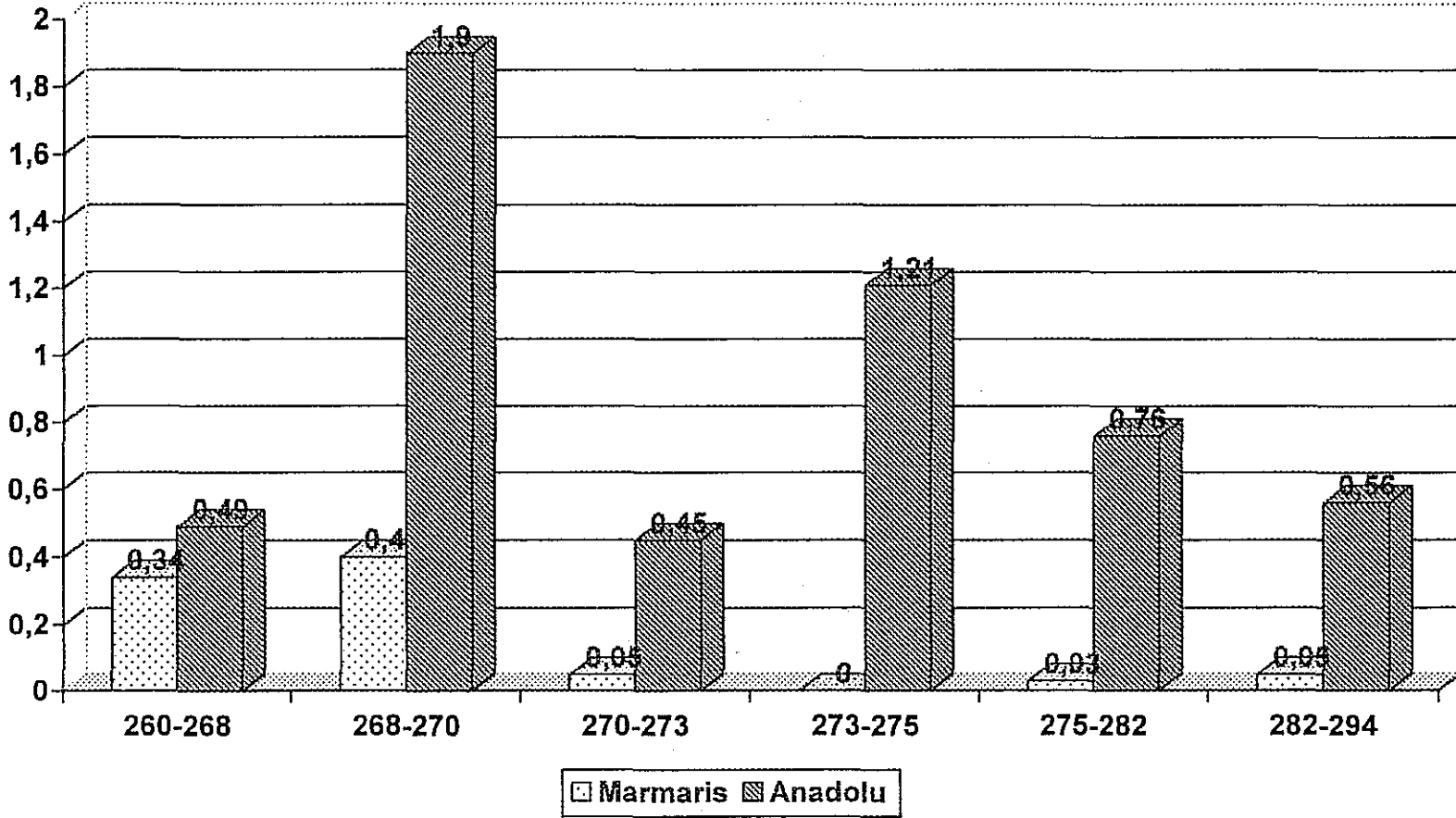
Grafik 29: Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Tacitus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

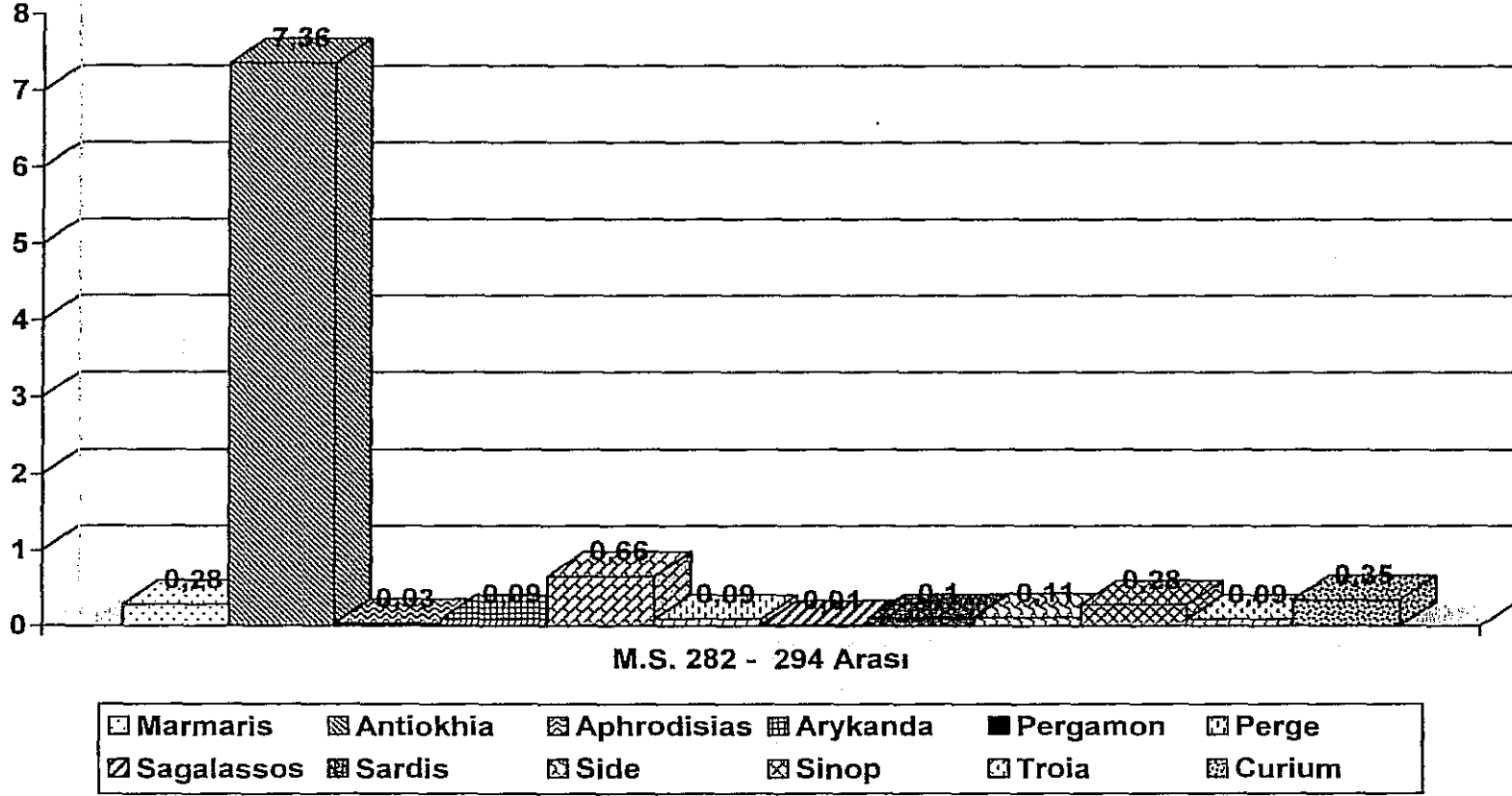
Grafik 30: Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan Probus dönemine tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

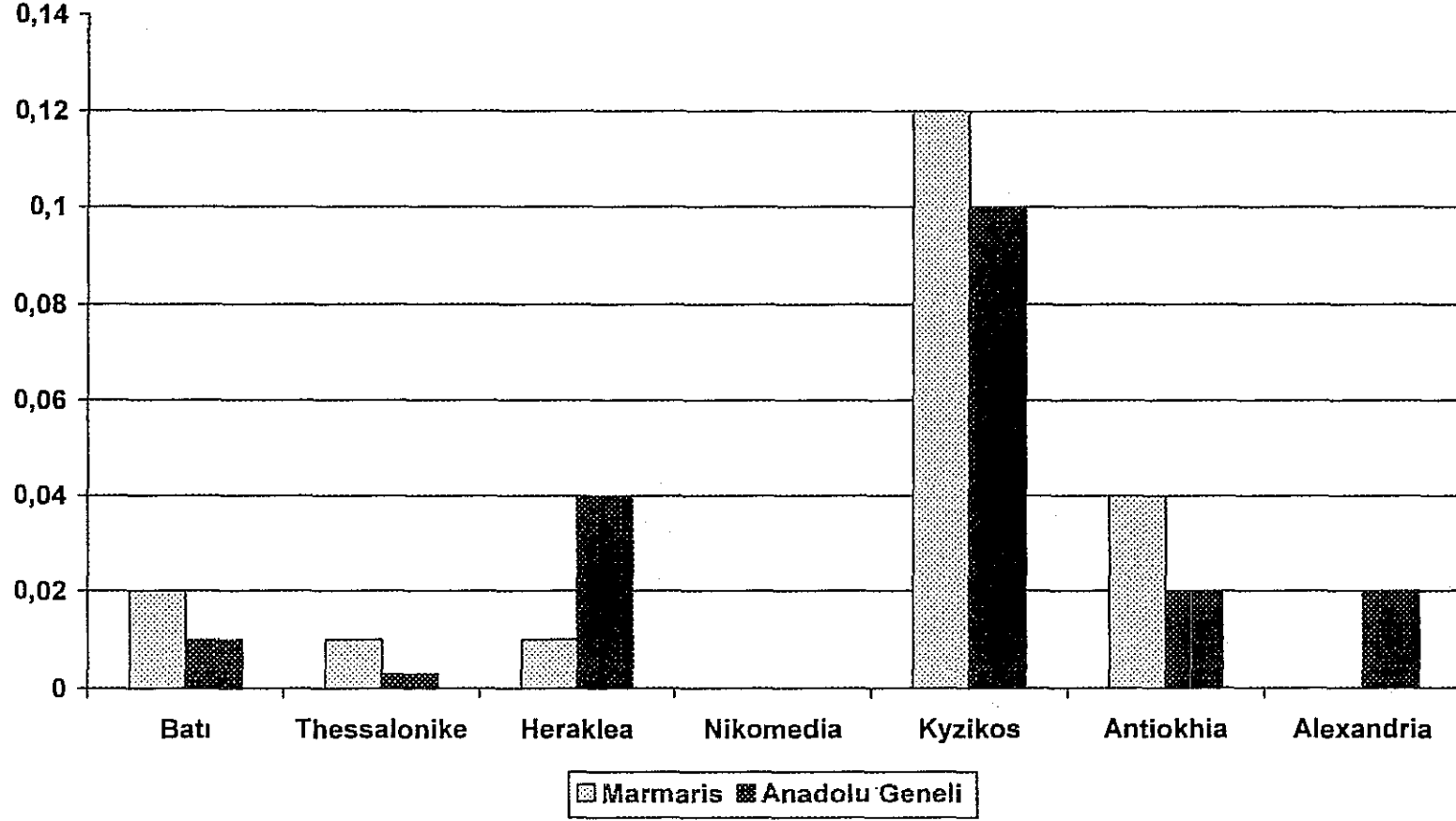
Grafik 31: M.Ö. 27 - M.S. 273 tarihleri arasında yer alan sikkelerin birimlere göre yüzdesel olarak dağılımı.

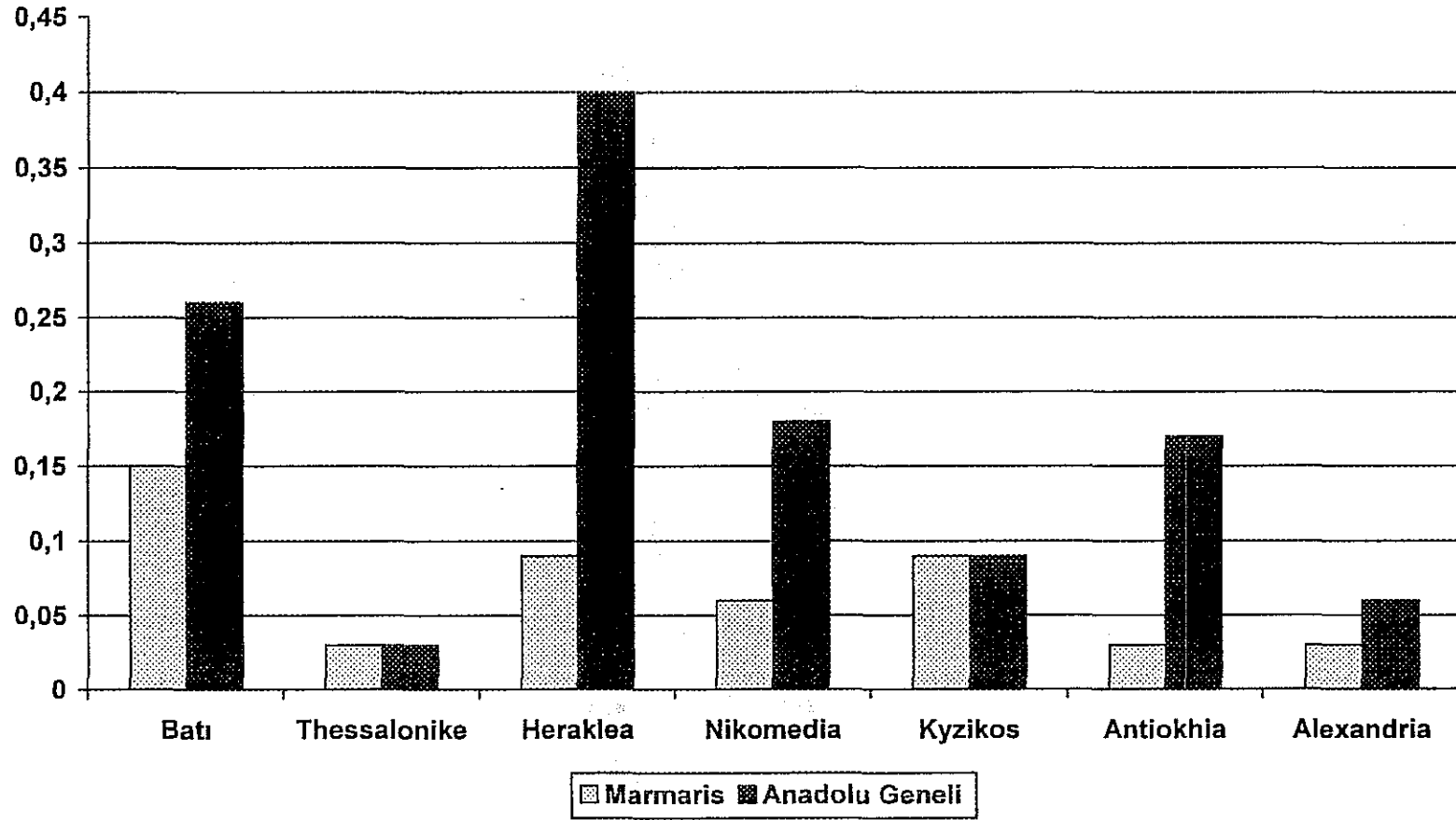
Grafik 32: Marmaris Müzesi'ndeki M.S. III. yüzyılın II. yarısına ait sikke bulgularının Anadolu genelindeki diğer müzeler ile karşılaştırılması.

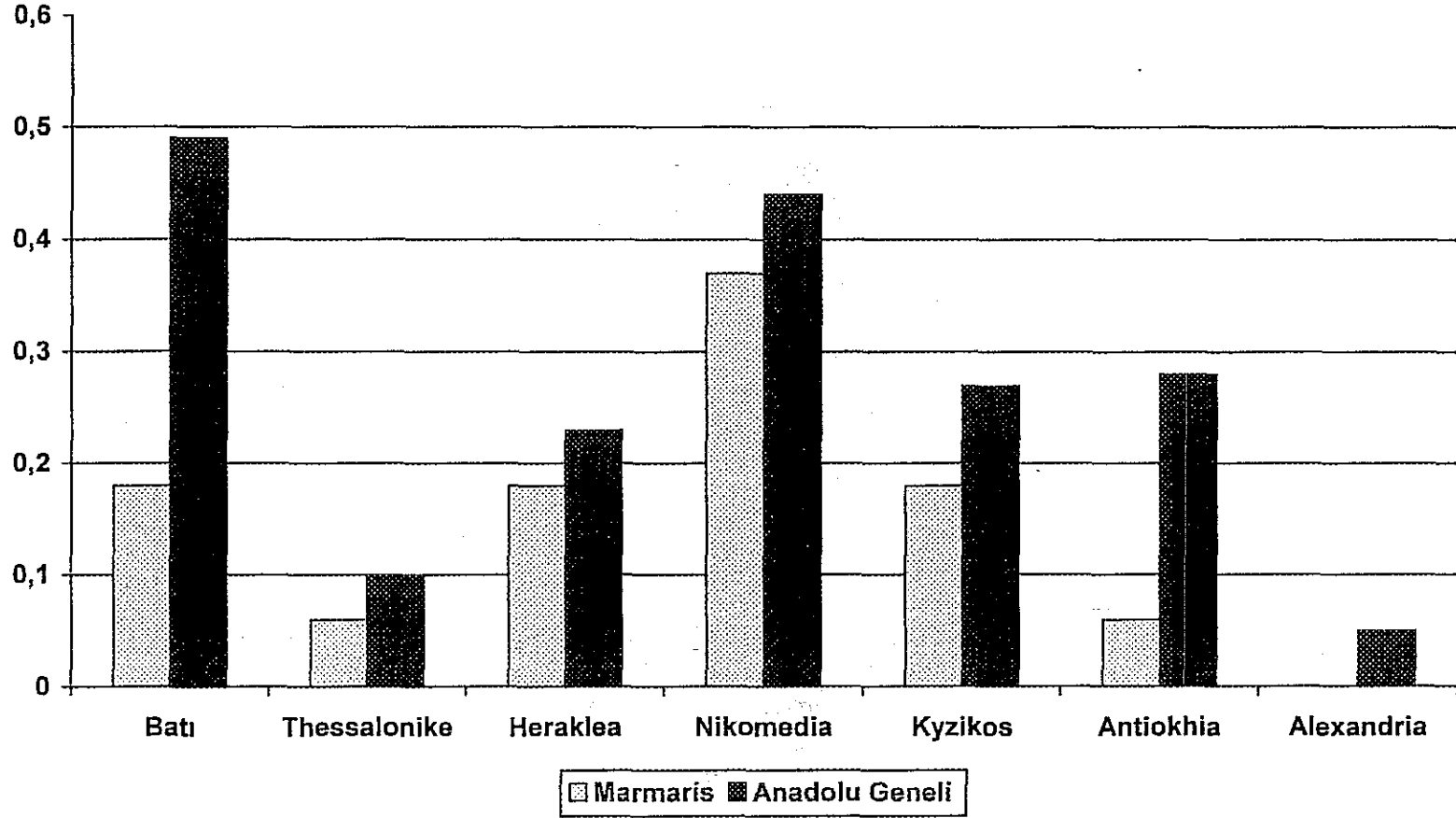
Grafik 33: Marmaris Müzesi, Antiokhia, Aphrodisias, Arykanda, Pergamon, Perge, Sagalassos, Sardis, Side Sinope, Troia ve Curium şehirlerinde bulunan M.S. 282 - 294 arasına tarihlenen sikkelerin, her 1000 sikkede senelik sikke kaybı grafiği.

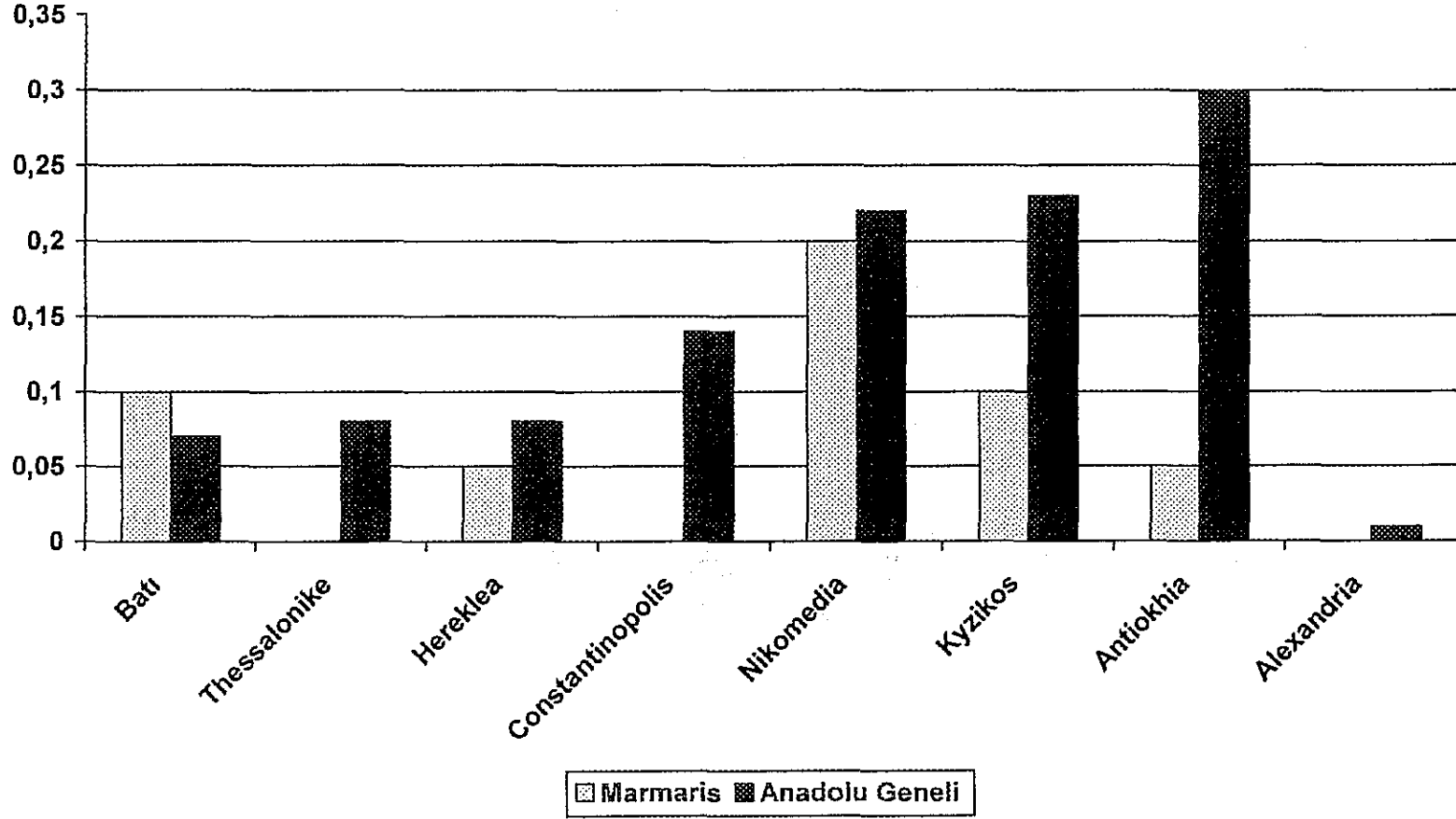
Grafik 34: Marmaris Müzesi ile Anadolu geneli buluntularının M.S. 294 - 305 yılları arası darphanelerin yansıtılma oranlarına göre karşılaştırılması.

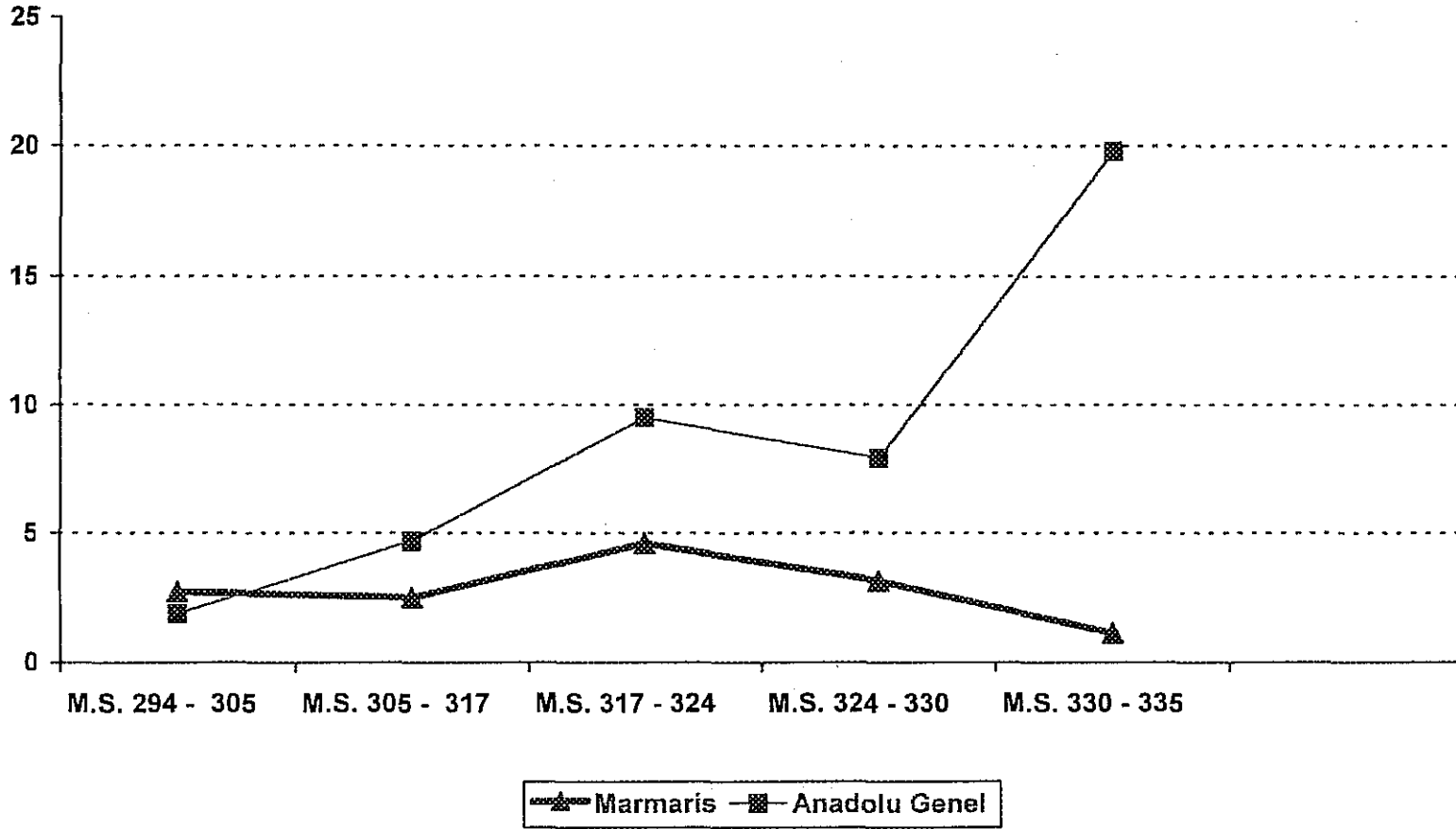
Grafik 35: Marmaris Müzesi ile Anadolu geneli buluntularının M.S. 305 - 317 yılları arası darphanelerin yansıtılma oranlarına göre karşılaştırılması.

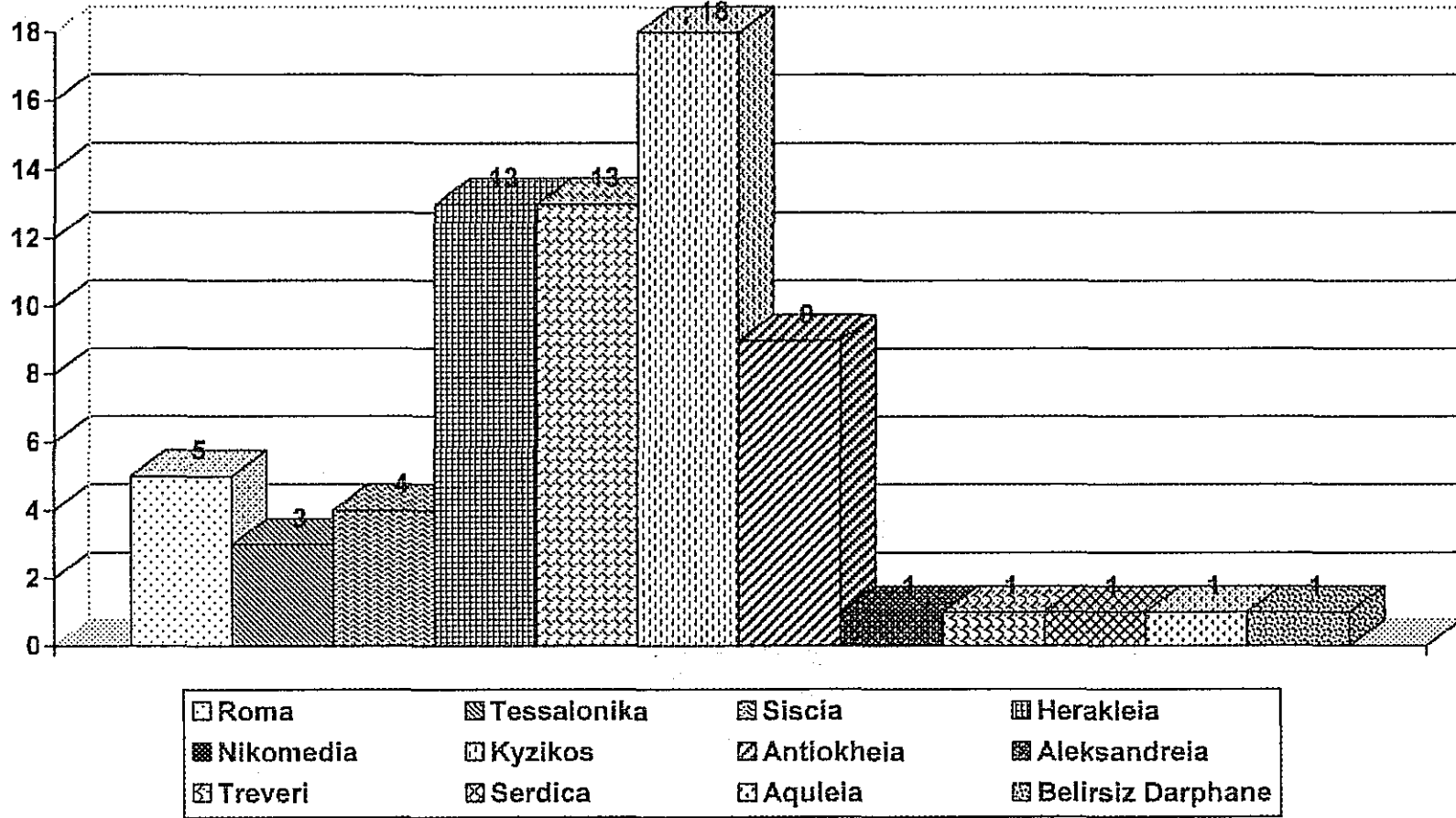
Grafik 36: Marmaris Müzesi ile Anadolu geneli buluntularının M.S. 317 - 324 yılları arası darphanelerin yansıtılma oranlarına göre karşılaştırılması.

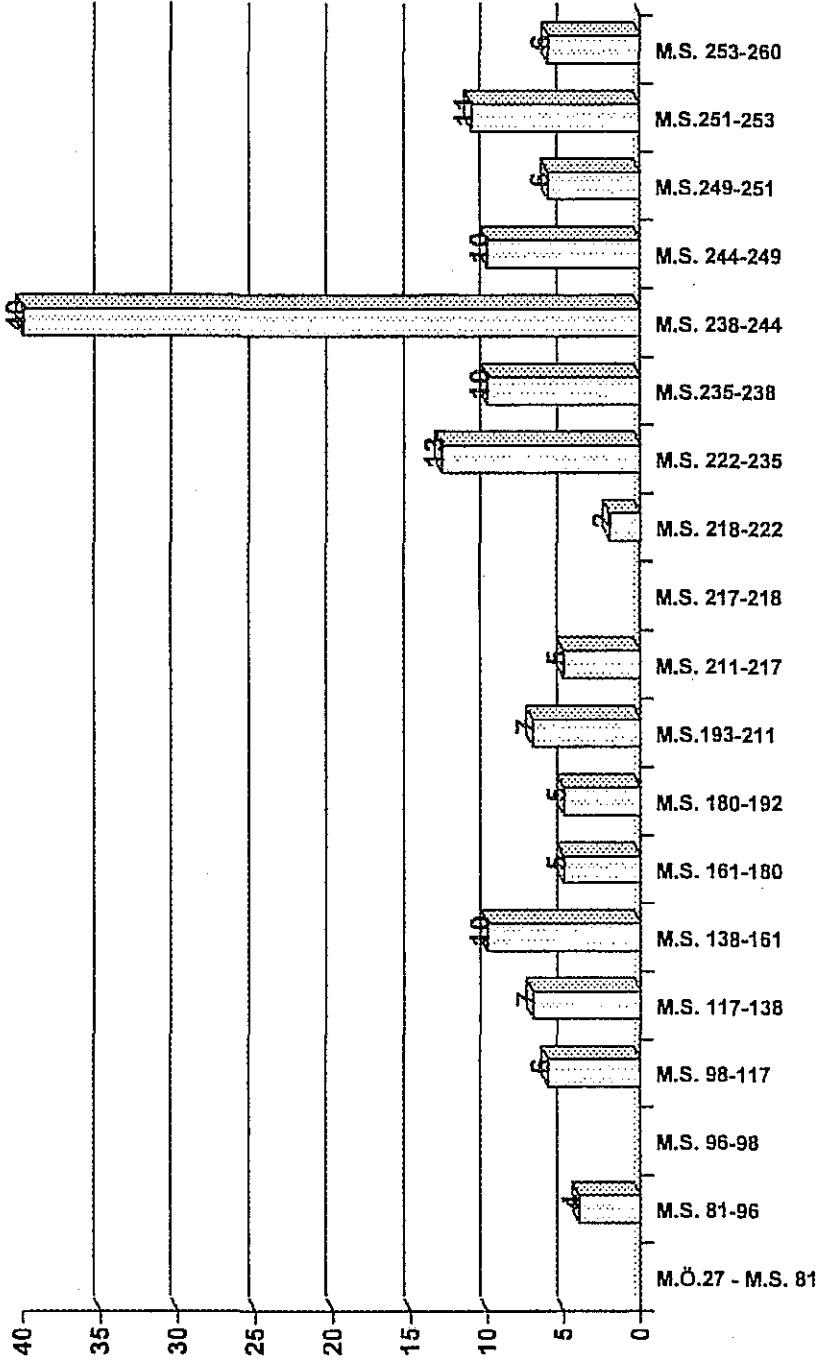
Grafik 37: Marmaris Müzesi ile Anadolu geneli buluntularının M.S. 324 - 330 yılları arası darphanelerin yansıtılma oranlarına göre karşılaştırılması.

Grafik 38 : Marmaris Müzesi ile Anadolu genelinin M.S. 294 - 335 yılları arasında tarihlenen sikke buluntu verilerinin her 1000 sikkede senelik sikke kaybı oranlarının karşılaştırılması.

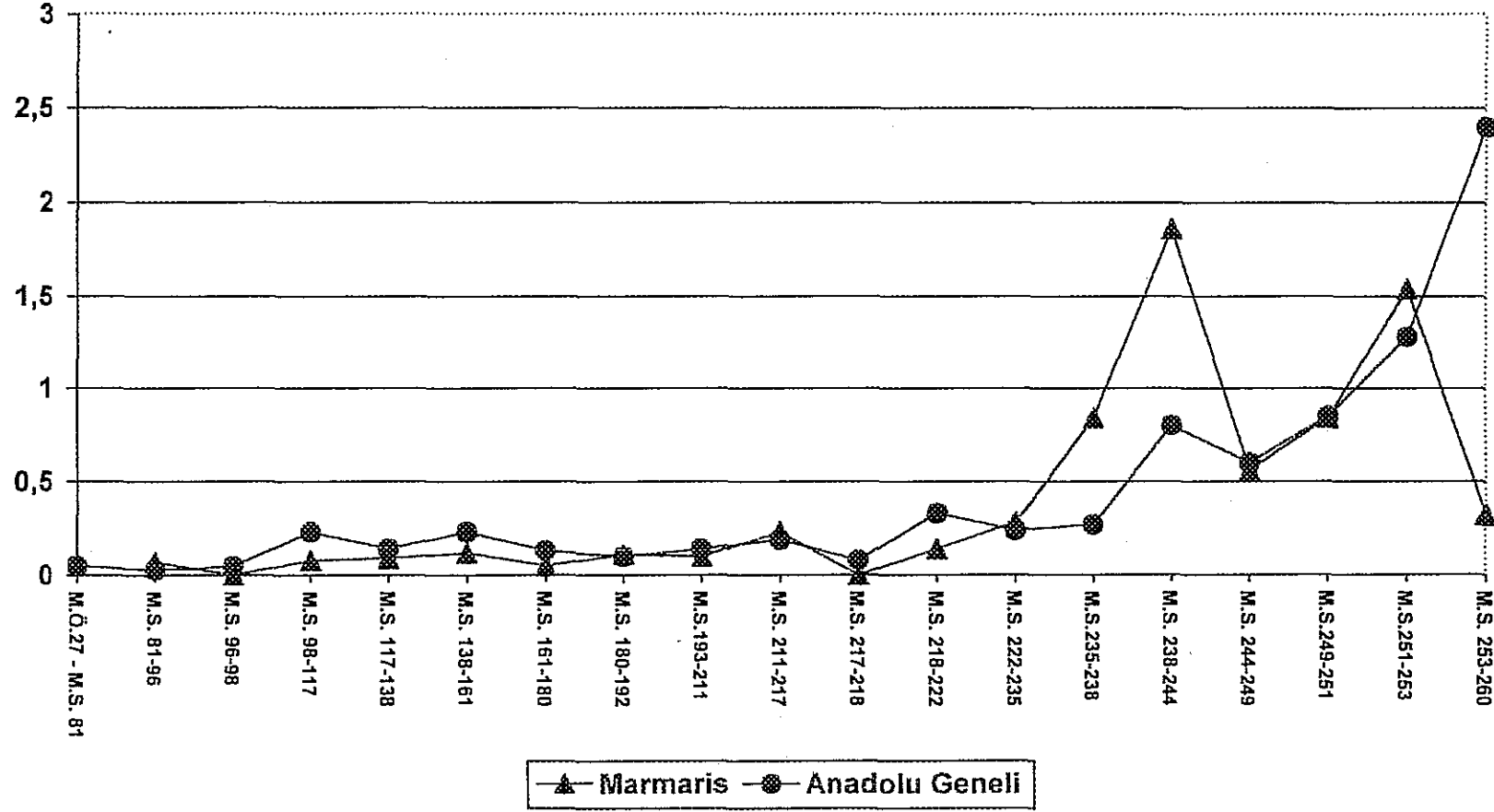

Grafik 39: Marmaris Müzesine ait M.S. 294 - 335 yılları arasında tarihlenen sikke buluntularının sayısal olarak darphanelere göre dağılımı.

Grafik 40: Marmaris Müzesi'nde yer alan ve M.Ö. 27 - M.S. 260 yılları arasında tarihlenen sikkelerin sayısal olarak dağılımı

□ M.Ö. 27 - M.S.260

Grafik 41: Marmaris Müzesi ile Anadolu genelinin M.Ö. 27 - M.S. 260 yılları arasında tarihlenen sikke buluntu verilerinin her 1000 sikkede senelik sikke kaybı oranlarının karşılaştırılması.

KAYNAKÇA

- Abbott, F. ve Johnson, A. C. **Municipal Administration in The Roman Empire**. Oxford: Oxford University Press 1968.
- Aelius Aristides. **Orations, Aelius Aristides and the Sacred Tales**. İngilizce'ye çeviren: C. A. Behr. Chicago: University of Chicago Press 1968.
- Akşit, Oktay. **Roma İmparatorluk Tarihi (M.S. 193 – M.S. 395)**. İstanbul:İstanbul Üniversitesi Yayınları 1970.
- Alram, Micheael. "Die Münzprägung des Kaisers Maximinus I. Thrax und Seiner Familie (235-238)" **MIR 27**. Wien: Verlag Der Österreichischen Akademie Der Wissenschaften 1989.
- Atlan, S. **Side - 1947 – 1967 Yılları Sırasında Elde Edilen Sikkeler**. Ankara:TTK Yayınları, 1976.
- Baldus, von Hans Roland. "Didyma- Fund Munzen", **IstMitt 34**, 1984.
- Bastien, P. ve Huvelin, D. "Tresor D'Antniani En Syrie – La Victoria Parthica DE Valerien, Les Emissions D'Aurelien A Antioche Et Tripoli," **Revue Numismatique**. 1969.
- Baydur, N. **Roma Sikkeleri**. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1998.
- Bell, H.W. **Coins Part 1910-1914 - Sardis XI**, Leiden : E.J. Brill Ltd. 1916.
- Bellinger, Alfred R. **Troy The Coins**. Princeton: Princeton University Press 1961.
- Bland, Roger. ve Aydemir, Pınar. "The Haydere Hoard and Other Hoards of The Turkey Mid-Third Century from Turkey," **Recent Turkish Coin Hoards and Numismatic Studies -Twelve New Studies of Greek and Roman Coins from Anatolia**. Edtr C. Lihgtfoot Ankara 1992.
- Burnett, A. Amandry, M. ve Ripollès, P.P. **Roman Provincial Coinage, Volume I: From the Death of Caesar to the Death of Vitellius (44 BC-AD 69)**, 2 cilt, London ve Paris 1992.
- Carson, R.A.G. **Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. VI, Severus Alexander, Balbienus and Pupienus**. London 1976.

- _____. ve Sutherland C.H.V. **Roman Imperial Coinage Vol. VI, From Diocletians Reform to The Death of Maximinus**. London 1967.
- _____. , **Roman Imperial Coinage Vol. VII, Constantine and Licinius A.D. 313 – 317**. London 1966
- _____. , “The Reform of Aurelian”, **Revue Numismatique**, 6,7: 1965.
- Casey, P. J. **Catalogue of Coins Sinope Museum**. Yayınlanmamış Metin 1999.
- Cox, D. H. “The Coins”, **Excavations at Gözlü Kule, Tarsus, Volume 1-2, The Hellenistic and Roman Periods**, Princeton: Princeton University Press, , 1950.
- _____. , **The Excavations at Curium 1932 – 1953**. New York: The American Numismatic Society 1959.
- Cope, L.H. “The Nadir of the Imperial Antoninianus”, **Numismatic Chronicle**, 7.9: 1969.
- Crawford, Michael. “Finance, Coinage and Money from Severans to Constatine”, **ANRW** 2.2: 1975.
- De Luca, V. G. “Das Asklepieion. Via Tecta und Hallenstraße. Die Funde (1984),” **Altertümer von Pergamon XI4**. Berlin 1984.
- _____. ve Ziegenhaus O. “Das Asklepieion. Der nördliche Temenosbezirk und angrenzende Anlagen in hellenistischer und frühromischer Zeit,” **Altertümer von Pergamon XI2**. Berlin 1975.
- Eddy, Samuel K. **The Minting of Antoniniani A.D. 238 – 249 and The Symrna Hoard**. New York 1967.
- Erdem, Zeynep Koçel. “Anadolu’da İmparator Hadrianus Dönemi Yapıları”, **Arkeoloji ve Sanat** 83. Mart-Nisan 1998.
- Gowing, Alain M. “Appian and Rhodian Libertas”, **The Ancient History Bulletin**. vol 5/1991, s. 135-144.
- Göbl, Robert. “Die Münzprägung der Kaiser Valerianus I. – Gallienus - Saloninus (253-268), Regalianus (260) und Macrianus – Quietus (260-262)”, **MIR 36, 43, 44 Tafelband**. Wien: Verlag Der Österreichischen Akademie Der Wissenschaften 2000.
- _____. “Die Münzprägung der Kaiser Valerianus I. – Gallienus - Saloninus (253-268), Regalianus (260) und Macrianus – Quietus (260-262)”, **MIR 36, 43, 44 Textband**. Wien: Verlag Der Österreichischen Akademie Der Wissenschaften 2000.

Greene, K. **The Archaeology of The Roman Economy**. London 1986.

Grant, Michael. **The Roman Emperors**. New York: Michael Grant Publications 1985.

Harl, Kenneth W. **Coinage in the Roman Economy, 300 B.C. to A.D. 700**. London: Josh Hopkins University Press, 1996.

Spartianus Aelius, Capitolinus Iulius, Gallicanus Vulvacijs, Pollio Trbellius, Lampridius Aelius ve Vopiscus Flavius. **Historiae Augustae**, Vol: 2, İngilizceye Çeviren: David Magie, London: Harvard University Press 1980.

Howgego, C. **Sikkelerin Işığında Eskiçağ Tarihi**. İstanbul: Homer Kitabevi 2000.

Ireland, S. **Greek, Roman and Byzantine Coins in the Museum At Amasya, Turkey**. London 2000.

_____. ve Ateşlioğulları, Soner. "The Ancient Coins in Amasra Museum", **Studies in Ancient Coinage from Turkey** (ed. R. Ashton), Royal Numismatic Society Special Publication no 29, British Institute of Archaeology at Ankara Monograph no 17, Londra 1996.

Kızılkaya, Yıldız. "The Sulakyurt Hoard," **Recent Turkish Coin Hoards and Numismatic Studies - Twelve new studies of Greek and Roman coins from Anatolia**. Edtr C. Lihgtfoot, Ankara 1992.

_____. "The Yatağan Hoard," **Recent Turkish Coin Hoards and Numismatic Studies - Twelve new studies of Greek and Roman coins from Anatolia**. Edtr C. Lihgtfoot, Ankara 1992.

Köker, Hüseyin. "Perge Kazı Sikkeleri 1994 – 2000" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi SBE, 2006.

MacDonald, David J. **Greek and Roman Coins of Aphrodisias**. Oxford 1976.

_____. **The Coinage of Aphrodisias**. London: Royal Numismatic Society 1992.

Mattingly, Harold. **Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. II, Vespasian to Domitian**. London 1975.

_____. **Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. III, Nerva to Hadrian**. London 1975.

_____. **Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. IV, Antoninus Pius to Commodus, Introduction, Indexes and Plates**. London 1975.

- _____., **Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. IV, Pertinax to Elagabalus, Catalogue of Coins, Appendix, Addenda and Corrigende.** London 1975.
- _____., **Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. V, Pertinax to Elagabalus, Introduction, Indexes and Plates.** London 1975.
- _____., **Coins of The Roman Empire in The British Museum, Vol. V, Pertinax to Elagabalus, Catalogue and Addenda.** London 1975.
- _____. ve Sydenham, H.A. **Roman Imperial Coinage Vol II, Vespasian to Hadrian.** London 1968.
- _____. **Roman Imperial Coinage Vol III, Antoninus Pius to Commodus.** London 1968.
- _____. **Roman Imperial Coinage Vol IV Part II, Macrinus to Pupienus.** London 1968.
- _____., **Roman Imperial Coinage Vol IV Part III, Gordian III – Uranius Antonius.** London 1968.
- _____., **Roman Imperial Coinage Vol V Part I, Valerian – Aurelian.** London 1968.
- _____., **Roman Imperial Coinage Vol V Part II, Probus – Diocletianus.** London 1933.
- Morrison, C. **Antik Sikkeler Bilimi Numismatik Genel Bir Bakış.** İstanbul:Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2002.
- Nohlen, K. ve Radt W. “Kapıkaya., Ein Felsheiligtum bei Pergamon”, **Altertümer von Pergamon XII.** Berlin 1978.
- Pausanias, **Description of Greece.** Çeviren: W. H. S. Jones, London: Harvard University Press 1935.
- Pinkwart, D. ve Stammnitz W. “Peristylhäuser westlich der Unteren Agora (1984)”, **Altertümer von Pergamon XIV.** Berlin 1984.
- Plinius, **Naturalis Historia.** Çeviren: H. Rackham, London: Harvard University Press, 1952.
- Rostovtzeff, M. **The Social and Economic History of The Roman Empire.** 2, Norton:Oxford University Press 1998.

- Scarre, Chris. **Chronicle Of The Roman Emperors**. London: Thames & Hudson 2001.
- Sear, David R. **Roman Coins and Their Values**. London: Seaby, 1974.
- Scheers, S. "Catalogue of The Coins Found in 1992," **Sagalassos II - Reports On The Third Excavation of 1992**. Leuven 1993.
- _____. "Coins Found During 1994 and 1995," **Sagalassos IV - Reports On The Survey and Excavation Campaigns of 1996 and 1997**. Leuven 1997.
- _____. "Coins Found During 1996 and 1997," **Sagalassos V - Reports On The Survey and Excavation Campaigns of 1996 and 1997**. Leuven 2000.
- Sutherland, C.H.V. **Roman Coins**. London 1974.
- Taner, Saadet. "Kültepe Kazısı'nda Bulunan Sikkeler", **Anadolu 15**. Ankara 1971.
- Tek, A. T. "Arykanda Kazılarında Bulunan Antik Sikkeler Üzerinde Yeni İncelemeler: 1971-2000 Sezonları" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi SBE, 2002.
- Tekin, O. **Antik Anadolu Nüvizmatığı Bibliografyası**. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1993.
- _____. "Perge Kazılarında Bulunan Sikkeler 1956-1983" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi SBE, 1987.
- _____. **Yapı Kredi Koleksiyonu, Grek Ve Roma Sikkeleri**. İstanbul: Yapı Kredi Bankası Kültür Yayınları, 1994.
- Waage, D. B. "Greek, Roman, Byzantine and Crusaders Coins", **Antioch On The Orontes IV Part II**. Princeton 1952.
- Nicholas A. Wells. "A Catalogue of Roman Provincial Coins From Fethiye Museum and A Comparative Analysis of Roman Provincial Coin Assemblages" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Durham Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, 1998.